

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 38 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Kérjük azokat a tisztelt vidéki előfizetőinket, kiknek előfizetése december végén lejárt, hogy előfizetésüket az illető postahivatalnál sziveskedjenek minél előbb megújítani, hogy a lap szétküldése fenn ne akadjon.

A tenger.

Budapest, január 2.

Plinius bajosan fog akadni ma, ki a nagy siralmakhoz illő egyszerű hangon el tudná beszélni, mi történt a napokban abban a csizma-orrban, melynek geográfiai elnevezése Calabria. Már azért sem akadhat, mert nem látta két szemével senki, amint kikelt ágyából a rém és lábujjhegyen közeledve, hogy föl ne ébredjenek álmukból a kiszemelt áldozatok, rávetette magát az életre.

Egy tengerész hadnagy ugyan azt mondja, hogy ő látta. Látta, amint a tenger habosan, szemészen fölkapta magát és belődült a szárazföldre. S a föld, mintha valamilyen kéjes vágy dagasztotta volna barna testét, megmozdult és elejébe látszott menni a víznek. S amíg a két „elem” lázasan ölelgette, szorongatta, fojtogatta egymást, szerelmi lihegésükbe behördült az embernek szava; az a szava, mely akkor szá-

lad ki száján, ha itt kell hagynia a siralom völgyét és az Örökkévalóság küszöbére teszi a lábát. Az a tengerész-hadnagy azt beszéli, hogy ő hallotta mind a két zajt; azt, amelyiket a szerelmesek csaptak s azt, amelyik az emberek tüdejéből szakadt föl. A másik erősebb, hatalmasabb volt, mint az első.

Igaz-e, amit a hadnagy beszél, vagy csak a sós vizen uszkáló ember-részek s a klasszikus faragásu meztelen asszonyi holttestek öntötték képzeletébe ezt a víziót: ki tudná azt megmondani. Ma nem igen élnek hideg agyvelejű Pliniusok s afajta katonák, kik helyükön maradnak még akkor is, mikor a tüzes hamu már a szájukig ér. A mai kor embere, ha lát egy széthasított koponyát, vagy ha észreveszi, hogy örvény huzódik bele a tengerbe, behunyja a szemét. Különös játéka a sorsnak, hogy éppen a mai kor embere érte meg a legnagyobb katasztrófát, melyet a história feljegyzett. Az az ember, aki jobban irigykedik a fájdalomtól és az elmulástól, mint az elődje, annak kell elszünetnie a legnagyobb csapást.

Voltaire hosszu költeményben támadt az Isten ellen, ki megrázta a földet Lisszabon alatt. Mit csinálna ma Voltaire, ha maga elé teritené Itália térképét és fekete keresztet kellene oda rajzolnia, ahol Reggio, Messina,

Palmi és még vagy husz község neve mellett kis karika feketéllik. Ma már nem emelgetjük öklünket a mennyek felé és nem lamentálunk a rettenetes igazságtalanság láttán. Ma megkérdezzük a természettudóst, hogy mi a vélekedése arról, ami e héten Olaszország déli részén történt. És ő felel nyugodtan, becsületesen.

A tudománynak eddig még nem sikerült kikutatnia, hogy mi az a földrengés tulajdonképpen. Igen valószínűnek látszik, hogy ott, ahol a föld még nem ülepedett le, rétegei még nem helyezkedtek el egymáson szilárdul, ott a föld mozog, remeg, tolagodik. Nagyobb mértékben mutatkozik ez ott, ahol a föld mostani alakja még nem nagyon régi geográfiai képződés. Itália még nem nagyon öreg geográfiai képződés, valamint fiatalok azok a földrészek is, melyek belenyulnak a tengerbe. A vulkanizmus és a földrengés egy okra vezethető vissza. Működő vulkánok majdnem mindig tenger partján dugják ki füstölő fejüket. Csak hogy nagy különbség van a földrengés és a vulkán-kitörés között. Hogy egy tüzhányó gyomra mikor kezd emelkedni, azt tudjuk előre. Füst, morgás, dörgés figyelmezteti az embert, hogy mi készül a kráterben. Csak hogy az ember nem hallgat mindig a figyelmeztető szóra: a

Gyászjelentés.

Jelentem néktek, akiket illet,
Hogy én most innen el fogok menni.
Egy kicsit jókor, de hisz az mindegy.
Ugy is régóta vágyom pihenni.

Elfáradtam már; még nem is éltem.
Lelkem virága hümportól görnyed.
Sápadjon így meg, hervadjon így meg;
Termékenyítse szüzen a földet.

Kemény kis ut lesz! Sok társam járta.
Meg se is álltak, vissza se néztek.
— Gyávák! Bitangok! — zugta az élet.
Én meg azt mondom; — Hősök, Vitézek...

Mertek letörni... Tudtak kitérni...
Gavalléros, nagy, drága árt adtak
A hitvány, nyüttes, rossz portékáért,
Amit a sártól ők tisztogattak.

Rikító rongyok: selyem fejében,
Drágakő helyett: üvegszilánkok;
Szerelmem, vágyás, hűség, szemérem;
Oh, be sok csalás! Oh, be nagy átok!...

Ilyenkor télen Duna vizének
Hallgatag, csendes, fehér a partja.
Óléból hívó sir föl az ének,
Hullámorzóját lábához hajtja.

Bocsássatok hát, nyugodni térek,
Adósságom itt nem marad semmi.
Jelentem néktek s jelentem — néked:
El fogok menni!

Alba Nevis.

Szerelmem.

Írta: Szántó Kálmán.

(Utánnomlás tilos.)

I.

A férfi ír a nőnek.

Kedves barátnóm!

Nem haragszik meg, ugy-e, hogy e meghitt ezimen szólítom meg, mint hajdan, noha érzem, hogy valamelyest elvesztettem a hozzá való jogomat. De mikor tegnap hosszu évek multján megint viszontláttam, az egész régi mult, melyről pedig azt hittem, hogy örökre elföldeltem, olyan elevenen támadt föl újra a lelkemben, mintha sohase halt volna meg, mindig is élt volna s ha már eltökéltem, hogy írásban kereseim föl, hidegebb megszólítással már el se kezdhetem soraimat.

Talán jobb lett volna, ha első gondolatomnál maradván, előszóval mondtam volna el mindazt, amit mondandó vagyok, az élőszónak mindenesetre több közvetlensége, a beszélő hangnak nagyobb visszarezgése lehetett volna a szívében s mikor tegnap a fordulónál elém került, ezzel a szándékkal indultam is magának, ha szemének egy nagyon is józan — józannak mondjam? inkább rideg — tekintete nyomban meg nem tántorított volna eltökélésemben, szomorú bizonyosságot szolgáltatva magamnak arról, milyen ellenállhatatlan hatást tud rám gyakorolni egy intésével még most is.

Józanul és rideg arccal haladt el mellettém s szíve nem dobbant vissza egyetlen lüktetéssel sem azokra az időkre — ne haragudjak meg, hogy fölidézem — amikor még minden érzésünk összeforrott.

Hisz nem szenved kétséget, nem is tagadom, hogy én voltam egyedül az oka, hogy a bűbajos idill közöttünk véget ért. Egyedül én. Azt azonban nem sejtethi, nem mondtam meg magának se, másnak se, hogy micsoda keserves tragédiám volt nekem ez a széjjelmenés. Micsoda viharok előzték meg szívemben s jaj, micsoda rombolások maradtak utána. Egy egész világ emlelt akkor össze az én szívemben s széjjelhullott dűledékeit maig se tudtam újra fölépíteni. Akkor én jöttem józan arccal mutatva magával szembe, csak hogy minél jobban meggyűllöttem magamat; férfi akartam lenni, a szó legszánalmasabb értelmében s azt hittem, hogy akkor az a férfiaság, mindkettőnk érdekében egyformán szükséges és elkerülhetlen kötelességem.

Pályám legelején álltam s igazában most látom, épen nem férfias, ellenkezően inkább gyáva, végtelen gyáva és erőtlen, fölvenni az élettel a harcot, melytől az erőnek visszariadnia sohase szabad. Engedjen meg, ha nem is melegséget, csak egy igazolást: talán nem is annyira magamat, jobban magát fáltettem. Nem merem vállalni a felelősséget, hogy magát a bizonytalanságnak vigyem elébe akkor, amikor a jövődő magamnak is kétséges volt s magammal együtt magát is kitegyem az elmerülés veszedelmének.

Megtörtént. Hogy fájt-e magának? Hogy melyikünknek fájt jobban? Istenem, a

Mont-Pelée már elkomorodott, de azért tövében nyugodtan hajtották álomra fejüket az emberek s így történt, hogy Saint-Pierret egy éjszaka meggyilkolta a láva.

A földrengést azonban semmi sem jelzi előre. Egy-egy tudós ugyan azt hiszi, hogy sikerülni fog neki az apró földrengésekből, melyeket az ember észre sem vesz s amelyeket csak a szeizmografikus készülékek irnak fel, bizonyos rendszert, bizonyos tendenciát megállapítani; de az eddigi kísérletek még biztos eredményre nem vezettek. Ugy, hogy ma azt kell mondanunk, hogy a földrengés azok közé a ritka kataklizmák közé tartozik, melyek ellen az ember nem tud preventív védekezni. Jön, váratlanul, csendesen és lehány bennünket onnan, ahol biztonságban hittük magunkat.

Meg tudja-e ez nyugtatni az emberi szívet? Az erőseket talán igen. Ezek bizva biznak abban, hogy elérkezik az a kor, mikor az ember feltétlen ur lesz ezen a földön, vagy hogy tudományosan fejezzük ki magunkat, az ember minden természeti tűneményhez alkalmazkodni fog tudni, mert minden tünet sajátosságát ki fogja lesni. A nagy tömeg azonban nem elégszik meg ezzel a biztatással. Ő csak azt látja, hogy az a régi, nagyon régi mondás, hogy „szilárd, mint a föld”, nem igaz, hazugság. A föld nem szilárd és a víz nem marad ott, ahova a Teremtő parancsolta; mind a ketten feltápáskodnak, s ha igazat beszél az a tengerész-hadnagy, egymás keblére borulnak és míg ők mámorba elmerülve, tépik, harapják, paskolják egymást, addig rajtuk, mellettük, körülöttük kétlábu férgyek nyikkantanak egyet és azután megme-revednek.

megtörténtenek az már úgy sem változtat. Csak azért hoztam fel, mert nem szabad abban a hitben élnie, hogy csak magának fáj egyedül. Még azt is megengedem, hogy lássa, milyen elfogulatlan vagyok, hogy az elesőbb és nagyobb, mert készületlen fájdalom akkor a magáé volt. Az én veszteségem egész nagyságát én csak azután éreztem. Főloesudva fájdalomából, ismerem büszke természetét, mindjobbban halványodni kezdett a szenvedés emléke s helyet adott az önérzetes vigasztalódásnak. Minél szélesebb lett a szakadék, mely bennünket egymástól elválasztott, minél tudatosabb lett előttem, hogy számomra visszavonhatatlanul és örökre elveszett: annál kegyetlenebb lett előttem a veszteség tudata s annál sívárabb és keservesebb az élet.

S mintha a sors csak meg akart volna csufolni, amikor értékét veszítette előttem az anyagi jólét, akkor csóttul osztotta egyszerre rám egész bőségében. Ajtók nyitak meg előttem, melyek addig minden zörgetésemre zárva maradtak, akadályok háruáltak el az utamból, melyeket addig hiába próbáltam megdönteni. Talán éppen azért kerestem föl a jó szerencse, mert tudta, hogy nem bírok kedvezéseinek örvendezni.

Megpróbáltam azt is, örülni. A fecske is újraépití fészket, ha gonosz kezek leverik. Én magam romboltam össze, még mielőtt beköltöztem volna. Nem ment, sehogysem ment. Minél tovább kerestem, annál kevésbé. Azt kerestem, amit magam elvesztettem s azt feltalálni, még egyszer feltalálni, többé lehetetlen!

Már beletródtam, hogy társtalanul fogom végigélni az életet s a világ nagy soka-

A pártok és a kormány.

Budapest, január 2.

Már hetek óta feszült várakozással festék politikai körökben azokat a beszédeket, melyeket a kormány tagjai a tisztelő pártoknak mondani fognak, mert ezekből a beszédekből akarták felállítani a legközelebbi jövő politikai horoszkopját. S esodálatszerűen ezek a beszédek nem keltették az emagynyugvást, amely a tegnapi elhangzott miniszteri nyilatkozatoknak czélzata volt, hanem bizonyos tekintetben éppen a szenvedélyeket ébresztették fel s a különféle pártokban különböző hangulatokat ébresztettek. S ha az ember nem volna is feltétlen híve annak, hogy egy erős, megbízható, konzolidált kormánypárti többség alakuljon fuzió útján, azokból a jelenségekből, amelyek ma tapasztalhatók s azokból a kommentárcekből, melyeket a pártok a tegnapi miniszteri beszédekhez fűznek, kitűnik, hogy ha a koalíció, mint pártszervezet, nagy szolgálatokat tett is s ha ideig-óráig meg is felelt rendeltetésének, ma már többé nem alkalmas formája annak, hogy a kormány reá, mint parlamenti majoritásra támaszkodjék.

Azt lehet mondani, hogy Wekerle is, Kossuth is, Andrássy is, a legnagyobb higgadságot és okosságot árulta el, amit a jelen kiélezett politikai viszonyok közt csak elárulhattak, mert a nemzeti jogok védelmét erőteljesen megalkuvást nem ismerve hangsúlyozták, a mellett azonban higgadságra, a körülmények mérlegelésére, a nehézségek megfontolására s a lehetetlenségek felismerésére intették a nemzetet. S az a feltűnő, hogy éppen ez gyakorolta a pártok egy részében a legkisebb hatást s éppen ez lett izgalmak forrása. A katonai kérdésben és a bankkérdésben elhangzott kormánynyilatkozatok körül ma valóságos tohuvabohu keletkezett. Pedig ha higgadtan mérlegeljük, igazán nincs semmi ok arra, hogy akár gyanuval, akár elkecsereddéssel kísérje bárki is azt, amit a miniszterek mondtak. Hisz Wekerle a hadsereg fejlesztése és a felmerülő katonai költségek fejében állami nyelvünk érvényesítését ígerte a hadseregben s Kossuth is azt mondta, számítanunk kell arra, hogy a véderő terén nemzeti vágyódásaink egy jelentékeny része megvalósul. Ilyen körülmények közt igazán feltűnő, hogy vannak, akik már előre konkolyt hintenek s akik már előre

tudni akarják, hogy majd nem lesznek megelégedve azokkal a nemzeti engedményekkel, amelyeket a kormány a királytól katonai téren ki fog eszközölni.

Wekerle a bankkérdésben állami és gazdasági szempontok érvényre juttatását tartja a kormány feladatának, Kossuth pedig egyrészt reményét fejezte ki, hogy létrejön a kérdésben is az összhang a parlamenti többség és kormány közt, másrészt bejelentette, hogy a kérdés megoldására mindenesetre fog annyi idő maradni, hogy a nemzet a képviselőház útján érvényesíthesse saját akaratát.

Ennél korrektebb álláspontot a kormány el sem foglalhatott, mert hisz ez a politikai felelősség legtokéletesebb felismerésének tanúsága. Végre is a kormány első sorban saját politikáját folytatja. De attól eltekintve is, még a legdogmatikusabb alkotmányjogi felfogás szerint is a miniszterek a pártok bizalmiférjait a kormányzásban. Nélkül tehát, ahol ma koalíciós kormány van, mindenik miniszter a saját pártjának programját képviseli. Arról tehát, hogy az egész kormány szükségképpen egy pártnak programját fogadja, már a koalíciós szervezet miatt sem lehetséges, hisz éppen azt tartotta a függetlenségi párt a koalíciós alapon való kormányalakítás egyik fő feltételének, hogy a pártok fentarthassák saját programjaikat.

Tehát ha teljesen értjük is, hogy a pártok egyik-másik tagja minden további opportunizmusnak határt ekar szabni, mégis lehetetlennek tartjuk azt, hogy az a feltétel, amely alatt a koalíció létrejött, egyszerűen sutba dobassék a nélkül, hogy azzal egyidejűleg a koalíció felbomlása is hivatalosan megdeklarálták s hogy ugy a kormány, mint a parlamenti többség ne kizárólag arra a pártra bízassék, amelyik a felelősséget is hajlandó vállalni. De addig, míg tiszta függetlenségi kormány nem alakul s míg a függetlenségi párt hatványos pártokkal együtt van benn a koalícióban s a kormányban, addig nemcsak az opportunitás, hanem a politikai tisztesség kérdése az a barátságos megegyezés az ellentétes álláspontok és elvek közt, amit Kossuth oly melegen ajánlott tegnapi beszédeben.

A bécsi lapok ma már egész leplezetlenül írják, hogy a pártok tisztelő beszédei nem voltak egyebek, mint egy titkos ellenzék támadásai a kormány ellen, s a kormány tagjainak válaszai védekezések volt ezzel az

ságában én azok közül való leszek, akik a milliók között is egyedülvalóknak éreznék magukat. Már bele is nyugodtam volna végkép, ha messze vált utjaink megint nem keresztelik egymást. S talán még így is meg tudtam volna keményíteni szívemet, közömbösséget tudtam volna ráparancsolni s érzéketlen areczzal maga mellett elhaladni, ha ugy nem láttam volna viszont, ahogy véletlenül történt.

Szegény, beteg férjét kísérte s ahogy éppen reá hajolt, ahogy szólott neki, ahogy a félreeszött ruhát rajta igazította: egy szempillantással mint kellett nekem éppen ezt mind fölfogni! Életem egész nagy szerencsétlenségére újra előttem állott s százszorta jobban éreztem az én nagy nyomorúságot, mint valaha!

Kedves barátom, én nagyon jól tudom, hogy ami egyszer ketté szakadt, azt megint egészezzé tenni többet sohasem lehet. Nem is a lehetetlent kívánom én. A gyűlöletet irántam akarnám csak megennyhíteni, a megvetését rólam elfordítani. Mindent összevéve: amint nyugodt jólétől sugaras arccal fölolvashattam, a nagy katasztrófából vesztes gyanúnt és nyomorultan csak én kerültem elő. Ujjongva adek érte hálát az Istennek!

Nem kérek egyebet, nem is kérhetek s nem is tarthatok többre számot: fogadjon vissza, ha nem is a barátságába, de legalább jóindulatába. Ha már könnyelműen elvesztettem a boldogságot, hadd húzódjam meg legalább annak árnyékában. Amit szerelmet szívétől nem tudtam megbecsülni, most könnyörületességéhez folyamodom: szánakozzék

rajtam elhagyotton. Amire nekem van legkevesebb jogom appellálni: visszahozhatóanul elmúlt régi szerelmünk emlékére, az emlékek megszentelt nevében merészezzé ezt kérni

regi híve,

K. Z.

Az asszony felel a férfinak.

II.

Kedves barátom,

hazudnék, ha azt mondanám, hogy nagyon meglepett a levele s akkor is, hogy megismerve kezeirását a borítékban, minden szívdobogás nélkül bontottam fel. Ej, igaza van, a multat nem tudja az ember ugy elföldelni, hogy a sírdombok fel ne szakadjanak s a belé temetettek fel ne járjanak az élőkét kísérteni, a féloket riogatni. Pedig hiába! a holtak a temetőbe valók s az élveinek közt nincs mit keresniök.

Hát ridegen, sőt megvetően néztem magára? Nem tudom, csak azt, hogy ránéztem, s hogy ez egy pillantással elfogtam azt a sóvár, mohó tekintetet, melylyel szinte fölfalni szeretett volna. Nem szükséges miatta megtegetőznöm, inkább megvallom, hogy egészen jól esett s elismerését láttam benne, hogy a házasság nem ártott meg nekem semmi tekintetben s a maga elismert izlése még mindig fogékony s most is meghódol még azoknak a külső előnyöknek, amelyeket egykor olyan kedves volt észrevenni. Utóvégre ilyen apró ösztintéseket mi egymásnak bátra megmondhatunk.

Hogyne! ha már maga vállalkozik rá,

ellenzékkel szemben. Nem akarjuk most fessegetni, hogy ez a vád menyében igaz, mennyiben csak egyszerű félremagyarázása a tényeknek, de mindenesetre jellemző, s az országnak éppen nem válik előnyére, ha az a bécsi vélemény gyökeret verhet, hogy az idővölzö beszédek tele voltak túsúrással, a kormány ellen, s a kormány apró túsúrással válaszolt a tisztelgő pártoknak.

Ennek a lehetetlen, ennek a teljesen befejezett helyzetnek véget kell vetni. Az ma már kétségtelen, hogy azokat a nagy feladatokat, amelyek a hadsereg nemzetivé tétele, a bankkérdés s a választói reform megoldásában a parlamentre hárulnak, a koalíció mai formájában nem tudja megoldani, hanem előbb egy fúzióval kell létrejönnie, hogy egységes és egyenlő elveken levő parlamenti párt legyen a kormány mögött. Ezt a fúziót azonban csak akkor lehet létrehozni, ha a pártokban megvan a kölcsönös megértés, a jóakarát, s ha a kormányban nem feltételezzük olyan törekvéseket, amelyek minden oldalról csak az elkeseredést idézhetik elő, mert a gyanúsítás még a politikában is a legrosszabb fegyver, ha becsületet eszél akarunk élni.

Budapest, január 2.

Az új bortörvény életbeléptetése. Az új bortörvény (1908. XLVII. tcz.) január hó 1-én lépett életbe. E törvény értelmében a bor szeszese, ezukozása, mazsolával való javítása el van tiltva. Azok a borok azonban, amelyek ily módon még a törvény életbeléptetése előtt készülték, egy évig még forgalomba hozhatók. Az új törvény elrendeli, hogy azokat a cukor, vagy mazsola felhasználásával készített édes borokat, melyek az új törvény életbelépte előtt állították elő, egy hónap alatt, tehát legkésőbb január 31-ig be kell jelenteni az illetékes elsőfokú hatóságnak (a fősólgabirónál, vagy a polgármesternél). A törkölybor forgalombahozatala január hó 1-től kezdve feltétlenül tilos az törkölybort a jövőre csak a kis szőlőgazdáknak és csak saját házi szükségükre lesz szabad készíteni, még pedig szigorú korlátozások között. A tokaji borvidéket az új törvény zárt területté alakította oly értelemben, hogy oda január 1-étől kezdve más borvidékről származó akár hazai, akár külföldi bort csak az ottani fogyasztás céljaira és csak a miniszter által feljogosított hatóság engedélyével szabad bevinni. A borbeviteli engedélyek megadására egyelőre a tereziai vitézfőiskola igazgatója van feljogosítva. Azokat a borokat, amelyeket a törvény életbelépte előtt vitték be a tokaji borvidékre, 15 nap alatt, tehát legkésőbb január hó 15-ig be kell jelenteni a járási fősólgabirónak, illetőleg Sátoraljanj helyen a polgár-

hogy felszaggassa a rég begyepesedett bankokat! Hát bizony, az nagy összeomlás volt akkor, a maga bucsuzó levele. Váratlanul jött és készületlenül talált. Az volt, tudja, az a bizonyos villámesapás a felhőtlen égből, sohse hittem volna, hogy csakugyan legyen olyan. Hát volt. Se büszkébb, se önértetesebb nem voltam, mint más s azt tettem, amit a lányok ilyenkor általában tenni szoktak: sirtam és átkozódtam, a hajamat téptem s a földre dobtam magam s bizonyosan ez a legjobb módszer, mert a könyeim is kikapadtak, az átkaim elfogytak, a hajamat csak ki kellett fésülni — a kitépett egy pár szőlat nem is volt nagy okom sajnálni, ugy-e? — s a ruhámat is végül rendbe kellett hozni, mert hisz lomposan se lehet járni?

Az önértet s a büszkeség csak ezután következt, mikor higgadtan végig gondolvam az egészet, rájuttottam, hogy eldobva már — nem kifacsart citrom, sőt nem is letépett virág, ugy-e bár, inkább csak megunt játékszer, ugy-e? — nem vagyok én azért utolsó leány s bátran emelhetem föl a fejemet.

Ez aztán meghozta az önértet s amily őszintén megvallottam mindezeket, olyan őszintén higye el azt is, hogy mikor az én drága, jó, most bizony kissé beteg uram eljött értem, se nem a kétségbeesés, se nem a vigasztalanság hajtott a karjai közé, s igaz, hogy nem egeket vivó szenvedelemmel, de nagy lelki békével szívemben s még nyugodtabb lelkiismerettel tértem hozzá, azzal a tudattal, hogy olyan biztos révbé kerülök, ahol nem érhetnek zivatarok.

Levélemben az a melancholikus hang kapott meg leginkább, hogy még mindig egye-

resternek. Az új törvény értelmében a törvény fontosabb rendelkezéseit tartalmazó nyomtatványokat a pénzékekben és borelárusító helyeken ki kell függeszteni. Ezeket a nyomtatványokat a földművelésügyi miniszter elkészítette és valamennyi községnek megküldette. E nyomtatványok kifüggesztése folyó évi márczius 1-étől kezdve kötelező, tehát azokat a községi elöljáróságoktól meg kell szerezni. Ezért semmi díj nem jár. Ugyancsak márczius 1-étől kezdve kötelező a törvényben elrendelt bornyilvántartás vezetése is. Az erre vonatkozó, a miniszter által december hó 30-án kiadott végrehajtási rendelethez van mellékelve.

A politika világából.

Budapest, január 2.

A miniszterelnök a királynál.

— Vasárnapi minisztertanács. —

Félhivatalos jelentés számol be arról, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök holnap délután öt órakor Bécsbe utazik és hétfőn délelőtt magánkihallgatáson jelenik meg a királynál, hogy a kabinet újévi szerencselívánatait tolmácsolja. A miniszterelnök ez alkalommal teszi meg szokásos újévi látogatását az uralkodóház tagjainál is.

Az újévi gratuláció azonban, amint azt már jelezük, alkalmat ad a miniszterelnöknek arra is, hogy báró Bienerth osztrák miniszterelnökkel, az osztrák pénzügyminiszterrel és báró Schönauich közös hadügyminiszterrel tárgyaljon a bankról és a katonai kérdésekről. Ezeket tárgyalásokat nagy jelentőségűnek tartják, de nem tekintik döntő jelentőségűnek. A miniszterelnöknek még sokat kell tárgyalnia az osztrák kormányval és az Osztrák-Magyar Bank vezérkarával, hogy a bank dolgát düllőre vigye. Másrészt Bécsben a magyar kormány ama törekvéssel szemben, hogy nemzeti engedményeket szerezzen katonai téren, szintén teljes erővel folyik tovább az intrika. Az udvarhoz közel álló körök azonban újabban kissé óvatossabbak Luegerék akciójának protezsálásában, mert az uralkodó az urakháza tervezett magyarellenes tüntetésének lefúvásával eléggé világosan kinyilatkoztatta, hogy elismeri a magyar tö-

dül jár. Higye el, hogy őszintén sajnálom érte. A társalanság csakugyan nagy szomorúság. Ha már egy elhatározott kézmozdulattal letörülte a mult táblájáról mind azt a sok regényes ákombákomot, amit mi szerelmes kézzel rákrébtáztunk: legalább lett volna meg a kellő eredménye. Higye el, őszintén kívántam volna. Azt hiszem azonban, maga az oka! Törvéstés volt ám a sorstól — s maga nem vette észre! — hogy egyszerre ugy elárasztotta a kegyével. Fölkeltette az éhséget magában s többet nem tudta lecsillapítani, minél többet evett, annál éhesebbé lett. Sehse volt elég, amit elérhetett s mindig többre és nagyobbra vágyott! Amilyen tiszta szívvel megbocsátottam magának, igazán és őszintén elengedtem volna ezt a bűnhődést.

Ami egyéb van a levelében, az csak szófia beszéd. Micsoda barátság lehetne mi közöttünk? Vagy olyan leányunk ismert meg maga engem, akít asszonykorában meg lehet környékezni? ezt az egyet csakugyan nem érdemteltem magától. Vagy ha igazán csak barátságra gondolt, hát van olyan barátság a világban, mely az én drága, jó, pláne most egy kicsit beteges uramnak nem egy álmatlan éjszakát, csak egy nyugtalan percet is szerezzen? Ugyan menjen!

Mi szükségé volt magának erre? Vagy a sors csakugyan olyan nagy rendben tartaná a könyveit s azt hitte, hogy tartozik nekem ezzel a — kosárral? A mi utjaink csakugyan elváltak, véletlenül kereszteszhetik egymást, de párhuzamosan nem haladhatnak soha!

Blanka.

rekvés jogosultságát és keresi a megnyugtató megoldást.

A miniszterelnöknek bécsi tárgyalásai tehát igen nagy jelentőségűek lesznek, amit már az a külsőség is mutat, hogy elutazása előtt, holnap, vasárnap délelőtt Kossuth Ferenc kerékedelmi miniszter lakásán minisztertanács lesz.

A fúzió nehézségei.

— Ellentétek a függetlenségi és az alkotmánypárt között. —

Az újévi politikai nyilatkozatokról egyértelműleg azt konstatálják a politika világában, hogy azok megnyugtatót nem hoztak, de inkább aggodalmat keltek. A jövő képe semmivel sem lett világosabb s mindenki azt látja, hogy a helyzet nagyon komoly. A bankkérdés annyira előtérbe nyomult, hogy ez lett a válság gerince s a katonai kérdések megoldása alapján tervezett fúziót szinte lehetetlenné tette. A helyzet most már ugy kezd kialakulni, hogy a függetlenségi pártnak egy része, amelyet Holló-csoportnak szoktak nevezni, élet-halál-harcot hirdet az önálló magyar jegybankért és a fúziót csak a gazdasági függetlenség programja alapján fogadja el, míg az alkotmánypárt arra az álláspontra helyezkedik, hogy a koalíciót a katonai kérdések hozták össze, tehát ezeknek megoldása teljes jogzím a fúzióra. Ezt a két ellentétes állásfoglalást igen érdekesen világítják meg ma este ennek a két politikai csoportnak félhivatalos lapjai, amelyek ezzel a nagyjelentőségű kérdéssel foglalkozva, ugyancsak élesen támadják egymást.

Az alkotmánypárt félhivatalos lapja, a „M. H.” vezető helyen a „nemzet” akaratáról ezikkezve így kezdi:

„Tehát a nemzet. A nemzet akarja, s aki nem akarja, az a nemzet ellensége. Vagy: a nemzetet magára hagyja s ha a nemzet kiküzdte a zsákmányt, akkor jön osztózkodni. A nemzet ezt akarja, a nemzet azt nem akarja. A nemzet így, a nemzet úgy. Nincs az a tökfilkó, ha dadog egy pohárköszöntőt az önálló bankról, hogy a nemzet azonnal el ne legyen ragadtatva tőle s meg ne tegye nagy embernek. S ha felszólal egy tisztességben s küzdelemben megcsúszott hazafi s bátorodik egy pár megfontolást vetni szembe a tetszetős frázisokkal — a boldogtalan nem tudja, mi vár rá. Nem telik bele tizenkét óra s a nemzet kitagadja, azonkívül kimondja rá, hogy agyalgyult s csak ez enyhít azon, hogy hazaáruló.” Ebből a tételből kiindulva aztán igen élesen támadja azt a függetlenségi csoportot, amely magának követeli a „nemzet” elnevezést és csak ugy incidenciatéren a bankkérdést teszi a helyzet gerincévé és kockára tesz érte mindent. „Ha hazafiság és nemzeti politika a jegybank dolgának finanszpolitikai természetét mellett szóba kerülhet — így fejeződik be a cikk — csakis ugy kerülhet szóba, hogy rosszul szolgálja a nemzetet és gunygyá teszi a hazafiságot, aki akárminő pártérdeket vagy alsóbbrendű érdeket fölébe helyez annak, hogy először is a magyar piac ellátott, biztosított és hitelképes legyen és fölösleges hübert ne fizessen az igazi önállóság helyett az önállóság külsőségeiért, — s hogy másodsorban mégis csak másodsorban fontos ügy, mint a banké, fel ne borítsa azt az egyensúlyt, amit életbevágó, vagy politikai dolgok körül is meg tudunk találni. Ez a nemzet érdeke, ez a haza létszüksége s akik ezzel nem törődnek, azok ne éljenek vissza a nemzet nevével, hanem erőszakoskodjanak a maguk erejéből — ha van nekik. S számoljanak le a maguk lelkiismeretével s ne piszkolódjanak a mások hazafisága körül.”

Az alkotmánypárt köreiben különben az a vélemény domborodik ki, hogy a megoldásra váró feladatok nehézségeit csak pártegyesülés győzheti le, de az új alakulás akadályai még igen nagyok. A bankkérdésben élesen az ellen-

tét a lehetőség és a szélső követelés szempontjai közt, s éppen ezért nehezebb a kibontakozást a kérdés előtérbe állítása. A katonai kérdésben pedig a Bécsben feltornyosuló akadályokat csak akkor győzhetjük le, ha a kormány egységes, erős többség akarataira és megbízhatóságára utalhat. Így szövődnek össze a nehézségek. A kormányférfiak súlyos feladata az ellentétek áthidalása. Eredményt azonban ez a törekvés csak úgy hozhat, ha a pártszempontok széleiről helyett a nemzet jövőjét mérlegelő mérséklet érvényesül.

A függetlenségű párt *Holló* esőporinjának állásfoglalását ezzel szemben maga *Holló* Lajos szövezi le, amikor lapjának élén a „felforgatás” hirdetéséről ír hosszú és éles cikket.

„Igazán hamut kell hintenünk a fejünkre nekünk, függetlenségi politikusoknak — kezdi cikkét *Holló* — mert mi terrorizáljuk az országot. Erőszakoskodunk, féltelenedünk meg nem hajlunk a viszonyok kényszeré előtt, pártérdekeket hajszolunk, ha ugyan nem önző egyéni érdekeket. Nélkülünk szeliden menének a dolgok. A hatvanhetes politikusok a fennálló dolgokba helynyugodnának, sőt úgy hirdetik a bécsi lapok, hogy még a függetlenségi pártnak „békés és nyugodt elemér” is hozzájárulnának a dolgok nyugodt kiegyenlítéséhez. Lenne fuzió, lenne katonai látszámemelés, mondjuk, eléggé tisztességes katonai engedményekkel; lenne közös bank, némi külső formalitásokkal. És mi edez nem lehetséges azért, mert a „terroristák”, a békétlenek, a nyugtalankodók és az örökös zavart keltők most sem nyugodnak meg és most is erőnk erejével felfordulást akarnak előidézni. A bécsi lapoktól kezdve a 67-es lapok sokféle változatig mindenütt olvashatjuk ezeket a kifakadásokat. És meg kell adni, hogy a lapoknak tökéletlen igazuk van. Mi javíthatatlanok vagyunk. Lázongunk, forrongunk, konspirálunk, terrorizálunk; talán még földalatti katakombákba is leszállunk és éjjeli összejöveteleket is tartunk, csak hogy célunkat elérhessük. És mi ez a cél: az önálló nemzeti bank megvalósítása.” Ezután a kijelentés után *Holló* először tiltakozik a terrorizálás vádjá ellen, majd hosszasan foglalkozik azzal, hogy a függetlenségi pártnak harcolnia kell az önálló jegybankért, még ha a király is ellene volna. „Ha az önálló bankot a király most nem engedné, — mondja *Holló* — ez azt jelentené, hogy nem engedni majd az önálló vámterületet sem 1917-ben; nem engedni egyáltalán gazdasági önállóságunk megvalósítását. Tehetnéne ilyen körülmények között a függetlenségi és 48-as párt, hogy a fejedelmi abszolút hatalom ilyen autokratikus megnyilatkozása előtt meghajoljon? Tehetné-e, hogy az abszolút uralomhoz asszisztáljon és a nemzetet megcsalni engedje azzal, hogy 1917-ben gazdasági önállóságot lehet létrehozni. Hiszen ez volna a világon a legnagyobb politikai humbag, amit még valaha egy párt elkövetett. Erre a függetlenségi párt magát soha és semmi körülmények között oda nem adhatná. Ezerszer inkább jöjjön minden korszak és minden felfordulás, mintsem a gazdasági és politikai függetlenségnek békés és alkotmányos útja a nemzet előtt egyszerűsindenkorra elzárassék.” Az önálló bank gazdasági előnyeinek részletes kifejtése után *Holló* végül azok ellen fordul, akik a közös jegybank főtartását kívánják és így fejezi be cikkét: „Nem hiszem, hogy olyan ember, aki ilyet hirdet, méltó volna arra, hogy a nemzet utána induljon. Hogy függetlensége kivívásának nagy útján ilyen gyámoltalan és erőnélküli politikusok részvételével által hagyja magát a nemzet befolyásoltnak. A „felforgatás” hirdetésé lehet egyes politikusok felfogásának visszhangja, de azért a nemzet el nem veszíti bizalmát abban, hogy az önálló nemzeti bank az ország politikai és gazdasági megerősödésének lesz egyik leghatalmasabb forrása.”

A helyzet tehát, mint ebből a két nyilatkozatból kitűnik, ma este meglehetősen kiélezett, bárha valószínű, hogy a holnapi mi-

nisztertanács módját fogja találni a kedélyek lecsillapítására.

Az osztrákok véleményének megismertetésére itt közöljük a „N. Fr. Pr.” mai vezércikkének ezt a kivonatát:

„Az a terv, hogy a katonai engedményekkel az önálló magyar jegybank megteremtése végett megindult mozgalmat háttérbe szorítsák, teljesen megfeneklott. Ha megadták volna is ezeket az engedményeket, a függetlenségi párt igen nagy részének ellenszögölése folytán az önálló bank érdekében megindított agitációt még sem lehetett volna lecsendesíteni. Nem sikerült az a várakozás, hogy a magyar ezredékben kilátásba helyezett nemzeti engedményekkel a pártot az önálló jegybanktól eltérítsék. Nem a hadsereg, hanem a bank áll most a magyar politika előtérében. Ami a miniszterelnök nagy szalonjában újkör történt, az inkább hasonlít egy parlamenti forrongsághoz, mint egy parlamenti üdvözléshez. A magyar pártok féltől politikai fegyverzettségének megtörése különösen feltűnő módon abban a jelenetben mutatkozott, amely a képviselőház elnökének fogadótermében játszódott le. Ezen cémeny után a képviselőház összeült azonnal azonnali kérdés előtérbe élé kellene állítani a Házat, hogy kinek van nagyobb többsége: a miniszterelnöknek-e, vagy a képviselőház elnökének? A parlamenti szokás ilyenkor azt kívánja, hogy ilyen esetben az egyiknek a porondon fekvé kellene maradnia. A fuzió teljesen lehetetlen mindaddig, amíg a többségi pártok a bankpolitika tekintetében tiszta és teljes megállapodásra nem jutnak. Az a kísérlet, hogy a katonai engedményeket támasztékok gyanánt a pártok lábai alá tolják, csak hogy a fuziót megmentsék, nem sikerült. A katonai engedmények szétszóródtak, mint a polyva a szélben és éppen úgy nem keltettek valami nagyobb hatást, mint valamikor a magyar honvédtüzérség. A függetlenségi pártot — úgy látszik — a bankkérdésben nem lehet irányítani. Jasth iránt, úgy látszik, teljes bizalommal viseltetnek. Ezen kihohanás után, a koalíció által megválasztott képviselőházi elnököt is az ellenzékhez kell számítani. Okos dolog volna, ha pénzügyminiszterre tennék. Akkor azonban megmondandó, hogy hogyan kell a miniszterelnöknek a felelősség érzetében beszélnie. Egyelőre a szenvedély villama ütött a bankkérdésbe s majdnem felgyújtotta a koalíciót. Magyarországra még mozgalmas napok várnak.”

Itt említjük meg, hogy a koalíció hatvanhetes pártjaiban élénken kommentálják *Bizony* Ákosnak, az újévi ünnepi szónoknak mellőzését. Olyan véleményt hallottunk, hogy a függetlenségi pártnak nem volt joga *Bizonyt* mellőzni, mert nemcsak a függetlenségi párt, hanem az egész koalíció szóoka volt és a koalíció megkérdése nélkül nem lett volna szabad őt mással helyettesíteni.

Végül még meg kell emlékeznünk arról, hogy politikai körökben elterjedt, de ellenőrizhetlen hírek szerint a koalíció fuzió törekvéseivel párhuzamosan konzervatív párt alakítása iránt is folyik a munka. Gróf *Zichy* János, aki már többször megkísérelte a parlament konzervatív elemének tömörítését, most elérkezettnek látta az időt, hogy a régi, kedves tervét megvalósítsa s hetek óta folynak ebben az irányban a tárgyalások, melyeknek sikere elé kívált az udvarnál nézve nagy reménységgel. *Zichy* János minden pártból számít hívekre és azt hiszi, negyvenötven résztvevővel alakíthatja meg a konzervatív pártot, mely a fuzióval szemben mérsékelt ellenzéki szerepet játszana.

A horvát helyzet.

Horvátországban az ujesztendővel beállott az ex-lex állapot. A haladópart zágrábi választmánya ezért elhatározta, hogy valamennyi ellenzéki pártot felszólít arra, hogy ez ellen a leghatározottabban állást foglaljanak, esetleg a

királynál is panaszt emeljenek. Jóllehet az új választások kiírása tekintetében a legnagyobb bizonytalanság uralkodik, a koalíciós pártok körében máris előkészületeket tesznek, hogy a többség a jövő választásoknál újból a koalíciónak biztosítsák. A horvát jogpárt is tartott értekezletet. A anácskozás során határozatlan kimondták, hogy az összes pártok bevonásával akciókat indítanak a normális viszonyok helyreállítására, meg az általános választói jog érdekében. Az ülésen végezetül megállapították, hogy a látszat szerint a tartománygyűlést fel akarják oszlatni és új választásokat szándékoznak elrendelni. Ezért felszólítjuk a lakosságot, hogy meglepetések elkerülése végett tegyen meg minden előkészületet. Egyébként az hírlik, hogy a tartománygyűlést e hónap második felében, vagy legkésőbb február elején össze fogják hívni.

A horvát tartománygyűlés összehívásáról az illetékes körökben ez idő szerint *mitsem tudnak*. A horvát tartománygyűlést, a mi értesülésünk szerint, akkor hívják megint össze, amikor erre a viszonyok megérttek.

Az adóreform.

Budapest, január 2.

A Budapesti Tudósító jelenti: A sajtó egy része ma éles támadást intéz a pénzügyminiszter ellen, akinek szemére vetik, hogy a gyáripari, ipari és kereskedelmi testületeknek az adóreformjavaslatok többszörös módosítását ígérte meg s a pénzügyi bizottság tárgyalásai során a módosítások lényeges részét elő sem terjesztette. Az ország kereskedelmi és ipari lakosságának megnyugtatása céljából illetékes helyen sulyt helyeznek annak megállapítására, hogy a pénzügyminiszter, amint az másképpen nem is lehetett fel, a kereskedelmi és ipari érdekképviseletnek tett ígéretét teljes mértékben honorálta és a pénzügyi bizottság tárgyalásainak során az adójavaslatokba fel is vették azokat a több, mint negyven szakaszra vonatkozó módosításokat, amelyek figyelembe vételét a pénzügyminiszter méltányossági okokból kilátásba helyezte. A javaslatoknak éppen ez a nagymérvű módosítása volt az oka, hogy a bizottságban elfogadott szöveg csak a jövő hét elején kerülhet ki a nyomdából a nyilvánosság elé, máskülömben már maguk az érdekeltek is meggyőződtek volna róla, hogy jogos igényeiket, melyek teljesítését a pénzügyminiszter kilátásba helyezte, a módosított szöveg tényleg ki is elégíti.

Az ország ipari és kereskedelmi lakosságának minél teljesebb megnyugtatása céljából a következőkben ismertetjük a Budapesti Kereskedelmi és Ipari Kamarát, a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségét, az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülést, az Országos Ipari Egyesülést és a Magyar Kereskedelmi Csarnok együttes óhajára kilátásba helyezett és az adójavaslatokba a pénzügyi bizottság által tényleg fel is vett lényegesebb módosító intézkedéseket:

I. A jövedelem-adóra vonatkozó javaslatban:

A pénzügyi bizottság elejtette a jövedelemadó bevételeinek 46 millió koronára tervezett kontingentálását, valamint törölte a pénzügyminiszternek azt a jogát is, hogy negyven százalékos pótkivetést rendelhessen el. Az adómentes létminimum 800 koronára emeltetett. A jövedelemadó skálája jobban fog közeledni az osztrák jövedelemadó kulcsához és a tízezer koronás jövedelemeknél már három százalékban megállapított adókulcs csak 15 ezer koronás jövedelemeknél fog elérni. Az adóköteles nem lesz képtelen bármely forrásból eredő adóköteles vagy adómentes jövedelmét részletesen bevallani, hanem elegendő lesz, ha összes jövedelmének pusztán a forrásait valija be. Az adóköteles birtok, vagyon- és egyéb kereseti viszonyai felől az illetők alkalmazottai vagy elbocsátott alkalmazottai sem tanukul, sem szakértőkül ki nem hallgathatók. Részben a jövedelemadóról szóló javaslat, részben pedig az adókezelési javaslat honorálni fogja azt az óhajt, hogy az üzleti könyvek átvizsgálását titoktartás kötelezettsége mellett csak a bizottsági előadó vagy más pénzügyi tisztviselő teljesítheti. Az adófelszámamlási bizottság határozata ellen a javaslatban felsorolt eseteken kívül helye lesz még a panasznak az esetben is, ha az adófelszámamlási bizottság az előző évinél magasabb adót állapít meg.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatoknak a pénzügyi kormány felhatalmazást fog adni, hogy állandó alkalmazottaik járandóságai után eső

adókat negyedévenként szolgáltatassák be. Oly vállalatoknál, melyek az engedélyokmányban megállapított határidő leteltével ingyen mennek át az engedélyt kiállító hatóság tulajdonába, jövedelemadó-mentesek lesznek nemcsak az alaptőke, hanem más kölcsöntőkék törlesztésére fordított összegek is. A nyugdíjalapok jövedelmei a jövedelemadó alól mentesítettnek fognak. A jövedelemadó alól mentes lesz a nyilvános számadásra kötelezett vállalatoknak az a jövedelme, mely tulajdonukban levő idegen részvények osztalékától ered. Jövedelemadó-mentes lesz továbbá a részvénytársasági alaptőke 3 és félszázalékos kamatának megfelelő tiszta jövedelem.

II. Az általános kereseti adóról szóló javaslatban:

Ebbe a javaslatba a kereskedelmi és ipari érdekelttség egyéb csekélyebb horderejű óhajainak honorálása mellett a pénzügyi bizottság hozzájárult főképpen ahhoz is, hogy a kereseti adó a nyilvánított óhajok szerint ne kontingentáltassék és a kontingenssel együtt a pénzügyminiszter korlátlan pótelőirási joga is elejtessék. És hogy az adókievetés tekintetében elért módosítások és jogorvoslati engedelmények a kereset-adóra is vonatkozzanak.

III. A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adójára nézve:

A pénzügyi bizottság jelentése szerint a végrehajtási utasításban fog részletesebben körülírtani a veszteségek címén engedélyezhető leírás és az adómentes tartalékalap képzésére adómentesen visszatartható jövedelem. Maga a törvény mondja ki, hogy a mérlegheszerü nyeregből levonható lesz nemcsak a nyugdíjalapba helyezett összeg, hanem ennek jövedelme is, ugyiszintén a kereskedelmi és iparkamarai illetékek. Teljesül továbbá az az óhaj is, hogy a visszaháramló vállalatoknál nemcsak az alaptőke, hanem más kölcsöntőkék törlesztésére fordított összegek is levonathassanak. Kimondja továbbá a javaslat a szövegében, hogy a vállalatoknál 15 százalékos adókules csak akkor lesz alkalmazandó, ha a javaslat 21. szakaszában említett intézetek kezelési vagy egyéb költségek hozzászámításával a jegybank azon évi legmagasabb leszámítási kamatlábát 3 százalékkal meghaladó kamattal nagyobb időszaki kamatot szednek. Az érdekelttségnek az az óhaja, hogy a társulatok ne legyenek kényszerítve adóvallomásukat az üzleti év napjától számított kilenczven nap alatt beadni, akképen teljesül, hogy a pénzügyminiszter ad hosszabb határidőt. A társulatok üzleti könyveinek betekintésénél szakértők alkalmaztatni nem fognak és a könyvvizsgálatot megajtó pénzügyi tisztviselőnek tilos lesz más adózóknak a vállalatvaló összeköttetésének vizsgálatára kiterjeszkedni. Az adókievetésbe a vállalat vezetője vagy megbízottja felvilágosítás adására be lesz vonandó.

A pénzügyminiszter által a házadóról és a tőkekamatadóról szóló javaslatra nézve kilátásba helyezett módosításokat a pénzügyi bizottság a javaslatok szövegébe szintén felvette.

A fentebbiekben ismertettük a javaslatok szövegébe az ipari és kereskedelmi érdekelttség óhajára felvett jelentősebb módosításokat annak hangsúlyozása mellett, hogy ez alkalommal csak a legfontosabb módosításokról nyújtottunk tájékoztatást, melyek mellett, amint magából a módosított szövegből mindenki meg fog győződhetni, a pénzügyi bizottság a pénzügyi kormány javaslatára az ipari és kereskedelmi érdekelttségnek kilátásba helyezett egyéb óhajait honorálta.

Budapest, január 2.

Beszámoló. Gothard Sándor, a szombathelyi kerület függetlenségi párti képviselője az újv alkalmából kmeritően tájékoztatta választóit a politikai helyzetről. Foglalkozott a választói törvényjavaslatról, a bankszabadalom, a vasárnapi munkaszünet és a katolikus autonómia kérdéseivel. Részletesebben szólt a fuzióról és kiemelte, hogy a parlamenti koalíciók közt a fontos függőkérdéseknek a nemzet érdekében és teljes megnyugtatóra való megoldásához tökéletes egyetértés volna kívánatos. A fuzión álló két fél mindegyikének tehát engednie kell a maga álláspontjától; a 67-es alapon lévő pártnak engednie kell ezentúl a lassu tempóból, amelyben oddig mozgott, mert az a mai kor gyorsan élő szellemének meg nem felel és a nagyközönség ítélőszéke előtt egy kissé elarult, viszont a 48-as közjogi alapon álló többségben lévő pártnak engednie kell a tulgyors tempóból, amelylyel a programját minden melegen érző magyar ember örömeire megvalósítani óhajtaná. Nem szabad azonban feladni a programmot magát, amely idők folyamán, esetleges váratlan történelmi események nyomása alatt megvalósítható lesz.

A Józsefváros polgársága újv napján küldöttörlece tisztelt képviselője előtt, Dr. Gonda Dezső üdvözlő beszédére adott válaszában Nagy

Dezső a függetlenségi politika legfontosabb és legsürgösebb feladatának az önálló nemzeti bank föllállítását és ennek segítségével az önálló vámtérfület kivívását mondta. Nagy bizalommal várja a katonai kérdések megoldását. Szerinte már most kell megvalósítani a közös hadsereg magyarországi tisztjeinek magyar katonai iskolai nevelését. A választójogi reformban a pluralitás és a nyilvános szavazás nincs kedvére. A reformot csak átmenetinek tartja. A pártok fuziója a bank, a katonai és választói reformokon mulik. A fuziót kívánatosnak tartja, de nem szabad erőltetni és elsiettetni. Szükségesnek mondotta, hogy az új kormány párt a szabadelvű iránynak hódoljon. Szólt még az annexióról és erősen hangoztatta, hogy egy délszláv állam alakulását meg kell akadályoznunk. A beszédet a küldöttség nagy tetszéssel fogadta.

A balkáni események.

Budapest, január 2.

A szerb szkupstina mai ülésén Milovanovics külügyminiszter egy interpellációra felelve, hosszabb beszédet tartott az annexió nyomán támadt szerb akció eredményéről. Milovanovics külügyminiszter nyilatkozata, már azért is figyelmet érdemel, mert ez az első nyilvános beszéde, melyben beszámol működéséről. Mindenek előtt konstataulta, hogy Szerbia érdekeinek megvédése céljából megegyezett Montenegróval közös eljárásra nézve. Milovanovics különben nagy meglepetést keltett beszédével, amelyben teljesen megváltoztatta eddigi álláspontját és már nem követelt kompenzációkat Szerbia számára, hanem Pasics álláspontját tette magáévá és Bosznia számára a török szultán szuverenitása alatt teljes autonómiát sürget. Kijelentette, hogy Szerbia nem nyugodhatik, amíg Ausztria-Magyarország nem takerüldik ki Bosznia-Hercegovinából. Milovanovics beszéde semmivel sem volt kevésbé harezias, mint a trónörökös beszédei szoktak lenni. Sőt a legkonzervatívabb pártnak, a haladó-pártnak vezetője Novakovič is nagyon harezias hangú beszédet mondott. Ez a váratlan fordulat biztosítja a Velimirovics-kormány fennmaradását, de újabb kalandos politika inagurálását jelenti.

Mai híreink a következők:

Szerbia és az annexió.

Stojan Novakovič haladópartí, Stojan Protics óradikális, Stojanovics Ljuba ifjuradikális és társai a következő interpellációt intézték a kormányhoz:

1. Mit tett a szerb kormány a nagyhatalmaknál a szerb nép jogai érdekében és van-e remény arra, hogy elismerik Szerbiának és Montenegrónak teljes önállóságuk fejlődésére szükséges feltételeket. 2. Tekintettel arra, hogy Bosznia és Hercegovina nemzetközi állapota döntő hatással van Szerbia és Montenegró politikai és gazdasági életére, tett-e lépéseket a szerb kormány a nagyhatalmaknál, hogy nevezett országoknak az az óhaja teljesüljön, hogy a szultán szuverenitása és a nagyhatalmak garanciája mellett autonómiával és önálló közigazgatással élhessenek. 3. Biztosította-e a szerb kormány Szerbiának teljes jogu részvételét a nagyhatalmak konferenciáján, amelyen a szerb nemzet delegátusai révén kifejttesse követeléseit, amelyeknek teljesítése nélkül nem állhat fenn és hogy ott előterjeszthessék azokat az eszközöket, amelyeknek szolgáltatását igazság és a nemzetközi jog alapján a konferenciától elvárnák. A szkupstina ezután második olvasásban elfogadta az 1908. évi költségvetésnek a folyó költségvetési évre való meghosszabbítására vonatkozó törvényjavaslatot, mire Milovanovics külügyminiszter emelkedett szólásra és a következőket fejtette ki:

Bosznia és Hercegovina annexiójának proklamálása által nemcsak a berlini egyezmény, hanem a szerb nép érdeke is sérelmet szenvedett. Habár a berlini egyezmény végzetes volt Szerbiára nézve, minthogy nemzeti érdekeink terhére súlyos kötele-

zettségeket rótt ránk, Szerbia annak rendelkezéseit és határozmányait mindig hiven betartotta. Eppen ezért igénye van arra, hogy a szerb népet sértő és károsító rendelkezések enyhíthessenek. Ennek dacára a szerb nép jogait Bosznia és Hercegovina annexiója súlyosan megsértette. E kérdés ugyan elsősorban szerb kérdés, egyben azonban európai ügy is. Hogy e kérdés szerb jellege megóvassék és dokumentáltassék, az annexió ellen Szerbia elsősorban emelte fel tiltakozó szavát. Szerbia ugyanabból az okból Montenegróval egy megegyezésre törekedett és a montenegrói és nép hazafias érzelmeinek köszönhető (Viharos asivó-kiáltások), hogy ezen megegyezés létrejött. A kormány ezenkívül oda is törekedett, hogy az annexió kérdéseinek elintézése ügyében az európai hatalmakkal lehetőleg intim viszonyba léphessen. Európa politikája egy évszázad óta oda törekedett, hogy a Balkán-félsziget függetlenségét idegen hódításokkal szemben megvédelmezze. Eleinte Törökország integritásának megóvása révén szolgálták e célt.

Majdnem a legutóbbi időkben azon nézetet voltak Európában, hogy a Balkán-félszigetet Oroszország részéről fenyegeti a legnagyobb veszély. Ezért Európa figyelme elsősorban odairányult, hogy Oroszországot a Balkán-félszigettől távolítsa. A berlini kongresszus alkalmával ezen Oroszország elleni bizalmatlanság elérte tetőpontját. Ez alkalommal jutottak arra a szerencsétlen gondolatra, hogy Ausztria-Magyarországot bevonják a Balkán-félsziget kérdébe, hogy ez képezze az oroszországi hódítások ellen kifejtett ellenállás középpontját. Minthogy a kis balkáni államokban nem bíztak meg teljesen, a monarchiát állították fel örszemköpen Oroszország ellen arra az időre, míg a Balkán-félszigeten a helyzet megszilárdul. Már ebből is kitűnik, hogy a misszió csak ideiglenes volt. (Közbeszólások a baloldalon: Ugy van!) Minthogy ilyen módon biztosítékot teremtettek a balkáni államok függetlenségére nézve és anidőn most világosan kitűnt, hogy Oroszországnak a Balkánt illetőleg semminő agresszív szándéka nincs, Ausztria-Magyarország missziója a Balkán-félszigeten véget ért. (Viharos helyeslés a baloldalon.) Ehelyett azonban Ausztria-Magyarország Bosznia és Hercegovina annexiójával azon szándékának adott kifejezést, hogy állandóan megmarad a Balkán-félszigeten. Ami 30 évvel ezelőtt a berlini kongresszus alkalmával Bosznia és Hercegovina okkupációjánál Ausztria-Magyarország által a főargumentum volt, hogy t. i. Oroszország előnyomulása megakadályoztassék, ma keserű ironiának tűnik fel, annál is inkább, mert az a szabadság, melyet a balkáni népek 1812-től 1878-ig kivívtak, azt Oroszország segélyével vívták ki (Zajos helyeslés és taps a baloldalon.) míg Ausztria-Magyarországnak a Balkánon tett első lépése az volt, hogy két szerb ország lakosait rabszolgákká tette. (Taps a baloldalon.) A balkáni népeket csak Ausztria-Magyarország részéről fenyegeti veszély (Ugy van!) a baloldalon.) és Ausztria-Magyarországgal szemben kell megvédeni az egyensúlyt. A monarchia útját az Aegaeus-tenger felé el kell zárni. Ausztria-Magyarországnak nem szabad többé a Balkán-államnak lennie, mert különben véget ér az összes balkáni népekre nézve, különösen pedig a szerb nemzetre nézve. A szerb nép nemzeti programjába Bosznia és Hercegovina emancipációja legalább is oly mértékben van felvéve, hogy azok politikai és gazdasági tekintetben Szerbiával és Montenegróval intim viszonyba léphessenek. Boszniára és Hercegovinára kel hagyni, hogy maguk intézzék sorsukat, mert csak ez esetben áll helyre az egyensúly, csak akkor létesül sorompó Törökország és Európa közt és csak így válhatnak a balkáni népek a béke egyik elemévé. A Balkán-félsziget viszonyainak a berlini kongresszuson történt rendezésnél jobb rendezése csak úgy valósulhat meg, ha Bosznia és Hercegovina teljes, vagy legalább is Európa ellenőrzése mellett fél szuverenitást nyernek. (Taps a baloldalon.) Európa nem akarja a háborút, minthogy azonban a külön érdekek feloldozása nem mozdítja elő az európai béke érdekét, a nagyhatalmak hajlandóknak látszanak arra, hogy átmeneti stádiumot teremtsenek. A szerb kormány épp ezért odatörekedett, hogy akár ideiglenes, akár végleges rendezésről legyen is szó, a nagyhatalmakkal való szolidaritást megővja áltálal, hogy a szerb követeléseket a nagyhatalmak felfogásával összhangzásba hozza. Ezidőszert meg nem igen lehet szólni arról, vajjon a konferencia létrejön, mily program kerül ott napirendre, Szerbiára vagy pedig Ausztria-Magyarországra. Az erkölcs és a jog mindenesetre mellettünk vannak. (Helyeslés a baloldalon.) Ami a balkáni népek, de még Ausztria-Magyarország érdeke is, az, hogy életfeltételeink megmaradására nézve biztosítékot nyerhessünk. Nem szükséges, hogy Szerbiát arra kényszerítsék, hogy végső kétségbesésében háborúba kezd-

jen, annál is inkább, mert érdekeink összehangzásba hozhatók Ausztria-Magyarország érdekeivel. Ha a monarchia teljesítene azon misszióját, hogy a germán nép és a román, valamint a szláv népek közt helyreállítsa az összeköttetést, a Balkán-államok Ausztria-Magyarország köré csoportosulhatnak, nem ugy azonban akkor, ha a monarchia erőszakot akar alkalmazni. Az egyetértés helyreállhatna, ha a monarchia eddigi határait tekintendően végelegeseknek. Ausztria-Magyarország és a Balkán közt a jogi határ csakis a Száva és a Duna lehet, különben állandó veszély áll fenn. (Helyeslés és taps a baloldalon.) A konferenciáról ma még nem lehet semmi bizonyosat mondani, de meg vagyunk győződve arról, hogy a konferencia meg fogja hallgatni Szerbia szavát. Ha a konferencián csak a szignatár hatalmak vennének részt, akkor Szerbia azon nem jelenhet meg, mint a konferencia tagja. Minthogy a nemzetközi helyzet fejlődésében különböző momentumok merülhetnek fel, amelyek szerint a szerb kormány teljes cselekvési szabadsággal kell rendelkeznie, arra kérem a házat, adjon irántunk érzett bizalmának kifejezést. (Viharos helyeslés és taps az ifjradikálisoknál és a haladópartiaknál. Az óradikálisok tüntetve hallgatnak, a nacionalisták csaknem teljesen hiányzanak.)

Bosznia és Hercegovina annexiója és Bulgária, valamint Kelet-Rumélia függetlenségének proklamálása által azonban az egész berlini egyezmény megsemmisült. Épen ezért a konferencia feladata csak ezen egyezmény revíziója lehet. A berlini kongresszus borzasztóan sújtotta a szerb nemzetet azért, hogy egységét felbontotta. A szerb népek ezért most is fegyveres kézzel kell mondanunk Európának, hogy mire van szükségük, hogy megélhessen. (Viharos helyeslés.) 30 éven át gátlóttak egyes akadályok a szabad életben és Ausztria-Magyarország az egész idő alatt azon munkálkodott, hogy Szerbiát gazdaságilag tartományává tegye. Szerbiának nincs más útja, minthogy politikai téren emancipálódjék Ausztria-Magyarországtól, amint hogy annak idején már megkezdte a gazdasági emancipációt. Azon a végzetes napon, amelyen Ausztria-Magyarországra bízták Bosznia és Hercegovina okkupációját, Szerbiát megkapta a formális függetlenséget. A Balkán a balkán népeknek elve, csak a balkáni népek szövetsége által biztosítható, amely iránt most már Törökországban is több hajlam mutatkozik. A szerb állam programjába fel kell venni azt a követelést, hogy Európa biztosítsa integritását, mert az a példa, amelyet Bosznia és Hercegovina annexiójával adtak, azt bizonyítja, hogy Szerbiát is veszély fenyegeti. Szerbiának meg kell bosszulnia azt a büntetést, amelyet a berlini egyezmény rótt rája. (Taps.) A szerb kormány kötelessége, hogy visszautasítsa az Ausztria-Magyarország által felajánlott gazdasági kompenzációkat, amelyek a jelen pillanatban sértést képeznek a szerb nemzetre nézve. Európa előtt pedig Bosznia és Hercegovina autonómiáját kell követelnünk. (Helyeslés és taps.)

Stojan Novakovic interpelláló kifejti, hogy Ausztria-Magyarország az annexió kérdésének mindennemű tárgyalását megtagadja és azt követeli, hogy a konferencia azt egyszerűen vegye tudomásul.

A Politika jelentése szerint a pártvezérek közt megegyezés jött létre, mely szerint napirendet javasolnak, melyben a szkupstina a kormányt felszólítja, hogy az interpellációban kifejtett három pont értelmében erélyes akciókat indítson. Milovanovic külügyminiszter a napirendi javaslatot helyeselte. Ez a határozat biztosítja a Velimirovics-kormány megmaradását. A kormányt új hadügyminiszter kinevezésével kiegészítik.

A jövő ülés holnap lesz.

A szerb bandák.

Újabb jelentések szerint az összes szerb bandákban ez idő szerint legfeljebb négyszáz ember van. A főhadiszállás Valjevóban van, ahol Bokanovic főhadnagy, a királynak volt szárnysegédje szervezi a bandákat. Magában Valjevóban száz ember áll rendelkezésre, akiknek fele macedóniai. A bandák vezetéséből és szervezéséből az tűnik ki, hogy működésük helyét a novibazári szandzsáknak is ki akarják terjeszteni.

Bojkott Görögország ellen.

A Yeni Gazetta illetékes helyről arról értesül, hogy annak a sértő magatartásnak következtében, amelyet Görögország Kréta ügyében a legutóbbi időben elfoglalt, az ottomanok a görögök ellen is heves bojkottot szándékoztak indítani és azt mondták, hogy habár Görögország ambíciója Krétát illetőleg ismeretes, előbb meg kell állapítani, vajjon

a görög kormány hivatalosan osztja-e ezeket az intenciókat és vajjon György király valóban mondta-e azokat a szavakat, amelyeket neki tulajdonítanak. Ha ezt konstatálni lehet, a görögök ellen még hevesebb bojkottot kell indítani, mint az esztrákok ellen. A Bajram-ünnep alatt Szalonikiban nagy népgyűlést tartanak, tiltakozás és annak demonstrálása céljából, hogy Törökország jogai megvédetnek.

A boszniai ellenzék.

Szerajevóból jelentik, hogy a mohamedán ellenzék küldöttei, akik a belgrádi politikai vezetőkkel közösen tettek lépéseket a berlini szignatárius hatalmak kormányainál a boszniai annexió elismerésének megfiúsítása céljából, már visszatértek. Elsőnek Ali bej Sirdus jött vissza, aki Belgrádon át utazott Konstantinápolyba és ott csatlakozott Novakovic és Vukovic missziójához. Visszatért Pétervárról dr. Uros Kiruli is, aki ott Pasiccsal együtt a pánszlávok között csinált propagandát az annexió ellen. Londomból visszatért Dusan Vaszilievits és Vratizlav Szola, Párisból pedig Athanasio Szola, akik valamennyien az annexió ellen kérték a nagyhatalmak támogatását.

Pallavicini értelme.

Pallavicini ögróf osztrák-magyar nagy követnek a török külügyminiszternek tegnap tett lépése nagy fontossággal bír. E lépés ugyan elsőkorban arra az incidensre vonatkozott, amely a „Call báró“ Lloyd-gőzös kirakásánál történt, ugyszintén a bajruai incidensre, de Pallavicini ögróf a mozgalomnak kiművészeire és a féktelen törvénytelen erőszakoskodókra is utalt, amelyekkel a hatóságok mit sem tesznek és felkeltette a miniszter figyelmét arra a körülményre, hogy Ausztria-Magyarország eddig ugyan még elnéző volt, hogy azonban az ily esetek megismétlődése komolyabb következményekkel fog járn.

KÜLFÖLD.

Báró Aehrenthal Bülow herceghez. Báró Aehrenthal közös külügyminiszter abban a táviratban, melyben tegnap Bülow herceg birodalmi kancellár közvetítésével szerencsekívánatait fejezte ki a német császárnak és császárnénak, a birodalmi kancellárnak is köszönetét fejezte ki a hü szövetségeként való támogatásért.

Megtagadott tengerészeti hitel. A birodalmi дума honvédelmi bizottsága egyhangulag elvetette a tengerészeti miniszternek sorhajók építésére az 1909. évre három millió rubel megszavazására irányuló kérelmét.

Vilmos császár beszéde. A „Daily Mail“ mai száma közli, hogy azt a beszédet, amelyet Vilmos császár legutóbb a parancsnokló tábornokokhoz intézett, előzetesen megbeszélte Bülow herceggel. Politikai körökben nagyjelentőségűnek tartják ezt a változást, mert a császár, mint legfelsőbb hadur, eddigelé a felelős miniszterek belevonása nélkül szokott a hadsereghez szónokolni.

A дума ülése. A дума mai ülésén Miljukov, a kadett-párt vezére a következő napirendi indítványt terjesztette elő: A дума, kifejezést adva helytelenítésének a naponként szaporodó halálos ítéletek és hallatlan szamu kivégzéseket illetőleg, amelyek a lakosság erkölcsi érzékét és Oroszországnak, mint civilizált államnak becsületét aláássák, áttér a napirendre. A centrum és a jobbpárt a javaslat felolvasásánál: „Ki vele!“ kiáltásokat hallattak, míg a baloldali viharos helyeslésben tört ki. A дума a javaslatot a progresszisták, a kadettek, a munkás csoport és a szociáldemokraták szavazatai ellenében elutasította, mire Miljukov kijelentette, hogy a kadett-párt nem vesz több részt az ülésen. Ehez a nyilatkozathoz csatlakozott a munkás csoport és a szociáldemokraták. A javaslatról szóló vitában Guckov, az oktoberisták vezére viharos lelkesedéstől félbeszakított rövid beszédében rámutatott arra, hogy a kadettek javaslata kézzismert rokonszenvenyilvánítás terrorisztikus aktusok iránt, amiért az oktoberista párt azt elvetette. A szélső jobb részéről Shulpin kifejtette, hogy a javaslatot jogi szempontból el kell vetni, mert azt a kívánságot tartalmazza, hogy az igazságszolgáltatás rendeltessék alá a törvényhozásnak. A дума ezután kisebb törvényjavaslatokat harmadik olvasás után elfogadott. Az ülés végén az elnök felolvasta a czár ukázát, amely a dumát február 3-áig elnapolja.

Messina felé . . .

— Strófiák. —

Aki nem gyönyörködhetél soha Messina kék — nagyon kék — egében és nem mámorosodhattál még virágzó narancserdeinek lábitó illatától, északi embertársam, bizonyára érezted már inogni lábad alatt a földet te is, érezted itt is, a szürke Északon, mely még a gyönyörű veszélyek izalmát sem kínálja; melynek ölében nem forrnak nagyszerű erők, melynek veszedelme nincs, de gyönyöre sem. Itt is, ahol nem adatik egy-egy isteni érzéki pillanat fenekére szállnod, ahol nem tépheted ágról a narancs hús, édes gyümölcsét annak a nemes, tékozló márnornak öntudatával, mely az ily pillanatokért mindent lába elé dob az uszolás Életnek. — itt is, itt is meginog néha a föld . . .

És ilyenkor kimégy az utcára és tágra nyílt szemmel látod, hogy a sarki rikkanas zavartalan hangossággal árulja az újságját, a hordár megsüvegel, a villamos el akar ütni, mikor öntudat nélkül támolyogsz át az utca másik oldalára, a vendéglőben a pincér a sokott ostobaságokkal nyájaskodik, az ismert sorrendben sorolja el a sajtókat, szemközt leül veled egy ismerősöd, az unokaöcséd a bankjában szolgál, tüntető nyájassággal üdvözlőd, majd jön egy másik, aki a sógorodnak adósa, ennek a köszöntését megváród, általában megtartod az összes ostoba, kicsiny fokozatokat, melyekhez hozzászoktál, melyek az életedet, sőt ennél többet: az életed módját jelentették, nem, nem változott meg semmi körülötted, de még magad sem változtál meg . . . és alattad folton súlyod a föld és újaid a revolvered markolatát tapogatták.

Kegyetlen és brutális a körülötted való világ konok mozdulatlansága és részvétlensége, a valóságok technikájának változatlansága. Technika, ez a mindent körülöfogő, felbogozhatatlan technika . . . A szenvedést szinte nem is lehet itt végigszenvedni, velejében, egész mélysége szerint végigszenvedni!

Bezzeg! Odalent Messinában, most, ez egyszer, minden élményt végig lehetett élni, végig, egészen. (El kell szakadnunk a megszokottságnak minden képzetétől, hogy ezeket az élményeket valahogy is el tudjuk képzelni.) Megremeg lábaid alatt a föld, egyszerűen, talán éppen szenvedésed egy intenzív pillanatában, megremeg és összedől, rommá omlik mellőled minden, a fészak, melyhez egész életed apró emlékeivel tapadsz, lakóid, kikkel (csak most tudod) ugyanegy életet élteél és te, életosztónod minden koncentrációjával, rohansz a romok közül ki, abba a világba, melynek minden darabja velesir, vele-recesz, velezuhan, velepusztul a te fájdalmodal és nincs intézmény, nincs hivatal, nincs főlebbvaló, akinek tíz évig alázkodtál egy karrierért, nincs biborós, akire rendőri kordonoz keresztül loptál egy-egy pillantást és nincs rendőr és nincs fegyencz (csak nyöszörgő, természetköz emberlányok vannak) és nincs palotya, amelyet irigveltél, és nincs piszok, amelyet megvetettél, nincs életmeggyőződésed, amelyre büszke voltál, mindez és még sok minden (minden) — nincs, látod, érezd összeomolni, elpusztulni, míg végül érted is kiölti rettentetes, tarajos nyelvét a tenger és benyal a végtelen víztömegbe és magad is — nem vagy többé.

Ezek a szenvedés legtökéletesebb dalai voltak; és élményekre, évszázadokig kell várakozni ilyen nagyszerűekre, mélységekre és teljességre.

. . . Megmozdultak a börtön áthatolhatatlan, megviharatlan falai, melyek kője és az Élet közé meredtek, mint patkányok menekültek a börtön kéréllhetetlen őrei és a fegyencz fudokolva és megtárgult tüdővel, a szabad levegőn találta magát. És nem volt börtönőr és nem volt bíró és nem volt törvény, csak felszabadulás, csak Élet: rombolás, rombolás, rombolás!

(B-s.)

A nagy temetés.

— Olaszország gyászban. —

Nagy gödröbe agnoszkálattal vetik a holttestek százait és sápadt, könnyező katonák imát mormolva borítják a tetemekre az anyaföldet, azt, amelyik magának gyilkolt, hogy jól lakhasson emberzsinral. A nagy gödrök benyollik a sok embert, férfit, nőt, gyermeket és a hátramaradtak azt sem tudják, hol nyugszik egy-egy hozzátartozójuk. Az összeomlott templomok romjain hangosan imádkozik a nép és buzgón fohászodik az istenhez, hogy fordítsa el tőle haragját. A romokon czalatt szakadatlanul dolgozik a katonaság és orra huzza ki a nyüzörgő sebesülteket. Szinte esodáival határos, hogy némelyik még élvé kerül elő, holott három napig éltlen szomjan, a legnagyobb hidegben hevert az omadék alatt.

A helyzet Messinában.

Messinában a kép megdöbbentő. Zuhogó esőben, éhezve dolgoznak a mentőcsapatok, főként odafordítva figyelmüket, ahonnan segélykiáltások hangzanak. Azt hiszik, hogy a romok alatt még sok élő ember van. Hogy milyen méretű a pusztulás, mutatja, hogy Messinában mindössze tizenhárom ház maradt éppen. A mentőakció roppant nehezen halad előre. Messinában például megtörtént, hogy a király egy rombadölt ház elé került, amelynek hulladékai derékon alul eltemettek egy férfit, aki nyugodtan szólt a királynak:

— Már három nap óta vagyok így eltemetve, nem sebesültem meg és nyugodtan várom megmentésemet. Elég jól érzem magamat.

Enni, inni adtak neki, a király megdöbbenéssel türelméért. Az áldozatok temetése teljesen halad és a holttestek egyre nagyobb szágot terjesztenek. A holttesteket a katonák és a munkások legnagyobb sietséggel eltakarítják és ezt a munkát még éjjel is folytatják. Olaszország különböző városából tegnap ismét háromezer katona érkezett Messinába, úgy, hogy a csapatok száma most már meghaladja a huszezeret. Az élelem hiánya miatt a katonák élelmezése is sok nehézséggel jár. A romokból kimentett emberek közül eddig ezernél többen meghaltak. Messina és Reggio környékén a katonák óriási sírokat ásnak, amelyekbe folytonosan holttesteket bocsátanak le; egy-egy holttestre négy méterre tesznek és erre ismét holttesteket. Mindegyik sír fölé egyszerű fatáblát tesznek, amelyen csupán azt jelölik meg, hogy hány halott fekszik a sírban. Messinában, Reggioban és a többi kisebb helységben eddig hatvanezernél több halottal temették el. Ahol halottakat találnak, férfiakat és asszonyokat, öregeket és fiatalokat, a személy megállapításának megkísérlése nélkül, egymás fölé fektetik.

Azt azonban még most sem tudják még megközelítőleg sem, hogy hány halott fekszik még kőszirjában a romok alatt. A Rossa Gelana-féle ház romjai alól 260 holttestet húztak ki. Sok ezellában vasvarral holttesteket találtak. Ezeknek a csuklón csontig levált a hus, jelölül annak, hogy a fejezettek, amikor a földrengést megérezték, milyen kétségbeesett erőfeszítést tettek, hogy bilincseikből kiszabaduljanak.

Messinában csak azokat eresztik, akiknek ott dolguk van. A királyi pár még mindig a messinai vízekön tartózkodik és élénk érdeklődést tanúsít a mentési munkálatok iránt.

Az orosz tengervadászok elcsodálattal beszélnek Elena királyné önfeláldozásáról. A királyné egyszerű asszonynak látva buzgólkodik a mentési munkálatnál és lelkesítő szavakkal biztatja a munkásokat és katonákat, kik a romok alól a sebesülteket és halottakat ássák ki. A királyné két nap óta virraszt a kórháznak berendezett „Regina Margherita” hajó fedélzetén, a betegeket ápol-

va és kötözgetve, miközben, mint egy közönséges ápolónő, a betegek hordozásánál is segítkezik. Néha, a nagyon is szomorú látványoknál a királyné csak nagynehezen tudja könnyeit visszafojtani. Amikor egy orosz katonát, kit miközben a mentés munkájában részt vett, a leomló kövek agyonütöttek, holtan húztak ki a romok alól, a királyné végre sírva fakadt, de gyorsan letörölte könnyeit és bátorságát nem veszítve el, tovább segítkezett.

A mentés Reggióban.

A karabinierik őrnagya táviratozza Reggióból, hogy a halottak száma a reggiói és palmii kerületben 30,000. Reggióban ötvenhat órai ásás után a Banca d'Italia palotája közelében és a fogházban még élő embereket húzták ki a romok alól. A prefektúra épülete, súlyos megrongáltatása dacára, az egyetlen hely, mely a súlyos sebesülteknek hajlékul szolgálhat. A könnyebb sebesültek a szabad ég alatt tanyáznak. Minden oldalról a haldoklók nyögése és segélykiáltásai hallatszik a romok alól. A felozlásnak indult holttestek elviselhetetlenné teszik a levegőt. A föld kérge rövid pihenőkkel, még mindig vonaglik. A cattanarói hadosztályparancsnok, hogy a road és a közlekedés helyreállítására vonatkozó intézkedéseket hathatósabban vihesse keresztül, a vidéket Sanct-Eufenia és Cattanzaro között öt zónára osztotta be, amelyek mindegyikében egy-egy ezredes parancsnokol.

Az aostzai herceg meglátogatta a Humbert-féle kerületben lévő kórházat, amelyet a római Vörös Kereszt-Egyesület állított fel és amelyben ötszáz sebesült van. Mindenütt szivszaggató jelenetek játszódtak le. Carlo Berini mérnököt karjai között legifjabb gyermekével halva találták. A mérnök megmentette feleségét és négy gyermekét és amidőn házába behatolt, hogy ötödik gyermekét is megmentse, a ház beomlott. A viharos tenger elpusztította a kikötőben lévő közraktárat.

Szemtanuk elbeszélése.

A „Corriere della Sera” munkatársa beszélgetést folytatott Koralek Paula magyar operaférfiessel, aki a messinai operaháznak volt tagja s valóban esodával határos módon menekült meg az elpusztult városból.

Koralek Paula az újságíró kérdésére így adta elő borzalmas kalandját:

A katasztrófa előestéjén az „Aida” című szerepében léptem föl. Éjjel után két órakor tértem haza a Trinacria-szálló harmadik emeletén levő lakásomra. Nyomban lefeküdtem, de szememet kerülte az álom; valami ideges remegés, valami szokatlan és nyugtalanító érzés vett erőt rajtam, mely elűzte az álmat. Virrasztva töltöttem az éjszakát s multak az órák, amikor hirtelen úgy éreztem, hogy valami borzalmas történik körülöttem. Riadtan ugrottam ki az ágyból s hangosan szólítottam a szobaleányomat, Candidát, aki már rohant is szobámba.

— Sülyedünk kisasszony, meneküljünk! — kiáltott Candida magánkivül.

Én pedig úgy, ahogy az ágyból kiugrottam, hanyatt-homlok menekültem ki a folyosóra, onnan a lépcsőházba. Csakhogy a lépcső ekkorra már leszakadt, s előttem fekete ür tátongott a helyén. Mit tegyek? Amíg tétovázva a tátongó mélység előtt álltam, ahonnan fojtó porfelhő szállt felém, úgy éreztem, hogy egyre sülyedek. Ekkor már a menekülés vágya annyira hatalmába kerített, hogy nem mérlegeltem tovább a helyzetet, hanem behunytam szememet és leugrottam a mélységbe. Mire magamhoz tértem, éreztem, hogy mindkét karom eltörött. A kétségbeesés erőt adott s talpra ugorva, a romokon át s a fojtó porfelhőben levegő után kapkodva, rohantam ki a szabadba, a rémes éjszakába. Az arcomat is megvéreztem. Amikor egy térségre jutottam, láttam, hogy mindenünnen

kiabáló s a félelemtől őrlőngő emberi alakok verődnek ott össze egy csomóba, amely fölé a sötét porfelhő mintha halotti szemfedőt vont volna. Szegény Candida nem tudott megmenekülni; ő a romok alatt lelte halálát. Nem merete megkoczkáztatni az ugrást a mélybe, s ott pusztult el többé-magával a szálló romjai alatt. A piac térről a kikötő felé rohantam. Mögöttem Messina lángban égett, mert a város több pontján egyszerre tűz támadt, melynek lángjai körünyaldosták a romokat. A többi meneküléssel együtt a kikötő előtt az erődítmények mellett állapodtam meg, s mindenfelől rémes kiáltások, sírás és jajveszékélés hangjai töltötték meg a léget. Itt vesztgeltünk tizenegy óráig, amikor a „Piermonte” hajó parancsnoka kérésünkre a hajóra vett föl. Mindenem odaveszett; nincs egyebem, csak ami rajtam van, ez az ágytakaró, meg ezek a papucskok a lábamon, most pedig a nyomor és a szenvedés várakozik reám. Amint látja, mindkét karom eltörött.

A művész szója itt görcsös zokogásba fuladt.

— És mi történt a Trinacria-szállóval? — kérde az újságíró.

— Csak a tengerre néző szárnya maradt épen. Az Európa-szálló is rombadölt. Ott lelte halálát Gamba tenorista, aki családjával együtt lakott a szállóban.

Egy Damico nevű reggiobeli ügyvéd a következőket mondta el a földrengés reggiói hatásáról: „Amikor a házak egymásután omlottak össze, mint a kártyavárak, én is futottam, magam sem tudom merre, amerre embert láttam eszeveszetten futni. Utközben olyan jelenetek játszódtak le, hogy a vér megfagyott ereimben és a pillanatok borzalmát sohasem fogom elfelejteni. Egy zenetanárral találkoztam, akin semmiféle ruha nem volt. Alsó ruhában menekült dideregve, görnyedten és folyton térdre bukva, vállán vitte öreg édesanyját, karján pedig feleségét vonszolta magával. Könyörgésre az édesanyját én vettem gondjaimba és vállamon vittem. Így haladtunk halálos remegések között alig néhány méternyire, mert minden pillanatban meg kellett állanunk pihenés végett. Éppen letettem vállamról a matrónát, amikor egyszerre rettenetes dördülés rázta meg a levegőt. Csak azt láttam, hogy a falak megindultak, téglahalmazok omlottak alá és amikor felébredtem, három borzalmasan összeroncsolt holttest feküdt mellettem. A romok közül iszonyatos, pokoli tüvöltések hatoltak fel és borzalmas volt a gyermekek szivbe maró jajgatása, amint szüleik után kiáltottak.

Egy dr. Dossi nevű fiatal orvos a következőket beszéli:

— A reggeli vonattal elutazni készültem és éppen öltözködtem, amikor olyan dörejt hallottam, mintha ezer puskából lőttek volna. Utána nyomban borzalmas felhőszakadás következett és velőhasogató zugás lett hallható. Felrántottam az erkélyre vezető ajtót és láttam, amint köröskörül először a kémények s azután a házak összeomlottak. Egyidejűleg újabb hatalmas dördülés hangzott el. Gyorsan anyámat s nővéremet hívtam a mellékszobából s mindkettőt egy hamarosan előkerített kötéllal lebocsátottam. Ugyanezen az uton a házban lakók közül harminchatot megmentettem. Mindannyian szabad helyre jutottak, ahol a romok elől véde voltak. Néhány katonával a gyógyszerházba rohantam, ahonnan a sebesültek részlete ásványvizet s liköröket hoztunk. Egész Messinában nincs egy csepp ivóvíz.

Messina sorsa.

Messina sorsa még van peccételve. Gondolni sem lehet arra, hogy Messinát újra építsék. A megmenekült lakosság Catániába fog költözni és ott egy külvárost épít, amelynek Messina lesz a neve. A Regina Elena hadihajó fedélzetén a miniszterek tanácskozást tartottak a hatóságok vezetőivel és elhatározták, hogy még néhány napot várni kell, vajjon sikerül-e a romok alól élő embereket kiásni, ha aztán elérkezett az ideje, amikor már lehetetlen, hogy valaki is életben maradjon a romok alatt, akkor kiüritik a várost és a romhalmazt hadihajókkal bombáztatják. Ez lesz a vége Dél-Olaszországnak.

„szép és szorgalmas városának“, Messinának. A bombázással elejét akarják venni a járvány kitérésének.

A mentés.

Szakadatlanul érkeznek Nápolyba a gőzhajók, amelyek telve vannak a földrengés helyéről megnekiülő sebesültekkel és haldoklókkal. Tegnap a „Slava“ orosz gőzhajó hatszáz sebesülttel kötött ki Nápolyban. A hatszáz beteg közül csak százötven tudott a saját lábán partra lépni, a többi ágyakon és kocsikon szállították a kórházakba. A „Sutley“ nevű angol hadihajó az angol hajóraj tengernagyával Catániába ment. Ha ott a kórházakban hely van a hajón szállított sebesültek számára úgy azokat ott helyezik el, ha nem, úgy Málta felé viszik őket. Az „Ora“ című lap külön tudósítója írja: Rövid látogatást tettem a „Viktor Emánuel páncéloson, ahol több sebesült van. Az orvosok ápolták ezeket. A királyné kíséretével itt időzött és a sebesülteket vizsgálta és sajátkezűleg kínálta őket piskótával és egyéb frissítőkkel. A sebesültek a megatartottságtól alig tudtak kifejezést adni haláljuknak. A tüzet most már mindenütt eloltották. Három nap óta szakadatlanul esik az eső, mely az utcákat elárasztotta és járhatatlanná tette. Este a hadihajók fényoszlopjait világítják be a szerénység színhelyét. Idővel időre revolverlövések hallatszanak, melyekben a rendőrség és a katonaság pusztítja a kiheggett kutyákat.

Szeged város tanácsa 2000 koronát szavazott meg az olaszországi földrengés áldozatainak felsegélyezésére.

A trieszti kereskedelmi kamara mai ülésének elején az elnök bejelentette, hogy a tözsde 1000 koronát adományozott az olaszországi katasztrófa károsultjainak részére. Két kamarai tanácsos indítványára ezután elhatározták, hogy a kamara e célra további 5000 koronát adományoz.

A Nordd. Lloyd Bremen nevű birodalmi postai gőzöse, amely Ausztráliából jövet tegnap este Nápolyba érkezett, ott 600 messinai menekültet szállított partra.

A Szicília nevű páncélos cirkáló Nápolyban 1100 tulélót partra szállított és Nápolyból élelmiszerekkel visszatér a szerénység színhelyére.

Magyarok Messinában.

Most, hogy lassan érkeznek a hírek, kiderül, hogy a katasztrófa idején sokan voltak magyarok is Messinában. Így Tassy Pál koronásügyész-helyettes és neje is Messinában tartózkodtak. Karácsony után, egy időben a katasztrófa hírével érkezett tőlük az utolsó levél, aggodó családjuk azóta se hallott felőlük. Gyermekeik többször sürgönyöztek Messinába, de miután választ nem kaptak, tegnap vonatra ültek és leutaztak a katasztrófa színhelyére. Időközben az itteni olasz konzulátushoz megérkezett a hír, hogy Tassyéknak semmi bajuk, két nappal a katasztrófa után elutaztak Taorminából és folytatják utjukat.

Egy másik magyar ember, Feuermann József, az Adria tengerhajózási társaság messinai ügynökkéségének tisztviselője beteg, nagyfokú idegességben és láztól gyötörve tegnap érkezett haza. Egy újságíró felkérésére szaggatottan, könyezve mondta el, mit szenvedett egy rettenetes éjszakán.

— A megmenekülésem. — kezdte Feuermann — igazán határos a esodával. Lenn Sziciliában megszoktuk a földrengéseket, nagyon gyakran érzni ott kisebb lökéseket, amelyeknek azonban semmi komoly veszélyt nem tulajdonít senki. Az ott élő embereket a sürű földrengés szinte preparálja és nem törődnek vele. Karácsony hajnalán is erősebb lökéssre ébredtem fel. Nyomban tudtam, hogy miről van szó és ösztönszerűleg odaszorultam a falhoz. Egy Braun nevű hivatalnoktársam ugyanis, aki az 1894-iki földrengés alatt szintén lenn volt Messinában, azt a tanácsot adta nekem, hogy ilyenkor a fal mellé kell szorulni, mert a mennyezet ha leszakad, a szoba közepére hull. Ezt tudják lenn Sziciliában és mindenki követi ezt a szokást. Ennek köszönhetően a megmenekülésem. De az én szerénységem barátom, aki ezt a tanácsot adta, egész életében...

Amikor felébredtem, rettenetes rengést éreztem. Minden tárgy tánczozni kezdett a szobámban, a szoba falai repedezni kezdtek és egyszerre óriási robajjal leszakadt a mennyezet. Felugrottam az ágyból, a szemem és a szám tele lett törmelékkel és porral. Menekülni igyekeztem. Megragadtam a téli kabátomat, az ágyról lerántottam a lepedőt és a szoba közepén heverő homokon át bukdácsoltam az ablakhoz. Itt kötelel fontam és leereszkedtem rajta. A szomszéd szobában három hivatalnoktársam aludt; kettő közülük meghalt, az egyiknek sikerült megmenekülnie. Sötét volt, azt hittem, hogy elérkezett a végítélet napja és úgy ereszkedtem lefelé a lepedőn. Egyszerre valami romhalmazra értem; csak később, amikor derengeni kezdett, láttam, hogy a híres messinai dóm romjain vagyok. A rémületemet csak fokozta, hogy a legrettenetesebb sötétség és kétségbeejtő esend honolt. Valami hangot, jajkiáltást vártam, de nem hallatszott semmi, csak a tenger félelmetes zuga. Deliriumban ültem mintegy másfél óra hosszat.

Hajnaltól aztán, mikor oszlott a köd, lemasztam a dóm romjairól és indultam a kikötő felé. Amerre mentem, mindenütt esupa romot, holttestet láttam és szivettőpő halálhörgést hallottam. A város végére jutottam; megkerültem a várost és egy hosszú pinczefolyosón át értem a kikötőbe.

A kikötőben az Adriának három hajója vesztegelt. Az „Andrássy“ ki volt köve egy olyan helyen, ahol azelőtt még szárazföld volt. A tenger óriási erucezője és a hullámok sodorták ide, ahol aztán megfeneklett. Characcio Otello, a hajó parancsnoka, nagy szeretettel fogadta itt a menekülő lakosságot. Én is az „Andrássy“-ra menekültem és miután a télikabátomon kívül nem volt rajtam más, mint egy hálóing, a hajó pinczére adta kölesön a ruháját. A „Matlekovics“ vontatta le később az „Andrássy“-t a zátonyról és elvitte Palermoba. A hajóval mentem én is Palermóba.

A messinai katasztrófa alkalmából az Adriatársaságnak ott időző hajói, a Nagy Lajos, Matlekovics és Andrássy derekasan kivették a maguk részét a mentési munkálatokból. A hajók mentőesónakjaikat már korán reggel leeresztették és a szerénység nélkül jártak segítségére siettek. A messinai Adria-ügynökkéség vezetője, Lustig Imre a katasztrófa napján már reggel 8 órakor visszatért a városba és behatolt a rombadült Adria-palotába. A pénzkészletet sikerült kimentenie, de a könyvek és az írományok ott veszttek, mert a tűz és a falak omladozása lehetetlenné tette a további mentési munkálatot. A katasztrófában az Andrássy-n kívül még egy Adria hajó, a Buda II. szenvedett súlyosabb sérülést. Az Adria műszaki főfelügyelője, Rolland Sándor a szükséges intézkedések megtételére Messinába indult.

A fővárosban szétlében beszéltek, hogy Hódossy Imre és felesége is elpusztultak Messinában. Ez azonban szerénység nem igaz. Hódossy Sándor ma levelet kapott édes atyjától, amelyből értesült, hogy Hódossy Imre még a katasztrófa bekövetkezése előtt elutazott Messinából.

Adományok.

A pápa egy millió lírára egyszülte ki első adományát és a vatikáni kórházban 500 ágyat rendeztetett be a messinai és reggioi sebesültek számára. A szentszéki bíbornokkollégium 20.000 lírát küldött az inségeseknek. Megérkeztek a német, spanyol és francia hadihajók Calabria tengerpartjára és bőségesen hoztak orvosságokat, kösizerket és eleséget. A katasztrófa vidékén az egyes helyőrségekről összesen 20.000 katona vesz részt a mentési munkájában. A hadügyi kormány Nápolyból 600 métermázsra kettős kenyéradagot, 650.000 doboz huskonzervet, 9000 tábori sátrat, 6000 szalmazsákok és 30.000 ágyszerűt ugyanannyi takaróval juttatott az inségeseknek. Catanzaróba Nápolyból száz métermázsra kettős kenyéradag, 100.000 doboz huskonzerv, ezer tábori sátor és teméntelen sok katonai ágytakaró érkezett. Rómából 25.000 métermázsra katonai kenyéret küldtek az élelmezési raktárak és mindennap a legnagyobb erőfeszítéssel dolgoznak a katonai pékműhelyekben, hogy elegendő kenyéretet készítsenek a katonák számára. A vá-

doki helyőrségek is mentőcsapatokat indítottak utnak.

Milanoban eddig egymillió lira folyt be a szicíliai és kalábriai inségesek számára. Az ujesztendő, amely más esztendőben a kávéházakban, a vendéglőkben és az utcákon vígsággal és mulatozással telik el, most ünnepies esendben folyt le. A kereskedelmi miniszter több intézkedést tett, hogy a délolaszországi kereskedőket, akiket a földrengés az anyagi pusztulás szélére hozott, a katasztrófától megmentse; így a többi közt az összes kereskedőknek hat hónapi moratóriumot adott.

Legujabb hírek.

Róma, január 2.

A királyné az egész napot és az éjszaka egy részét is a messinai sebesültek között tölti, akiket önfeláldozóan ápol. Az éjszaka megint erős földrengés volt. A betegek irtózatosan jajveszéltek és még a súlyos sebesültek is menekülni akartak. Az ápolóknak valóságos küzdelemmel kellett, hogy visszatartsák a szerénységleneket, akik őrzöngtek. Így történt, hogy Heléna királyné a nagy felfordulásban melletlen megsesült, de sérülése jelentéktelen.

A rémes jelenetek egymást követik a rombadült városban. A múlt éjszaka véres összeütközés volt halottrablók és a katonák között. A fosztogatók lövöldöztek s egy bersaglicit és egy pénzügyőrt megöltek.

Ma egy ház romjai alól kiástak egy tizenhét éves diákot, aki egyáltalán nem sebesült meg. Egy boltozat alatt akadtak rá s azt beszéltek, hogy még idejében sikerült magára kapnia egy vastag ágytakarót. Ebbe burkolózott és nem sokat szenvedett a hidegtől, de napokig nem evett. Éhes volt és sóvárogva ette a kenyéret, amit kapott, más eleséget a mentőexpedíció nem tudott neki adni. Mikor később megtudta, hogy szülei és testvérei meghaltak, sírógöresöket kapott.

A király elmozdította állásától a messinai eyndacot, akiről kiderült, hogy elhanyagolta felelőségét s ugyanez ok miatt az építészei városi tanácsost is felfüggesztette a király.

Róma, január 2.

A Stefani-ügynökkéség Orlando igazságügyminiszternek Giolitti miniszterelnökhöz intézett kérvényező távirati jelentését terzi közzé: Messina, 1. Ma reggel a király, miután a időjárás valamivel javult, Cilliba és Bagnarába utazott, a nagy hullámverés azonban megakadályozta abban, hogy kikéssön. A király csak a teljesen elpusztított Connitefiben köthetett ki. Innen a király San-Giovanni városába ment, amely szintén borzasztó helyzetben van. Az angol matrózok által fölállított kórházi barakkok megtekintése után a király folytatta útját Reggióba, ahol hosszabb ideig tanácskozott Carni őrmaggyval. Reggióból majdnem az összes sebesülteket már elszállították. A király ezután visszatért Messinába, ahol a mentési akció mind nagyobb rendben folyik le. A hozzám érkezett jelentések szerint tegnap a kikötőben több külföldi kereskedelmi és hadihajó volt. Ma két orosz és két francia cirkáló érkezett oda, hogy a sebesültek segítése és elszállítása a teljes rendben mehet végbe. Tegnap mintegy 3000 sebesültet vittek el innen. Ma úgy remélik, még többet sikerül majd elszállítani. Ma megkezdtek az ország belsejében lévő falvak bevonását a mentési akcióba. ezekben azonban még a legszükségesebbek is hiányzanak. A fosztogatások elnyomása végett állandó szolgálatot tartanak fenn. A múlt éjjel Reggióban összeütközés támadt hatóságai szerverek és fosztogatók között, amelynek folyamán egy Berzaglieri és egy vámör meghaltak. A királyné szüntelenül rendkívüli lelkesedéssel és ritka hősiességgel veszi ki a részét a sebesültek ápolásából. Tegnap este a kórházban egy újabb földlökés nyomán pánik keletkezett. A királyné, aki azon fáradozott, hogy a sebesültek fejevesztett menekülését megállítsa, mellén zuzódásokat szenvedett, melyek szerénységére csak könnyebb természetűek.

Nápoly, január 2.

Centurzo ezredes tiztagu családja közül csak két fiu maradt életben, Stefano és Mariano, akik megmenekültek és egy orosz hadi-

hajón Nápolyba jutottak, ma be kellett szállítani a tóhelyébe.

Rava közoktatási miniszter hivatalos jelentést kapott, hogy a messinai egyetem tanárai közül *nyolczan meghaltak*. Gróf Genovesi és gróf Milenio, aki házának ötödik emeletéről a földrengéskor leugrott, ma belehalt sebeibe.

Róma, január 2.

Cataniába és Palermóba Messinából és Reggioából 15.000 menekült gyülekezett, akiknek legnagyobb része megsebesült. Nagy a hiány orvosokból és a középületeket kórházakká kell átalakítani.

Palmiban a kenyérkiosztásnál heves jelenetek játszódtak le. A kiosztást eszközölköző katonáknak feltüzött szuronyával kell védekezniök a tolongó tömeg ellen. Pallitoni őrnagy ily kiosztás alkalmával az agyonütés veszélyének volt kitéve. A romok alól előhozott holttestek eltemetéséhez hiányzanak az eszközök. Cavalini őrnagy vette át a mentési munkálatok vezetését. Remélik, hogy most már szervezve lesz a mentőszolgálat. A táviróhivatal személyzete három nap óta nem hagyta abba a szolgálatot.

Milánó, január 2.

(Saját tudósítónktól.) Az ellenzéki sajtó élösen bírálja az olasz hatóságok lassúságát. Messinába először az orosz és angol hadihajók vittek segítséget, mert az olasz hadihajók ijedszón lassak voltak. Palmiába már megérkezett az első elsősegélyállomány, de a szétosztrált hatóságok nem tudtak fegyelmet tartani. A messinai temetőben négyszáz holttest van garmadba rakva és a hatóságok nem tesznek semmit, hogy az országban induló holttesteket el lehessen temetni. Cataniába a vonatok sebesültekkel zsúfolva érkeznek, de nincs hely, ahová vigyék őket, nincs orvos, és orvoság sincsen. Messinában és Reggioában már nagyobb a rend. Messinában nyolcz halottrablót agyonlőttek a katonák.

A tengerészeti minisztérium közli, hogy három-három olasz, angol, francia, spanyol és amerikai hajó vesz részt a mentés nehéz munkájában. Ezek a hajók élelmiszert és ruhát hoztak, most pedig a sebesülteket szállítják.

A stafáriális uton kivégzett fosztogatóknál ezüstneműeket találtak, amelyek egy vendégfogadóba valók és sok pénzt is. Az egyik főbélőrt találtak zsebében 20.000 lira értékű ékszer volt, egy másiknál dobozt találtak ezüst evészközzel.

Giolitti miniszterelnök körrendeletet intézett a prefektusokhoz, hogy a nemzeti gyász e hó 3-ig tart. A középületeken a zászlókat félárbóczra eresztették.

TÁVIRATOK.

A német birodalmi bank.

Berlin, január 2. (Saját tudósítónktól.) Az évforduló alkalmából a birodalmi bankkal szemben támasztott igényei sokkal jelentékenyebbek voltak, semmint előre várták, azonban a számszerű adatok még nem összegezhetők, mert a vidéki intézetektől a jelentések ezideig nem érkeztek be. A berlini főintézetnél az igények jóval magasabbak voltak a tavalyiaknál. Napi pénz ma hétfőig öt és fél százalék s akkor valószínűleg alacsonyabb lesz a kamatláb.

Clemenceau nyilatkozata.

Páris, január 2. Clemenceau miniszterelnök mint szocialista radikális jelölt a küszöbön álló szenátusi választások alkalmából levelet intézett választóihoz, amelyben azt mondja, hogy a kormány egyetértésben a szövetséges és barátságos hatalmakkal, képes volt mőtő és tisztességes békét megtartani anélkül, hogy valakit sértett volna. A kormány szerencsésének tartja azt is, hogy a hazafelépítés mozgalmat leküzdheti.

A SZEZÓN.

Szilveszter éji emléke.

I.

Oh tudom. Hisz vannak álomtalan éjek...

De magának róluk minék is beszéljek?

Azt senki se sejtí, (csak az isten látja),

Mit sirat az ember ilyen éjszakába!

Este, hogyha válunk s maga — menni enged,

Soha eddig éjet ennél rémesebbet.

Ennél szomorubbát még soha sem jártam.

Rám zokog az ég is egy ily éjszakában.

S mint a gonosz lélek, hogyha haza térek,

Meg se merem látni, ott a nagy sötétet.

Rám mered a kétség. Rám ijed a semmi.

Félek a nevért is ajakamra venni —

És magától távol, idegen világba

Csak a színes hajnalt lesve, egyre várva,

Holtra kifáradtan, izig kimerülten,

Pusztá asztalomra két könyökre dülten:

Hogy milyen unalmas,

Üres, hosszadalmas,

Hogy milyen fénytelen,

Beteg, reménytelen

És keserű és daltalan

És örökre csillagtalan

Az ilyen átkos éjszaka —

Azt én tudom csak. S nem maga!

II.

S oh tudom, hogy vannak csudatoljes éjek,

De magának róluk minék is meséljek?

Azt senki se sejtí, (s az isten se látja),

Mit felejt az ember ilyen éjszakába!

Este, hogy ha válunk s maga el nem enged,

Soha eddig éjet ennél fényesebbet,

Izzóbb, csillagszóróbb éjet sohse láttam,

Ránk kaczag az ég is egy ily éjszakában.

... Hosszu néma csendben csak a szívünk

dobban.

Virágosan járunk fönt a csillagokban.

Hét szívárványszínes aranyhidra lépünk.

S lassan elfeledjük minden szenvedésünk.

Csak a maga csókja villan át az éjbe,

Álla, meg a válla bágyadt fehérsége.

— És ebben a lázban és ebben a csendben

Ha a végtelenség szárnya reánk rebben:

Hogy milyen hatalmas,

Nagy és diadalmas,

Hogy milyen virágos,

Zengő, csillogásos —

És szertelen és végtelen,

És végtelen elégtelen

Az ilyen áldott éjszaka —

Azt én tudom csak. — Meg maga.

Miklós Jenő.

Szemlélődés színházakban.

A mindennapi élet folytonos dráguálása következtében azt lehetett gondolni, hogy a színházak az idej télen szükségüködni fognak, mert nem lesz elég publikumjuk. Eleinte panaszkodtak is a direktorok s bizonyos pangást észleltek, amit azonban nem a gyenge módnak, hanem a kabaretek, mozgószínjárák és apróbb varieték elszaporodásának tudtak be, hogy azokkal a közönség nagy része megelégszik s az igazi színház neki igen — nehéz. Egy pár darab (de leginkább rossz darab) meg is bukott, ám ahogy a saison előbbre haladt és jó előadások következtek, épp úgy divatba kerültek ismét a színházak, mintha ezek lennének a legényegesebb szükségletek és mintha kabaret, mozi és varieté abszolúte nem volna Budapesten.

Persze, a Nemzeti Színházat kivésem a divatba tartozók közül. A Nemzeti Színház, amióta a Népszínház épületébe költözött, Budapest legelhagyatottabb helyei közé tartozik. Még a potyajegysek se keresik s a minisztériumi tisztviselők irtózáttal gondolnak arra, hogy hivatalból ki fogják rendelni őket az állami színház előadásainak a meghallgatására. Szerencsétlen hely az. Alaposan bebizonyult, hogy drámákra, vígjátékokra nem alkalmas. A rendezésedet nem lehet hallani, míg az ugynevezett nagy kitérésű komikus hatást keltenek, úgy érkeznek el már az ötödik-hatodik sorhoz, mintha paródiák lennének. Gondolnak-e arra, hogy az állapotokon segítsenek-e, svagy nem, egyszer mondják, máskor tagadják, de az bizonyos, hogy a régi Nemzeti Színházban a legrosszabb előadás se tűnt fel olyan rossznak, mint a mostaniban a legjobb. S a régi elhagyott épület mellett elhaladva a Múzeumkörút sarkán gondolkozni lehet a fölül, hogy mi lesz ebből a néma épülethől. Amikor aztán Vizváry Gyulát temették, akkor felmerülhetett az az eszme, hogy addig, amíg felépítik, a mostani épületet fel lehetne használni temetőháznak, ahol művészeti, irodalmi, sőt politikai halottakat elbucsztatnának. Ugyis itt temettek el egy egész művészeti iskolát. Mert a Népszínházban most napról-napra a régi szavaló, lamentáló és romantikus sóhajtozó bukása táruul elénk a kacagató „eredményeik” folytán és mincs kilátás rá, hogy az előadók, akik itt eképpen kardarozot szereznek, azok valaha még akár jobb helyiségben is visszatérjenek a csufságot szenvedett iskolákhoz.

*

... Más az Opera. Az Operának legtöbbször van elegáns, szép, igazi pesti intelligens, művészetkedvelő publikuma. Az Opera egy-két év óta divat. Kellemes, kényelmes, szép színház.

Hanem éppen most és éppen azért, mert az Operát nem illik nyereszkes üzleti vállalkozás gyanánt kezelni (nyerni amugy se lehet rajta), éppen most kellemetlen recenziust kelt, hogy az Operában felemelkedtek a helyáratok. Egy páholy rendes körülmények közt tizennyolcz forint, elővételleg pedig gondolom talán husz forint. Két páholyból már egy diurnista egész hónapig fizetése kitelik. Természetesen nem a diurnisták járnak az Operába, de az összehasonlítást a mostani szceziális hajlandóságú világban, amikor a fizetésmelési mozgalmak állandóak, meg kell tenni, mivelhogy valami igazság van abban, ha a szegény ember azt mondja:

— Nekem feleségstül és családostul egy hónapig kell megélnem abból, amit az urak két estére páholyra költenek.

Sőt többet költenek. A jegy tudnillik nem minden. Ehhez járul a kocszi színházhoz, a vacsora előadás után és megint éjjel a kocszi haza. Tudni kell, hogy egy fiakkor két forintnál alább meg se mozdul. A vendéglőkben az étlap hihetetlen módon megrágtult, a pinczerek koronájánál kisebb borralalót nem ismernek s aki ennél kevesebbet ad, az legközelebb felőrás szüneteket kap étel helyett s az ételek minál a legrosszabbak lesznek és a drága csipkebluzon tártár-szós lesz.

rintot hozzá kell számítani s úgy egy színházi est harminczkét forint. Kik bírják a mostani viszonyok között az ilyen kiadásokat. Amikor az úriosztály élete amugy is nehezebb, mint a legszegényebb munkásé. Amikor a kereseti viszonyok megnehezdedtek s nincs egyetlen szükséglet sem, aminek a kielégítése kétszer annyiba ne kerülne, mint ez előtt csak három-négy évvel is!

Ugy véljük, az Opera rosszul spekulál, amikor a divatból ki akarja préselni az áremelést. Háromszor is számítást fognak csinálni a familiák, mielőtt egyszer az Operába jegyet vennének és majdnem bizonyos, hogy a legszebb előadások látogatottsága is meg fog csappanni. Avagy csak olyan előadásokhoz fog publikum kerülni, amelyeket különben is felemelt helyárakkal tartanának s amelyeknél az igyekezet legkedvezőbb eredménye, hogy napokkal az előadás előtt már nem lehet jegyet kapni, tehát megmarad a pénz.

*

Kétségtelenül a leglátogatottabb hely a Víg-színház. Előadásai elsőrangúak. Minden napra elfogy minden jegy. A publikuma legszívesebben mulatni oda megy s a páholy-sorok díszlenek, a budapesti szép asszonyok itt mutatják be szeszácziós toilettejüket, idejön az arisztokrácia épp úgy, mint a pénzvilág. A földszinti első sorokban is mind nevezetességeket lehet látni. Miniszterek, államtitkárok, valóságos belső titkos tanácsosok, milliomas gavallérok örveadnek, ha ide kapnak jegyet. A darabok „beütnek”. Ami most járja a „Király” olyan hatásokat kelt, hogy az eredetinek az előadásain nem mulatnak annyira, s akik Párisban látták, azt mondják, hogy a magyar fordításba a fordító a maga ötletei közül annyi ragyogóan frappans szellemességet helyezett el, hogy ezek által mulattatottabbá tette a darabot, mint amilyen eredetiben. A szellemes formákért megbocsájtják a sikamlósságokat, sőt az egyértelműségeket is.

Am épp úgy van közönsége a Tatárjárásnak, mint a többszörösen jubilált Ördögnek, amelyből a szorgalmas színházlátogatók sok részt könyv nélkül tudnak már s egyes városrészekben direkt ördögstilusban kurizálnak az urak a meghódítandó, avagy megtérítendő asszonyoknak.

Szerencsés színház. Éppen annyira szerencsés, mint amennyire a Nemzeti szerencsétlen. S ebből igen szépen meg lehet élni.

*

A Magyar Színházba nem nagyon szeretek járni, ámbár a lapok írják, hogy ott igen kiváló művészi erők vannak s a fiatal-ság lelkesedésével, teljes ambíciójával játszanak. A közönség már észrevette s egy-egy színésznek és színésznőnek a nevét kedvelté tette az ujak közül, akiket Beóthy László fedez fel és portál a maga agitatorius csapatával. Például Csontosnak a hírességét már az is tudja, aki sohasem volt a Magyar Színházban. A hely szűk, bemenni, kimenni a földszinten ülni kényelmetlen, de aki egy párszor elkínldik, azt mondja, hogy az előadásért, a művészeti élvezetért érdemes gyötörödni. Van iránta rokonszenv. Hisz Sarah Bernhardt fellépéseire feleannyi publikum se volt, mint most a féligmeddig rémdráma jellegű, de jelesen előadott „Forradalmi nász” magyar estéin.

A Magyarok testvérvállalata a most egyedülálló operetteszínház, a Királyszínház a szenális magyar szerzőnek, Kacsóh Pongrácznak szerez most új sikert s már jelentik a közelebbit nagyon sok jót hirdetnek a Rájna Ferencz tánczos operettejéről és Szirmai Albertnek ehhez írt muzsikájáról. Leginkább kabaretbeli szerzeményei révén jönnévi lett Pesten Szirmai Albert, aki egészen más zsánerű, mint Kacsóh, kevésbé alapos, mint Butykay Ákos, nem olyan melodikus, mint Huszka Jenő és Kálmán Imre, kevésbé finom, mint Jászai Viktor, de éppen külön egyéniség, külön tehetség és muzsikájának sok megkapó közvetlensége, könnyen érthető kedves beszéde van.

*

A szemlélődés nem tart tovább. Várjuk még az Erzsébet-színházat, amelyik a mostani Royal-orfeum helyiségében fog megnyílni az Erzsébet-köruton. De ez csak a jövő szomban.

Szerzők a vidéken.

Budapest, január 2.

A vidéki színházak, de még inkább a vidéki színházi közönség, régen érzik már a fővárosi szellemi defektusát. A vidék teljesen a fővárosi színházak műsorából kégytelen táplálkozni, ami egyrészt kiszolgáltatja a vidéki színházakat a színházi ügynökségek kapzsiságának, másrészt akadályozza a vidék irodalmi emancipációját. A vidéki színházakra erőszakolt szellemi tehetetlenség szinte kategóriákat állít fel a szerzők között; jó darabokat ugyanis nem nyújtanak be szerzők vidéki színházakhoz, — konvenczió miatt; rossz darabokat pedig eo ipso nem adhatnak elő, ennél fogva a vidéki színházgatók nem vonhatják ki magukat a fővárosi szellemi depressziója alól. Némely vidéki színház ugyan megkísérelte már a vidéki színházokra nehezedő konvencziót megtörni és néhány értékes újdonság színrehozásával megelőzte a fővárosi színházakat egyrészt; másrészt függetlenül a fővárostól eredeti darabokat ad elő. Így Kolozsvárott már számos újdonság megelőzte a fővárosi bemutatót; régebben egy Ibsen és egy Schnitzler darab, a közelmúltban pedig Parker Napoleon: „Biboros”-a és Mirbeau: „Le foyer”-je került színre.

Pozsonyban Lehár „Három feleség” című darabját előbb adták, mint Budapesten; Temesvárott, Nagyváradon, Debreczenben legutóbb pedig Székesfehérvárott eredeti színműveket mutattak be.

A kultuszminisztérium sok esetben színházi vállalkozás és tervezgetés után végre igen hasznos és egészséges reformot tervez. Decentralizálni akarja a színházi szerzőket ezzel egyrészt a vidéket felszabadítva a főváros szellemi igája alól, másrészt azzal, hogy eloszlatja a konvencionális elfoglaltságot, lehetővé teszi a szerzőknek, hogy műveiket erkölcsi hanyatlás látszata nélkül vidéki színházakhoz is benyújtsák. De remélhetőleg az utóbbi időben annyira divattá vált és néhány pesti színháznak már-már jellegét kölcsönző „protekcziós darabok”-tól is meg fogja kímélni a közönséget és a direktorokat.

A legújabb terv szerint két vidéki színházat kiszemelnek bemutató színházak, ahol magyar szerzők premierjei folynának le. Az illető igazgatók a maguk belátása szerint fogadják el a darabokat. Az évad vége felé egy hetet az olimpiádnak szentelnek. Versenyezne öt magyar bemutató, melyet egyszer-egyszer adnának elő egymásután következő napokon, és a két legjobbat a hatodik és hetedik napon megismételnek. E kettő közül az egyik egy 4000 koronás nagy és a másik a 2000 koronás kis díjjal jutalmaztatnák.

A jutalmat egy vegyes bizottság ítelné oda, amely bizottság helyi bírálókból és többségében a Nemzeti Színház drámabíró bizottságának a tagjaiból alakulna. A pályadíjakat, a bizottság napi és utazási költségeit az állam fedezné.

A tervet ellen ebben a formájában csak annyiban van kifogásunk, hogy a nemes verseny céljaira nemesak két vidéki színházat kellene kiszemelni, hanem azok az írók, kik a díjakra pályázni kívánnak, nyújtsák be vidéken bemutatott darabjaikat egy erre a célra kinevezett, elismert irodalmi emberekből álló bizottságnak is; ez a bizottság azután évenként adja ki a díjat az abban az évben bemutatott legjobb vidéki újdonságoknak.

Igy részint nem helyeznek két vidéki színházat a többi elé, másrészt a vidéki színházak közt is fokoznák a nemes versenyt.

Az egészséges terv remélhetőleg nem fog bölcsőjében meghalni; s érdeklődéssel várjuk, hogy mikor valósul meg.

Előfizetési felhívás.

Negyvennegyedik évfolyamát futja meg az „Egyetértés”, a magyar közönség legkedveltebb, legnagyobb napilapja. Csaknem félszázad éve szolgálja a magyar kultúra, a magyar nemzeti eszmények és a magyar függetlenség ügyét.

Az a hosszú ut, melyet a függetlenségi és negyvennyolcas eszmék törhetetlen kiküzdésében megtett, olvasóinak egyre bővülő lelkes tábora s azok az eredmények, amelyeket elért, igazolják, hogy ez alatt a hosszú idő alatt nemesak Magyarország önállóságának leghevesebb előharczósa, hanem ennek a harcznak legerősebb tényezője is volt.

Az „Egyetértés” multja egyuttal a jelen programja és a jövőnek mértéke. S ahogy a multban, úgy a jövőben is pillanatig sem szününk meg szakadatlanul munkálkodni önálló államiságunk kiépítésén, pillanatig sem pihenünk a nagy negyvennyolcas eszmék kivívásában.

Az „Egyetértés” hírszolgálatát elsőrangú, mert úgy a hazai, mint a külföldi hírforrásokkal való összeköttetése révén a legbővebben s a legnagyobb változatossággal adja a napi eseményeket. Cikkeinket a legkiválóbb publicisták írják, rovataink bőveket és változatosak, közgazdasági, színházi híreink érdekesek és változatosak, szép-irodalmi közleményeink magas színvonalon állanak.

Az „Egyetértés” mind e kiválóságai folytán a magyar olvasó-közönség legkedveltebb lapja s ezt a szeretetet a jövőben fokozott mértékben fogja kiérdemelni.

Olvasóink az „Egyetértés” Vasárnapja” című, gyönyörűen kiállított mellékletet is megkapják vasárnaponkiut. Nyolcz oldalas, számos reprodukcióval tarkított mellékletünkön előfizetőink megtalálják a hét érdekeségeit, a kül- és belföld nevezetes eseményeit. Kapnak ezenkívül elbeszéléseket, karcolatokat, színházi történeteket.

Az „Egyetértés” előfizetési ára:

Egy hónapra	2 kor. 40 fill.
Negyedévre	7 „ — „
Félévre	14 „ — „
Egész évre	28 „ — „

Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, sziveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Keszthely város ma tartotta tisztújító közgyűlését, amelyen Nagy Istvánt egyhangulag bíróvá választották meg.

BUDAPEST.

Disszonanciák.

I.

Budapest a kávéházak városa, mondják. Van egy karakterisztikonja, melyet azonban jogosabban lehet ráalkalmazni. Budapest a koldulás városa. A magánkoldulás, a testületi koldulás, a hivatalos koldulás. Nálunk mindenki koldul a professzionátus koldustól az államig. Azt hiszem ezen a téren verjük meg Itáliát is. Nekünk mindenre van igényünk és semmire sincs pénzünk. S ha van pénzünk, csak fillérekünk vannak. Koldult filléreink. Ezekből valósul meg nálunk jóformán minden. Irodalom, kultúra, közigazgatás, humanitás és a többi. Az újjamon tudnám elszámolni azokat a közintézményeinket, melyek nem koldult filléreknél közzönhetik létüket, melyek önként adott summákból nőttek, melyeknek az állam, vagy szabad akaratu mecenások vetették meg alapjait. Vannak népszerű intézményeink, mint például a mentők, mely hihetetlen erőfeszítéssel és impozáns emberszeretettel dolgozik a főváros lakóinak életbiztonságáért. Hihetetlen apparátussal verekszik a mindennapi megélhetéseért, az ember azt hihetné, hogy milliók mérleget mutat ki az esztendő végén, s a végén, igen a végén mindig kialszik, hogy az egész társadalmi brüllária, az utcákat felverő tolvajbőhő, a bombasztikus akciózó és női utonállás semmi egyebet nem eredményezett, mint filléreket és csakis filléreket. Sok hühhöt, semmiért. És most újból így volt. Minden hivatalos kimutatás nélkül is tudom, hogy így volt. A régi mese, mely mindig — régi. Néhány napig okkupálva volt a főváros a jótékonyk koldus-nemtőjétől. Akinek nem volt pénze, kénytelen volt néhány napig a szobáját őrizni, aki pedig vagyoni állapotánál fogva nem volt kénytelen erre, éppen ezért mégis kénytelen volt. Bizonyos, hogy szociális, polgári feszengésünkben jelenleg alig van visszatetszőbb jelenség, mint ez a nyíltszíni kéregetés, mint ez a testületi kunyerálás. Kénytelenek vele, tudom, mégis alig van antipatikussabb, mint látni a gyémánttal teleaggatott hölgyeket, amint keztyűs, finoman modellált kacsókat, a briliáns gyűrűkkel, koldulva nyújtják ki a fél-szegény sietők fillérei után. Nincsen komikusabb, mint tudni, hogy egyetlen ilyen jótékonyk jatszó kacsóval ki lehetne fizetni az egész humánus mozgalmat, perselyestől, reklámostól, mentőstől. Aki pedig mindebben több undorítót talál, mint komikusát, annak is igaz van. Elvégre elnézni a tőkét, ha annak mindjárt asszony, vagy jótékonyk is a neve, amint kiáll az ut szára és mosolyogva, taftban suhogva fillérékért rimáncodik — Boesánat, ezen igazán lehet nem csak kacagni. S ha nincsen is így, ha gyémántok, keztyűs kacsók és derűs asszonyi mosolyok nem is élénkítették oly nagy számmal az utolsó (ha nem is legutolsó) nagy akciót, a végeredmény aligha lesz más. Hogy mért? ... kérdés, melyre a jótékonyk iránt való tisztelem tiltja a feleletet. Remélem lesznek olyanok — talán voltak is — akik kevésbé respektálják a jótékonyk jatszót. És csakis a formáját. A lényege ellen, elvégre is, aligha lehet kifogása valakinek.

II.

Fehér szilveszter, csendes szilveszter. Sok százezer ember az utcán. Mi mindent vártunk ettől az ünnepi estétől! Mi mindent álmodott erről a tulesigázott burzsoá-fantázia! Meglékelt ablakok és koponyák, vad harszaj, rendőrkardok villanása az éjszaka sötétjében, semmihe fojtott mulatni vágyás, éhségre itelt gyomrok, ilyen és hasonlókról álmodoztak ők. Félve gondoltak az eshetőségekre és most gunyosan kacagnak azon, ami nem történt. O, jól ismerem már a megseppent bensőnek ezt a felszabaduló kitörését. A veszélyből hirtelen és véletlenül kikészült embernek ujjongó felkiáltása ez. A

megmenekült örömkialtása ez, melyben még benne vibrál a lehetőségektől való félelem és belőle bugyberékel ki a biztonság parvenüjének lekicsinyülő, gunyos kacaja. Mintha ez a passzivitás rideg, tehetetlen nemtörténést jelentene, mintha ez a nagy ünnepi esend éktelel ordítója lenne egy gyászos fiaskónak s a tömegvágy e néma dokumentálása bezédes bevallása lenne a felhőkre épített illúzióknak. Milyen tévedés! Ma sok mindent a rendezés külsőségeiből szeretnek megítélni és a pillanatnyi hatás erejéből következtetni arra az energiára, mely ezt a hatást keltette. Nos, hát ez a rendezés nem kifelé, hanem befelé történt, nem a közönség gyönyörítésére, hanem a saját életérdekeiknek megfelelően. S a hatás? ... A hatás éppen abban nyilvánul meg, hogy nem úgy hatott, amint azt sokan várták, akik bevert ablakok réssein akartak gyönyörködni a pokoli színjátékban s a kardok moulinéinek számából vonni le azt az összeget, melyet a szenvedő alany javára, vagy rovására könyvelnének el. Ez a hatás határozottan más volt; az ereje nem az eleve kiköcsödött meglepetésben van, hogy tulideges impresszionisták kéjelegessenek a pillanatnyi gyönyörítésben, hanem az időkre előre gyökeredző akarásban, mely nem az élőknek akar csemegét adni, hanem az életet kívánóknak életet. Ami ilyen természetes, hogyan is kelthessen spontán hatást? A régi vágyak hogyan hathatnának az újdonság ingerével? Némi tulzással szeretném azt mondani: még egy ilyen veszteség és — győztünk!

III.

Mi sem illusztrálja oly határozottan, hogy az emberiség mégis csak jó anyag a nevelésre, mint az ünnepnapok. És a gyásznapok. Az emberiség reggel azzal a tudattal kel fel, hogy ma jó kedve van, hogy ma mulatni fog és éjjel vagy reggel ismét azzal a tudattal fekszik le, hogy jó kedve volt, mulatott. A hivatalos gyásznapokon szomorú ábrázattal ébredünk és lelkünkben mélységes magunkbaszállással térünk pihenőre. Lemulatjuk és legyászoljuk az időt, melyet az évszázados, vagy évezredes konvencziók a kalendáriummokban kiszabnak. Mulassunk, mondja a vörös betű, mintha egész esztendőben egyebet se tennénk, mint szomorkodnánk. Gyászoljunk, parancsolja a vörös betű, mintha az egész esztendőben önfelédten rugdalódtunk volna hájunkban. És mulatunk és gyászolunk, rugdalódtunk és keseregünk szorgalmasan, pontosan, lelkiismeretesen, mi engedelmess, szófogadó gyermekei a társadalom szubordinációjának. Szilveszter este végig néztem ezeket a jólnevelt gyermekeket, amint csapatostul szállották meg a kávéházakat, vendégléket és egyéb mulatókat, az arczokon ott láttam a kész mulatság-programmot, mely szerint ezt a nagylelkűen kiuntalt napot leörölni akarják. Eleinte minden úgy ment, mint a karikaesapás, pontosan, erőirás szerint, hidegen, programmszerűen, aztán következtek a műsoron kívüli számok, lassan, félve, halkhangú bejelentéssel, végül pedig, beigazítva a sinbe, az ígért földje előtt, láttam földhöz vágódni a programmok szentírásait és magasra szökni a lomha vért, melyet a szesz végre hullámokba kergetett s a nyomott, siná formákba öntött kedélyt, mely lerázta magáról a konvencziók kényszerubbonyát és vad, pogány indulattal vetette át magát a kalendárium spanyolfalán. És reggel, holnap reggel — mert ilyen esetben ma mindig holnap megyünk haza, keserű, dühös, katzenjammeres emberektől hallottam a szent fogadást, hogy soha többé nem mulatnak, ha jókedvük nincsen, ha a hajlam nem belőlük ered, hanem az Isten tudja, honnan! Kezdem binni: az embernek előbb be kell rugni, hogy józan legyen. A szesznek előbb el kell mosni a tekintete előtt mindent, hogy megkülönböztetni tudjon, hogy rájőjön arra a különbségre, mely a társadalmi formalitásokat az egyéni hajlandóságtól elválasztja. Mért mulassak én akkor, amikor a felsőbb intézőknek mulatós a kedvük s amikor én nagy keserűségemben a legszivesebben a falnak mennék, amikor tudom, hogy holnap reggeltől fogva, közös

szomszédom atyafiának első bojtárjától a szabómig agyon boldogujéveznek és mért önteném a szívemet tele buval, amikor veszett jókedvemben a világot is lerugnám forgó tengelyéről, amikor be vagyok rugva és nagyon józannal tudom, hogy nem érdemes buslakodni, még akkor sem, hogyha érdemes.

Relle Pál.

UJDONSÁGOK.

Messina.

Megnyílt a föld. Tombolt a tenger mélye. Dus zsákmánya volt ismét a halálnak. Özvegyek, árvák szörnyű siralmának. Ó uram! hát már sohase lesz vége?

Ez hát az Ember nagy tragédiája? Mit ezredévek lassan összehordtak, Miért milliók éltek, robotoltak: Ledönti egy percz végzetes csapása?...

Ha nincs állandó e világon semmi, Czél, eszme, küzdés, lázas hevülések: Csak futó felhők, árnyak, hevülések, Miért születni, ó miért születni?...

Nógrádi Pap Dezö.

Akinek könnyü.

Messze Amerikában egy regény íródik s nem nehéz megjósolni, hogy ez a könyv a jövő évi könyvpiacz szenzációja lesz. Hogyha Anatole France, vagy Schaw, vagy Andrejev Leonid írni a regényt, nem lehetne ilyen biztosan jóslni, dacára annak, hogy ezek a firmák már rendelkeznek némi hitellel s mindannyiukról föl lehet tétélezni, hogy az a könyv, amit a nevükkel jegyeznek, újra valamely értékötlettel fogják szaporítani az emberi szellem közkincesit. Am velük is megeshetik, hogy rossz órában fognak munkába és röptük ezuttal véletlenül alacsonyabb lesz, mint máskor rendszeren. Míg az amerikai könyvnek nem kell ettől tartania. Ez a könyv érdekes lesz, szenzációzó lesz, tekintet nélkül arra, hogy mennyi belső érték gyűl össze benne, mert ezt a könyvet nem kisebb személyiség írja — sajátkezűleg, — mint Thaw, a tébolydában ülő híres Harry Thaw, ami magában véve megmagyarázza, hogy miért egészen közönyös a világszenzáció szempontjából az, hogy ha ez a regény szánalmas dilletáns kísérletnek sült el, amint hogy a legnagyobb valószínűség szerint annak is fog elsülni.

„Egy kezdő az Alpeseiben“ — ez a regény ezime. És vergődjék akármi szánalmasan az Alpeseik közt ez a bizonyos kezdő. Thawnak, mint irodalmi kezdőnek nem kell majd vergődnie. Regénye számára már is nyitva tartja hasábjait a legelőkelőbb pittsbury-i napilap. És ennek az előkelő újságnak a kiadóját, aki annyira értelmes, vagy szerencsés volt, hogy meg tudta szerezni a tébolydában készült regényt, már is kajánon irigylő a többi újságkiadó, aki kénytelen lesz megelégedni a teárból a második forrázattal s sietve közli majd le a maga lapjában a második és harmadik utánuomást.

Szegény kezdők, a többiek, jutnak eszembe az irodalomban, akik anélkül, hogy egy világbotrány középpontjában állnának, ostromolják a Parnassust. Akik, mialatt a Thawok, a Bilsék, a Tihanyi Irmák repülőgepen simán, enyhe szeleken analogva érkeznek meg a Parnassus ormára, vérző körmeiket a sziklába vágva törnek fölfelé a magasba nyuló falon, mely fölfelé nézve rózsaszínű felhők világába esulogat, de lefelé irányban veszedelmes lejtő, mely a züllés pocsolyájába vész. A merészen merők, a nagyot akarók jutnak eszembe, akik százalomra méltó szívóssággal ostromolják a lapok hasábjait — sokkal kisebbek, mint a pittsbury-i világlap — és ha meg is írják a világraszóló revelációt, melyet tüzes agyuk termelt, százszor újra kell tapasztalniuk, hogy aczélos erővel záródnak el orruk előtt a

nyilvánosságot, a hirt, az elismerést jelentő újságcikknek. Százegyszer talán sikerül nekik is kieroszakolni a nagy nyilvánosságot, de hol van az ő sikerük még akkor is a Thaw sikerétől! A „Mucsa Tárogató“-ban megírhatja Szabó Pál a világ sarkait megrengető revelációt, az olvasó szkeptikusan napirendre tér fölötte. Szabó Pál! Miért lenne reveláció éppen ennek a Szabó Pálnak az írása? Ki ez a Szabó Pál és mi okom van nekem arra, hogy érdekeljen és hogyan kerülne egy igazi kinyilatkoztatás éppen a „Mucsa Tárogató“-ba?

Bilse, az más, Thaw az más. Ki kutatná, mért kutatná, hogy mennyit ér maga az írás minden név, minden szignum, a botrány és világszenzáció izgalmas atmoszférája nélkül? Elég az, hogy Bilse írta, vagy Thaw írta, míhelyt az ő kezük nyoma rajta, már érdekes a könyv.

Jó lelkek megvizsgálására azonban most jön az ugynevezett költői igazságszolgáltatás. A költői berkek emez előkelő idegenjei léghajón, percek alatt érkeznek a Parnassus ormára, de azután nyaktörő iramban buknek le róla. Akkor, amikor új világszenzációk elhomályosítják az első botrány hőst, akkor, amikor az első „ragyogó“ könyv után megírják a másodikát, a szürkét, a dadogót, a laposat.

— Az „Egyetértés Vasárnapja“ ezen a héten érdekes képeket közöl Oelmitz, százbányavárosról, amely állandóan sülyed és az összeomlással fenyeget. Közöljük továbbá a főváros legujabb szobráról, a Werbeőczy István szoborról készült fölvételünket és az elhunyt Vizváry Gyulának néhány arcképét. Sikerkült fénykép örökíti meg a német császár egyetlen leányát sétatömben, Berlin utcáin, továbbá a német trónörökös párt lóháton. Messinát, az eltűnt olasz várost nagy fénykép örökíti meg. A párisi léghajókiállításról két fölvételünk számol be. Közöljük Henkel bécsi rablógyilkos és Gecei Sándor kilenczszerez rablógyilkos arcképét, azután azt a házat, amelyben háromszoros gyilkosság történt. A szövegrészben több kiváló külföldi író jól fordított dolgozatát találják olvasóink.

NAPIREND. Naptár. Vasárnap, január 3.
— Róm. kat.: C. Genovára sz. — Prot.: C. Uzor. — Görög-ország: dec. 21. E. Juliána. — Zsidó: Teb. 10. Jer. ostr. — A nap két reggel 7 óra 49 perczkor, nyugszik délután 4 óra 19 perczkor. — A hold két délután 2 óra 1 perczkor, nyugszik éjjel 4 óra 52 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak.
A Képzőművészeti Társulat téli nemzetköz kiállítása nyitva 9—3-ig. Belépődíj 1 korona. — A Nemzeti Szalon téli tárlata nyitva 9—4-ig. Belépődíj 1 korona. — Állandó kiállítása a Könyves Kármánál (Nagymező-utca 37—39.) nyitva 9—1-ig. Belépődíj nincs. — Az Uj Művészeti Szalon (Keoskeméti-utca 3.) nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — A Műhely kiállítása az Uránia Képtér szalonjában nyitva 9—2-ig. Belépődíj 20 fillér. — Az Iparművészeti Múzeum kiállítása nyitva 9—1-ig. Belépődíj nincs. — A Nemzeti Múzeum összes tárai nyitva 9—12-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10—1-ig. — A Történelmi Képesarnok nyitva 10—1-ig. — A Földtani Intézet Múzeuma nyitva 10—1-ig. — A Aquincumi múzeum nyitva egész nap. — A Techn. Iparmúzeum nyitva 9 órától 1 óráig. — Az Erzsébet Múzeum nyitva 9-től fél 1 óráig. — A Fővárosi Könyvtár nyitva 9—12-ig.

NAPIREND. Naptár. Hétfő, január 4. Róm. kat.: Titus pk. — Prot.: Bella. — Görög-ország: dec. 22. Anasztázia. — Zsidó: Teb. 11. — A nap két reggel 7 óra 49 perczkor, nyugszik délután 4 óra 20 perczkor. — A hold két délután 2 óra 37 perczkor, nyugszik éjjel 5 óra 43 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak.

— Személyi hir. Gróf Lónyay Elemér pénteken Bécsbe és onnan Saint Mauricebe, Svájcra utazott. Stefánia főhercegnő hétfőn utazik el Oroszvárról és néhány napi bécsi tartózkodás után férjéhez utazik. Lónyayék busvétig maradnak Svájcban.

— Apponyiék gyásza. Gróf Apponyi Károly özvegye, született Klebersberg Leopoldina grófnő ma reggel Bécsben kilenczvenkét éves korában elhunyt. Egyetlen fia gróf Apponyi Géza, Tolnamegye főispánja. A halottat az éberhardi családi sírban fogják örök nyugalomra helyezni.

Az elhunytban gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter nagynénjét gyászolja.

— **Báró Splényi Ödön nagybeteg.** Az éjszaka folyamán arról értesülünk, hogy báró Splényi Ödön nyugalmazott rendőrtanácsos, az államrendőrség detektívosztályának volt főnöke, súlyos beteg. A nagybeteg rendőrtanácsos Erzsébet-körút 2-ik számú alatt lévő lakásán fekszik, ahol felesége, Blaha Lujza asszony ápolja nagy szeretettel és önfeláldozással. A beteg állapotja három nap óta oly súlyos, hogy kezelő orvosa, dr. Jordán katasztrófától tart. A veszedelmet idült gyomorfekély és a báró régi cukorbetegsége okozza.

— **Kinevezések a közoktatásügyi minisztériumban.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Schindler Artur és dr. Edvi-Illes Zoltán miniszteri titkári ezimmel és jelleggel felruházott miniszteri segédtitkárokat és dr. Jonescu Péter miniszteri segédtitkárt miniszteri titkárokká, dr. Martos Ferenc, Bartsch Róbert és Rotharidesz Endre miniszteri fogalmazókat miniszteri segédtitkárokká, dr. Bárány Gerő, dr. Rónay Zoltán miniszteri fogalmazói ezimmel és jelleggel felruházott miniszteri segédfogalmazókat és dr. Németh Artur miniszteri segédfogalmazót fogalmazókká, végül dr. Szenőner István és dr. Huszka Ernő fizetéstelen miniszteri segédfogalmazókat miniszteri segédfogalmazókká nevezte ki.

— **Interparlamentáris konferencia.** Desseffy Arisztid, a magyar interparlamentáris csoport titkára, a következő értesítést küldötte a magyar csoport tagjaihoz:

Tisztelettel tudatom, hogy a kanadai parlament interparlamentáris csoportja, a kanadai kormány nevében a konferenciát 1909. évi augusztus havára Kanada székvárosába hívta meg. Az eddig kapott értesítések szerint, az ut oda és vissza, az ottani tartózkodással együtt, 6—8 hetet fogna igénybevenni s a költségei hozzávetőleg 2000 koronára ragnának, amiből körülbelül 600 korona esnék a tengeri utra Európától Kanadába és vissza. Quebecből a kanadai pacific vasuton külön kirándulás lesz a Csendes-óceán partvidékére, a nyugati államok megtekintésére és vissza, ami három hetet vesz igénybe. Az igazgatótanács a meghívás elfogadását attól tette függővé, hogy az egyes interparlamentáris csoportok részéről e távolos székely helyt számot tevő érdeklődés és részvételi szándék fog-e megnyilatkozni. Az egyes csoportok tagjainak a legrövidebb idő alatt kell állást foglalniok, mert az 1909. évi január 8-ikán Bruxellesben összeülő Conseil már ezen az ülésén fog a kanadai meghívás tárgyában dönteni. Ennélfogva tisztelettel kérem a magyar interparlamentáris csoport tisztelt tagjait, illetőleg azokat, akik a jövő konferencia székelyhelyét Kanadát ohajítják s oda készek el is menni: hogy ezt a szándékukat — egyelőre minden kötelezettség nélkül — velem legkésőbb 1909. évi január hónap 6-ig közölni műtőztassanak. Desseffy Arisztid s. k., a magyar interparlamentáris csoport titkára. (Képviselőház. Elnökség.)

— **Kitüntetések.** A király, személye körüli magyar minisztere előterjesztésére Meskó Pálnak, a „Magyar Gazdaszövetség“ titkárnak, a szociális és szövetkezeti ügyek terén szerzett érdemei elismeréséül a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta. — Zágrábról jelentik: A „Srbobran“ szerint a király dr. Krastojevics György országos képviselőnek, a szerb radikális párt nőköneke és Gyurgyevics Miklósnak, a szerb egyházi kongresszus alelnökének a harmadik osztályú vaskorona-rendet adományozta.

— **A „Pesti Napló“ jubileuma.** A magyar napisajtó egyik legjelentősebb organuma, a „Pesti Napló“ az ünnepnapjának jubileumi esztendőbe lépett és megkezdte hatvanadik évfolyamát. Ezt az alkalmat hatalmas száznegyvennyolcz oldalas jubilaris számmal ünnepli meg, melyben gazdag és változatos cikkekkel közöl a magyar irodalom és közélet jeleseitől. A „Pesti Napló“, mely után korban a ma megjelenő lapok közül rögtön az „Egyetértés“ következik, változatos és mozgalmultra tekinthet vissza. Születési ideje az abszolútizmus legelső éveire nyulik. Ez a lap közölte annak idején Deák Ferencz híres husvéti cikkét, mely a hatvanhetes kiegyezést megelőző tárgyalásokra az első komoly impulzust megadta. Hosszu pályafutása alatt a lap természetesen sok hányódáson és vetődésen ment keresztül. Jelenlegi

tulajdonosa Surányi József, aki nagy áldozatkészséggel követett el minden lehető lapja fölvirágoztatására s mint főmunkatárs maga is élénk irodalmi munkásságot fejt ki. A lap felelős szerkesztője Mester Sándor, a magyar zsurnalisztika jeles képviselője.

— **Tömeges tüzhálal egy színházban.** Rettenetes tüzkatasztrófa történt Csita, szibériai városban. A színházban közvetlenül az előadás kezdete után tört ki a színpadon a tűz. A színpadról a lángok átharapóztak a földszintre és emeleti ülőhelyekre. A rettenetes pánikban mindenki a ruhatár s a kijáratok felé tolongott s eközben több nő elájult és sokan súlyos sérüléseket szenvedtek. Sokkal rosszabbul jártak a színészek s a színház egyéb alkalmazottai, akik elől a lángok elválták a menekülés útját és összeestek. Nehányan, akik már égett ruházatban, ugrással igyekeztek menekülni a lángok elől, leszezazott tagokkal terültek el a kövezeten. A színházban összeestek a primadonna, Tscharginina kisasszony, azonkívül Schwarz, Naumov, Turesaninow, a társulat elsőrendű tagjai. A színházépület egészen martaléknál esett a pusztító lángoknak.

— **Tűz a bécsi operaházban.** A bécsi operaházban tegnap tűz támadt, amelyet azonban egykettőre elnyomtak. Az utca alatt kétemeletnyi mélységben elhelyezett asztalosműhely teteje gyuladt ki, de a hirtelen előhívott tűoltóság eloltotta a tüzet, mielőtt tovább terjedhetett volna. Különböző és komoly veszély lehetősége nem forgott fenn, mert az opera nézőterét erős fal választja el a műhelytől.

— **Harminezket halálitélet.** Oroszországban nemsokára megint dolga lesz a hőhérnek. Nem kevesebb, mint harminezket halálitéletet mondtak ki egy napon. Az 1905-ik évben forradalmi viharok között Oroszországban a forradalmárok hatalmukba kerítették a Katarina-vasutakat is. Több, mint száz fölkelőt tartóztattak le akkor s az ellenük folytatott per mostanáig húzódot. Egy jekaterinoszlávi fávrat ma bírül hozzá, hogy a haditörvényesek meghozták végre az ítéletet. A bíróság drákói szigorúsággal sújtotta a vádlottakat. Harminezketjüket halálra ítélték, tizenkettőjük életfogytig, negyvennyolczan pedig több-kevesebb esztendei kényszermunkát kaptak. Csak huszonkilenczet mentettek fel.

— **Zátonyra jutott torpedónaszád.** A „Viper“ torpedónaszád, mint Sebenikből táviratozzák, az ottani kikötőből kifelé haladva, ráfutott a „Paolina“ nevű sziklazátonyra, amely az előreszón nagy léket ütött. Két torpedónaszád, egy gőcsónak és a „Schwarzenberg“ állomáshajó több csónakja sietett a „Viper“ segítségére, de eddig nem tudták kiszabadítani.

— **Péter Budapesten.** A csimpanzok királya, a sokat emlegetett Péter végre Budapestre érkezett és új napjának estéjén bemutatkozott a fővárosi közönség ama részének, amely a Fővárosi Orfeum nézőterét az utolsó helyig megtöltötte. Péter fellépése nemcsak a Darwin-teoria, hanem idomítója, Mr. Ardle diadala is. Leírhatatlan az a fascinálo hatás, amelyet az elképzelhetetlenül magas intelligenciájú majom mutatványai keltenek. Péter, a csodacsimpanz alacsony termetű, széles vállú és inkább nehezes járásu, mint fürgé alak, ezzel szemben azonban oly nagy észbeli képességekkel tesz tanúságot és nyugáma és megdöntséggel oly nagyfokú, hogy szinte megdöbbsenti a szemlélőt. Péter minden tekintetben úgy viselkedik, mint egy moderu ur ember, soha sem feledkezik el magáról annyira, hogy négy lábán járjon. Ruhái elegánsak, vilával és késsel eszik, pohárból iszik, erős dohányos és a ezigarettaút önmaga gyújtja meg. Különösen kitűnő azonban mint műkerécpáros. Elképzelhetetlen, hogy lehetett e majom intelligenciáját illet magához bámulataból és több mint bizonyos, hogy Péterről ma már az egész városban beszélnek. Ilyen csodátünetemény eddig még nem volt színpadon látható. Minthogy teljesen ki van zárva annak a lehetősége, hogy Pétert az igazgatóság február hónapra is megtarthassa, Waldmann Imre igazgató úgy tesz részben eleget a már is rohamosan megnyilvánuló közérdeklődésnek, hogy hetenkint három „Péter-matiné“ rendez és pedig mérsékelt helyárakkal. Január 9-től kezdve minden ezombaton, vasárnap és esütőtörökön délután 4 órakor lesz ilyen délutáni előadás. Jegyelővétel 10—1-ig és 3—6-ig a nappali pénztárnál.

Ujévi kinevezések a honvédségnél. A honvédségnél szolgált önkénteseknek és tartalékos hadapródoknak ezuttal is, mint az előző években, nagy örömet szerzett a hivatalosan szilveszteri száma, amely a tartalékos honvédségi tisztjelöltek szokásos ujévi kinevezését tartalmazza. A király az 1909. évi január hó 1-től kezdődő ranggal a m. kir. honvédség gyalogságához 170, a lovassághoz pedig 22 zászlóst, illetőleg egyéb hadapródot hadnaggyá, a honvédelemügyi miniszter pedig ugyanez alkalommal a gyalogsághoz 169 tartalékos hadapródot és volt egyéves önkéntest zászlóssá és 250-et hadapróddá, a lovasságnál 4 tartalékos hadapródot zászlóssá és 23 volt önkéntest hadapróddá nevezett ki. A kinevezett honvédségi tisztek és zászlósok névsorát az alábbiakban közöljük: Hadnagyk lettek a következő tartalékos zászlósok és egyéb hadapródok:

A gyalogságnál: Krmpotic János, Abrahám Oszkár, Csalay Béla, Eisler Miksa, Stern Hugó, Helm Narcisz, Ajtay Jenő, Mihály István, Mlinaric Pál, Narcisz Armin, Stener Jenő, Presmereau Vazul, Gaylhofer László, Lality Mildin, Korponai János, Zavisits Milorad, Fehér Kálmán, Schenk Jakab, dr. Friedlaender Manó, Schöpflin Géza, Ujj József, dr. Wezely Géza, Faragó Vilmos, Lehotzky Pál, Csurgai János, Kiss András, Remek Imre, Krancz Arnold, Harsányi Sándor, Strömpl Béla, Ghilardi Ottó, Krcic Ferencz, Fischer Miksa, Hartmann Pál, Elek Miklós, Lene Auxent, Varga Ernő, Sanits Sándor, Privary István, Fekete Sámuel, Dudinszky Kornél, Füstös István, Maties Dezső, Kameniczky András, Rác Dezső, Nagy Miklós, Zsante János, Kiss Károly, Kaitner György, Ozeovicz Károly, Tóth Antal, Klein Jenő, dr. Kachelmann Győző, dr. Badovinae Eliás, Viktor Mór, Szabó Bálint, Józsa Gyula, Bérczy László, Pápai István, Winkler Gyula, Kordos András, dr. László Béla, Alpár Zsigmond, Masa Gyula, Kerék József, Bonyhai Béla, Sedmaák Jakab, Szabathiel Rezső, Halmás Sándor, Csordás István, Japuncic Emil, Resovszki Dávid, dr. Pellikán János, Zádor István, Klausberger Károly, Mezei Géza, Pór Sándor, Wannemacher Fábán, Posszerb Endre, Friedlörincz, Schön Jenő, Fülöp András, Winkler Gyula, Révész Géza, Spanner Arnold, Zakariás Antal, Lelersdorfer László, Halász Tibor, Schneider Mátyás, Jakobovits Simon, Hahnos Károly, Schram Lajos, Pezak Balázs, Faragó László, dr. Zala Dezső, Szász Hugó, Szabó Lajos, nagyszolymosi Konez Gyula, Barthodiszky István, Israi Ervin, Neumann Rikárd, Feith Sándor, Gasparac Alajos, Venczelly Jenő, Waldimyczy Kégl József, Györe Győző, Klein Márton, Trattner Jenő, Zsebráczky Gyula, Várblai Gyula, Novák Imre, Hiller Imre, Hauner Ottokár, Györkös Rezső, Reinhardt Albert, dr. Fuchs Antal, Fejes Ferencz, Roth Imre, dr. Kiss József, Spariosu Mihály, Schneller Bernát, Hadvijer Gyula, Fekete Miklós, Domoki Gyula, Wachuta Ede, Csepke Andor, Fok Kálmán, Majoros Béla, Vass Tamás, Nagypál Imre, Ószi Béla, Böhner Ernő, Millye István, Zimay János, Bayer Emil, Zulány Sándor, Gyenes Géza, Friedlaender Artur, Hlavay Kálmán, Plotányi Vilmos, Licht Lajos, Jeszenszky József, Bász Zsigmond, Lengyel Jenő, Migály Sándor, Tóth Zsigmond, Gaál Endre, Jambrik Péter, Baumgarten Zsigmond, Georgijevic Emil, Pollascek Zoltán, Reich Gyula, Káplán Ádám, Josics Momcsilo, Bodori Lipót, Farkas Géza, Tornallyay József, Weber Pál, Nóta István, Uvalits Nebolsa, Diósi András, Ralos Dezső, dr. Gjurgevicz Vladimir, Schlosser János, Pivarcsek Lajos, dr. Tarnay Lajos, Fries Emil, Schwartz Gyula, Jakobovics Andor és kezelőtiszt hadnaggyá Mogyorós István.

A lovasságnál: Bleuer Ödön, Nisztor János, dr. Bethlen Oszkár, dr. Böllni Mikó Gábor, Kapros József, dr. Sárkány Oszkár, Meleg László, Fleischmann Zsigmond, Haris Ervin, dr. Havas Kálmán, Szabó Sándor, dr. Németh Béla, Fulajtár István, Horváth Ferencz, Gyárfás Benedek, Muzsik Olivér, Sárkány István, báró Rudnyánszky Miklós, Jakabffy Iván, Stein Aladár, Hoffmann Dezső, Molnár János.

A honvédelmi miniszter rendeletével kinevezetnek 1909. évi január 1-ével:

tartalékos zászlósoknál: A gyalogságnál a következő tartalékos hadapródok: Matyó Sándor, Marschank József, Albert Ágoston, Lakos Vilmos, Sauer Arnold, Repeczky László, Imreh Sándor, Galambos Lajos, Varga Sándor, Hölke Dániel, Abrahám András, Farkas Lajos, Mois Pál, Székely Ernő, Miskovics János, Haller Jenő, Berényi Géza, Krszagácin Braniszlav, Hajdu Lajos, Bachmayer József, Lang Márk, Heinrich József, Radetzky István, Oppenheimer Sámuel, Ruzinkai János, Kardos Antal, Sárkány István, Mogan Sándor, Kolbinger József, Kary Gáspár, Köbler Ede, Nyiri Árpád, Cvile Ferencz, Dornál Adorján, dr. Oláh József, Krausz Albert, Illésy Sándor, Vida József, Radetzky Károly,

Juhász József, Szigeti Károly, Jenői József, Trivanovic Emil, Turi Jenő, Kálmán Géza, Turóczi János, Laczkovich Imre, Kovács Béla, Drács Pál, Szobeli (Pinkász) Pál, Székely Sándor, dr. Szova József, Wünselbach Dezső, Beszedes Dezső, Spiák Károly, Kopf Sámuel, Miltényi József, Abonyi Lajos, Laczkó Kálmán, Manecz János, Rónai Sándor, Uzbancsok Mihály, Buzik Ferencz, Magyar István, Molnár Károly, Horváth Ernő, Dobai Elek, Szailer Ignác, Kúhmayr Arthur, Persich Kálmán, Békés Géza, Hrabeczy Béla, Ehmann Aladár, Liman Emil, Boros Imre, Pollák Ernő, Sipos Ferencz, Kimberger Géza, Kraemer Nándor, dr. Brichtha Manó, dr. Vajda Zoltán, Dirner Andor, Stempien András, Horváth Elek, Ród János, Lengyel Béla, Palosi Ferencz, Patricsék István, Porgányi Gyula, dr. Ozsvár Vilmos, dr. Kozma János, Jánosi Pál, Velencey Emil, Tóth Lajos, Stregián Mária, dr. Petrás Lajos, Molnár Ferencz, dr. Langfelder Ede, Eszes Dezső, Sovrea Valér, Gyarmati Dezső, Jávor Árpád, Turóczi Zsigmond, Sorger Miksa, Reich Antal, Kiss Bálint, Windhager Ferencz, Rohat Emil, Nagy Tóth Endre, Vas Géza, Erpf Tivadár, dr. Szende Vilmos, Szücs Gusztáv, Albrecht Károly, Szerémlégi Béla, Pless György, Greguss Tibor, Gromann Zsigmond, Izeli Ferencz, Kula László, Prits Mihály, Jakab Lajos, Nucsics János, Dán Emil, Karap Béla, Ruzinski Mátyás, Pulay Lajos, gombai Gombay János, Tomcsányi Belizár, Plotényi Géza, Szungyi Gábor, Löwinger Bernát, Gróh Béla, Koszál Tivadár, Luxenburg Zidor, Bujnozy Lajos, Zsákai József, Koltai Tóth Loránd, Medvey Lajos, Rehus Endre, Katzer József, Frjed Farkas, Petrovay Ákos, Kovács József, Jeney István, Gessler János, dr. Benedek György, Rózsa Ferencz, Forgács Mihály, Klein Albert, Sarapá György, Fodor Mihály, Tatarek Rezső, Bodó Dénes, Lukácsy Elek, Gagel János, Barát Mór, Sáfár Elemér, Dénes György, Dittler Vilmos, Kormis Róbert, Dukész Jenő, Tarpay Lajos, Szakács Lajos, Martincz Károly, Erdőhegyi János, Ackermann Pál, Veress István, dr. Schwarz Sándor.

A lovasságnál a következő tartalékos hadapródok: dr. Conlegner József, Mándi György, dr. Zubovics Artur, Horvát-Voksit Iván.

A züllött gyermekekért. A pénzügyminiszter 62349. számú rendeletében megengedte, hogy az Országos Gyermekvédő Liga alapja javára országos tombola-játékot rendezzen. A liga ennek következtében 400.000 sorsjegyet bocsát ki 400.000 nyereménnyel, ami azt jelenti, hogy minden sorsjegy nyer. A legnagyobb nyeremény 20.000 koronás tárgy lesz, a legkisebb arany, vagy ezüst. Egy sorsjegy ára nyereményszelvénnyel együtt 1 korona 50 fillér. A sorsjegyek a napokban már mindenütt kaphatók lesznek. A húzás 1909. július 1-én lesz.

Véres harc az adó miatt. Madridi távirat közli, hogy a valenai kerületben lévő Bolbajte helységben véres harc tört ki a fogvasztási adók behajtásánál. A töneg kövekkel dobálta meg a vámosroket. A polgári gárda közbelépett, fegyvert használta, miközben egy ember meghalt és többen megsebesültek.

A pénzügyi tisztviselők létszámrendezése. Már régebbi idő óta dolgoznak a pénzügyminisztériumban a pénzügyminiszteri tisztviselők létszámrendezése ügyében. Több terv merült fel, amelyek alapján kidolgozta az illetékes szakosztály a létszámrendezést és azt most Wekerle Sándor pénzügyminiszter elé terjesztette, aki nemsokára dönteni fog ez ügyben.

Eltűnt százmillió szállítvány. Pétervárról jelentik, hogy a csár által az orosz vasutak forgalmának átvizsgálására kiküldött bizottság azt a botrányos tényt állapította meg, hogy az 1908-iki év folyamán a vasutakon százmillió korona értékű szállítvány tűnt el, amelyért a kormány a felelős.

A kávéosok munkaközvetítő intézete. A Budapesti Kávéosok Szövetsége a Budapesti Kávéipartestülettel egyetemben elhatározta, hogy az összes kávéház-személyzetre kiterjedő ingyenes munkaközvetítőt e hó 7-én nyitja meg. Határozatba ment, hogy a munkások részére mindazok a kedvezmények és jogok, amelyeket a felbontott kollektív szerződések tartalmaznak, továbbra is változatlanul fennmaradnak.

Vidéki hírlapiródom. Az Ungváron megjelenő „Ung” újtól kezdve hetenként kétszer jelen meg. A lap most lép 47-ik évfolyamába. Felelős szerkesztője Bánóczy Béla vármegyei főjegyző, segédszerkesztője Doak Gyula polgári iskolai igazgató.

Tanári kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Balás Károly egyetemi magántanárt a Kassai kir. jogakadémián a nemzetgazdászatan, pénzügytan és pénzügyi jog tanszékének nyilvános rendkívüli tanárát ugyanczen tanszékre nyilvános rendes tanárrá a szabályszerű illetményekkel kinevezte.

A malommunkások sztrájkja. A budapesti malmok szerdán este 6 órakor tudvalevőleg megálltak, illetve a féléváltkor az új turnus munkásai nem állottak munkába. A molnárok és malommunkások szakszervezete a sztrájkot (hatvan órasat, azaz szerda este 6-tól szombat reggel 6-ig) délután 5 órakor bejelentette a Magyar Fővárosi Malomgyesületnek, mely azt tudomásul vette, minthogy az 1906-ban kötött kollektív szerződés a munkásoknak megadja azt a jogot, hogy politikai sztrájk nem képez szerződésszegést. Minthogy azonban a szociáldemokrata párt másnap csupán 24 óras sztrájkot publikált, a malmok a munkások 60 óras sztrájkját a szerződés megszegésének tekintették és a kollektív szerződés rendelkezései értelmében ezt az ügyet — mint a Molnárok Lapja értesül — választott bíróság elé utalják, mely hétfőn vagy kedden fog üsszeülni. A malmokban szombat reggel hat órakor megkezdődött az őrlés, sőt a fuvarosok újévkor már dolgozni is akartak. A Concordia-malom, mely munkásaival korábban is külön kötött kollektív szerződést, annak megszegése ügyében valószínűleg szolidaritást vállal a többi fővárosi malommal. Néhány vidéki expomatmalomban szintén volt politikai sztrájk, amely azonban csak 24 óráig tartott.

Megfagytak kirándulás közben. Gyászos sors érte utól dr. Printzkoeldnek, a svéd király első udvari marsalljának két fiát, akik közül az egyik husz, a másik huszonkétéves volt. A két ifju csikorgó hidegben kirándulásra indult. Ostermündéből érkezett távirat közli, hogy a két ifju utközben megfagyott. A vezető előre íetett segítségére, de mire többekkel visszatért, az egyik Printzkoeld fiu már meg volt fagyva. Testvére rövid idő múlva szintén meghalt.

Az állat az emberben. Minden emberi érzéséből kivetkőzött gonosztevőt tartóztatott le a magdeburgi rendőrség. Theuerkauf Endre a bestiális ember neve. Meggyilkolta a feleségét és gyermekét s rájuk akarta gyujtani a házat, hogy szörnyű bűnének nyomát eltüntesse. Az asszonyt és gyermeket egyformán kintozta a gonosztevő. Ezért az asszony gyermekével el akarta hagyni. Erre Theuerkauf elhatározta, hogy megöli őket. A gyilkosságot dőlben követte el és elment hazulról. Délután visszatért s a lakás több részén petroleumos rongyot és aprófát helyezett el s a tüzfészeket gyujtószimórral összekötötte. Este tíz órakor akarta meggyujtani a lakást, de rajtaérték és elfogták.

Vasuti szerencsétlenség. Az elmúlt éjjel Clamout és Luzy között szerencsétlenség érte utól a bázeli—párisi gyorsvonatot. A vonat beleszaladt egy személyvonatba. Két utas meghalt s két vasuti alkalmazott is életét veszítette.

Házasság. Zöldi Márton, a Folies Caprice tagja e hónap 3-án, vasárnap délután félhárom órakor vezeti oltárhoz a Dohány-utcai templomban Stern Arankát.

Laufer Adolf, a Diószegi Cukorgyár tisztviselője eljegyezte Horn Elizát Trencsénből.

Geiger Oszkár eljegyezte Rintel Bernát leányát, Junkát Budapestben.

Lasky Olgát, özvegy Lasky Jacquesné leányát eljegyezte Kéri József városi számvéví Békés-Csabán.

Schlesinger Albert Jenő Gentiből eljegyezte Kohn Jolánt.

Róna Viktor e hó 3-ikán tartja eljegyzését Weiss Margittal Budapestben.

Gyárjás Márton, a Kaposváron megjelenő Somogy című lap felelős szerkesztője január 3-án tartja esküvőjét Práger Erzsikével.

Tirmann Etelkát eljegyezte Ungár Sándor, Tirmann Helénkét Wulliger Lajos Máramaroszigeten.

Klein Gizike és Kalmár Marci jegyesek. (Külön értesítés helyett.)

Nászajándékok. jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műorás ékszertelepén, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szerkesztők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **A magyar néplelek.** Ezen a címen a „Pesti Napló” jubiléris számában gróf Hadik János államtitkár a következő rendkívül érdekes cikket írta:

Allami létünk második évezredének kezdetén oly nagy kérdések követelnek megoldást, mintha az egész új évezred alapjait most kellene leraknunk. Centrifugális törekvéseket, melyek nemzeti és állami egységünk ezer éves abrasását tördelik, kell visszavernünk, félrevezetett tömegeket kell helyes gazdasági politikával, a demokratikus haladás érvényesítésével, erélyes és ezeltudatos kormányzattal nemcsak az összesség, hanem saját érdekünkben is a nemzeti fejlődés érdekeinek megnyerni. Vulgánikus erővel feltörő gazdasági problémákkal kell megbirkóznunk. Majd minden téren az elkorhadott pillérei, roszsága és ropogása közt kell az egyensúlyt fentartanunk. És ugyanakkor a törvényhozás legelső és főfeladata a választójog legezesebb alapokra fektetett kiterjesztése.

A legnagyobb szerencsétlenség és valóságos istencsapása volna a nemzetre nézve, ha éppen a legfontosabb kérdések és legéletbevágóbb feladatok körüli mozgalmak forróján, mint a sötét láthatáron a villámterhes fehér jégfelhők, úgy történnék reánk azok az áramlatok, melyek a vallási béke megzavarásával kulturharcot idézhetnének elő.

A kulturharc azért a legveszedelmesebb, mert mindenkit magával ragad és csatasorba hív. Messziről jövő és messzemenő hatalmi számításoknak, az egységes állam és a nemzeti egység ellen irányuló törekvéseknek kedvezne csak ez a kulturharc. Mert jó alkalom lenne arra, hogy részben megosztassanak, részben paralizáltassanak és nagyrészükből egymással szembe állítottassanak azok az erők, melyeknek teljességére van szüksége a magyar nemzetnek, hogy a felhalmozódott nagy kérdéseket és az életbevágó reformokat megoldhassa. És semmi sem bizonyosabb, mint az, hogy egy ilyen kaoszából sohasem alakulhatna ki alkotmányos konszolidáció, enélkül pedig a magyar nemzet állami önállóságát meg nem erősítheti.

Ezelőtt harminczöt évvel, életének alkonyán Deák Ferencz egy közeledő kulturharczótól féltette nemzetét és látuoki szemekkel a multba és a jövőbe pillantva, emelte fel szavát. Deák Ferencz szavai az utóbbi időben mások által is lettek idézve, de nem mindig a felekezeti béke szolgálatában. Az idézet csak arra szorított, hogy a vallási harcok terén „nemcsak a fegyveres háború, hanem a szóval és tollal folytatott háború is veszélyesek.” De ugyanakkor mást is mondott Deák Ferencz ebben a nyilatkozatában, melyet nem szabad csonkán idézni. Deák nyilatkozata így szól:

„Ha a vallási háború fanatizmusból ered és fanatizmussal vitetik, káros és veszélyes, de az olyan vallási háború — mert nemcsak fegyverrel lehet háborút viselni, igen gonoszak azok is, melyek tollal és tanácskozási termekben vitetnek — oly vallási háború, mely hit, vallási buzgóság nélkül, magánérdek és politikai célokból vitetik, még veszedelmesebb és emellett utálatos is. Ettől óhajtom megmenteni országunkat, jogaink, alkotmányos állásunk feláldozása nélkül. És, hogy ezt tehesük, mindeneke előtt gondoskodnunk kell fegyverekről, melyeket az ilyen háború esetén használhassunk a magunk védelmére.”

S melyek azok a fegyverek, melyekre Deák Ferencz gondolt? Ugyanazon fegyverek azok, melyekkel őseink a vallásszabadság és felekezeti egyenjogúságért sikra szálltak a min-

den ilyen harcban nemcsak a vallásfelekezetek szabadságát és jogait védelmezték meg, hanem az ország alkotmányának biztosítékait is mindenkor megerősítették.

El-e még ez a szellem a magyar nemzet lelkében? Én azt remélem, hogy nem halt ki és nem is fog kihalni soha. Az a történelem, mely oly példákat mutat fel, mint a Pázmány Péteré, aki a leghevesebb viták és tértitések után Rákóczy Györggyel vezetett egy hajóban s aki a nagy történetíró, Szalay László azt jegyezte fel, hogy még ő nála is: „a vallási vakbuzgóság hátrált a nemzeti eszme szentsége előtt” — az olyan történelem nem mehet feledésbe.

A magyar génusz nem ismeri sem a felekezeti türelmetlenséget, sem a gyűlölködő vallási üldözést. Magyarországon — az ősi pogány hithez való ragaszkodást kivéve — vallási háborúk a néplelekből kifolyólag nem kezdettek. De még az ősi pogány hithez való ragaszkodásért támadt néplázadásoknak sem voltak kizárólag vallási motívumai. Mert hiszen a keresztény vallás behozatalával a keresztény királyság nemcsak az ősi vallást, hanem az ősi alkotmányt, a választott vezértől független törzsfőnökök és törzsek hatalmát is eltörülte. Hogy azonban a magyar néplelek még az ősi pogány hit idején sem ismerte a vallási üldözéseket, bizonyítja az, hogy magában a honfoglaló táborban is különböző vallású rokonelemek verődtek össze s hogy mindazok a különböző vallásúak, akiket a hódítók az országban a meghódított népek közt találtak, békén maradhattak és soha sem háborítva, sem üldözve nem voltak.

A magyar királyok egynemelyikét olykor rákényszerítették a külfelnyások, hogy üldözzék a nem keresztény vallásúakat. II. Endrénék egyházi átoksúlya alatt kellett eltiltania, hogy a keresztények közt egyrésztől és a szaraczenok és zsidók közt másrésztől házasságok köthessenek. De IV. Béla teljesen ellenkező szellemű dekrétumot adott ki 1251-ben. Amidőn Nagy Lajos egy európai áramlat kényszere alatt kiutasította az országból a zsidóságot — míg ugyanakkor Francia- és Németország nemcsak fosztogatták, hanem gyilkolták is a zsidókat — Magyarországon még a kiutasítás idejében sem bántották sem életüket, sem vagyontjukat. És később a reformáció után felszított protestánsüldözéseknek is mi lett az eredményük? Az, hogy Magyarországon még a katolikusok is kardot rántottak a protestánsok védelmére.

Amilyen nagy szerencsétlenséget hozhatna tehát Magyarországra éppen a mai viszonyok közt a vallási békének megzavarása, annyira kell és lehet bízunk a magyar néplelek egészséges ösztönében és az ősi hagyományok erejében.

— **Szerencsétlenül járt léghajósok.** Ma hajnali négy órakor Kapuvárott az erdő fái egy hatalmas sárga színű léghajó akadt meg, amelynek utasai csak nagynehezen tudtak a nagy sötétségben és dermesztő hidegben a fákra lemászni. A léghajó utasai új év első napján szálltak fel Berlin mellett a katonai léghajóra. A benne ülők Stricke porosz hadnagy és egy civil fiatalember. Teljes harminczhat órát töltöttek a levegőben, hó és szélviharban. A léghajót, amely német ezimérel és zászlóval van ellátva, még nem tudták kiszabadítani, de utasainak nem történt komolyabb baja. A léghajósok báró Berg Miksa kapuvári földbirtokosnál találtak vendégszerető házra. Szíves fogadtatásban volt részük és tisztelőkre ma a bárócsalád estebéjét adott, amelyre hivatalosak voltak a hatóságok fejei is.

— **A dzsiu-dzsiu.** A belügyminisztériumban érdekes akta várja elintézését. *Wladimir*, a híres dzsiu-dzsiu mester ajánlatot tett a belügyminisz-

ternek, hogy kész a főváros rendőreit, detektívjeit, továbbá a határrendőrség és esendőrség legénységét a dzsiu-dzsiu megtanítani. Több vidéki rendőrség legénységét már megtanította a kitűnő fogásokra s azok hasznát is látja. Így tegnapelőtt Kolozsvárott a tüntetés alkalmával a rendőrök nagy sikerrel alkalmazták a dzsiu-dzsiut. A rendőrök kardot egyáltalán nem rántottak. A mester ajánlatáról nemokára dönt a belügyminiszter.

— **A vas munkások segítése.** A vas- és fém munkások felfüggesztett szakszervezetének Thököly-uti házában ma reggel körülbelül három-négyszáz munkátlan vas- és fém munkás gyűlt össze és várták az elüljáróság embereit, hogy a heti segítséget megkapják. A munkások déli tizenegy óráig várakoztak s akkor tömegesen a hetedik kerületi elüljáróságra akartak vonulni. *Sajó Sándor* kerületi kapitány azonban megtudta a dolgot és harmincz rendőrral a felfüggesztett szakszervezet házába sietett s a folyvonulást megtiltotta. Együttal azonban tudatta a munkásokkal, hogy kettesével, hármassával elmehetnek az elüljáróságra. A munkások ezt meg is tették s az elüljáróságon megmondták nekik, hogy a segítséget holnap délután osztják ki. A felfüggesztett szakszervezetek tagjai közül azok, kiknek a felfüggesztés pillanatában járt a segély, egy heti segélyt fognak kapni. További segélyezés nem lesz, mert a felfüggesztett egyesület nem működhetik és így segélyt sem adhat. A felfüggesztett szakszervezetek vezetőisége most írja ki azoknak névsorát, akiknek a heti segélyre igényük van. A listát *Szaszovszky József* tanácsjegyző felülbírálja s azután a jogos igénylőknek ki fogják adni a segélyt.

A *Népszava* ma támadást intéz a rendőrség ellen és azt állítja, hogy a vas- és fém munkások szövetségét a rendőrség kezdésére osztotta fel a belügyminiszter. A főkapitány siet válaszolni ebben az ügyben. Megállapítja, hogy a szövetség feloszlását a belügyminiszter a rendőrségtől teljesen függetlenül határozta el. Ellenben igaz, hogy erre a belügyminiszteri intézkedésre a rendőrségnek az a nagyszabású vizsgálata adott okot, amelyet az októberi zavargások szerzői ellen indítottak. A vizsgálat eredményét felterjesztették a belügyminiszterhez, aki aztán elrendelte a szövetség feloszlását. A főkapitány azt is kijelentette, hogy az októberi tüntetések dolgában indított eljárás nem fejeződött be. Egész sereg ember van leartóztatva a tüntetők közül, többek ellen pedig most is folyik a vizsgálat.

— **Elkapta a kerék.** Szegeden a Lichtenegger-malomban egy lendítő-kerék elkapta Miklós Mihály malommunkást. Miklós ősezeroncsolt testtel a kórházba szállították, hol haldoklik.

— **Vagon a mellényzsebben.** Newyorkból jelentik: A nyár elején történt meg, hogy Akorn W., egy egyszerű munkásember, aki akkor egy farm telepén dolgozott, vízmosás kavicsai között, különös követ talált. Olyan volt, mint a piszkos üvegdarab, de mivel egyes helyein szokatlanul élénk színnel csillogott, mégis zsebre vágta s elhatározta, hogy megkérdi valami hozzáértő embertől, hogy milyen kö is az? Arról persze fogalma sen volt, hogy a talált kö valami értékes dolog s ezért hónapokig hordozgatta a zsebében, míg végre a múlt héten bevetődött egy omahai ékszerészhez. Ekkor észbe jutott neki a különös nagyságú kö s megmutatta a kereskedőnek. Óriási volt a meglepetése, mikor az alapos vizsgálat után közölte vele, hogy az üveghez hasonló, igénytelennek látszó kö gyémánt és pedig az egyik legnagyobb gyémánt azok között, amelyeket eddig Észak-Amerikában találtak s mérsékelt becslés szerint is megér legalább negyvenezer dollárt. A szegény munkásból így a véletlen szerencse által rögtön gazdag ember lett. Akkor természetesen azonnal lépéseket tett az iránt, hogy kincsét készpénzre becserezhesse. Kijelentette, hogy azt a helyet, ahol a gyémántot találta, egvelőre senkinek sem árulja el, mert a környékbéli földelkek együtt megvásárolni szándékozik azt s rögtön hozzáfog az átkutatásokhoz. Hát ha még több gyémánt is akad ott a kavicsok között!

— **Mámoreosan a halálba.** A Hunyadi-utca 36. számú háza előtt egy holtrészeg emberre akadtak tegnap este a járőkelők. A munkásformájú embert nagynehezen bevitték a nyolczadik kerületi kapitányságra. Ott az orvos alkoholmérgezést állapított meg rajta. A mentők be akarták vinni a Rókus-kórházba, de a rettenetesen ittas férfi hirtelen meghalt, mielőtt még a mentőkocsira tehetnék volna. Kiletét eddig nem lehetett megállapítani.

Franciaország és a Vatikán. Az utóbbi időben többször felmerült ama hírrel szemben, hogy a Vatikán hajlandó álláspontját a szétválasztó törvény által teremtett helyzetet szemben megváltoztatni, az Echo de Paris föl van hatalmazva annak kijelentésére, hogy a szentszék egyáltalában nem gondolt eddigi álláspontjának föladására, melyet mindennél inkább igazolnak az események. Ha a franciaországi egyház helyzete szorongatott, ezt a szentszék fájlatja leginkább. Meg van győződve arról, hogy csak szilárd kintartással lehet Isten segítségével az egyház helyzetén segíteni.

— Aki irástudó akarna lenni. Ma reggel *Mattész* Mihály volt fővárosi alkalmazott özvegye tizennégy esztendő fiával megjelent a közjótékonyági ügyosztályban és segítséget kért, hogy a kis fiút olvasni, írni taníttathassa. Az özvegy asszony elmondotta, hogy nyolcz esztendővel ezelőtt halt meg az ura. Ő itt maradt három gyermekével minden kereset nélkül. Két kis a nemsokára meghalt, a harmadikat átadta az állami gyermekmesternél, amely vidéken helyezte el. Gödöllőn tul, egy puztán helyezték el a gyereket, a ki minden nap éjjel után esirkét vitt Gödöllőre s este került haza. Három évig volt ott, azután Felső-Szentgyörgyre adták egy henteshez. Nyáron pástorkodott, télen a hentesmesterségben segített. Így lett tizennégy esztendő és most visszaadták a fiút az anyjának. Az özvegy inasnak akarja adni a gyereket, de próbálkozásai hiábavalók voltak. Napok óta járják a műhelyeket, de sehol sem veszik föl a szép, egészséges fiút, mert nem tud se írni, se olvasni. Az állami ellenőrzés mellett alfabéta maradt a gyerek s az özvegy asszony ma a hatósághoz fordult, mert a fiút eltartani nem tudja. Az ügyosztály megadta a kért segítséget.

— A mámor. A mámor vágyát kétféle módon lehet kielégíteni. Vagy szeszbe fullasztjuk az értelmet és homályba borítva a valóságot, fölfüggesztjük annak helyreigazító hatását s ily módon a nagyság, a korlátlanlás, a szabadság, a boldogság, illuziót keltjük fel mesterségesen. Vagy pedig tul az értelem országán, az érzelmek világában, a szép kultuszában, a művészeti élvezetben keressük nem azt, ami hasznos és célszerű, nem azt, ami előre visz, hanem azt, ami gyönyörködtet, ami elragad, ami lelkesít és a szórakozás különböző fajtáival, habár csak rövid időre is, kifogjuk a dolgozó embert a hivatás és mindenapiság hámból. Melyiket választjuk? Az egyik — szeszámor — csak rövid ideig tart és utólagos hatása kellemetlen. Legveszedelmesbb tulajdonsága, hogy csakis újabb szeszfogyasztással lehet szabadulni a kijózanodás kínos érzelmétől és hogy a megszokás alászállítván a mérges szer hatékonyságát, a kellemetlen érzéseknek, hangulatoknak, képzeteknek vagy testi, illetőleg lelki bajoknak eltüntetésére egyre nagyobb adagokra van szükség. Emellett a velejáró működési zavarok az agyvelőben leszállítják az egyén testi és lelki képességeit, degenerálják utódait és veszélyeztetik a társadalmat. A másik — a nemesebb mámor — az allegikus, irracionalis, csakis érzelmi élet hatalmasságai közé tartozik ugyan és közvetlenül nem viszi előre az emberiséget a lét tüneményeinek észszerű magyarázatában, de azért közvetve megbecsülhetetlen szolgálatot tesz az észszerű fejlődésnek is, amennyiben pihenteti az agyvelőt és egy időre más irányba terelvé működését, annál sikeresebb tevékenysége képesíti. Ugyanazt a szerepet játssza lelki életünkben, mint az éjjeli nyugalom a fizikai létben. Az alvás áldásában részesíti a kifáradt munkaerőt. Tulajdonképeni jelentősége azonban abban a közvetlen élvezetben áll, melyet nyújt. Lehetővé teszi a mámor szükségletének ki

elégítését és egyúttal jótékony hatással van az intellektusra azáltal, hogy az erőgyűjtésre alkalmas ad az agyvelőnek, melyet vetélytársa: a szeszámor csak elbénítani tud. Azért nagy fontossággal bír az etika szempontjából is. Valamint a higiénikus és a gazdaságilag helyes életmód, ugy a nemesebb élvező képesség fejlesztése és kielégítése etikai kötelesség is. És mi a tanulság ebből? A felsőbb osztályok már levonták. Az ő körükből szállt le az ivás szokása az alsóbb néposztályokba. Míhelyest azonban általánossá vált, a kiváltságosok szemében elvesztette ingerét. A nemesebb sportok, a műélvezetek a magasabb régiókban fokozottan kizorították a szeszámort kizárólagos uralmából.

— Egy vidéki hírlapiró jubileuma. Kuzskó István kolozsvári hírlapiró most ünnepelte hírlapirói működésének 25-ik évfordulóját. Ez alkalommal a vidéki hírlapirók országos szövetsége rendkívül meleghangú átirattal üdvözölte Kuzskó Istvánt, aki az erdélyi részek és különösen Kolozsvár városának anyagi és kulturális föllendülése érdekében igen mélyreható tevékenységet fejtett ki.

— Pör Thurn és Taxis herceg ellen. Párisból jelentik: Leydet vizsgálóbíró, akitől a Steinhil-ügyet ismeretlen okból elvették, most egy másik, nem kevésbé érdekes ügygel foglalkozik. Thurn és Taxis osztrák herceg azt mondta Zoltensky nevű barátjának, hogy megromlott anyagi viszonyainak rendezése végett gazdagon akar nőszülni. Ha ehhez ő, tudállik Zoltensky, hozzásegíti, kétmillió frankot kap; Zoltensky ugyanazt mondta, hogy egy oroszországi magnéziumbánya kiaknázása céljából szüksége van kétmillió frankra. Zoltensky megismertette a herceget Clare grófnéval, aki viszont egy Kempon nevű asszony ismeretségéhez juttatta a herceget és barátját. Ez az asszony egelőre 100.000 frankot adott át Zoltenskynak, aki, hogy a herceget kölcsönöz juttassa, zálogul lekötötte Kemper asszonynak az oroszországi magnéziumbányát. A pénzt egyedül a herceg kapta meg, aki azután Amerikába utazott s ott kereste szerencsésjét. De nem akadt reá és egy tánczosnővel, s nem valami dollárkirálynővel tért haza a vén Európába. Erre Kemper asszony beperelte a herceget és Zoltenskyt és 532.000 frankot követelt. De Thurn és Taxis herceg azóta nyomtalanul eltűnt s most Zoltensky ellen folyik az eljárás, aki azt állítja, hogy teljes jóhiszeműséggel járt el.

— Betörések egy fűszerüzletben. Bánd Gyula fűszerkereskedő egy idő óta észrevette, hogy Kazinczy-utca 50. szám alatt levő üzlethelyiségében betörők dézmálják a raktárba tett árut. A kárvallott kereskedő egy nyomozó irodához fordult, amely megállapította, hogy a lopásokat egy háromtagu betörőbanda végezte, amelynek a vezére *Lengyel János*, Bánd Gyula üzleti szolgálója volt. *Lengyel* több évvel ezelőtt közrendőr volt s a negyedik kerületben, a Királyi Pál-utca sarkán teljesített szolgálatot. *Lengyel* az őrzetere bizott utczában éjnek idején feltörte a különféle üzleteket s a rendőrség hiába nyomozott a tettes után. Végre kiderült, hogy a betörő maga *Lengyel János*; erre a rendőrség elesapta és a bíróság elé állította. A bíróság egy évre ítélte *Lengyelt*, aki a börtönből kiszabadulva szolgálatot. A tolvajbanda orgazdáját is kinyomozták *Weisz Fülöp* kereskedő személynében.

— Kaszkavető (kalapáló) gép, egy valóban epochális találmány, melynek nem szabadna hiányozni egy gazdánál sem. Általában ismeretes dolog, hogy mily sok kalamitással jár s milyen

sok bosszúságot okoz a gazdának a kasza-kalapálás, hiszen sokszor órákat tölt el ezzel a gazda a sok és sürgős munkája közepette, mikor oly igen drága a napszám. Ezen sok hiábavaló s időt felesérlő munkán van hivatva segíteni a gyors kasza-kalapáló-gép, mely korunknak egyik legpraktikusabb találmányának nevezhető. Számos előnye közül felemlítendő a gyors munka, mely készpénz-megtakarításnak nevezhető a mai drága napszám mellett; az egyenletes munka, mely elősegíti a kasza tartósságát s a beszerzési ár. A gép ára két szorító csavarral együtt nem több, mint 20 forint. Magyarország egyedélárusítója Reichmann Sándor Budapest, VII., Dembinszky-utca 46. szám.

— Merénylő feleség. Néhány héttel ezelőtt a rendőrség szándékos emberölés kísérletének büntette címén letartóztatta *Pikéti Árpád* nyugalmazott rendőrfogalmazó feleségét. *Pikéti* már húzamosabb idő óta különváltan élt feleségétől. Az asszony emiatt bosszút forralt s revolverrel rálőtt a rendőrfogalmazóra, akinek állat keresztülfurta a golyó. A merénylő asszonyt letartóztatták s ma *Kendi* vizsgálóbíró elrendelte ellene a vizsgálato s a vizsgálati fogságot.

— Ki a bűnös? Jancsovics Pál volt békési főszolgabíró, aki a Mária-utca 22. száma alatt lakik, bűnvádi följelentést tett Horváth Jenő székfővárosi bizottsági tag, a Józsefváros egykori képviselőjelöltje ellen. Jancsovics, amikor rosszul ment a dolga, belépett Horváth könyvterjesztő vállalatába, ahol nagyobb összegű előleget kapott váltó ellenében. Később örökölt és kilépett a cég kötelékéből. Horváth a képviselőválasztás után, amelyben dr. Nagy Dezső lett a győztes, egészen tönkrement és átadta üzletét a Révai Testvéreknek, amikor Jancsovics váltóját pedig peresítették. Horváth akkor fölkereste a főszolgabíró és ajánlatot tett neki, hogy az ügyét elintézi, ha a tartozást készpénzben kiegyenlíti. Jancsovics meg is tette ezt, de a váltót mégis újra peresítették s tartozást így duplán hajtották be rajta. Ezért tett most följelentést Horváth ellen, aki azonban határozottan tagadja a vádat. A rendőrség nem döntött az ügyben, hanem az iratokat áttette az ügyészséghez.

— Mi mindent gondoltunk az asszonyokról. Kétségtelenül érdekes, hogy különböző népek asszonyaikat mi módon jellemzik: „Az asszony változó, mint az áprilisi időjárás.” „Az asszony rosszul járó óra.” „A lányok és az asszonyok szívesen hallgatják a dicsegetést még akkor is, ha az csak szinlelt.” „Minden asszony inkább szép, mint jó szeretne lenni.” „Két jó asszony van a világban: az egyik halott, a másikat meg kell találni.” „Egy teli zsák legyet könnyebben lehet megőrizni, mint egyetlen egy asszonyt.” Ilyen igazságok keringenek magyar és német földön. „Meghallgatható az asszony első véleményét, de már a másodikat nem.” „Amit az asszony akar, azt isten akarja.” „A szalmából való férfi egyenértékű az aranyból való asszonnyal” mondja a francia. A spanyol nem kis ötlettel jegyzi meg, hogy őrizkedj a rossz asszonytól, de a jóra se bízd magad. „Az asszonyok sokszor kellemetlenek, ha jelen vannak, de mindig hiányzanak, ha nincsenek itt.” jegyzi meg logikusan a portugáliai. Az angol azt állítja, hogy az asszonyok ereje a nyelvükben van, a válaszuk pedig mindig „mert”-el kezdődik. A svédek szerint tudnak az asszonyok titkot őrizni, csakhogy ez a titok az asszonyok egész tömegé. Az olasz nem kis krudelizmussal jegyzi meg: hogy aki az asszonyát és egy negyed fillért vesztett el, az csak az utóbit vesztette el. Még a kínai is nyilatkozik és azt mondja, hogy az asszony nyelve kard, melyet sohasem enged megrozdásodni. Minden népnek kö-

MOLL-féle SÓSBORSZESZ

Legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés csusz, köszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plombirt) üvegekben 2 koronáért kapható. **MOLL-készítmény kérendő.**

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBEN 9. SZ.

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesíttetnek. A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

MOLL-féle SEIDLITZ-por

felülmulthatatlan háziszser mindama gyomor-bajoknál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszerárakban **MOLL** készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 kor.

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBEN 9. SZ.

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesíttetnek. A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

zós véleménye az, hogy az asszony mindig hangos a házasságnál, de annál csendesebb a válásnál.

— **A Clémenceau elleni merénylet.** Jelenítettük tegnap, hogy egy Benedetti nevű korzikai ember merényletet követett el Clémenceau miniszterelnök ellen. Erről most újabb a következőket jelentik: Szilveszter estén hetedfél óra tájban történt a merénylet Clémenceau a hivatalában volt, amely a földszinten van s amelyből széles ablakokon át szűrődik a világosság az udvarra. Az udvaron rendszerint alig jár valaki. A miniszterelnökség folyosóján sok hivatalos és detektív tartózkodik. Este hetedfél órakor egymásután hat revolverlövés dördült el az udvarban. A golyók közül kettő az ablakot érte, amelynek vastag üvegét szétzúzta. A többi golyó az ablak kerteszfájába furdott. Clémenceau söfförje rávetette magát a merénylőre s le akarta löni, de a miniszterelnök, aki közben kinyitotta az ablakot, rákiáltott:

— Ne löjőn, hiszen ez az ember örült! Benedetti a korábbi kormánytól lutri-engedelmet kapott, amelyet azonban Clémenceau visszavont tőle. Nyilvánvaló tehát, hogy Benedetti boszúból akarta elkövetni a merényletet. Benedettit természetesen letartóztatták. — Egy újabb távirat jelenti: Most már tisztán és kétségen kívül áll, hogy a merénylő Benedettinek csakugyan nem volt szándékában merényletet elkövetni Clémenceau ellen. A revolverlövéssekkel csupán demonstrálni akart mértéketlen elkéseredéséről. Maga Clémenceau sem veszi valami tragikusan az egész ügyet. Az ő bajos módján, a volt újságíró nemtörődömségével szemlélgeti a golyót, ami fennakadt szobája ablakán. Egyiket kezébe vette és úgy mondta tréfásan a vizsgálóbíróknak, tele fanatizmussal: „Lássa kérem, én egészen biztosra veszem, hogy annak a szegény embernek eszében sem volt ellenem merényletet elkövetni. Én ültem, hogy a golyó találjon, állnom kellett volna. Ez esetben pedig, egész bizonyos, másként éreztem volna rám és megint nem talált volna. Ki van különben zárva a gyilkos eszédék. Hogyha agyon akart volna löni, hát elég alkalma lett volna az utcán, vagy bárhol.” Mindenesetre érdekes ember az öreg. Csak a módja különös, ahogyan boldog újévet kívánt, végezte vidáman. A vizsgálóbíró kérésére aztán megtartották a rendőri szemlét. Clémenceaunak az ablakhoz kellett állni, a vizsgálóbíró pedig lement az udvarra, ahol a merénylő állott. A vizsgálóbíró kijelentette, hogy az udvarról a miniszterelnök ablakát, illetve az elnök alakját nem lehet látni. Így az előre fontolt gyilkos szándék ki van zárva.

— **Földindulás egy londoni utcán.** Londonból táviratozzák: Szilveszter délutánján London egyik utcáján borzasztó dörlülések között megindult a föld és lángok csaptak elő a föld gyomrából. A szerencsétlenség pillanatában éppen iskolás gyermekek csapata ment vigan nevetgélve az utcán, amikor egyszerre megnyílt a föld és az előcsapó tüzes szélvész négy gyermeket a falhoz vágott. Kettő azonnal meghalt a másik kettő pedig életveszélyesen megsebesült. Egy omnibusz a levegőbe röpült és szétférgésülve hullott a földre. Az utca, ahol egy pillanat alatt tótágast állt minden és rémült emberek szaladtak eszeveszeten, a földindulás képét mutatta. Mindenki a kalábriai földrengés járt eszébe, az embereket páni-félelem fogta el és nem mertek a házakba menni. A szerencsétlenség egy külvárosi utcában történt estefelé, lámpagyújtás előtt, érthető tehát az emberek rémülete, akik megriadva futkároztak és az utca viszhangos volt a halálriadt ordításoktól. A lámpákat! A lámpákat! Végre megjötték a tűzoltók és a rendőrség és rögtön hozzáfogtak a baj kikutatásához. Kiderült, hogy egy gázcső megrepedt és az okozta a földindulást. A fejévesztett tömeg rémülete azonban már ekkorra annyira nőtt, hogy nem akarta elhinni, hogy pusztán csak gázcsőrepedés rúgta meg az utcát. Földrengés! Félrökarak vezetni bennünket! — kiabáltak. A házakba nem mertek bemenni és csak órák multával, amikor látták, hogy gázmunkások kijavították a megrepedt gázcsövet, tért vissza a nyugalom.

— **Szenzációs öngyilkosság.** Berlinből jelentik: Nagy feltűnést keltett Berlinben egy öngyilkosság, mely Szilveszter éjszakáján történt. A mostanában épült Esplanado-szálloda harmadik emeletéről a világító-udvar feekére leugrott Laudsberger dr.-nak, a „Morgen” című ismert folyóirat kiadójának ifju neje, aki mindössze tizenhat éves volt. Borzalmas sérüléseivel Israel tanár szanatóriumába vitték, ahol másnap este kiszüvedett. Az öngyilkosságnak különös előzményei vannak. Az öngyilkos fiatal asszony leánya az elhalt Pinkus kereskedelmi tanácsosnak, aki számos nagy közlekedési vállalatával rengeteg vagyont szerzett. A boldogult tanácsos Truth ismert írónót bírta feleségül, aki férje halála után Wertheim Wolfhoz, Berlin egyik legnagyobb áruházának főnökéhez ment nőül. Pinkus leánya, tizenhatodik születésnapján, rejtelmes körülmények közt elszökött hazulról Landesberg dr.-ral, akik a szülőket Hamburgból értesítették, hogy házasságra akarnak lépni. A házasságkötés pár hónap múlva megtörtént, dacára a leány anyja ellenzésének. Ugy látják, a fiatal asszony sokat szenvedett anyja szemrehányásai miatt. A karácsonyi ünnepekre Berlinbe érkeztek, ahol a fiatal asszony anyja látogatására ment Szilveszter délutánján. Anyjától felindultan tért vissza a szállodába, ahol az öngyilkosságot nyomban elkövette.

— **Költözködő milliók.** Newyorkból jelentik, hogy Amerika legnagyobb pénzintézete, a Rockefeller szövetségébe tartozó National City Bank költözködik. Az átszállás idejére több száz fegyveres őrt szegődtek, mert körülbelül hatvan millió arany és ezüst pénzt meg vagy ötszáz millió dollárra rugó értékpapírokat kell átszállítani. A pénzintézet vezetői addig nem tudnak nyugodtan aludni, amíg a milliók teljes rendben meg nem érkeztek az új épületbe, ahol bekerülnek egy óriási pénzszekrénybe, amely azonban, hogy tűz-ésbetörésmentes, nem mozdítható el a helyéről. Mivel sokszor megtörtént már, hogy a rablók a csatornákon keresztül hatoltak be valamelyik pénzintézetbe, a National City Bank a pénzszekrényét oszlopokra állította, még pedig a két főhelyiség közé, amelyeknek falsi másfél méter vastagságuk. A falban elől félhüvelynyi erős acélréteg van, azután finom sodronyfonadék következik, amelyet számos villamos jelzőkészülékkel láttak el, majd ismét acélréteg és végezetül öt hüvely vastagságú páncélzat jön. A pénzszekrényt még az az eredeti módszer is védi, hogy néhány poroz alatt sűrű és forró vizsgózt lehet köréje borítani.

— **Kettős meglepetés.** Kettős meglepetés ért egy berlini társaságot, amelynek tagjai közös sorsjegyeken játszanak. Az első meglepetés határtalan boldogságot okozott, amit utóbb teljesen megsemmisített a második meglepetés. A szövetség két darab egész sorsjeggyel játszott az osztályosorsjátékon. Az egyik már az első húzason kijött jelentékeny eredménnyel, a másikban a társaság az utolsó napig reménykedett. A háromszázezer mások nyereségy még benn volt.

A tagok a húzás idején naponkint találkoztak egy vendéglőben. Az utolsó napon sürgöny érkezett a címükre a vendéglőbe. A távirat így hangzott:

„Üdvözlöm Önöket. Sorsjegyük megnyerte a háromszázezer márkát.”

A sürgönyt az a sorsjegyelárusító cég küldte, amelyknél a szövetség a sorsjegyet vásárolta. A véletlen úgy akarta, hogy amikor a távirat megérkezett, a társaság tagjai közül még egy volt a vendéglőben és az az egy is éppen a legszomorjabb természetű mind között. Ő aztán értesítette a társait az óriási meglepetésről. Hamarosan összehívták a szövetség a vendéglőbe. Erre elkezdődött a hatalmas dinom-dánom. Órákon át tartott a mulatság, de hirtelen csak vége szakadt, mert megérkezett a nyomtatott nyereségylista és a mi embereink hiába keresték a sok szán között a magukét. A három ezer márká más valakinek lett az irigyelt tulajdona. Most az egész társaság kocskon ült és elhajtatták az osztályosorsjegyet elárusítóhoz. Ott kezeken tagadták a táviratozást. Hosszas utánjárás után kiderült, hogy a sürgönyt a vendéglős adta

el, aki ezáltal csinos üzletet csinált. A dologból pör lesz. És mivel a német igazságszolgáltatás az ilyen cselekedetet okirathamisításnak minősíti, a törtélyos vendéglősre súlyos büntetés vár.

— **Roche gróf.** Grácban meghalt „Roche gróf.” egy kilenczven esztendő tekintélyes öreg ur. Életének utja a férfikorba lépése óta rendes és nyugodt volt, de az ifjusága romantikusan folyt le. Apai ágon a Bourbon-októl származott. Ő azt hitte, hogy a régi francia királyi ház sarjadéka és ezt csak néhány év előtt cáfolták meg.

Roche Károly Ferdinánd a fia volt Berry hercegnék, akit 1820. februárban meggyilkoltak a párisi Operában. A herceg, X. Károly király második fia, vidámságért és jószívűségért általános szeretetnek örvendett. Tiszta és idillikus szerelmi viszony fűzte őt a Roche nevű emigráns család egyik leányához, a most elhalt Roche gróf anyjához.

A gróf pontosan emlékezett arra, amikor a fiaja kastélyában találkozott X. Károly királlyal. Sokszor beszélt el azt, hogy Chateaubriand volt a nevelője és hogy fivérével együtt Berry hercegnőnél töltötte fiatalságát, aki végtelenül szívesen fogadta magához férjének két törvénytelen fiát.

Roche gró az öreg korát gráci magánosságába visszavonva élte le. A lakása tele volt Bourbonképekkel, amiket maga festett. Bonne az utolsó törvényes francia király legidősebb leszármazottja költözött el a földi létből.

— **A világ vége.** Három egymástól függetlenül munkálkodó amerikai „prófeta” csodálatos egyértelműséggel az 6 év december 27-ikére megjövendölte a világ végét. És most, hogy a jóslás nem vált be, mind a három „látók” elfűnt a hazugságért büntetni készülő emberek elől. Az egyik Kaliforniában, a másik Floridában és a harmadik a Newyork államban levő Nyaliban hirdette az igjét. A legutóbbit polgári nevén Spangler Leenek hívják. A mult szombatn este hívei közül nagyon sokan nem mertek lefeküdni, mert megakarták várni az általános veszedelmet bejelentő harsonzó felzendülést. Reggel aztán a nyucki pályaudvarra sereglettek, hogy a jóssal találkozhassanak. De hiába lesték a jöttét, mert az új Éliás egyfogatu kocsiába ült és elhajtattott. A tömeg felvonult a South Mountain csúcsára. Ott a hegytetőn, a kápolna körül sereglettek össze és izgalmasan figyelték a történéseket. A jövendölés értelmében pontosan délelőtt tizenegy órakor szét kellett volna távolodni a borus égbolt felhőinek. Csakhogy azonban, hogy a felhők egészen nyugodtan szállodogáltak tovább a magasban, az égbolt egyáltalában nem volt borus és sehozsem akart bevonódni fellegekkel, hogy utóbb meg legyen a széjjeltávolodás. De azért a sokaság alkonyatig türelmesen ott ácsorgott a kápolnánál, amíg a harangozó ki nem jött és hazra nem zavarta őket. A felületésért nem állhattak boszut Spangleren, mivel öprófetaságának nyoma vezetett.

— **Baleset egy divatos hölgykalap miatt.** Münchenből jelentik, hogy ott egy hölgy az utcán divatos kalapjának sulya alatt eszméletlenül esett össze. A szerencsétlenül járt nőt bevitték a legközelebbi boltba, ahol hamarosan magához tért, miután a fejét megszabadították a teheről.

Az eredményhez a következőket jegyzi meg a „Lokalanzeiger”:

„A férfiak nagy meglepedéssel fogják olvasni ezt a hírt, amit a hölgyek egyszerűen nem hisznek majd el és talán nekik lesz igazuk. Egy nő, aki a kalapja miatt összeesik az utcán. És a kalap megfelel a legújabb divatnak. Aki csak egy kissé is figyelte a női lelket, az tudja, hogy a hölgyek a divat kedvéért a modern fűzőtől a magas gallériáig, minden vértanuságra készek. A férjek előtt nem ismeretlen tény az, hogy a nőknek olykor legerősebb migrénje is egyedül a nehéz kalappal gyógyítható. Nem kell olyan gyorsan megbizni a tudósításban, amely arról a hölgyről szól, aki bár birtokában volt a legdivatosabb kalapnak, mégis gyöngellett. Mivel nem lehet tudni, hogy az asszonyok elájulása nem valami esel-e, nem lehetlenség, hogy itt az erők egyszerre felmondták a szolgálatot. Alighanem azért, hogy a takarékos férj értesüljön egy más új kalap szükségességéről. Önagysága esetleg egy tollakkal ékesített kucsmát kíván, amely szintén divatos, de az ára százötven márká. Hiszen az elájulással már délszaki utazást is elértek, ami többre kerül százötven márkánál...“

— Százszáz sikkasztó Budapest. A budapesti főkapitányság ma délelőtt hírvérletet kapott a brüsszeli rendőrségtől, hogy Molquin Armand André bankpénztáros ott óriási összegeket sikkasztott, aztán Budapest felé szökött. A feltűnően elegáns és csinos ember — így mondja a körözés-levél — 155.000 frankot sikkasztott el, továbbá 66.800 frankot lopott ki a pénztárca igazgatójának külön pénztárából. Molquin beleszeretett egy magyar énekesnőbe, aki a brüsszeli orfeumban vendégszerepelt s a hölgyet előre küldte, s pedig nyomon követte Bécsig, honnan ma utaztak tovább Budapest felé. Eddig nem találták meg őket és lehetséges, hogy irányt változtattak. A hullámos, fekete haja és bajszu pénztáros csak francziául beszél.

— Folies Caprice. Estéről-estére zsufolást lát nézőtér élvezi a Révay-utcai világszerte ismert szórakozási intézménynek minden tekintetben magas színvonalon álló előadásait. A Folies Caprice, mely nemcsak arról nevezetes, hogy egyfelvonásos darabjai majdnem kivétel nélkül elsőrendű slágerek, hanem arról is, hogy tagjai mindenkor az artisztavilág legkiválóbb képviselőiből állanak, az Újévben is a legnagyobb sikereket hozta és csillogóan előérzetével folytatja a közönség körében a legnagyobb pártfogásnak örvendő működését. Ez idő szerinti napi beszéd tárgya a „Szabadság” című remek cabaret és a műsoron levő két egyfelvonásos darab, a „Corpus delicti” és a „Scheiden thut weh...”. Rótt Sándor, a legnépszerűbb variété-színész vezetésével kiváló összejáratot produkál a társulat darabokban. A szóelőzések szintén nagyon tetszetesek. Az első emeleti Casino de Parisban kiváló táncatrakciók szórakoztatják a mulatni vágyó közönséget.

— Széngázmérgezés. Ösveggy Grosszmann Ana törökbecsei kereskedő este közzéval erősen befűtött és reggelre halva találták.

— A téli fürdőudvar a budai Szt. Lukácsfürdőben. December hónapban számosan keresték fel a külföldről a Szt. Lukácsfürdőt, melynek forró, meleg kénos forrásai és természetes ásványiszappfürdője télen is rendelkezésre áll a szenvedőknek enyhülést és gyógyulást nyújtva. Felmentjük azok közül, kik december hónapban ott laknak a következőket: Greaves Edvar és neje, mérnök, London; Hofbauer Wilhelm, Leipzig; Filipesco Alexander, nagybíró, Bukarest; Russo Jaques, főbíró; Hirschfeld Theodor, mérnök, Wien; Petrosela Stefan egyetemi tanár, Husi; Helm Oszkár és neje, gyárigazgató, Brünn; Jokocics Helén, Belgrád; dr. Klárfeld Ignác és neje, orvos, Drobobycz; maraovici Marco, Braila; Prager M. Ábrám, mérnök, Bukarest; Pokorny Richárd, Igla; Zebitsch Péter és neje, mérnök, Belgrád; dr. Hunyady Imre és fia, főszolgabíró, Beszterce; Nagy Károly, igazgató, Lugos; Brandt Vilmos földbíró, Zsibó; Wiesel Zsigmond és fia, Röske; Schaefer Vilmos bankigazgató, Szeged; dr. Pármay József gimnáziumi tanár, Miskolc; Mandel Samu nagykereskedő, Maros-Hévíz; Meleg Vilmos és neje, gazdálkodó, Pusztánán; Incze Kálmán Uzon s még számosan, kik fáradaimukat kipihenték, egészségüket acélozták és kellemesen szórakoztak a kiváló budai gyógyfürdőben.

— Rendőri hírek. Baleset. Ma reggel a Soroksári úton lévő fogóvagyóban több munkás egy vaspénzszekrényt szállított egyik emeletéről a másikkra. Közben a nehéz szekrény eldőlt és ráesett Vatykó József munkás lábára. A szerencsétlen ember lába eltört. Vatykót a Szent István-kórházba vitték. — Tűz. Az éjszaka a Dohány-utca 83. számú házában levő asztalosműhelyben tűz támadt. Mielőtt nagyobb baj támadt volna, a hetedik kerületi tűzoltóság eloltotta a tüzet.

— Halálozás. Práács Gyula m. kir. államvasuti főfelügyelő január 2-án 58 éves korában hosszabb betegség után meghalt Budapest. Az elhunyt kiváló tagja volt a máv. vezetékarának. Kiterjedt rokonság gyászolja, köztük dr. Kratochvilla János fővárosi orvos hugja.

Lichtenberg Mór temetése nagy részvét mellett ment végbe Szegeden. Az összes hatóságok, egyetemen közösen tettek le, nevezetesen Szeged, kir. város, a polgármester, a gazdasági egyesület, valamint az összes ottani előkelő egyetemen a temetésen résztvevők a főispán és a polgármester vezetésével az összes hatóságok és Szeged előkelősége, dr. Róza István cinök és dr. Löw Emánuel főbíró vezetésével az íz, hitközség. A megboldogult leányához, Ullmann Adolfinához, illetőleg férjéhez, a Magyar Általános Hitelbank igazgatójához számos sürgöny és részvétirat érkezett, köztük Darányi Ignác földművelésügyi miniszter részvétirata. Ezenkívül részvétiket fejezték ki Sztobry József államtitkár, Rothschild Albert, a budapesti és bécsi bankok és nagyobb vállalatok igazgatói és mások.

x Kávé- és teabevásárlásainál osztrák cézget ne részesítsen előnyben. Fratelli Deisinger dunai cézget állandóan nagy raktárt tart Budapest a királyi bérpalotájában.

x Fodor-féle vivóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különbös gond fordítatik a gyermektorna és vívásra.

x Kötetnyek legerészebb ajándék. 10% engedménnyel Röslernél, Budapest, V., Harminczad-utca és József-ter sarkán.

Jegyzetek.

A Felvidék egyik városában történt ez előtt két évvel: egy vidéki dzsentry-fiu hetilapot szerkesztett „Hétfői Újság” címmel, mely állandóan anyagi zavarokkal küzdött. A mágnásfiu rég be is szüntette volna a lapot, melyre már évek óta ráfizetett, azonban sehogysem talált rá módot, hogy ezt feltűnés nélkül, simán megtehesse.

Végre azután kitűnő alkalmat kínálkozott a lapnak a csendes kimúlásra. Annak idején indították meg a pesti lapok a mozgalmat, hogy a hétfői számokat beszüntetik. A mozgalomhoz a vidéki napilapok is csatlakoztak és az egyik vidéki lapban a következő kommuniké jelent meg:

„A pesti napilapok által kezdeményezett mozgalomhoz, mely a lapok hétfői számának beszüntetését célozza, a vidéki lapok közül eddig a következők járultak hozzá: „Ungvármegye”, „Felvidéki Lapok”, „Beregszász”, „Nagyvárad és Vidék” és a „Hétfői Újság”.

*

Holdas, csillagos nyári éjjel. Ischlből mentünk gyalog Salzburg felé az országúton. Messze voltunk már a várostól. A távolból a kies tekvésű város kivilágított ablakai mint ezernyi apró méces csillámlottak. Valami bársonyos, selymes zephriszellő uszált a levegőben, olyan csöndes, nyugodt, mesészerű nyári éjjel volt, mintha a természet legszebb nyilvánulásában, halk, sóhajos zsongás közepette megdermedt volna. Kettőn voltunk, hangtalan ihlettséggel meutünk a forró nyári napok melegségétől megkeményedett uton. Csak a lépteink kopogása hallatszott. Mellettünk a holdfénytől ezüstre festett sánpár futott előre az erdő lombjai között. Egyszerre két hatalmas vörös szem meredt ránk a hegyzug mögül. Vonat közeledett. A kerekék robaja még nem hallatszott, csak a vörösek nöttek mindig nagyobbra. Megálltunk. A király vonata közeledett. Az éz uralkodó jött Salzburgból, Ischl felé. Már a közelünkbe ért a hosszú Pullmann-kocsikból álló vonat. De még most sem hallatszott a robaja. Lassan jött, nesztelenül, szinte lábujjhegyen. A kocsikban az ablakok le voltak függönyözve, belül valami lehelletszerű bibeos fény derengett. Aludt a király. És mintha a természet is vigyázott volna, hogy föl ne kelte, elült a sóhajos suttogás és a zephriszellő zsolozmája, csak a csillagok halvány fény derengett az égen. Hangulat volt az egész. Más talán meg sem érti. De beunünk egy félig álomszerű, félig áhítatos érzés keletkezett, mikor a nehéz, lefüggönyözött Pullmann-kocsi hangtalanul tovagördült az éjszakában és suttogó, szinte öntudatlan ihlettséggel mondtuk: alszik a király...

*

Prienből mentem München felé. Megváltottam a jegyemet és beültem a vonatba. Egyszerre bejött a kalauz és kért, hogy jöjsek vissza a pénztárhoz, mert tévedés történt. Leszálltam és a pénztárhoz mentem. Nem jelentkezett senki. Vártam. Nagy sürgős-forgás, indulásra jelzik a vonatot, mindenki beszáll. Még sem jelentkezik a pénztáros. Keresem lélekszakadva mindenütt, a vonatvezető beszállásra int, ha le nem akarok kézni. Végre előm kerül a kalauz. Hol a pénztáros? — kérdem a lötés-futástól kiizzadtan. A kalauz nyugodtan válaszol: Már rendben van, a tévedés csak elnézés volt.

Az utolsó pillanatban ugrottam fel a vonatra, a prieni kalauz pedig esodálkozva bámult utánam, hogy tulajdonképpen mitől igazgatódtam fel ennyire?

— báth.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) A magyar szerzők és a Nemzeti Színház. Hónapokkal ezelőtt közöltük már, hogy a Nemzeti Színháznak legszebb kilátása van arra, hogy egy csomó pört kap és pedig a magyar szerzőktől, akiknek darabjait vinkulum terhe alatt fogadta el előadásra a színház igazgatósága. Ez a dolog most, újév után aktuális lett. A mostani vezetőség minden áron be akarja bizonyítani, hogy milyen rossz volt az előbbi regime s mily hebehurgyán intézkedett. Az előző regime hibáit mi sem akarjuk szépitgetni. Hisz összesen nem kevesebb, mint negyvennyolc magyar darabot fogadott el előadásra, amelyek között kétségtelenül sok az előadhatatlan és hasznavehetetlen. Azonban vinkulum terhe alatt csak öt-hat darabot fogadott el Somló Sándor. A nem vinkulum terhe alatt kötött szerződéseket megsemmisítheti az új igazgatóság, vagy legalább is nem köteles kártérítést fizetni a szerzőknek, noha talán ehhez is fér szó, mert a szerződés be nem tartása mindenestre szerzősszegés. Am, akinek a szerződése úgy szól, hogy bizonyos összeget tartozik fizetni a színház, ha a darabot valamely okból elő nem adják, annak a szerződését egyszerűen semmisnek deklarálni még sem lehet, legalább addig nem, amíg bíróságok vannak ebben az országban. A magyar szerzők bojkottja elhatározott dolog lévén, az igazgatóság most másképpen akar a vinkulumok terhével megszabadulni. Ugy akarja fetüntetni a dolgot, mintha szegény volna a magyar szerzők részéről a pörösködés. Olyforma híreket bocsát világgá, hogy nem méltó dolog szerzőknek jogukat érvényesíteni, amikor pedig az új igazgatóság és bíráló bizottsága új bírálóknak vetvén alá a darabokat, azokat nem akarja előadni. Szóval, azt kívánja, hogy a szerzők mondjanak le szerzett jogaik érvényesítéséről. Egyes sajtóközlemények azzal is fenyegetőznek, hogy névsort fognak közzétenni és a szerzőket quasi pellengérré fogják állítani. Nem hiszünk, hogy akad szerző, aki szegénylené, hogy vinkulum terhe alatt kapott szerződést a színházról. A magyar írók nincsenek abban a helyzetben, hogy pusztán delicatesséből lemondjanak szerzett jogokról. Ilyent kívánni méltatlanság és igazságtalanság. Mindenesetre jellemző, hogy amikor százszázéretet dobta ki arra, hogy a Nemzeti Színház régi hajlékát rossz új hajlékkal cserélték föl, addig a szerzőkkel járó kötelezettség alól ily módon akar kibujni a Nemzeti Színház, sajnálván a magyar szerzőktől a köteles vinkulumot és pressziót akarván rájuk gyakorolni. Nem is hiszünk, hogy akad magyar szerző, aki lépre megy. Akinek a darabját az előző regime oly értékesnek tartotta, hogy bánatpénzt kínált arra az esetre, ha a darab előadását megakadályozza, az esetben, ha a darab előadását megakadályozza, az bánatpénz, minden géne nélkül érvényesítheti jogát. Ez oly természetes, hogy afelől legfőleg a színház ügyésze vitatkozhatik.

(*) Pálmai-est az Urániában. Pálmai Ilka elő tizedikén tartja első klasszikus dalestélyét az Uránia-színházban. Műsorán Schubert, Schumann, Godard, Chaminade, Tosti, a magyar szerzők közül Csiky János és Makray dalok szerepelnek. Földes Arnold gondokaművész Davidoff Andante-jeit és Van Goens Scherzóját fogja előadni. Erdős Richard, az Opera tagja Schumann- és Schubert-dalokat énekel. Gombaszögi Frida, az akadémia jeles növendéke Ignolus vallomását mondja el. A zongorakíséretet Diczl Oszkár zongoraművész látja el. Jegyek válthatók Molitor Oszkár Enterpe zeneköltőben, Kossuth Lejos-utca 15. és Konti Józsefné tőzsdéjében, Andrassy-ut 20. a.

(*) Dr. Weingartner Félix Budapest. A bécsi Tonkünstler-orchester, amely kedden, január 26-án a Vigadó összes termeiben dr. Weingartner Felix, a bécsi udvari Operaház világhírű igazgató-karnagyának (mint vendég), Nedbal Oszkár, a bécsi népopera vezető-karnagyának és Sándor Ti-vadar zongoraművész, a berlini „Gesellschaft der Musikfreunde” művészi vezetőjének közreműködésével mellett elsőrendű filharmoniai hangversenyt ren-

de, figyelemmel lévén a fővárosi zenei közönség általános kívánságára, a következő remek műsort tűzte ki előadásra: 1. Smetana Moldava szimfonikus költemény. 2. Beethoven VII. szimfónia. 3. Dalius C-moll zongoraverseny (először), előadja Szántó Tivadar, a külföldön élő és nagyrabecsült magyar zongoraművész. 4. Dr. Weingartner „Leár király” szimfonikus költemény. 5. Goldmark: Sakuntala nyitány. Ezen eseményszerű hangverseny iránt a fővárosi közönség elítje óriási módon érdeklődik. Jegyek 15—2 koronáig kizárólagosan Méry Bélánál (Andrássy-ut 12.) váltandók.

(*) A népszínházi Sántha bácsi halála. Így nevezték ismerősei azt a galambfélék haju, tisztes öreg urat, aki nyájas mosolyal fogatlan ajkai körül járta az Erzsébet-körut aszfaltját, szerényen köszöntgetve lépten-nyomon, mert sokan ismerték és aki ismerte, szerette s becsülte. Sohse tolatkodott előtérbe, akkor sem, amikor még szerződött tag volt, annál kevésbé, amióta nyugálomba vonult. Még a direktoránál sem alkalmatlankodott szerepekért. A mikor, nagyritkán, foglalkoztatták, lelkiismeretesen végezte hálátlan feladatát s nem kilincselte a redakciókban, hogy irjanak a sírjáról. Most se vehetnék tollunkra a nevét, ha még élne. De meghalt. Olyan csendben, olyan szerényen, amint élt, egészen észrevétlenül, hogy csak a temetése után tudtuk meg: Ma délután három órákor kísérték el utolsó útjára a rákoskereszturi temetőbe. Rokonai nem voltak. Temetéséről a színészegyesület gondoskodott. Halálával nem támadt valami érezhető ür társadalmunkban. És mégis: Egy becsületes emberrel kevesebb van.

(*) A Nemzeti Színház januári műsora: Január 3. délután A kaméliás hölgy, este A piros bugyellár. 4-én Az ember tragédiája, 5-én Mary Ann. A Várszínházban: Monna Vanna, 6-án délután Az urhatnám polgár, este A boszorkány, 7-én Francillon, 8-án Falusi verebek (először), 9-én Falusi verebek. A Várszínházban: A szerelem iskolája, 10-én délután Csók, este Falusi verebek, 11-én Essex gróf, A Várszínházban: Egy eszményi férj, 12-én Elnémult harangok, 13-án Egy eszményi férj, 14-én Falusi verebek, 15-én Borgia Lukréczia (új betanulással), A Várszínházban: A titok, 16-án Agglegények, 17-én délután Az ember tragédiája, este Falusi verebek, 18-án Monna Vanna A Várszínházban: Mary-Ann, 19-én Falusi verebek, 20-án Cyrano de Bergerac, 21-én A titok, A Várszínházban: Borgia Lukréczia, 22-én Antonius és Cleopatra (új betanulással), 23-án Antonius és Cleopatra, 24-én délután Stuart Mária, este Az urhatnám polgár, 25-én A velencei kalmár, 26-án Falusi verebek, 27-én Mary-Ann, A Várszínházban: Nóra, 28-án Antonius és Cleopatra, 29-én A vadkacsa (új betanulással), 30-án A vadkacsa, 31-én A vadkacsa.

(*) Szegedi Erzsébet kabaréban. A teréz-körúti Bonbonnière-kabaréban tegnap érdekes debut volt. Szegedi Erzsébet, a Király-Színház volt primadonnája lépett föl először, mint szerződött tag. A parázs-szemű, mosolygó arcu, sugártermetű fiatal énekesnő, akinek ennyi előny mellett esengő szép hangja is van, egy csapásra meghódította új közönségét. Amint sikkes új öltözködések kiállott a színpadra, minden szem feléje fordult, minden férfi szív érte dobogott és minden kéz neki tapsolt.

(*) Magyar világ bécsi színpadon. A Theater an der Wien-ben erősen készülnek a „Herbstmaröber“ című operettre. Minket ez az esemény több okból is közelről érdekel. Az említett színházat ugyanis magyar ember — Karczag Vilmos — igazgatja. A szóban lévő újdonság nem egyéb, mint a „Tatárjárás” — Bakonyi és Kálmán Imre népszerű operettje — mely a Várszínháznak most is legnépszerűbb műsordarabjai közé tartozik s ha végül megemlítjük, hogy az érdekes darab próbáit Bródy István, a Várszínház nagyműveltségű rendezője vezeti, a magyar kulturának egy bécsi színterének látszik a Theater an der Wien.

(*) A Petőfi-Társaság nagygyűlése. A Petőfi-Társaság Herczeg Ferencz elnöklésével e hó 6-án, Vízkereszt-ünnepén, délelőtt tízenegy órákor tartta a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében 33-ik évi nagygyűlését. A nagygyűlés tárgysorozata a következő: 1. Herczeg Ferencz elnöki megnyitása 2. Váradi Antal főtitkári jelentése. 3. Fagyöngyök (elmékedés), írta és felolvassa dr. Kenedi Géza rendes tag. 4. Magyar virágharcz (költemény), írta és felolvassa Lampérth Géza rendes tag. 5. A fekete hajfür (novella), írta és felolvassa Pekár Gyula rendes tag. 6. Jubiláris vers, írta és felolvassa Ábrányi Emil tiszteleti tag. 7. A főispán halála (elbeszélés), írta és felolvassa Jakab Ödön rendes tag. A nagygyűlés után délután egy órákor lakoma lesz a Continental-szállóban (Nádor-utca 22. sz.) Vendégeket szívesen látnak.

(*) A „Ne Temere” decretum tekintettel a jogtörténeti előzményekre. Ily címmel aktuális tanulmányt boesított közre dr. Kérészy Zoltán kassai kir. jogakadémiai igazgató. A „Ne temere” decretumról, mely a magyar egyházi s politikai életet már körülbelül egy év óta oly élénken foglalkoztatja, sokat írtak s beszéltek mások is, de a kérdést történeti, politikai s egyházi oldalról oly részletesen s mélyreható buvárkodással senki nem világította meg, mint a szóban forgó dolgozatban. A mű világos, folyékony nyelvezeatel van írva. Megjelent az Athenaeum nyomásával s a Grill és Benkő cég bizományában, melynek útján 3 korona bolti áron bármely könyvkereskedésben kapható.

(*) A színészek féláru menetjegyei. A kereskedelmi miniszter értesítette az országos színészegyesület központi irodáját, hogy az 1909. évre a vidéki tanácsosok féláru menetjegy váltására jogosító igazolványokat engedélyezett.

(*) Tanácsülés a Színészegyesületben. Az Országos Színészegyesület tanácsa legközelebbi ülését e hónap 5-én, kedden tartja, Erre az ülésre dr. Janovics Jenő és Keszler Ede vidéki tanácsosokat hívták be.

(*) A Magyar Tudományos Akadémia I. osztálya e hónap 4-én, hétfőn délután 5 órákor ülést tart, melynek tárgyai: 1. Szabolcska Mihály r. t.: „Költemények” (székfoglaló). 2. Szepárdi János, mint vendég: „A Kájoni codex dallamai”.

(*) A debreceni műtárlat eredménye. A Debreceni Műpártoló Egyesület most terjesztette be hivatalos jelentését a Képzőművészeti Társulathoz hetedik rendes évi kiállításának eredményéről. E szerint a kiállításon elkelt műtárgyakért összesen befolyt 4220 korona. Debreczen városa 650, a városi Múzeum 360, a kaszinó 900, az egyesület 1000 és magánosok 1310 koronáért vásároltak.

(*) Adományok a színészeknek. Az Országos Színészegyesület „Petykó fillérek” alapja, amelyből nyugdíjas, szegény színészeket és színésznőket segíthetnek, a következő adományok érkeztek a nyugdíjintézet pénztárához: Krémer Sándor 30 korona, Komjáthy János társulata 12 korona 06 fillér, Rácz Dezső társulata 7 korona, Szilágyi Dezső és társulata 46 korona 10 fillér.

(*) Petőfi harmincz költeménye jótékonyezélna. Széles körben nyilvánult meg az az óhaj a Petőfi-Társaság rendkívül érdekes Petőfi-matinéi után, hogy a Nemzeti Színház nagy tragikája, Jászai Mari asszony még egyszer részesítse művészi gyönyörűségben Petőfi hatalmas költeményeinek előadásával a közönséget. Jászai a szegénysorsú tudó-betegek emberbaráti alapjának szánta fellépti díjait és nem kevesebb, mint harmincz szebbnél-szebb költeményt fog elmondani. Az előadás a nemzeti muzeum dísztermében jövő vasárnap január 10-én este 6 órákor lesz. Petőfi költeményei elmondása előtt Herczeg Ferencz, a Petőfi-Társaság elnöke mond megnyitó beszédet és Kéry Gyula, a Petőfi-Társaság titkára fog zárszavában beszélni

azokról az értékes relikviákról, melyek a Petőfi-Ház újabb tulajdonai. A nagyértékű előadásra a jegyeket a színházjegy irodákban már hétfőtől kezdve lehet megváltani. Helyárak: 6 és 1 korona között váltakoznak. Tekintettel a Nemzeti Múzeum dísztermének kisebb voltára, az érdeklődő közönség jól teszi, ha már hétfőn belépti díját megváltja.

(*) A gróf Zichy-pályázat. Gróf Zichy Géza, a Nemzeti Zenede elnöke, magyar zeneművek hangszerelésére, mint minden évben, ezidén is 200 koronás pályadíjat tűzött ki. A feltételek szerint valamely régi vagy újabb magyar zeneművet kell hangszerelni nagy zenekarra bármely műfajban. A pályaműveket május 31-ikéig kell benyújtani a Nemzeti Zenede igazgatóságánál. A díjra csak magyar honpolgár pályázhatik. A nyertes abszolút becsü mü szerzőjének október 1-én adják ki a díjat. A bírálóbizottságnak gróf Zichy Géza elnöklése alatt tagjai: Gobbi Alajos nemzeti zenedei igazgató, Sipos Antal, Szabados Béla, Szabó Xavér zeneszerzők, továbbá Aggházy Károly, Szikla Adolf és Vavrincez Mór, a Zenede zeneszerzési osztályának tanárai.

(*) Színházaink műsora. Az Operaházban holnap, vasárnap részben új betanulással az „Istenek alkonya” kerül színre. Hétfőn nincs előadás, kedden kilencz óráig adják a „Hegyek alján”-t. Szerdán berletlen kívül (második szám) „Tanhaeuser” van műsoron. Csütörtökön „Bajazzók”, „Parasztbeesület” és a „Magyar táncgyüleget” kerül színre. Ez alkalommal mutatkozik be Santuzza szerepében Haselbeck Olga, Pénteken „Fidelio”. Szombaton „Carmen”-t adják. Vasárnap „Rigoletto”-ban lép fel B. Sándor Erzsébet, hosszabb szabadsága után ez idényben először, A dalmi után a „Táncgyüleget” adják.

A Nemzeti Színház műsora: Vasárnap délután: A kaméliás hölgy, este: Az elnémult harangok; hétfő: Az ember tragédiája; kedden: Mary Ann; szerdán d. u.: Az urhatnám polgár; este A boszorkány; csütörtökön: Francillon; pénteken: A falusi verebek (először); szombaton: A falusi verebek; vasárnap d. u.: A csók; este: A falusi verebek; hétfő: Essex gróf.

A Várszínházban kedden: Monna Vanna; szombaton: A szerelem iskolája.

A Várszínház jövő heti műsorát is a „Király” jegyében állították össze, amennyiben Flers, Caillavet és Aréne szenzációs vígjátéka vasárnapról bezárólag ismét öt estét fog igénybe venni. Emiatt az „Izrael” bemutatóját is elhalasztották. A „Király”-t adják holnap, vasárnap, azután még hétfőn, szerdán, pénteken és a következő vasárnapon. A játékrend többi kedvét darabja közül kedden a „Tatárjárás” ismétlik, csütörtökön a „Tanítónő”, Bródy Sándor nagyhatású falusi életképű társulat, szombaton pedig „Visszatérés Jeruzsálembe” kerül színre, szerdán, Vízkereszt napján délutáni előadásul a „Menyőcsapást”, Xanrof Leon bohózatát adják, szombaton délután pedig gyermekelőadásul rendkívül mérsékelt helyárakkal Komor Gyula énekes és tánczezel tarkított vidám mesejátékát, a „Jóka öröget” ismétlik.

A Magyar Színház műsorának teljes művészi és irodalmi fiatal színészei Hamlet-et, Mörkus László teljes új berendezésben és színpadra alkalmazásában szombaton fogják játszani. Hamlet Törzs Jenő, Ophelia T. Halmy Margit, a királyné Forrai Rozsi, Claudius László Gyula, Polonius Vágó Béla lesz. Az öt teljes változás nélküli felvonásra beosztott dráma díszleteinek tervei Mörkus Lászlótól, jelmezrajzai Faragó Géza festőművésztől. A hét műsorából két napot Hamlet, a többi napokat a Forradalmi nász tölti be.

A Király Színházban a jövő hét közepén, csütörtökön új darab kerül színre: Rajna Ferencz és Szirmai Albert operettje, a Tüncos huszárok. Jökendvű és mulatós zenés játék, amelynek mind a három felvonása tele van szórva Szirmai Albertnek, az új magyar színi-nemzedék e kiváló tagjának szebbnél-szebb számaival. Az igazgatóság emellett, hogy a darab szerepeiben a színháznak majdnem összes előrendű tagját: Petráss Sárít, Ötrös Gittát, Harmath Elvénét, Németh Józsefet, Gábor Józsefet, Raskó Gézát, Papir Sándort, Szirmai Imrét foglalkoztatja, gondoskodott a operett fényes és bőkezű kiállításáról. A darab, esztétikái bemutatója előtt hétfőn kedden és szerdán a Mary-Ann kerül színre. Szerdán, Vízkereszt napjának délutánján „A hollandi leány” kerül színre Pálmay Ilka vendégfellépésével, vasárnap délután „A nagymamá”-t adják Blahánéval a címszerepben.

Az Intim-színpad. A Sándor-téri délutáni színház vasárnap két előadást tart. Egyet 4—7 óráig, egyet egyenyed 9 órától 11 óráig. Mind a két előadás keretében mint vendégek lépnek föl: Csere Irma és Nyáray Antal.

Az Uránia műsora: Vasárnap délután 4 órákor mérsékelt helyárakkal: Hogyan mulatunk; este: Rendnek muszáj lenni. Hétfőn: Monte Carlo és a Riviera. Kedden délután: Mozgófénykép-előadás; este: A élet komédiája. Szerdán d. u. mérsékelt helyárakkal: A tánc; este: Az éjféli nap országja. Csütörtökön d. u. Mozgófénykép-előadás; este: A tenger. Pénteken: A

Reggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle
használatával valódi áldás gyomorhajosok-
nak és székesorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot
2—3 óra alatt tel-
jesen rendbe hozza.
Kis üveg 40 fillér,
nagy üveg 80 fillér.

modern sportok, Szombaton d. u.: Mozgófénykép-előadás; este: Pálmay-est.

Gyermekszínház. Holnap, vasárnap lesz a bemutatója *B. Grokman* „Az édes anyaszív, vagy koldus-leány a menyorszámban” című énekes és táncos varázsszerepjáték. A hét képből álló ujdonsághoz teljesen új fényes kiállítás készítették. A nagysikerűnek ígérkező ujdonságot Keller Gyula fordította. Jegyek válthatók a szokásos elővételi helyen és a színház pénztáránál (Révay-utca 18.) Az előadás 4 órákor kezdődik.

(*) **Földes Imre új darabja.** „A császár katonái” című, sikert aratott színű szerzője, Földes Imre új háromfelvonásos társadalmi színművet fejezett be. Címe: „Hivatalnok urak” és február hó folyamán fog színpadra kerülni a Magyar Színházban.

(*) **Iparoskáté.** Az iparoskátéknak most megjelent 1909. évi kötetük rendkívül praktikus érzellemmel váltja be azt a hasznos programot, amelyet most két éve beköszöntőjében vallott. Az idei kötet ki- sebb terjedelmű lett, mindvégig a gyakorlati ut- mutatás és a népszerű tanácsadás szempontjait igyekezett követni. A kötetnek ingyenes melléklete az a tanulmányos térkép, amely a hazai iparkamará- kat és ipartestületeket tünteti fel. A csinos és erős vászonkötésű Kátéknak ára 4 korona. Megrendeléseket így kell ezimezni: Az Iparoskáté kiadóhiva- talának Budapest, VI., Hajós-utca 9.

(*) **Akadémiái zenekar.** A harmadik szimfó- nikus hangverseny e hónap 18-án, hétfőn este lesz a Liszt Ferenc-téri zenepalotában. *Popper* Dávid vezetésével. A műsor a következő: *Mendelssohn* „Hebridaik” nyitánya, *Beethoven* nyolcadik szimfó- niája, *Stendy* Árpád „Költeményei” zenekarra és *Guilmant* orgona-szimfóniája. Ez utóbbiban az orgonarész *Antalfi Zsírós* Dezső játssza. Jegyek a „Harmónia”-ban kaphatók.

(*) **Zörgő harasztok.** Farkasfalvi Mauks Cor- nélia, akik nem kisbő ember, mint *Mikszáth* Kálmán fedezte fel, *Zörgő harasztok* címmel új könyvet írt a magyar ifjúságnak. A szerző elbeszéléseknek nevezi a gyűjtemény egyes darabjait, hogy megkülönböz- tessék a szokásos gyermekmeséktől, de a történetekben csakugyan valami, ami a mai elbeszélő indulatára em- lékeztet. A legtöbbje ugranis a való élet mezején mo- zog, abban a kis világban, melyben a gyermek a maga külön életét éli, csakhogy e világot benépesíti a gyer- mek képzeletének azokkal az alakjaival, melyek álmai- hoz hasonlóvá varázsolják ezt a rejtélyes birodalmat. Nem zentja a gyermek hangulatát erőszkos erkölcsi oktatásokkal, a mesék magukban hordják azokat a tan- tuságokat, melyeknek hangsúlyozása az írónak előtt fon- tosnak látszik s így hatásuk erősebb, elevenebb, mint a didaktikus futoskodásé. A női lélek gyengédsége olyan hangokat talál e könyvben, melyek csak a gyer- mek igaz szeretetéből fakadhatnak s így bizonyos, hogy meg is találják a visszhangot ott, ahol megszólalnak: a kislányok közt. A *Honti* Nándor művészi ezimáppalval éke- kötetet *Műhely* Karoly illusztrálta beszédes raj- zokkal s a *Francklin Társulat* adta ki. A díszes vá- szonkötésben 6 korona.

(*) **A magyar szabadság atyja.** Regényes kor- rajz a magyar ifjúság és a nagy közönség számára. *Ira* Tóth Sándor, *Pataky* László rajzaval. Pompás tollal erős kritikával érvel a közközlök, melyben *Kossuth* élet s melyek a maga képre áttörték, eleven, mozgalmas rajzát adja a legújabb *Kossuth-életrajz*: *A magyar szabadság atyja*. Nem is életrajz, igazán hu- kább korrajz a *Tóth* Sándor könyve, amelyből a má- zászi napok keszűnői, akkori nemességünk és parasz- tásunk állapotát, a forradalmi eseményeket s azok ta- nuságait határozott, világos, a történelmi háttérre s az érdekes beállításra egyaránt ügyelő előadáshoz kapja a közönség. Öreg és ifjú egyformán megértheti s le- dületes stílusban egyformán élvezheti ezt a hazafias munkát, mely történetünk legdisebb fejezetének s né- pünk halhatatlan atyjának állít emlékoszlopot. A *Honti* Nándor szép ezimáppalval ékesített, piros vászon- kötésbe kötött könyvet a *Francklin-Társulat* adta ki: ára 3 kor., 50 fillér.

(*) **Pályázat férőnégyes karra.** A debreczeni ref. főiskola *Kövesdy* János kegyes alapító végrendelete értelmében ebben az évben a következő feltételek mellett hirdel pályázatot: 1. A darab szövege a ref. egyház ta- nainak megfelelően: templomi isteni tiszteletalkal- mával előadható legyen. 2. A pályamű vezérkönyv alak- ban férőnégyes karra irandó, egy eredeti példányban és két másolatban adandó be. A szövegek külön kiírása szükséges. A mű lehet versszakos vagy átkomponált; ha versszakos, szövegül két versszaknál többet ne hasz- náljon fel, de előadási ideje ne legyen kevesebb három percnél, ha pedig átkomponált, öt percnél több időt

ne vegyen igénybe; az időmérők metronom szerint jel- zendő; legyen dallamos, szabályos öszhangzatu, orgona kísérettel úgy legyen előadva, hogy anélkül is előadható legyen (összhangosítást, kísérettel szerző maga köteles összcéltatani.) Nagyon nehéz ne legyen, tenornál a-n felül, basszunál f-nél alább ne terjedjen. Magánénekre- szek kerülendők. 3. A pályamű idegen kézzel írva, a szerző nevet (lakás, állás) rejtő jellegű levelel ellátva az 1909. évi május hó 31-ik napjáig, előírt lakására küldendő; a jelge a pályaműre is ráirandó. 4. A szer- zőnek a pályamű-bírádság eszé egy lapjával megismer- tetése is a pályamű közöl való kizárást vonja maga után. 5. A pályadíj csak abszolút becsú s a ref. egyház tanáinak megfelelő szövegre írott darabnak adatik ki. 6. A díjazott mű minden tekintetben a főisk. énekkar tulajdonát képezi. 7. Pályadíjak: a) 150 Egyszázötven korona; b) 100 egyszáz korona; c) 50 ötven korona; amely összeget a főisk. pénztár (a bélyeges nyugta el- lenében) a jutalmazottaknak el isz küldeni. 8. Azon műveket, melyek pályadíjat nem nyertek, 1909. év július 1-től kezdve, a feladóvevény beküldése után előírt idő- zonnal visszaküldi, még azon esetben is, ha a pályá- zat eredménye a jelzett időre a hírlapokban meg nem jelennek. 9. Utányomást nem díjazunk. *Mácsai* Sán- dor, a főisk. énekkar vezető tanára Szentanna-u. 29.

(*) **Hangverseny-naptár.** Dr. *Szántó* Dezső zongoraművész, hétfőn, január 4-én a Royal-terem- ben tartandó zongoraestélyen következő műsora fogja előadásra hozni: 1. a) *Bach—Tavassig*, Toc- cata és Fuga d-moll. b) *Beethoven*, Sonata quasi una fantasia, VII. 27. II. 2. Cis-moll. II. a) *Niccolò von Westphons*: Sonata di stile antico, b) *Rameau—Godowsky*: Tamburin, c) *Schumann*, Toccata. III. *Chopin* Fr: a) Nocturne sp 48, c-moll, b) Elude, c) *Allegro de Cornest*. IV. a) *Mendelssohn—Liszt*, Auf Hügelndes Gesanges. b) *Liszt*, Tarantella di Bravoura. Jegyek a „Harmó- niá” zeneműkereskedésben válthatók.

Friedmann Ignác zongoraművész *Chopin*- estélyét jövő esztőtörtökön, január 7-én tartja meg a Royalban. *Chopin* 2 nagy szonátáján kívül a nagymester minden fajta szerzeményéből a legsze- beket szemelte ki előadásához *Friedmann*.

Culp Julia jövő héten, január 10-én tartja meg egyúttel ezidei dalestélyét a Royal-teremben. Műsorának főszámai a következők: *Franz R. Das Meer hat seine Perlen*, Er ist gekommen, *Chopin* das Ringlein Litthauisches Lied, *Rubinstein* der Avra, Es blinkt des Thau (közékvánatra), *Brahms* Auf dem See. In Waldäin-amkeit, O liebliche Wangen, Immer leiser, Botschaft, Hollandi nép- dalok.

A *Cseli* vonósdugyes 2-ik év utolsó kamara- estélyét január 27-én tartja meg a Royal-teremben dr. *Layerné Dederich* Elsa énekművész közremű- ködésével.

Gerhard Elena 2-ik és utolsó dalestélyét ja- nuár 28-án rendezé teljesen egyedül *Dienl* Oszkár kísérettel a Royal-teremben. Jegyek *Friedmann*, *Culp*, a *Cseli* és *Gerhard*hoz *Méry* Bélánál válthatók.

Hubay—Popper 3-ik Trio-estélyén, amely pé- teken, január hó 22-én lesz a Royal-teremben, *Go- dowsky* Lipót zongoraművész fog közreműködni. Első számnak *Hubay* és *Popper* tanárokkal *Schu- bert* Es-dur zongora trióját, 2-ik számnak pedig *Hubay—Popper—Kemény—Szerémi* urakkal *Gold- mark* zongoraötösét fogják előadni. Jegyek ez es- télyre a Harmonia zeneműkereskedésben kaphatók.

Kemény—Kladivko—Schiffer—Szerémi 3-ik kamaraestélye január 19-én a Royal-teremben lesz. A négyes társulat ezuttal kizárólag magyar zene- szerzők műveit fogja előadni. A hangversenyben *Székely* Aruold zongoraművész fog közreműködni. Jegyek kaphatók a Harmonia zeneműkereskedésben.

FŐVÁROS.

(*) **Czímadohányozás.** A polgármester dr. *Gönczi* Mór ideiglenes hivatalnoknak az ideiglenes kerületi orvosi, dr. *Lengyel* Loránt ideiglenes hiva- talnoknak az ideiglenes kerületi tisztiorvosi és *Cserny* Ödön, *Engelhardt* Aludár és *Izsó* István ideiglenes hivatalnokoknak az ideiglenes kerületi vásárfelügyelői ezimet megadta.

(*) **A felfüggesztett szakszervezetek tagjainak segélyezése.** A felfüggesztett szakszervezetek tag- jai közül azok, akiknek a felfüggesztés pillanatá- ban járt a segély, egy heti segélyt fognak kapni. További segélyezés nem lesz, mert felfüggesztett egyesület nem működhetik és így segélyt sem ad-

hat. A felfüggesztett szakszervezetek vezetősége most írja elő azoknak névsorát, akiknek a heti se- gélyre igényük van. A listát *Szaszovszky* József ta- nácsjegyző felülbírálja s azután a jogos igénylők- nek ki fogják adni a segélyt.

(*) **Jóváhagyott zárószámadások.** A belügymi- niszter értesítette a fővárost, hogy az 1905. évre szerkesztett zárószámadást és vagyonelejtárt, nem- különben a kölcsöntörlesztési kiszámítási és tisztí nyugdíjalapokból szerkesztett zárószámadásokat és vagyonelejtárakat számitéltelileg felülvizsgálta és az azokban kimutatott eredményeket helyesnek találta.

(*) **Az új budai vízművek.** A tanács a vízveze- tési igazgatóságot egyik legutóbb tartott ülésén utasította, hogy az új budai vízművek tervét dol- gozza ki és jóváhagyás végett rövidesen terjeszse elő. Az ügyosztály a határozatnak megfelelően már elkészítette a tervezetet és így az óbudaiaknak annyira óhajtott kívánsága nemsokára teljes- sülni fog.

(*) **A fővárosi keresmahitel.** A székesfőváros törvényhatósága az uszoráról és a káros hitelüg- yelekről szóló törvény rendelkezése alapján a fő- város területén a folyó 1909. esztendőre a keresmai hitelt négy koronában állapította meg. Keresmá- ban, vendéglőben vagy italmérésben kiszolgáltatót italtért ennél többet nem itól meg a törvény sem a hitelezőnek, sem jogutódjának.

(*) **Női textil-kereskedelmi szaktanfolyam.** A főváros tanácsa a VII. kerületi Aréna-uti női kereskedelmi iskola mellé textil-kereskedelmi szak- tanfolyamot szervezett, amely január első hetében nyílik meg s fél évig tart. Gróf *Vesztelich* Géza tanácsos ezzel a szaktanfolyammal óhajta emelni a nőknak ebben a szakban való kereső-képességét. A VII. kerületi Aréna-uti női textil-kereskedelmi kurzusra január első hetében azok iratkozhatnak be, akik az általános női kereskedelmi tanfolya- mot jó sikerrel végezték el. Jelenkezni lehet a VII. ker., Aréna-ut 25. sz. a. az igazgatóságnál délelőtt 8—12 óráig. A tanfolyam ugy elméleti, mint gyakorlati oktatásra be van rendezve és mind- össze hetenkint csak három félnapot vesz igénybe. A fővárosi tanács a tanfolyam vezetésével *Sziklás* Adolf igazgatót bizta meg, az egyes tantárgyak előadására pedig *Stegedi* Árpád ipari szakiskolai igazgatót és *Maly* Ferencz műszaki tanácsost je- lölte ki. Minthogy a tanfolyam fenntartásának költsége a női kereskedelmi iskolák tandíjberetel- ben fedezetet talál, a tanfolyam ingyenes.

(*) **Az első közgyűlés.** A fővárosi törvényható- sági bizottsága e hó 7-én, esztőtörtökön délután négy órákor tartja első rendes közgyűlését.

(*) **A ferencvárosi pályaudvar kihelyezése.** A főváros közgyűlése elhatározta, hogy a keres- kedelmi kormánytól a ferencvárosi-dunai ténar- pályaudvar kihelyezését fogja kérelmezni. Most ér- kezett le a fővároshoz a kereskedelmi miniszter le- irata, amelyben arról értesíti a főváros tanácsát, hogy az elhelyezést egyelőre nem tartja kereszál- vihetőnek és e kérdés rendezését a többi pályaudvar rendezésével kapcsolatban fogja kereszálvívni.

(*) **A tornatanítás fejlesztése.** A tanács a gyer- mekek tornázásánál a helyes testtartásra nézve szemléltető táblákat készítettett, amelyekhez *Bély* Mihály tornafelügyelő utasítást írt. Ezeket a tábl- lákat az utasítással egyetemben most osztják ki az iskolák között.

Nyílttér.

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN
jogi szemináriuma
Budapest, IV., Magyar-utca 3.
Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizs- gáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.
== Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel. ==

Ha fáj a feje ne tótovázzék hanem **Beretvás-pastillát** használgjon azonnal
mely 10 perc alatt a legmagacsabb migráint és fejfájást elmulasztja. **Ára 1 korona 20 fillér.** Kapható minden gyógyszerárban
Készíti **Beretvás Tamás** gyógyszerész **Kispesten.** Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingyen postai ezimáppal.

Dr. HARMAT GYULA
tüdőbajosok rendelő-intézete
 Inhalatorium Budapest, Rákóczi-ut 82. szám.
 Tüdő, mellbajok, tüdővész, tuberkulózis, vérköpés, tüdőveszshurut kímélő eredménnyel gyógyítanak **inhalációkkal és szúrásokkal.** Rendel 11-12 és 2-4-ig.

Természetes forró-meleg kénes forrás
 a Thermál szálloda földszintjén, **iszaporogatások, kö- és kádfürdők** a nagyszállóda földszintjén. Gondos pensió. A téli fürdővízre vonatkozó felvilágosítás végett forduljon a budai **Szent-Lukácsfürdő igazgatóságához.**

Mulatságok.

A Bölcsőde-bál. A február 1-én a Vigadó-ban tartandó Bölcsőde-bál rendkívül fényesnek ígérkezik. *Augusta* főhercegné és *József* főherceg, a bál védői a bálon megjelennék s a bizottság már megtette a szükséges előkészületeket fogadásukra. A hölgybizottság *Almássy* Dénesné szűl. Károlyi Ella grófnő elnöksége alatt a napokban alakul meg véglegesen. A meghívók szétküldése már megkezdődött. Minden a bált érdeklő küldemény, vagy érdeklődés Trefort-utca 4. sz. vagy Sándor-utca 19. sz. alá intézendő. Karzatpályókra (á 50 korona) és karzatjegyekre (á 10 korona) borítékos meghívó felmutatása mellett már lehet előjegyezni.

Az Ingyenkényér Egylet ótőrai teája, mely január 6-án tartatik a Lloyd Casino disztermében, változatos műsoránál fogva méltó megnyitása lesz a farsangnak. A sőtáhangversenyhez *Bachó* vezetése alatt a honvédeknek fogja a zenét szolgáltatni. Az est felét a „Bonboniere” kabaret-előadás, másik felét az igen értékes tombola és műtárgyak árverése fogja kitölteni. Lesz török kávéház, japán-teaház, czukrázda, amerikai bár, virágüzlet és dohánytőzsdé, melyben közismert fővárosi polgáresládok nótáigai vállalták el a vendégek ellátását.

A Török bankház tisztviselőinek bálja. A Török A. és Társa hivatalnokai kara ma este a Lloyd-Társulat disztermében táncmulatságot rendezett, melyre Brühs Károly főhivatalnok huszonöt éves jubileuma szolgáltatott alkalmat. A rendezés igen sikerült volt és nagyszámu közönség vett részt a mulatságon, melyen egész este a legjobban mulattak. A jubilánsnak a cég főnökei részéről a leghízelgőbb elismerések jutottak osztályrésztül, melyekhez kartársai is nagy mértékben járultak hozzá. A társaság kora regelig jó kedvben együtt maradt.

Katholikus-bál. A farsang legfényesebbnek ígérkező mulatsága, a Katholikus-bál elé a rendezés méltán a legszebb várakozással tekinthet, mert a bál érdekében kifejtendő munkáját nagyban elősegíti az a lelkes támogatás, melyvel az előkelő társadalom hölgytagjai a bál ügyét felkarolták s annak az egész országban igazán fáradságtalanul propagandát esinálnak. A bálra vonatkozó bármely felvilágosítás a rendezőség irodájában (IV., Molnár-utca 11.) naponként 5 és félórától 6 és félóráig tartott hivatalos órák alatt nyerhető.

Zártkörű táncestély. A budapesti II. ker. szegénysorsu iskolásgyermekeket segélyező egyesület e hónap 9-én, szombaton, a budai Vigadó termében (II., Corvin-tér) fennállásának és működésének huszonötödik évfordulója alkalmából saját segélyalapja javára, mely kizárólag szegénysorsu tanulók gyámolítására szolgál, egy jubiláris emlékalap létesítése céljából hangversenyyel egybekötött zártkörű táncestélyt rendez.

EGYESÜLETEK.

(—) **Előadás Hollandiáról a Feministák Egyesületében.** Schimmer Róza, aki november és december hónapokat a hollandi és német szavazati nőszövetségek felszólítására külföldi előadó uton töltötte, ennek az utjának vidám és komoly tapasztalatairól tart előadást hétfőn, folyó hó 4-én délután fél hat órakor a Feministák Egyesületében (V. Mária-Valéria-utca 12. II.) Belépődíj nincsen, vendégeket szívesen lát az egyesület.

Angol, francia és amerikai rendszer!
KÉSZPÉNZÉRT félárban:
 ruházódik minden ember finoman és elegánsan
 Az ország-**ZÉLINGER SAMU** előbrágyu
 san ismert urf-szabónál

(—) **A Magyar Esperantisták Társasága** január hó 8-ikától kezdődőleg a „Műcsarnok” kávéház felső termében levő helyiségében (Andrássy-ut 64.), minden szerdán és szombaton este nyolcz órakor a kezdő esperantisták részére új kurzust nyit. A hallgatók továbbra is kedd és péntek este gyűlnek össze a nyelv gyakorlása végett. Ez alkalommal különösen az orvosok és orvosnövendékek figyelmét hívja fel nevezett egyesület az esperanto nyelvre, mert az 1909-ik év augusztus havában nálunk, Budapesten tartandó nemzetközi orvosi kongresszuson már az esperanto nyelv is szerepelni fog. A kurzuson való jelentkezés és minden az esperanto nyelvre vonatkozó kérdés a nevezett Társaság titkári hivatalához küldendő. (Budapest VII. Alpar-utca 8. szám.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Betöltendő bírói méltóságok. Hiteles helyről vett értesülésünk szerint a király a kuria elnökvé *Bernáth* Géza másodelnököt nevezi ki, a közigazgatási bíróság másodelnökévé pedig *Sallasy* Aladár közigazgatási ítélobíró.

§ Hamis bankók. Körülbelül fél évvel ezelőtt egy nagyobb szabású pénzhamisítási bűnügyet tárgyalt a budapesti büntető törvényszék. Ennek a bűnpernek egyik vádlottja *Sztritz* Lajos kereskedő-ségéd volt, aki azonban a főtárgyaláson oly ügyesen védekezett, hogy a bíróság bizonyítékok elég telensége okából kénytelen volt őt felmenteni a vád alól. A szabadlábra helyezett vádlott azonban nem sokáig élvezhette a friss levegőt. Pár héttel ezelőtt *Gere* Lőrincz nevű földműves megjelent a rendőrség előtt s elpanaszolta, hogy *Stritz* Lajos öt *Bors* László nevű ezinkostársával egyetértve rutil megesalta. Valódi pénzért 130 darab rosszul sikerült huszkoronás hamis bankót adtak neki s ezeket most nem tudja értékesíteni. Ezen feljelenésre a rendőrség nemcsak *Stritz* Lajos és büntársát, *Bors* Lászlót tartóztatta le, hanem velük együtt mindjárt ott fogták magát a panasztevő *Gere* Lőrinczet is. A három letartóztatottat a rendőrség átkísértette az ügyesség fogházába s dr. Marczel vizsgálóbíró ma elrendelte mindhárom ellen a bűnvizsgálatot, de egyttal a panaszos *Gere* Lőrinczet szabadlábra helyezte, mert további fogvartására nem látott elég okot fenforogni.

§ Sajtópör. Vörös László volt kereskedelmi miniszter tudvalevően rágalomzás miatt sajtópört indított *Hentaller* Lajos országgyűlési képviselő, az 1906. évi zárószámadásokat fölülvizsgáló bizottság elnöke ellen, aki azt írta róla, hogy az államparasutaktól átutalt százezer koronát elfecsérelte és hűtlenül kezelte az állam vagyonát. Minthogy a képviselőház ez ügyben *Hentaller* Lajos mentelmi jogát föl függesztette, dr. Keady vizsgálóbíró január 5-ére idézte meg *Hentaller* Lajost kihallgatásra.

§ Szökés a börtön elől. A budapesti büntető-törvényszék régi ismerőse *Mayer* Benedek, volt vendéglős, szállodatulajdonos, aki többrendbeli kauzióssikkasztásért már büntetve volt s aki ellen jelenleg magánokirathamisítás és csalás büntetése miatt vizsgálat van folyamatban, mintegy fél évvel ezelőtt a reá várakozó börtönbüntetést elől kiszökött Angliába. Közben, hogy a nyomozó hatóságot félrevezesse, barátai révén azt az állhírt terjesztette, mintha öngyilkosságot követett volna el az érsekújvári vasutvonalon egyik kocsiszakasban. A csalófogás nem sikerült, mert az illető öngyilkosságnaszokáltát s benne nem *Mayer* Benedekre, hanem egy egészen más emberre ismertek. Ez az öngyilkossági híresztelés arra készítette a fővárosi rendőrséget, hogy érgyenesen kutasson *Mayer* Benedek holléte után. Így aztán megtudták, hogy a jeles térfi Londonban rejtozik s a megkeresett londoni rendőrség csakhamar le is tartóztatta. Ma tudatta az igazságügyi minisztérium a budapesti kir. ügyészséggel, hogy *Mayer* Benedeket már erős fedezet alatt utnak indították Londonból szűkebb hazája felé.

§ A hitves merénylete. *Pikéty* Árpád nyugalmazott rendfőfelügyelő már régóta rossz viszonyban élt a feleségével s végül elűzte az asszonyt házából. Felesége azonban később visszatért, ami annyira föllingerelte *Pikéty*t, hogy inzultálta az asszonyt. Az asszony erre revolvert vett elő és rálőtt a férjére, aki az állán megsebesült. A merénylő

asszonyt letartóztatták és Keady vizsgálóbíró szándékos emberölés kísérletének büntetése miatt rendelkezte el ellene a vizsgálatot.

SPORT.

(—) **A kelenföldi jégpálya.** A budai részen, a Fehérvári ut elején az idén új pályát létesített a Kelenföldi Labdázó Társaság. A szép fekvésű pálya bizonynyal csakhamar kedvelt találkozó-helye lesz a belvárosi és a budai közönségnek, amelyet hetenként háromszor és ezenkívül minden ünnepnapon katonazene is szórakoztat. A pálya minden szükségessel fel van szerelve: koresolya-pavillonnal, fűtés melegedővel, öltözőkkel stb. A pályán ma már a 12-ik jégnapot tartották meg, ami kitűnő szezonnak előjele.

(—) **A téli sportszezon.** A tél gyönyöreit, a hivat és a jéget, már javában élvezik sportolónk. Ilyenkor tél idején még azok is beállanak a sportolók gárdájába — koresolyáznai és rödlizni, akiket máskor kötéllal sem lehetne megfogni a nyári és őszi sportokra. A téli sport tehát élénknek és mozgalmasnak ígérkezik. A jégpályák napról-napra megtelnek és a tulzsfoltatig ellen csak a pályadíjak felemelésével tudnak védekezni, — amit azonban az igazgatóság egy cseppet sem sajnál. A nagy jégen már a hockey-csapatok is megalakultak. Az idén az athléták csapata ígérkezik a legerésebbnek. De a mágusok és a B. K. E. többi csapatai is erősen treniroznak, hogy a kék-sárgák munkáját megnehezítsék. A B. K. E. igazgatósága már tervbe is vette több külföldi csapat meghívását és a válogatott csapatot a berlini és a stockholmi bajnokságra is ki fogják küldeni. A csapat szervezése körül *Lauber* Dezső, a M. A. C. lelkes titkára segítkezik az igazgatóságnak. A club jubiláris versenyére is nagyban készülnek a versenyzők. A budai pályán szintén beszélnek hockey-csapat alakításáról. A többi pályán a szokott keretben folyik a keringőzés, nagy tervékről azonban sehol sem esik szó. Nagy kedv uralkodik a szép Budapestünket környező hegyeken is, ahol a ski, rodli tobogán járja. Persze a szabad sportok mellett a szobasportok is most virázzanak és a közel jövőben lesznek a nagy vívó, torna és birkózóesemények.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Január 2. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Szekely* Erzsébet okleveles kisdudóvónót a rósdai állami kisdudóvódához kisdudóvónót, *Kovács* Hozs. oroszvári r. kat. okleveles tanítónót a felsőmoteszci állami elemi népiiskolához rendes tanítónót; az igazságügyminiszter dr. *Fornanek* Ágoston selmecbányai járásbíróági joggyakorokot a nagybeszkeréki törvényszékhez jegyzővé nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Keresztes* Árpád és *Keresztes* Vida Irma rákosdi állami elemi iskolai tanítót, illetve tanítónót a lupényi állami elemi iskolához, *Papp* Jenő és *Pappné* Szalzer Gabrielle berezstóci állami elemi iskolai tanítót, illetve tanítónót a majlátfalvi állami elemi iskolához, *Puskás* Gyula és *Puskásné* Csakurda Amália majlátfalvi állami elemi iskolai tanítót, illetve tanítónót a rákosdi állami elemi iskolához, *Sztojka* Béla és *Sztojkané* Csues Anna lupényi állami elemi iskolai tanítót, illetve tanítónót a berezstóci állami elemi iskolához, *Pamula* Mária körösmezőbelterületi állami elemi iskolai tanítónót a németészkai, *Gimesné* Steiger Erzsébet körösmező-bíróvölgyi állami elemi iskolai tanítónót a körösmező-belterületi, *Rekey* Ilona felsőmoteszci állami elemi iskolai tanítónót a körösmező-bíróvölgyi állami elemi iskolához, *Bruder* Ilona borsai állami elemi iskolai tanítónót az alsóvercekei állami elemi iskolához; az igazságügyminiszter *Pászán* Sándor besztercezi járásbíróági és *Jánosy* Dezső besztercezi törvényszéki jegyzőket kölesönösen áthelyezte.

Anyakönyvi kinevezések. A helyügyminiszter Szepesvármegyében az Igló városi anyakönyvi kerületbe *Schivetz* Lipót városi tanácsost anyakönyvvezelővé, *Fest* Aladár városi főjegyzőt pedig anyakönyvvezető-helyettesé nevezte ki és őket a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbizta.

Maglan Felöltő vagy Töltőkat 21-26 frt
 Budapest, IV., (Belváros)
Magyar-utca 6, az émeleti termekben.
 Muzem-kürt és *Kossuth* Lajos-utca sarkán 10

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári raktárakban vásárolt 3-6 méteres legujabb divatu minta gyapjuszövetekből mérték szerint készítek:
 finom öltönyt : 21 frtért
 nagyon finom prima öltönyt . . 26

KÖZGAZDASÁG.

A függő kölcsön. A kormány által kibocsátandó függőkölcsön dolgában a legellentétebb hírek keringenek. Az egyik hír szerint *Wekerle* és *Popovics* érintkeztek ez ügyben *Ullmann* Adolfal, a Hitelbank igazgatójával. A tárgyalások még nem fejeződtek be, sőt félhivatalos állítások szerint még meg sem kezdődtek. Van olyan hír is, amely azt tartja, hogy még szó se lehet a tárgyalásokról. A börzén azonban mégis úgy tartják, hogy a tárgyalások közel állnak a befejezéshez, s az összeg és az átvételi árfolyam között már nincsenek lényeges differenciák. Sőt akadnak olyanok is, akik azt erősítik, hogy *Ullmann* egyenesen a kölcsön ügyében tartózkodik most Bécsben. Hát hiszen ez igen tág kombináció, mert *Ullmann*nak ezer és más oka is lehet rá: de az valószínű, hogy *Wekerle* már tárgyalt a *Rothschild*-csoport képviselőjével a függő kölcsön dolgában.

Az O. M. G. E. újeve. Az ujesztendő alkalmából az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tisztviselőkara táviratilag üdvözölte *Bujanovics* Sándor ügyvezető alelnököt és gróf *Zselénszky* Róbert, valamint *Pallavicini* Ede örgróf alelnököt. A tisztviselők egyuttal testületileg fejezte ki jókívánságát *Rubinek* Gyula igazgató elnököt, ki a válaszában reményének adott kifejezést, hogy az O. M. G. E.-nek sikerülni fog az újevben a jelenlegi elnökségét oly módon megoldani, hogy a további fokozott fejlődés és virágzás biztosított legyen.

Hogyan építenek nálunk vasutat? Ismeretes, hogy *Kossuth* Ferenc kereskedelmi miniszter nagy energiával látott a MÁV. bajainak orvoslásához. A törvényhozás az okvetlen szükséges új beruházások megejtésére 200 milliónyi hitelt engedélyezett a kormánynak. Már javában folynak is a munkálatok. Az építkezések során több fontos vasúti vonal elsőrangusítására is rákerül a sor s ezeket a munkákat az államszolgáltatás nyilvános árlejtés urján adja ki vállalkozóknak. A napokban járt le — amint ismeretes — a *dombóvár-báttaszéki* vonal elsőrangusítására kiírt pályázat, a melyen tizenkilenc vállalkozó cég vett részt. Az ajánlatok között ezuttal is feltűnő nagy a különbség. A legolcsóbb 1,919.988 korona és 2 fillér, a legdrágább 2,878.105 korona. A két ajánlat között közel egymillió korona a különbség, ami annál feltűnőbb, mert a MÁV. által elkészített tervek szerint az építési költség a legolcsóbb ajánlatban kifejezett összegnél 300.000 koronával több. Vagyis maga az államvasút is 300.000 koronával magasabb összegben állapította meg a *dombóvár-báttaszéki* vasút elsőrangusításának költségeit, mint a legolcsóbb ajánlat. A pályázat sorsa felett — a kereskedelmi minisztérium dönt. A döntésnél természetesen az ajánlatok olcsóbb volta a mértékadó. Csak-hogy a minisztériumnak is figyelemmel kell lenni azokra a nagy különbségekre, amelyek a megajánlott összegek között szembeötlők. Meg kell vizsgálni, milyen számításon alapszik az az ajánlat, mely ugyanazt a munkát egymillió koronával olcsóbban hajlandó elkészíteni, mint más, mert mégis csak furcsa, hogy ennek a munkának, mely nem is olyan nagyarányú, a vállalkozók ajánlatai között közel egymillió korona a különbség. Ennek a pályázatnak az eredménye aztán már féligmeddig érthetővé teszi azt, hogy miért van hazánkban olyan sok rossz vasút? Mert ott, ahol ekkora különbségek lehetségesek az ajánlatokban, fel kell tételezni azt, hogy vagy igen tág keretben mozgott maga a kiírás, vagy pedig a vállalkozók maguk sem respektálják a kikötéseket, bizván az átvételi bizottságok — pezs-gős hangulatában. Mert azt a harmadik esetet, hogy t. i. az a bizonyos legolcsóbb olyan kedvező,

de azért mégis olyan olcsó műszaki megoldást talált a munkálatokra, ebben az esetben kizártunk tartjuk, mivel egyszerű elsőrangusításról lévén szó, az elvégzendő munkák csak igen határozottan megszabott körben mozoghatnak. Magából az anyag különböző minőségéből reálisan ekkora eltérések nem származhatnak, mert hiszen maga az építendő MÁV. is a reális minimumot vette számításának alapjául. Minden esetre érdekes jelenség ez s érthető az a kíváncsiság, melyvel a pályázat eredményét várja az egész közgazdasági világ. Bizunk a kereskedelmi miniszterben, hogy nagy szakértelmével meg fogja találni a furcsa eredményű pályázatnál is a reális elbírálási alapot.

Az új csekk-törvény. A Magyarországi Pénzüntézetek Országos Szövetsége a most szentesített csekk-törvényt megküldötte az összes hazai pénzüntézeteknek, figyelmeztetve őket azokra a rendelkezésekre, melyek a csekk érvényességét az eddigieknél szigorúbb alakszerűségekhez fűzik s amelyek figyelmen kívül hagyása a csekkügyletekben résztvevőkre súlyos anyagi hátránnyal járhat. A Szövetség annak idején állást foglalt a csekk-törvény felgátlásában, sajnálattal látja azonban, hogy a képviselőházhoz benyújtott javaslaton oly változtatások eszközlettek, amelyek a pénzüntézetek szempontjából felette sérelmesek és ennélfogva a csekk üzletet népszerűsítését megakadályozni fogják. A törvénybe egészen váratlanul és ötletszerűen belekerült sérelmes újítások a következők: A hamis és hamisított csekk veszélye a mai állapottal szemben az esetek túlnyomó részében a bankot terheli, ellenkikötés hatálytalan lévén. A csekk eddigi bélyegmentessége megszűnik. A büntető rendelkezések hosszú sora bélyegként, sőt eljlesztőleg hat a forgalomra. A Szövetség tekintettel a nagyfontosságú változásokra, dr. *Hantos* Elemér tollából „A csekk jog kodifikációja” címen tanulmányt adott ki, amely az összes pénzüntézeteknek megküldetett.

A kamara az új mértékhitelítési törvény ügyében. Az új mértékhitelítési törvény, mely e hónapban lép életbe, több újítást tartalmaz. Egyebek közt új hitelítési hivatalok létesülnek és a hordójelzésre csak azok lesznek jogosítva, akik a törvényszabta vizsgát leteszik és hordók előállításával vagy árusításával nem foglalkoznak. A *budapesti kereskedelmi és iparkamaránál* az érdekltség ezzel szemben azon aggodalmának adott kifejezést, hogy azáltal, hogy az eddig hordójelzésre jogosultak közül sokan elvesztik ezen jogukat és az új hordójelzők működésüket időben meg nem kezdhetik, a hordóhitelítésben sok helyen zavarok állhatnak be, amiből azoknak, akiknek állandóan hordókra van szükségük, káruk származhatnak. Erre való tekintettel a budapesti kereskedelmi és iparkamara fölterjesztést intézett a kereskedelmi miniszterhez, melyben arra kéri, hogy amíg az új hordójelzők működésüket meg nem kezdik és a hordójelzés rendes kerékvágásba nem jut, átmenetileg legalább félévig engedje meg, hogy az eddig jogosultak eszközöljék a hordójelzést.

A Belga Fémipar Részvénytársaság kettős alaptőkeemelése. A Magyar Belga Fémipari R. T. — amint ismeretes — ez évben kétszer emelte alaptőkéjét. Ezt most cégbizottságnál is bejegyezték. E szerint a társaság 1908 április 5-én tartott rendes közgyűlés határozatával 1.500.000 koronára fölemelte alaptőkéjét, amely 1908 november 1-én tartott rendkívüli közgyűlés határozata folytán újabb 500 darab, egyenként 200 korona névértékű előmutatóra szóló elsőbbségi részvények kibocsátása által 100.000 K-val ismét felemeltetvén, a részvénytársaságnak ez idő szerinti alaptőkéje 1.600.000 koronából áll, mely 8000 darab, egyenként 200 korona névértékű előmutatóra szóló elsőbbségi részvényre oszlik. Ezek az alaptőkeemelések a társaság jó üzletmenetére vallanak. A cég 1894-ben alakult. Első osztáléka 1899-ben 12 korona volt, mely 1907-ben 18 koronára (8 százal.) emelkedett. Ekkor 404.122 kor. tiszta nyereséget mutatott ki.

A Kereskedelmi Részvénytársaság vesztesége a kalábriai földrengés miatt. E czímmel ma megírtuk, hogy az a rettenetes elemi csapás, mely gyászba borította egész Olaszországot, súlyos, több százézer koronára rugó kárt okozott a *Magyar Kereskedelmi R. T.*-nak, mert e pusztult a messinai nagy déligyümölcs raktára. Most örömmel vesszük a társaság hivatalos közlését, mely szerint a társaságnak a messinai katasztrófa miatt *semminemű vesztesége sincs, mert a szicíliai termelőkkel való összeköttetéseknek sulypontját már évekkor eltolta Katalániába és főként Palermóba helyezte át.*

A nőiszabó tanonczkiállítás bezárása. Holnap, vasárnap zárul be a női szabó ipartestület által rendezett nőiszabó-tanonczmunka kiállítása. A kiállított tárgyai a holnapi nap folyamán még megtekinthetők az ipartestületnek a *Haris-bazárban* lévő helyiségében. A díjakat, amelyek részben pénbeliek, melyeket a kereskedelmi kormány, a kereskedelmi és iparkamara és egyesek adományoztak, részben érnek, a hétfőn összeülő zsűri fogja odaítélni. A díjakat a kitüntetettek ünnepség kíséretében fogják a legközelebbi napokban kiosztani.

Óriási tiszteletdíj. Műszaki körökben élénk feltűnést kelt az a hír, hogy *Breuer* Ödön mérnök a *Höfak-Trencsenteplézi Villamos Vasút R. T.*-től elsőbbségi kötvények alakjában 506.000 korona tiszteletdíjat kapott az általa végzendő munkálatokért. Amire egész bátran rá lehet mondani, hogy magyar rekordot képez, pláne ilyen jelentéktelen kis vasutért.

Biztosítási hírek. Már megírtuk azokat a személyi változásokat, amelyek nemrégiben a „Duna” biztosító és a „Danubius” szavatossági biztosító társaságoknál történtek. A változásokat most a törvényszéknek is bejegyezték. E szerint a „Duna” biztosító-társaság magyarországi igazgatóságánál *Wurm* Adolf, *Szell* Ödön, *Ungár* Mihály, *Posselt* Tivadár és *Mérei* Zsigmondnak magyarországi fióktelepi képviselői mioségük és cégjegyzési jogosultságuk bejegyeztetett azzal, hogy a magyarországi fióktelep cég jövőre *Wurm* Adolf által egyedül, *Szell* Ödön által *Wurm* Adolfal együttesen, míg a többi most bejegyzett három képviselő által együttesen jegyeztetik, ugy azonban, hogy *Ungár* Mihály és *Szell* Ödön képviselőkkel együtt a céget nem jegyezhetik. A szavatossági és balesetbiztosítási részvénytársaság „Danubius” magyarországi igazgatóságánál *Wurm* Adolf, *Vámos* Gyula és *Ungár* Mihály magyarországi fióktelepi képviselőknek ebbeli mioségük és cégjegyzési jogosultságuk is bejegyeztetett azzal, hogy a magyarországi fióktelep cég jövőben *Wurm* Adolf képviselő által önállóan, vagy *Vámos* Gyula és *Ungár* Mihály képviselők által együttesen jegyeztetik.

A teher-automóbilgyártás fejlesztése. A Magyar Vas- és Fémiparosok Országos Szövetsége kezdeményezésére értekezletre hívta egybe az érdekelte iparágak képviselőit, a teherszállító automóbilok gyártásának előmozdítására szolgáló eszközök megvitására. A kérdés előadását *Kaszah* Aladár vállalta el, aki indítványozta, hogy a Gy. O. Sz. tegyen előterjesztést a hadügyminisztériumnál a német rendszer meghonosítása érdekében, ami a teherautomóbilok gyártásánál is előmozdítaná. Az értekezlet megbízta a Gyáriparosok Szövetségét, hogy ebben a dologban előzetesen lépjen érintkezésbe a hadügyminisztériummal és a hadügyminisztérium által kidolgozott tervezet felhasználásával tegye meg azután az érdekelte iparágak képviselőinek bevonásával a szükséges lépéseket az értekezleten előterjesztett indítvány megvalósítására.

Birtokvásárlás Fejérvármegyében. Az adonyi járásnak Szászhalombatta községéhez tartozó néhai *Lits* Gyuláné (*Lits* Gyula Fejérvármegye főispánja elhunyt neje) tulajdonát képezett *Lits*-puszta a napokban gazdát cserélt. A szépen instruált birtokot a kántólyfal egyútt az örökshagyó leányai: *Moldoványi* Sándorné és *Badnár* Zoltánné eladták — amint értesülünk — *Glück* Frigyes szászkeré-rosi bizottsági tagnak félmillió koronáért.

SZÉN, koks, briket, antracit
összes gazdasági, ipari és házi célokra.
Telefon: Detail 26-27, 75-26. Engros 164.

27101

RADNAY KÁROLY
BUDAPEST, VÁCI-KÖRUT 78.
Sűrűnyccim: ANTRACIT BUDAPEST

Sorsolások. A negyvenhatmillió fővárosi konverziós kölesön tizenkettedik törlesztés huzása alkalmával a törlesztési terv értelmében ma négy darab 10,000 koronás, 18 darab 5000 koronás, 47 darab 1000 koronás és 41 darab 200 koronás kölesönkötvényt sorsoltak ki visszafizetés végett. Kisorsoltak összesen 110 darabot 185,200 korona névértékben. A huzáson dr. Bódy Tivadar tanácsnok elnökölt.

Bécsből táviratozzák: Az 1858. évi hitelsorsjegyek mai huzása alkalmával a 300,000 koronás főnyeremény a 4163-18, a 60,000 koronás nyeremény a 2114-21, a 30,000 koronás nyeremény a 4000-34. sz. sorsjegyre esett. 10-10 ezer koronát nyert az 1821-26, 3091-32, 4000-4000 koronát az 1824-47, a 4163-64, 3000-3000 koronát 1824-64, 2481-60, 3241-88, 2000-2000 koronát 2493-39, 3393-14 és 3970-9.

A Dunasabályozási 1870. évi sorsjegy mai huzásánál a 140,000 koronás főnyeremény a 222,887, a 40,000 koronás második nyeremény a 22,052, a 16,000 koronás harmadik nyeremény a 92,146, a 8000 koronás nyeremény a 69,873, a 2000 koronás ötödik nyeremény a 204,277. számú sorsjegyre esett.

Oszták vörös-kereset sorsjegyek huzása. 60,000 koronát a 11028-22, 1000-1000 koronát az 1582-4 és a 2418-19 számú sorsjegyek nyertek. Laibachi városi sorsjegyek huzása: 40,000 koronát a 60515, 4000 koronát a 72017 számú sorsjegy nyert.

A V. V. V. kötvényei a tőzsdén. Ismeretes, hogy a Budapesti Villamos Városi Vasút legutóbb elsőbbségi kötvényeket hozsátott ki. Ezeknek a kötvényeknek a budapesti tőzsdén való jegyzését a tőzsdetanács most elrendelte.

Állami kedvezmények. A kereskedelemügyi miniszter a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök és a m. kir. földművelésügyi miniszterek hozzájárulásával az 1907. évi III. t. cz. I. szakaszában meghatározott állami kedvezményeket a harkányi víz átadó kender- és len-gyár részvénytársaság ezénnek a drávaszabolcsi Gyárparton létesített kender- és lenátató és kiskészítő gyári ipartelepére az 1908. évi május hónap 20-ától számítandó öt évre engedélyezte. — Ugyanezeket a kedvezményeket engedélyezte az Aczelöntőde részvénytársaság budapesti cég aczelöntvényeket és hágyvasöntvényeket előállító üzemi részére az 1907. évi január hó 1-től, mint az üzembhelyezés napjától számítandó 7½ (hét és fél) évre.

A német postacekkforgalom megindítása. A német postacekkforgalom megindítása alkalmából a magyar kir. postatakarékpénztár igazgatója dr. Halász Sándor miniszteri tanácsos a berlini birodalmi postához üdvözlő táviratot intézett. A távirat így szól:

„A postacekkforgalom megindítása a német birodalomban örömdetes alkalmat nyújt nekem arra, hogy a magyar királyi postatakarékpénztár nevében az új és jelentőségteljes intézmény sikeréhez őszintén szeretetsé kívánjak. Dr. Halász Sándor min. tan., a kir. magy. postatakarékpénztár igazgatója.

Bomlik a szénsavkattel. Hál' Istennek, kattel-bomlással kezdődik a közgazdasági év. A szénsavkattel bomlik. Hat év előtt ugyanis, a magyar és osztrák szénsavgyárosok kattel költöttek hat esztendőre. Az volt a megállapodás, hogy Magyarországból Ausztriába és viszont, a bevitt megtiltják, de a magyar kattel, amelynek központi részére a Magyar Szénsavipar Társaság korlátolt felelősségű szövetkezet, mely a szénsavveladást el látja és a szállítást az egyes gyárak között felosztja, köteles az osztrák gyáraktól egy meghatározott mennyiséget átvenni. Ez a furcsa kis kattel 1908 végével lejárt. Az érdekelték szeretnék volna megújítani, azonban nem bírtak megegyezni s így az osztrák behozatalt biztosító régi szénsavkattel megbomlott. Azonban csak félig, mert a magyar gyárak most külön kattelköltésről tárgyalnak. Remélhetőleg olyan kötnék, ha kötnék, mely végleg kiszorítja az osztrák behozatalt.

Az új csekk törvényhez, amely az Országos Törvénytárban 1908. december 31-én jelent meg, mint 1908: LVIII. t. cz., tíz év terjedelmű izléses kiállítású, beható kommentárt adott ki dr. Ujlaki József budapesti ügyvéd. A munka bevezető részében szól a csekk történetéről, a csekkforgalom fejlődéséről és törvényhozási szabályozásáról a külföldön és hazánkban, a csekk gazdasági jelentőségéről, a csekk, váltó és banktérj közti kü-

lönbségekről, azután pedig a törvény egyes szakaszához fűz megjegyzéseket, hivatkozással a külföldi irodalomra és forrásokra. Kapható Deutsch Zsigmond és Társa ezénél (Budapest, V., Dorottya-utca 9.) és minden könyvkereskedésben. Ára 4 korona.

A vaskutacska villamos vállalat megalakulása. A pozsony-vödricevölgyi villamos-automobil részvénytársaság megtartotta az alakuló közgyűlést. Minthogy az igazgatóságot a városi törvényhatósági bizottság már megválasztotta, illetőleg az alapító bizottság kinevezte, a közgyűlésnek csak a felügyelő bizottságot kellett megalakítania. A felügyelő bizottság rendes tagjainak megválasztották Kemény Lajost, Seifert Józsefet, Székely Ottót; póttagnak Forray Bélát. Elhatározták, hogy az új részvénytársaság alapitőkijét a tervezett 250,000 koronáról 300,000 koronára emelik fel. Pozsony város t. i. azon feltételhez kötötte a 200,000 koronás részvényjegyzést, hogy a részvénytöke 300,000 koronára emeltesse fel. Az igazgatóság elnöknek dr. Weidenhoffer Károlyt, alelnöknek Marsó Gyulát, illetve vezető igazgatónk pedig Engyeli Jenőt, a terv kezdeményezőjét választotta meg.

Forgalom beszüntetése — földrengés miatt. A Máv igazgatósága a következőket teszi közzé: Földrengés folytán beállott pályarongálás miatt az olasz vasutak bariabrigiai—reggio calabriai vonalán Palmi és Billa s Giovanni, valamint a mezzaponto—reggio calabrigi vonalán, Biancocono—Biancaleona állomások között az összeforgalom további intézkedésig szünetel. Reggio és Szicília között az összeköttetés megszakadt.

Szerkesztői üzenetek.

B. Ferenc. Nem szabad soha, de különösen ilyen kényes helyzetekben nem szabad elhamarkodott ítéletet formálni. A felhozott eset semmit sem bizonyít. Lehet, hogy a fiatal ember nem is volt a szobában, lehet, hogy ott volt az ura is. Ebből a pusztán esetből semmiféle következtetést vonni nem lehet.

N. Honok. Lehetetlen erre a kérdésre határozottan felelni. Miért lennénk mi felülbírák, mikor iradalunk legkiválóbb bírái ítélték már ebben az ügyben. Olvassa el természetesen az ellenvéleményeket is, de ne fogdja el azokat. Külön véleményünk nincsen arról a témáról. Meggyőződésünk, hogy az idő és az irodalomtörténet annak a kiváló írónk nézetének fog igazat adni, aki ezt a Nyugatban, a Magyar Hírlopban és a Lloydban is kifejtette.

K. P. Losonc. Jövő vasárnapi számunkban bő értesítést fog kapni erről. Addig legyen még szíves türellemmel. A mellékleten lesz.

R. P. Kolozsvár. Székely régebben történt. Ha pontos akarja tudni: 1896-ban. A kiállítás alatt, sőt a kiállítás területén. Az Iparcsarnok előtt, mely még ma is áll.

B. K. Balas. Mindkét esetben szabad, X. Verse sorra kerül.

Mérenyi előzetes. Ebben az ügyben szíveskedjék magához az említett képviselőhöz fordulni.

Igazgató. Szólnak. Beküldött cikket hozzuk, csak kis türelmet kérünk.

Függetlenség olvasója. Ilyen kérdésre nem tudunk teljes bizottsággal válaszolni, mert utánjárására nem áll elegendő idő a rendelkezésünkre.

Új előzetes. A válpórt megindítani és bevárni a törvény rendelkezését. Tessék feltétlenül ügyvéddel megbeszélni az egész dolgot.

V. Szép és intelligens munka volt, hoztuk is, öröme telítetett benne.

Iskolászeki jegyző. A szóban forgó érmék minden fővárosi egyetemháztalban beszerezhetők.

S. F. Somosd. Huszonöt álléres bélyeg. Elég: „Szabadság” Cleveland, Amerika.

Egy előzetes. Dr. Fekete Ignác. Béla-u. 3.

D. B. G. Csak érettségivel lehet oda beiratkozni. Bővebb felvilágosítást az intézetben (Andrássy-ut) szolgálnak. Sorsjegykérdésre legközelebb felelünk.

Doktor. II., Margit-rakpart 33. Megteheti. Meltóságos.

Cz. A. Makó. Csak annyit ígérhetünk, hogy a könyvről érdeme szerint megjelenése után behatóan fogunk írni.

N. L. előzetes. A könyv kiadásánál, Singer és Wolfner könyvkereskedő ezénél Andrássy-ut.

O. B. ügyvédjelölt. Versei természetesen sorra kerülnek.

Egy utas. Erről, ha egyitt lesz az anyag, hosszabb cikket írunk.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:

A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

IDEGENEK UTMUTATÓJA

Legajánlhatóbb beszerzési források Budapestben.

Élelmezési cikkek.

Wikus Tátra tejcsokoládé gyára Budapest, V., Deák Ferenc-utca 17. Ugyanott finom csukorka-bombongyár, teasütemény készítése. Megrendeléseket a cég a legpontosabban eszközli.

Fleischmann Lipót szalámi és füstöltborsó gyára Budapest, Király-utca 11, Telefon 27-08, Keleti Export. Értékelés naponta 17.000 pár. Állandóan 24 munkás.

Biztosítás.

Ass curacioni Generali (Triestii áll. biztosító-társaság) A auvit 1831-ben. Részvénytöke és tartalékalap: 324 millió korona. Budapest, Dorottya-utca 10. sz., az intézet saját házában. Életbiztosítás minden módozat szerint, valamint finellátási és leánykiházasítási biztosítások. — Tűz-, szállítvány-, betöréses lopás elleni és úvegbiztosítások. — Légbiztosítás a Magyar lég- és vízszállítás részvénytársaság (Budapest, Nádor-utca 5. sz.) által. Részvénytöke és tartalékalap 7 millió korona. Egyenkénti és csoportos balesetbiztosítások (egyenkénti balesetbiztosítások díjvisszatérítéssel is) az Első o. áll. baleset ellen biztosító társ. által (Budapest, Dorottya-utca 10. sz.) — Részvénytöke és készpénztartalék 19 millió korona.

Első Leánykiházasítási Egylet m. sz. Gyermekek- és életbiztosító intézet Budapest, VI., Teréz-körút 40-42. Alapított: 1863. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyermekek és mindennemű életbiztosításokra, havi befizetések mellett is. — Tartalékok: 10.000,000 korona. Eddig kifizetett biztosított összeg hét millió korona. Biztosítási állomány 46.000,000 korona.

Bankok és takarékpénztárak.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zalogkölcson Részvénytársaság. Befizetett részvénytöke: 10 millió korona. Központ és Magy. kir. szab. osztálysorsjáték főfelárúító helye: VI., Andrassy-ut 5. Kézi zálogüzletek: IV., Károly-körút 18; IV., Ferenciek-tere 4. Irányi-utca sarkán. VII., Király-utca 57; VIII. ker., Jozsef-körút 2., VIII., Üllői-ut 6. sz.

Gazdasági gép

Legfinomabb újkorai találmány a szabadalm. kaszkiverő (kalapáló) gép, mely a kaszát 5 perc alatt a legköltebbesen kielözi. Munkája gyors, egyenletes, a kaszát kiméli s kivált nagyobb gazdaságokban jelentékeny pénz- és időbeli megtakarítást jelent. Ára 40 korona. Egyedüli elárúító: Reichmann Sándor Budapest, VII., Dembinszky-utca 46. szám.

Víz- és légszuszvezeték és csatornázás.

Pizzurnyi L. utóda Janisch János és fia Budapest, VII., Jósika-utca 12. sz. csatornázási vállalata, épületbádagos műhelye és horgany disszímények gyára. Légszusz- és vízvezeték, központi fűtések, szellőztető készülékek, szivattyuberendezés, árnyékszék, vízeldek, mindennemű gőz-, magán- és nyilvános fürdő, hidegvizgyógyintézetek-, melegvízkészítő-berendezések fűtőfűtőhely összeköttetéssel vagy saját tüzhelyivel. Ambergi légszuszfejlesztő gépek, világítási, fűtési és műszaki célokra. Saját légszusz-készülék minden házbán. Telefon 20-83.

Villamossági berendezések.

Magyar Siemens Schuckert Művek villamossági részvénytársaság. Igazgatóság: Budapest, V., Lipót-körút 5. Telefonszám: 211. és 212. Táviratcim: Siemenschuckert. Gyár: Pozsonyban. Készít: villamos világítás- és erőátviteli központi telepeket és berendezéseket, Villamos - vasutakat. Bánya - vasutakat. Egyenáramu-forgóáramu és váltakozó áramu generátorokat és motorokat, valamint az erőáram körébe vágó minden egyéb cikket. Különlegességek: felvonók, ventilátorok, szivattyúk, hordozható villamos fűrógépek, villamos berendezések mezőgazdasági és ipari célokra.

Ezüsttárgyak.

Ezüst. Ezüsttárgyak Bachruch A. cs. és kir. udvari és kamarai ékszerész ezüsttárgyára. IV., ker. Királyi Pál-utca 13. szám. 1906. évi december 1-én, gyári épületében a kicsinyben való árusítás számára is pazar helyiséget nyitott. (Bejárát földszint.) E fényes helyiségben mindennemű ezüsttárgy (asztaldisz. tájak, fényűzősi cikkek, evészköz stb.) vásárolható Rendkívül gazdag választék a legfinomabb kivitelben szabott gyári árákon, melyek minden tárgyon láthatóan föl vannak tüntetve.

Selyemdrák.

Szenágy, Hoffmann és Társa selyemáruhása IV., Bécsi-utca 4. Az összes tavaszi újdonságok dus választékban már megérkeztek. Mintákat vidékre bérmentve küldünk. Miután helyben többféle szakmájú „Szenágy cég van, tisztelettel kérjük, selyemáruhásunknak szóló b. rendelvényeknél a pontos címünknek szives kizárását, Szentágy, Hoffmann és Társa selyemáruház” kizárólag IV., Bécsi-utca 4.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátőzsde.

Budapest, január 2.

A készletpiacra ma kifejezetten lanyha volt az irányzat. Csekély kínálattal szemben a malinok tartózkodók voltak, csak keveset vásároltak és máj változatlan áron sem voltak hajlandók fizetni. Mivel májra az árbitokosok sem erőltették a dolgot, csak korlátozott forgalom fejlődött ki, melynek folyamán mindössze mintegy 13,000 q buza kelt el a tegnapielőttnél 10-20 fillérel olcsóbb áron. A legdrágább eladási ár 26.60 korona volt 80 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 25.20 korona 75 kilós tiszavidéki búzáért. Egyéb gabonafajták közül rozs 20 fillérel, tengeri 5 fillérel olcsóbb, árpa ártartó, zab esendes. Forgalmába került 200 q zab 17.20 koronás áron, egyéb semmi. A határidőpiacon a mai üzlet alacsonyabb amerikai jegyzésekre és mivel ismét hullott egy kis hó, mindjárt megvilágoskor lanyhán és a tegnapi zárlatnál alacsonyabb jegyzésekkel indult meg, a forgalom folyamán esendes maradt az irányzat, mi mellett az árfolyamok szűk keretben ingadoztak. A tegnapielőtti zárlatához viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza tizenkét fillérel, az októberi buza tizenegy fillérel, az áprilisi rozs huszonegy fillérel, az októberi rozs hat fillérel, a májusi tengeri két fillérel esökkent, az áprilisi zab pedig teljesen változatlan maradt.

A készletu jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	Kilós	Ára 100 kg.	Kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki új	75	25.10-25.50	79	25.70-26.15
"	76	25.10-25.50	80	25.75-26.25
"	77	25.30-25.70	81	26.00-26.30
"	78	24.55-25.90	82	25.80-26.10
Fejérmegyei új	75	25.00-25.40	79	25.40-25.80
"	76	25.00-25.40	80	25.55-25.90
"	77	25.10-25.45	81	25.60-26.00
"	78	25.35-25.65	82	25.70-26.00
Pestvidéki új	74	25.00-25.40	78	25.35-25.65
"	75	25.00-25.40	79	25.50-25.90
"	76	25.20-25.40	80	25.75-26.00
"	77	25.00-25.50	81	25.80-26.10
Bácskai új	74	25.00-25.40	78	25.45-26.00
"	75	25.00-25.40	79	25.60-26.15
"	76	25.10-25.50	80	25.85-26.25
"	77	25.30-25.70	81	25.90-26.30
Rozs I. rendű új		20.10-20.10		20.10-20.10
középmisegű új		20.00-20.00		20.00-20.00
Árpa takarmány I. rendű		16.30-16.10		16.30-16.10
II. rendű		15.80-16.30		15.80-16.30
Köles		17.25-17.50		17.25-17.50
Zab I. rendű		16.95-17.20		16.95-17.20
II. rendű		13.80-14.00		13.80-14.00
Tengeri belföldi új		13.80-14.00		13.80-14.00
Repce: Káposztarepce				

A készletu piacon elkelt:

Buza, Tiszavidéki: 100 q 80 k. 26.60 K, 100 q 79 k. 26.55 K, 500 q 79 k. 26.55 K, 200 q 79 k. 26.50 K, 100 q 79 k. 26.55 K, 200 q 79 k. 26.30 K, 100 q 79 k. 25.90 K felső, 550 q 78.8 k.

26.40 K, 100 q 78.5 k. 26.40 K, 100 q 78.5 k. 26.36 K, 300 q 78.5 k. 26.25 K felső, 100 q 78 k. 26.30 K, 100 q 78 k. 26.30 K felső, 200 q 78 k. 25.90 K felső, 300 q 78 k. 25.95 K, 150 q 77 k. 25.30 K felső, 100 q 78 k. 25.30 K felső, 100 q 75 k. 25.20 K felső.

Pestvidéki 100 q 80 k. 26.40 K, 130 q 80 k. 26.20 K, 200 q 78 k. 26.20 K, 150 q 78 k. 26.00 K, 100 q 77.5 k. 25.90 K, 200 q 76 k. 25.90 K, 100 q 74.5 k. 25.10 K.

Hartai 350 q 79 k. 26.55 K, 290 q 77 k. 26.10 K.

Felsőmagyarországi 300 q 78 k. 25.95 K, 400 q 76 k. 25.90 K.

Bácskai 100 q 79 k. 26.45 K, 100 q 77 k. 25.50 K üszkös, 100 q 76.5 k. 25.50 K üszkös.

T-Bánsági 100 q 79 k. 26.55 K, 100 q 80 k. 26.55 K.

Zab: 200 q 17.20 K.

Az árak 100 kilogrammokra koronáértékben értendők.

A határidőpiacon kötötték:

Délelőtt:

Előforduló kötések (50 kg.-kint) 1909-re:
Buza áprilisra 12.62-12.60-12.59-12.57-12.64
Buza októberre 10.86-10.84-10.80-10.80
Rozs októberre 10.20-10.19-10.10-10.15
Zab áprilisra 9.02-9.08
Tengeri májusra 7.23-7.24-7.25

1 óra 30 perczkor zárulnak:

1909. áprilisi buza	12.62-12.63
1909. októberi buza	10.82-10.83
1909. áprilisi rozs	10.13-10.14
1909. októberi rozs	9.07-9.08
1909. áprilisi zab	8.59-8.60
1909. májusi tengeri	7.22-7.23

Budapesti gabonaforgalom.

1908. december 31-től 1909. január 1-ig.

	Erkezett	Elszállított
Buza	21777	101
Rozs	2348	40
Árpa	4763	1522
Zab	1522	53
Tengeri	2174	2516
Repeze		1016
Liszt		
Korona		

Értéktőzsde.

A politikai újévi nyilatkozatok nem nagyon kedvezően hatottak a tőzsdékre. A bécsi tőzsde a budapesti politikai újévi beszédekre tartózkodó irányzattal nyílt meg s ez a tartózkodó irányzat a helybeli spekulációt is visszatartotta a vásárlásoktól. A forgalom rendkívül szűk korlátok között mozgott és csak a déli tőzsdén mutatkozott némi élénkség, de az árfolyamok alig mutatnak változást. A budapesti közuti vasuti részvények ma néhány eladásra három koronával esökkentek, a Jelzálogbank részvényei pedig két koronával. A járadékpiacra is üzletelenség uralkodott, mindössze egy kötés volt 91 koronás árfolyamon. A helyi piacon a Kereskedelmi Bank és az Első Magyar Iparbank részvényekben volt kötés. A mai üzlet folyamán forgalomba került: Osztrák hitel 619.50-620.50-620.25 koronán, Magyar hitel 718.50-719.25 koronán, Államvasut 668.50 koronán, Rimamurányi 516.50-517.50 koronán, Villamos vasut 261.50 koronán, Közuti 580-582-581.10 koronán.

Az előtőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 619.50, Magyar hitel 718.50, Rimamurányi 516.50-517, Közuti vaspálya 580-582 koronán.

A déli tőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 620.25-620-620.50-620.25, Magyar hitel 719.25, Osztrák-magyar államvasut 668.50, Rimamurányi 517.50, Városi villamos vasut 261.50, Közuti vaspálya 582.50-581.50 K.

Díjbitósítások Osztrák hitelrészvényre: holnapra 4-5 korona, nyolcz napra 8-10 korona, január hónap végére 24-26 korona.

Utőtőzsde délután 4 órakor:

Osztrák hitel 620.25, Magyar hitel 719.25, Államvasut 668, Jelzálog 408.50, Rimamurányi 261.50, Közuti 582.

BÉCSI GABONATŐZSDE:

Bécs, január 2. (Saját tudósítónktól.) A mai előtőzsdén az irányzat ismét elbágyadt. A földművelési minisztérium jelentése sokkal kedvezőbbnek tünteti föl Ausztriában a vetések állását, semmint várták és azért a konzum talán még inkább tartózkodott a vásárlástól, semmint eddig és az a körülmény is, hogy az idő valamivel enyhébb lett s a budapesti tőzsde árjegyzései gyöngültek, nyomásztólag hatott az iteni piacra. Buza 10 fillérel olcsóbb lett s mindössze 10 fillérrnyi javulást tüntet fel a múlt szombati árakhoz képest. Rozs szintén 10 fillért csökkent, úgy hogy a múlt heti záróárfolyamokra esökkent. Árpa szilárd és ártartó, de ebben a cikkben is csak egészen jelentéktelen volt az üzlet. Tengeri 5 fillérel hanyatlott, zab ára ebben nem változott.

Jegyzetelt buza: tiszavidéki 13.40-13.85 korona, marosi és bánati 13.15-13.45 kor., mosoni 12.55-12.95 korona, tótfelvidéki 12.40-12.95 korona, déli vasuti 12.55-12.95 korona, marchfeldi 12.25-12.65 korona.

Rozs: tótfelvidéki 10.25-10.45 korona, csepeli 10.20-10.25 korona, pestmegyei 10.30-10.45 korona, déli vasuti 10.20-10.40 korona, különféle magyar 10.20-10.40 korona, osztrák 10.10-10.30 korona.

Árpa: morvaországi 9.20-10.35 korona, marchfeldi 8.40-9.00 korona, bécsvidéki 9.00-9.30 korona, tótfelvidéki 8.10-9.80 korona, csepeli 7.80-8.40 korona, közepdunai állomások 8.20-8.80 korona, déli vasuti 8.40-9.40 korona, északmagyarországi 7.60-9.10 kor., tiszavidéki 7.60-8.50 korona, sörarpa --- kor., takarmányárpa --- korona.

Magyar tengeri: régi 7.35-7.60 kor., új 7.40-7.65 korona, cinquantin 9.00-9.50 kor., új 9.00-9.50 korona.

Magyar zab: minőség szerint 8.70-9.25 korona, közepes --- kor., elsőrendű --- kor., válogatott 9.25-9.65 korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai 8.70-8.85 korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, január 2. Az újévi üdvözlések befolyása Budapesten kissé befolyásolta a tőzsde különben kedvező hangulatát és tartózkodást idézett elő. Az üzleti esend azonban nem nyomta az árfolyamokat, sőt Hitelrészvényekben budapesti számlára kisebb vásárlásokat is eszközöltek. Az irányzat a forgalom kedvetlensége ellenére az előtőzsde zárlatáig barátságos maradt. A déli tőzsdén arra a hírre, hogy Anglia, Oroszország és Ausztria-Magyarország közt a konferenciát illetőleg meggyezés jött létre, a barátságos hangulat jobban kidomborodott. Az üzleti forgalom azonban még mindig szűk keretben mozgott és csak később vált valamivel élénkebbé, amikor Berlinből általánosan szilárd irányzatot jelentettek.

11 órakor zárulnak:

Osztrák hitel, 619.25, Magyar hitel, 719.00, Länderbank ---, Államvasut 667.75, Elbavölgyi vasut ---, Déli vasut 104.00, Alpesi bányatársulat 628.75, Rimamurányi 517.00, Májusi járadék 94.35, Magyar koronajár. 91.10, Orosz érték ---, Török sorsjegy 177.25, Német márka 417.26.

1 órakor jegyeztek:

Osztrák hitel 619.25, Magyar hitel 719.00, Länderbank 421.50, Unio-bank 520.00, Államvasut 667.25, Anglo-bank ---, Bankverein ---, Déli vasut 103.75, Gözhajó ---, Alpesi bányarészvény 628.00, Májusi járadék 94.35, Magyar koronajár. 91.10, Török sorsjegy 177.25, Német márka 117.26, Elbavölgyi vasut ---, Rimamurányi 516.50, Orosz járadék ---, Keleti vasutak ---, Skoda ---, Magyar jelz. ---, Kárpáti petroleum ---.

Bécs, január 2. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos aranyjárdék 109.55, Tiszai és szeg. köles, sorsjegy 140.50, Magyar hitelbank részvény 718.00, Magyar leszámítoló és váltó részvény ---, Rimamurányi 515.75, Magyar cukoripar ---, Adria hajózási részvénytársaság ---, Magyar koronajár. 91.05, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. ---, Magyar nyer.k. sorsjegy 186.00, Kassa-Oderbergi

Valódi porosz szalonkőszület

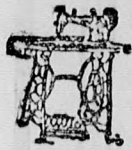
és koksztot zsákokban, valamint egész fuvarokban a leggyorsabban és legolcsóbban szállít

Rédei és Társa
Központi iroda: V., Béla-utca 4. sz.
Telefon 36-83.

Légszusz és villamos csillárok

legelőnyösebben szereshetőek be **Kulcsár Sándor** bronzáru- és csillárgyárában, Budapest, VI. ker., Dessoeffy-u. 9-11.

VARRÓGÉPEK

Családi és ipari célokra jól alkalmas 12 írtól feljebb mindig kaphatók

Habán Alajos műgépész

Budapest, Izabella-tér 3. Kérjen árjegyzéket!

A Franklin-Társulat kiadásában legújabb megjelent.

ELEMI FIZIKAI KISÉRLETEK GYŰJTEMÉNYE

Kozli, számos fizikus közreműködésével

ABRAHAM HENRIK az "École normale supérieure" tanára, a "Société française de physique" titkára.

Fordította Szijártó Miklós.

I. rész: Műhelymunkálatok. — Geometria és mechanika. Hidrosztatika. Termika.
II. rész: Akusztika. — Optika. — Elektromosság és mágnesség.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter támogatásával

Ára a két kötetnek 16 K.

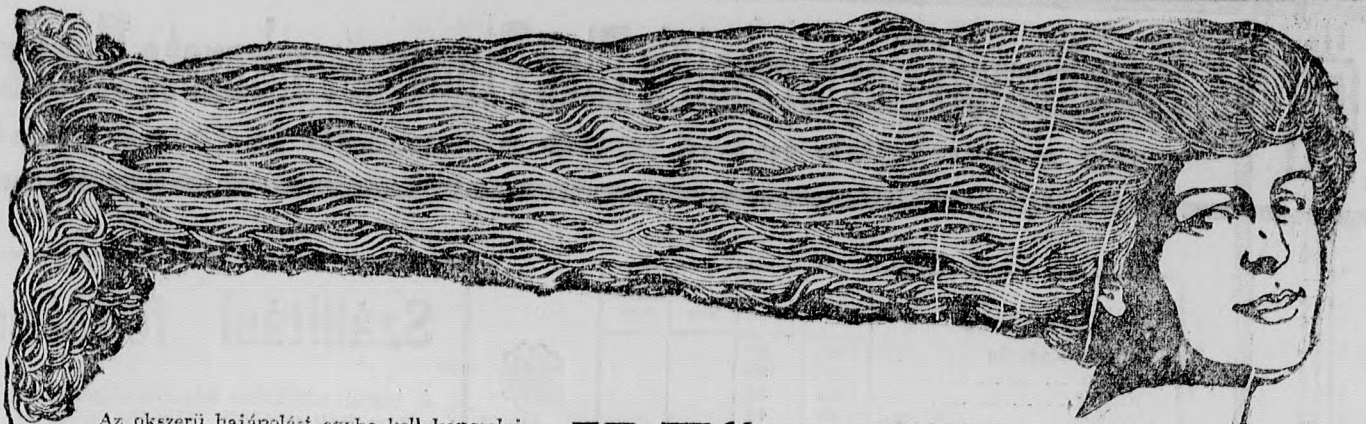
Kapható: **LAMPEL R.** könyvkereskedése, (Wodianer F. és Fiai) részvény-társaságnál, Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

Beszélőgépek

kizárólag eredeti elsőrangú gyártmányok részlet-fizetésre is olcsón kaphatók.

MAGY. IPAR ÉS KERESKEDELMI R.-T. BUDAPEST, VI., Király-utca 76. sz. Kérjen árjegyzéket!

Az egyszerű hajápolást egybe kell kapcsolni egy jó, kipróbált hajnövesztő szerrel és óvakodjunk a reklámosan kidesért értéktelen és többnyire ártalmas vízeketől. Egyedüli kipróbált és kitűnő voltánál fogva elismert szer a mi gumónk, melynek

„IPE”

a neve, ez egy szenzációt keltő hajnövesztő-szer, amelyet Európában még nem láttak. Egy csomag „Ipe”-gumóból minden gyermek tud magának két liter „Ipe”-hajvizet előállítani. A hatása csodás és mindenki azt mondja ró: „Egyszer próbáltam, mindig hasznalom.”

Az „Ipe”-gumó nem engedi a haj ősülését egész a késő korig, a haj kihullása megszűnik és tartós kezelés mellett a haj új, buja tenyésztésnek indul! Már az első mosás után nyer a frizura, a haj illatossá lesz és pompás tömörségűvé válik. A korpa rögtön eltűnik.

LEGJOBB

még a leggyöngédebb szőke hajnak is az „Ipe”-gumó. 1 nagy csomag „Ipe”-gumót küldünk mindenhol 4 koronáért, 1 fél csomagot 2 koronáért. Tessék azonnal megrendelni az összeg beküldése mellett (levélbélyegeken is lehet) vagy utánvétellel. — Gondot kell fordítani

a HAJ NÖVÉSÉRE!

A test és arc bőrének ápolására föltétlenül egyhe, még a leggyöngédebb bőrre is ártalmatlan szappanra van szükség. Csakis a mi

„OJA”

szappanunk kölcsönöz a bőrnek viruló színt, lágy ságot és simaságot, melyben mindenki gyönyörködik. A bőr minden tisztálansága, minők: pórszemek, szeplok, vörösség, paraziták, ráncok stb.

okvetlenül eltűnnek az „OJA”-szappan használata folytán. „OJA”-tól a legkéresebb kéz is elegánsá, gyöngéddé és finommá válik. A pórusok megtisztulnak és a túlságos izzadás csakhamar megszűnik. Rövid használat után be fogja Ön látni, hogy az „OJA”

nélkülözhetetlen

1 egész doboz „OJA” csodaszappan K 2.—, 1 kis doboz K 1.—. Tessék azonnal megrendelni az összeg beküldése mellett (levélbélyegeken is lehet) vagy utánvétellel. „OJA” az egyetlen jó szer

a bőr-ápolásra!

Ajánljuk továbbá hírneves specialitásainkat:

RIORET, perui szappangyökér, garantálva elsimítja a ráncokat, a bőrt bársonyos lágyaságuvá, fiatalosan üdévé és vakító fehérré teszi. Eredeti csomag K 5.—, Mintacsomag K 2.—.

INCARNAT halvány arcoknak gyöngéd, rózsás leheletet kölcsönöz. Teljesen fölismertethetetlen. Nem kendőző-szer! 1 doboz K 2.—, 1/2 doboz K 1.—

Kaliforniai „OJA”-crème, előállítva Virginából (a tavasz szépsége), nincs benne sem zsiradék, sem semmiféle festőanyag s reggel és este használandó, előzetesen „OJA”-szappannal való mosás után. „OJA”-crème a legdurvább, vörös és felpattogzott bőrt nyomban bársonypuhaságuvá változtatja. 1 eredeti doboz Kaliforniai „OJA”-crème K 3.—, 1/2 doboz Kaliforniai „OJA”-crème K 2.—.

Kaliforniai „OJA”-puder az „OJA”-crème vagy az „OJA”-szappannal való mosás után használatik. Az „OJA”-pudernek előnye, hogy absolute láthatatlan és hogy mentes minden fémnyugoktól. A bőr az „OJA”-puder használata után nagyon gyöngéd és üde lesz. Ily meglepő hatású pudert Európában eddig még nem ismertek! Kaliforniai „OJA”-puder 1 eredeti doboz K 5.—, Kaliforniai „OJA”-puder 1 mintadoboz K 2.—. (Fehér, rózsaszín, vagy crème).

Amerikai „OJA”-körömfény a körömöknek nyomban gyönyörű zománcos fényt kölcsönöz, mely 8 napnál tovább is eltart. Egy doboz K 2.—, 1/2 doboz K 1.—.

„OJA” első amerikai illatszer-palotából

WIEN, I., PETERSPLATZ 11. PRÁGA, OBSTGASSE 9. Budapestben kapható a cégekél: Thallmayer és Seitz, V., Zrínyi-utca 3. Dr. Egger Leo és Egger J. gyógyszerár, VI., Váci-körút 17. Melnar és Moser, drogueria, IV., Koronaherceg-utca 11. Török József, Király-utca.

KÉZIMUNKA GOBELINEK, hímzőanyagok és szövetek szabott gyári árakban. Kérjen nagy kápos árjegyzéket és kiválasztási küldeményt.

BÉRCZI D. SÁNDOR női kézmunka-nagyiparos most VI. ker., Dessoeffy-utca 5. szám. (Váci-körút sarkához mellett, villamos megálló) aját aruházában, Magyarország legnagyobb kézmunka-üzlete.

Legszépe... Legjobb... Legelőnyösebb

PAP, PAP, PAP

Összeakasztható vasúgy kivethető matracoztat 10 ftt. Sodrónyágybátétek méret szerint 5 fttel feljebb.

Rollerák 1 ftt darabja 1 ftt 50 kr.-tól felj.

DIESEL-motorral a tényleges kőerő

óránként csak 1 fillérbe kerül.

Felvilágosítással és díjmentes költségvetéssel készegeesen szolgál a

Fegyver- és Gépgyár R.-t. BUDAPESTEN.

Gichner János ágynemű, réz- és vasbitor-gyáros, szőveg, függöny, pokrócz, terítő stb. nagy választékban.

Budapest, Erzsébet-körút 20.

Főközllet: Rákóczi (Kerspesi)-ut 86. sz. Gyár: VII., Kertész-utca 7. és 9. szám.

Árjegyzéket bárkinék ingyen és hermentve küldök.

Meg nem felelő árú kicserélem vagy pénzét visszadom.

Kecskeméti Bortermelők Első Pinceszövetkezete Kecskemét

2 év alatt több mint 1000 elismerő levelet kaptunk

Uj borok	Év folyam	100 korona	1 liter fillér	7 dc. fillér
Nemes Kadarka	1908	26		
Ezerjő	1908	30		
Rizling	1908	34		
Tramini	1908	44		
Ó-borok				
Ezerjő	1906	44		
Rizling	1906	46		
Zamatos	1906	50		
Opertó	1906	80		
Pecsenye borok				
Rizling	1901	70	100	80
Sziváni	1901	90	130	100
Muskotály	1901	100	140	110
Tramini	1901	100	140	110
Furmint	1900	120	160	120
Rajnai Rizling	1900	140	200	140
Szeszes-italok				
Törköly	1908	150		
Törköly	1904	200		
Cognac	1902	600		
Barack	1902	600		
Boreczet				
Vörös		30		
Fehér		40		
Hordó árak:				
Liter	50-60	100-120	150-170	250-270
Korona	12.-	18.-	23.-	30.-

Szállítási feltételek:

A borok szállítása készpénzfizetés vagy utánvét mellett történik. Hordót fedezet mellett kölcsön adunk, melyek 30 nap alatt bérmentve visszaküldendők. A hordókban szállítható legkisebb mennyiség hektoliter árban számítva 50 liter.

Egy 5 kilogrammos postacsomag: 3 darab 1 literes vagy 4 darab 7 decziliteres palack, rendelő kívánságára egy postacsomagban különféle fajtákat is csomagolunk. A szállítás alatt előforduló károkért felelősséget nem vállalunk, azért igen kérjük tisztelt vevőinket, hogy a borok átvétele előtt a vasúton hivatalos m á z s á l á s t követeljenek.

KECSKEMÉT,
HÉJJAS MIHÁLY igazgató.

A borok tisztán kezelt jó minőségéért, valódiságáért és a pontos kiszolgálásért mindenkor felelősséget vállalunk. **Tessék próbakép egy csomagot rendelni.**

SAKK.

Rovatvezető: Gajdos János.

236. számú játszma.

Játszották a Bécsi Sakk Körben a tanácskozási versenyen 1908. november hónapban.

Vezérvonaljuttatás

Világos: Albin H.
Dr. Meitner.
Sötét: Tartacower, Réti R.

- d2-d4
- f2-f4
- f4-b8

- d7-d5
- c7-c5

Ezen csere, mely először az angol Lewis teoriájában fordult elő, egyáltalán nem szokásos, de egy helyéről nem mozdult figurát cserélni egy ki-fejlődöttel nem is ajánlatos.

- Ba8xb8
- c2-c3

Lewis a következő folytatást vezette le: 4. e2-e3, e7-e6, 5. c2-c3, b7-b6, 6. Vd1-a4, f2-f3, 7. Va4xa7, e5-c4, 8. b2-b4, Bb8-a8, 9. Va7-b7, Hg8-e7 stb. sötétnek jobb játékkal.

- Vd8-b6

A Vd1-a4 fenyegetés ellen a legjobb védelem.

- Vd1-b3
- e2-e3
- Vb3xb6
- Hb1-d2

Sötétnek meg kell akadályozni e3-e4-et.

- Hg1-f3

Szükséges a fenyegető Hf3-h4 miatt.

- Ff1-e2
- 0-0
- a2-a3
- Bf1-c1

Lehetővé teszi, hogy alkalomadtán a királyfutár szembeállhasson az f5-futárral.

- Bb8-a8
- Fe2-d1
- Hf3-e1

15. Fd1-c2 most még korai volna 15... Ff5xc2

16. Be1xc2, b5-b4 miatt.
- 15... Ba8-a7

Sötét a b5-gyalog előnyomulását készíti elő.

16. Fd1-c2
A másik duplagyalog megegyedése nagyon kétes sötét állását.

17. Fe2xf5
18. He1-c2
Világos ezzel megakadályozza a fenyegető b5-b4-et.

18.
19. Be1-c1
20. Hd2-f1
21. Hd1-g3
22. Hg3-e2
23. He2-f4
24. e3xf4

A nyílt c-vonal birtokában világos állása előnyösebb. Most kitűnik, hogy a 17-ik lépésnél megengedett futárcsere következtében sötét gyalogjai mennyire meggyöngyöltek.

24.
25. Be1-e2
26. Kg1-f1!
Most fenyeget 27. He2-e3 s ha 27.
Kd6-e6, úgy 28. f2-f3 stb.

26.
Sötét gyalogáldozattal akarja ellensúlyozni világos fenyegetését, de ezzel ugyszólván világot nyert végjátékhoz juttatja.

27. h2xg3
28. Ba1-e1
29. Kf1-g1
30. He2-e3
31. He3-f1

Sötétnek nincs semmi játéka, most fenyegetett 32. f2-f3.

32. Hf1-h2
33. f2-f3
34. Be2xe3
35. Kg1-f2
36. Be1-h1

Jobb mint a csere.

36.
37. Hh2-f1
38. Hf1-e3
39. Bh1-e1
40. Be1-h1
41. g3-g4

A keresztültörés dönt.

41.
42. f3xg4
43. He2xg4

44. Bh1-e1
45. Be1xe7
46. Hg4-e3
47. Kf2-f3
48. g2-g4
49. He3xf5
50. g4xf5

Ke6-f7
Hf5xe7
f6-f5
Kf7-g6
Kg6-f6
He7xf5
feladja.

IDŐJÁRÁS.

A Magyar Kir. Országos Meteorológiai és Földmágnesség intézet jelentése.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:
Hazánkban tegnap is borús idő uralkodott és havazás is még számos helyen — leginkább északon — fordult elő. A hőmérséklet országsszerte többé-kevésbé a normális alatt van; a maximum Cirkvenicán 6 C. fok és a minimum Botfalun —25 C. fok volt.

Prognózis a következő 24 órára:
Hideg idő várható, legfeljebb délen gyenge havazással.

Állomás	Légnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és ereje	Felhőzet	Csepelök mm.		Hőmérséklet	
					max.	min.	max.	min.
A. Szlatina	79.0	0.5	NE	2	4	5	3	
Ungvár	78.7	0.8	NE	3	0	8	0	
Kősmárk	80.8	0.5	N	0	4	12	0	
Losonc	79.0	0.4	N	0	1	5	6	
Ogyalla	78.3	0.9	E	0	1	4	3	
Budapest	78.3	0.0	E	0	0	3	3	
Horony	78.9	0.8	N	0	4	1	1	
Keszthely	77.2	0.6	N	0	4	1	4	
Pécs	78.0	0.6	N	0	4	7	2	
Zágráb	79.3	0.8	NW	0	2	7	1	
Fiume	73.1	0.7	N	0	2	10	5	
Szeged	77.8	0.5	NE	4	4	5	1	
Temesvár	77.8	0.2	N	4	4	9	2	
Nagyvárad	77.0	0.0	N	0	4	7	2	
Kolozsvár	78.1	0.8	NW	4	4	4	3	
Nagyszombat	78.3	0.8	NW	0	4	6	2	
Szatmár	80.8	0.4	N	0	4	6	2	
Eger	11.0	1.2	NW	0	1	8	3	
Arvadaránya	11.2	2.2	NW	0	0	8	3	
Salmiczabánya	08.8	0.0	NW	0	0	8	3	
Komárom	08.8	0.3	NW	0	3	4	0	
Magyar-Óvár	09.0	3.4	NW	0	4	3	0	
Sopron	07.4	4.6	NW	0	4	1	1	
Eszék	06.2	0.9	NW	0	3	5	6	
Cirkvenica	-5	0.0	E	0	2	10	8	
Debrecen	10.1	0.0	E	0	4	5	0	
Kecskemét	05.2	0.4	E	0	2	2	0	
Óroszláza	05.9	0.0	E	0	4	6	0	
Arad	05.9	0.8	NE	1	4	7	8	
Zsombolya	06.0	0.0	N	0	4	7	1	
Verscez	06.3	0.3	E	0	4	9	5	
Orsova	10.1	3.6	E	0	4	8	8	

SZINHÁZAK.

Vasárnap, 1909. január 3-án.

NEMZETI SZINHÁZ.

Délután mérsékelt helyárak.

A kaméliás hölgy

Dráma öt felvonásban. Írta: Dumas Sándor. Fordította: Szemere Attila.

Személyek:
Duval Armand Mihály
Rueux Georges Szacsay
Gaston Naday L.
Saint Gaudens Gabányi
Gustave Meszáros A.
Giray gróf Horváth
Varville Gyöngy
Az orvos Meszáros
Gauthier Margit P. Márkus E.
Nichette Váradi
Prudence Helvey L.

Kezdeté 1/2 3 órákor.

Este rendes helyárak.

A piros bugyellárás.

Eredeti népszínmű táncokkal és dalokkal 3 felvonásban. Írta: Csépreghy Ferenc.

Személyek:
Török Mihály bíró Gyöngy
Thök bíró Blaha L.
Kender Júlia Domján M.
Menczi V. Molnar R.
Cs. Lag Pál Bakó
A kapitány Pálffy
Petak kapitány Molnár
Pénosz Muki Kovács
Hajós Muki Abonyi
Kőszeg György Rozsánhegyi
Leveles Nisi Bartos
Kishró Mazyari
Sutak Kati Rakosi Sz.
László cigány Narcisz
Lakatos Gabányi

Kezdeté 1/2 3 órákor.

VARSZINHÁZ.

Nincs előadás.

APOLLO-PROJEKTÓGRAF
Népszínház-utca 1-3. szám.
Telefon 68-29.

Az automobil hősnő,
verseny a vitagraph segítségével. — Czetvalászat az északi Tengeren. — Az elcsúszott. — Magyarok. — Kirándulás Island szigetre. — **Thais regénye.** — Náztykapítás. — A fegyverkovács. — Nagy takarítás. — Otpercz interjú. — **Gyermeki kegyelet.** — Kirándulás a napos Olaszországba. — **A fehér keztyűs ur.**
Kezdeté 6 órákor, vasár- és ünnepeken 3 órákor.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Istenek alkonya.

A »Niebuhr gyűrűje« című zenedráma-trilógiának harmadik része egy előjátékban és 3 felv. Zenejét és szövegét írta: Wagner Richard. Fordította: Radó Antal.

Személyek:
Siegfried Anthes
Günther Szemere
Hagen Veneczi
Aberich Dalnoki
Brünnhilde Vasquezné
Gutrune Kaczer
Walfraut Pódomás
Völsunga Payer M.
Wellgunde Berta
Flosshilde N. Valent V.

Kezdeté 1/2 7 órákor.

KIRÁLY SZINHÁZ.

Délután mérsékelt helyárak.

A dollárkirálynő.

Operett 3 felvonásban. Zenejét szerzte: Paul Leo. Szövegét írta: Willner A. M. és Grünbaum F. Fordította: Faragó Jenő.

Személyek:
Cander Németh
Alice, leánya Kosáry E.
Dick, a bá Simai
Daisy Otyba G.
Tom Ciszér
Dózer Ákos Gábor
Schick Hans báro Botos
Lubinska Olga Harmath I.
Miss Thomson Orley Fl.
James Havy
Bill seffor Árvai M.

Kezdeté 3 órákor.

Este rendes helyárak.

Mary-Ann.

Szövegét egy angol regényből írta: Hajó Sándor. Zenejét Gábor Ándor versére szerzte: Kacsóh Pongácz.

Személyek:
Lancelot Kiváry
Péter Palásthy
Mary-Ann Harmath I.
Mrs. Leadbetter Barosi A.
Lady Steven Orley Fl.
Anne Kószay E.
Lord Leathes Ciszér
Parrot Papir
Kathy Lovánt L.
Irtthy Arizon
Betty Csizserné
Jessi leányok Sáári R.
Netti Nemeth E.
Sólyomné

Kezdeté 1/2 3 órákor.

Vasárnap, január hó 10-én este 8 órákor
a Royal-szálló nagytermében

CULP JULIA

egyetlen dalestélye.

Jegyek 10, 8, 6, 4 és 3 koronáért kizárólag csakis
Méry Bélánál, Andrássy-ut 12. szám.

Szerdán, január 27-én a Royal-tőreben

Cseh vonós

négyes 2-ik és utolsó kamaraestélye (höllet 3. sz.)
dr. Layerné Dedovich Elsa enekművész nő szíves
közreműködésével.

Jegyek: 10, 6, 4 és 2 kor. Méry Bélánál Andrássy-ut 12.

Paradicsom Kabaret

Üllői-ut 48. szám. Telefon 115-84.
Igazgató: Widéchy Rezső József. Karmester: Nádor Mihály.

Nogrady Gigi, Ellen Milford, Révész Ilonka, Csabai Zsón, Nagy Tilla, Tárján Vilmos, Lőrinczy Jenő, Dalnok János, Kondor Ernő, Balint Béla, Batterszáy Lajos contralt.

Rablók a bankban.

Aktuális tréfa, előadja az egész személyzet.

DELI

ÉTTEREM ES KÁVEHAZ

a dunaparti korzon (Wurm-utca sarkán).

Az ujjonnan átalakított

FIVE O'CLOCK.

étteremben naponta

Délután es este a **KRAUSE** művészkarantett hang-

versenyt rendez.

A fényesen berendezett emeleti díszterem estélyek

rendezésére kiválóan alkalmas.

A meleg és hűdél ételeknek hazhoz száll-

ításra, alkalmi ebédek és estélyek rendezése,

egy mint eddig, a legpontosabban és izléseesen

eszközötteknek.

DELI étterem és kávéház Maria Valéria-u. 12.

200-300 nagyságban nyírott

Jacquard szőnyeg, tartós mino-

sgóban 5 ftr 80 krért.

Szőnyeg- ujdonság!

Rosenberg és Qitt

női divat, szőnyeg- és vászonárak
nagy árúháza

Budapest, VI., Király-u. 32. saroküzlet

Alapították 1895.

Órák ékszerek

rendkívül olcsó árban, készpénzért vagy banknál tör-

leszthető csekély

részletre.

Fizetési feltételek: 300 kor. után havi 10 kor., 500 kor.

után havi 15 kor., 700 kor. után havi 20 kor., 1000 kor.

után havi 30 kor.

KEREKES TESTVÉREK

ékszerek Budapest, VII., Király-u. 27. II em.

Videki rendelésekre különös gondot fordítunk. Árjegyzék ingyen.

LAUSER L.-féle turista-tapasz.

Biztosan és gyorsan ható szer

tyuksem, szemölcsös es a talp,

valamint a sarok bőrkor-

menyédesei, továbbá

mindennemű bőrel-

szarosodás ellen

Ahatásért jót-

állás vál-

laltá-

júk

E tapasz csak egy nagyámban lehetik és pedig darabonként 1 20 kor.

Mindjárt határozottan LAUSER-féle turista-tapasz körérendő.

Központi
székh. raktár:
SCHWENK L.
gyógysz. Meidling-Décs

Cent

akkor valódi, ha minden hasz-

nálati utasítás es minden tapasz a

mellette védjeggyel es aláírással

el van látva, azért is erre ügyelni kell.

Egy doboz ára 1 kor. 20 fill. vidékre 1 kor.

65 fill. előzetes esküvése mellett bérmentve.

Magyarországi főraktár:
Török József gyógyszer. Budapest, Király-utca 12. és
Andrássy-ut 26.

Szabadalmi-védjegy-

és mintaoltalom
kiszéköltése az összes kultúrállamban.
ADLER MIKSA okl. gépészmérnök,
hítes szab. ügyv. vő
Budapest, VI., Andrássy-ut 51. szám.

CIMBALMOK,

legújabb szabadalmazott acél
belső szerkezettel, melynek
hangja, hangtartása rendkívül
jóval bizonyult. részletzetésre
es legmesszebbmenő jótállással
kaphatók. Fonyó ifok, gramofonok,
heged k, fuvolák, oit rák, ukarínák
stb. olcsón legjobbak. Kiválóan
elismert jó munkáért.
Árjegyzékét ingyen küld
Mogyoróssy Gyula
m. kir. szabadalm. hangszergyár
Epest, VIII., Rakoczi-ut 71.
Telefon 58-20.

A legszebb ajándék

egy hangszer, melyet
egjohibban es legolcsóbb-
ban csakis **WAGNER** a
„Hangszorkirály“ ná.
Budapest, József-körút
15. szám n. vasútállom.
Önökötök iskolá minden
hangszerhez mellékelve
lesz.
Ne küldjék pénzünket
külföldre. — Kiszárlás
megengedve.
Telefon 67-53. szám.

KOVÁCS GYULA

zongoratermelő

BUDAPEST,

(Gresham-palota)
V., Ferenccz József-ter 5-6.
TELEFON 110-65

Tévedés

kikerülése végett vásároljon óvszer-
különlegességet a **GUMMI KIRÁLY**-nal

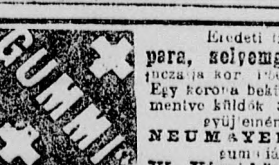
HATSCHEK N.

Csakis: Epest, Károly-körút 6.
Árjegyzék titeltartással ingyen.

SZABADALMAKAT

védjegyeket és mintaoltalmat megszeres a
Szabadalmakat Értekesítő Vállalat
PASZTOR (be) cég

Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 17. sz.
Felvilágosítás díjtalan. Telefon 24-20.

Eredeti francia gyártmány.
para, selyemgummi es hálsúlyagok
mészák kor. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 0 kőto ár.
Egy koroná beküldése után franko es bor-
mentve küldök 3 db. legfinomabb minta-
gyűjteményt, diszkrét módon.
NEUMAYER LIPÓT Budapest,
sum. kőru-különlegességek
VI., Vározi-körút 3 sz., Auercfényház

CZIMBALMOT

ne vegyen, mig

REMÉNYI MIHÁLY

legújabb cimbalom árjegyzékét át nem olvasta,
melyet Reményi czimbalom osztálya küld
ingyen es bérmentve,

Budapestről
KIRÁLY-UTCZA 58.
Telefon 87-84.

Hang mint a zongoráé. Kivitel
a legújabb stílusokban.
10 évi kezesség!
OLCSÓ ÁRAK.

Fővárosi Drfium

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

Ma két nagy előadás.

PÉTER!

az emberi csimpánz felléptével!

A világ legnagyobb csodája!
Az előadások kezdete 4 és 8 órákor.

Jegyelővétel d. e. 10-1 és d. u. 3-6 óráig.
Telefon: 93-36.
Az állandó és tiszteltjegyek egyelőre érvénytelenek.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Kezdeté 7 órákor. Ma es mindennap. Ujdonság.

ZSIGA NEM AKAR.

Családi jdlil irták: Olinger es Taussig. Fordította Steinhardt.

11 órákor: **A NŐTLEN FÉRJ.**

Bohózat 1 felvonásban irták: Olinger es Taussig. Fordította Szóke Szakáll. Továbbá felleppék: Steinhardt, Gyárfás, P. P. Antel, Dory Gizi teljesen új nagyszerű magán-szemlékkel. V. Jamint: Les Gigna's francia tánc- es enekkettes. W. Collins, Bijonteri moderne, Les Angelotti's tourbillon táncosok fellépte. Jegyek: 9-12-ig es d. u. 3-6-ig. Rakoczi-ut 63. es özv. Kontina dohánykülönlegességi árudájában. Andrássy-ut 26. sz. Vasárnap délután fél négy órai kezdettel mérsékelt helyárú előadás.

Hull a haja?

Használja a **Petroleum-haiszeszt.**
Egy eredeti üveg ára 2 korona. Főszékhely
Budapest, VIII., József-körút 80.
Gara Géza es Iva drogéria — Tessék árjegyzékét kéri.

SZÍNHÁZAK.

Vasárnap, 1909. január 3-án.

VIGSZÍNHÁZ.

Délután mérsékelt helyárak.

A tanítónő.

Életkép három felvonásban. Írta: Brody Sándor.

Személyek:

A tanítónő	Varsányi I.
Oreg Nagy István	Szerényi
Ifj. Nagy István	Fenyvesi
A nagyszónya	Haraszthy H.
A lény	Hegedűs
Tanító	Tibanyi
A kanor	Vendrey
Kántorkisasszony	Komlóssy I.
Kray Ida	Hegedűsné
Kaplan	Bárdi
Szolgabíró	Tapolcsay
Játószó	Sarkadi
Tövisnyíró	Balassa
Bérid	Győző
Csányprimás	Just
Cseléd	Kesz R.

Kezdeté 3 órakor.

Este rendez helyárakkal.

A király.

Vígjáték 3 felvonásban. Írták: Csillag és Aréne.

Személyek:

A király	Hegedűs
Csamaranda	Fenyvesi
Bourcier	oth
Mario	Varsányi I.
Blond	Szarmy
Serén Chamarrande	Taray
Thérèse	Góthné
Lelorrain	Tibanyi
Corneau	Vendrey
Gruchet	Balassa
Gabrier	Győző
Hivolet	Sarkadi
A püspök	Kazalicsky
A szenátus elnöke	Harsányi
Ripporter	Bárdi
Suzette	Komlóssy I.
Francine	Varga A.
Georgette	Dallos I.
Inas	Kassay

Kezdeté 1/8 órakor.

FŐVÁROSI GYERMEK-SZÍNHÁZ.

VI. Révay-utca 18. szám.

Az édes anyaszív.

Kezdeté 4 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Délután mérsékelt helyárak.

A császár katonái.

Dráma három felvonásban. Írta: Földes Imre.

Személyek:

Karady István	Vágó
Zoltán, a fia	Thuróczy
Erzsébet, a leánya	T. Halmai M.
Schneller, ezredes	Z. Molnár L.
Narjay, őrnagy	Ráthay
Szalassy, százados	Törzs
Jász főhadnagy	Csontos
Sárossy adjutáns	Vándori
Füredi ezredes	Fenyvesy
Keller, hadnagy	Rátkai
Szediacsek	Papp
Pinter közlegény	Tarnay
Ferenc, hajdu	Körmendy
Káplár	Faragó
Lakaj	Molnár J.
János	Felthő

Kezdeté 3 órakor.

Este rendez helyárakkal.

Forradalmi nász.

Színmű három felvonásban. Írták: Sophus Michaelis — Fordította: Homonnai Albert.

Személyek:

Montaloup	Vágó
Davout ezredes	Papp
Marc-Arrou	Csontos
Jean Lasquo	Körmendy
Tréaillat	Tarnai
Du Bartas	László
Jeromos	Réthel
Prosper	Rátkai
Copin abbé	Fenyvesi
Alaine de l'Estolle	Forrács R.
Leontine	Forrai R.

Kezdeté 1/8 órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

Délután mérsékelt helyárak.

Hogyan mulatunk.

Kezdeté 4 órakor.

Este rendez helyárakkal.

Rendnek muszáj lenni.

Kezdeté 1/8 órakor.

FOLIES CAPRICE

Igazgatóság: LEITNER és KELETI Révay-utca 18. Főrendező: ROTT SÁNDOR

Az előadás kezdete 1/8 órakor.

„SZABADSÁGON”

(Cabaret) beantotta Trebitsch Sándor.

előadja az egész személyzet. — Továbbá;

„Corpus delicti” és Scheiden thut woh ...

Nappali pénztár délelőtt 9-1 óráig és délután 3-6 óráig. Az 1-5 emeleti Casino de Parisban elsőrangú táncatrakciók. — Kezdeté fél 12 órakor.

BUDAPESTI CABARET

BONZONIÉRE VI. Teréz-kört 28. Telefon 52-88.

Minden este 9 órakor a teljesen új műsor:

BÖRZE ANKÉT.

Képzardási műtár.

Az első hó. (Színjáték) Hans Strick és Mika Miklós (München, „Kü Scharringer”) új műsorral. A teljes 12 tagú művész-személyzet, teljesen új számokkal. Jérek: 6, 8, 4, 8 körüli minden jegyárúró helyen. Bővebbet a plakátok.

Turul beszélőgép

Kellemes unalomtörő a hosszú téli estéken egy valódi mely számtalan előnyös újítása mellett felülmutat minden más gyártmányt.

Világosoda! Szencziócs újonság! Töltesér nélküli beszélő-gép!

Hatalmas hanggal, most minden létező szél 70 kor. Felsőháza hangosított (8 német) jászabó lemez) nagy nemzetközi műsor 10 darab vándor 4 5 kor. egy Pathé-féle hangdoboz **INGYEN!** A létező összes elsőrangú hangosított gyári raktára még eddig nem létezőt olcsó árak mellett. Iseok lemez: argyakot saját érdekében kérti legyen és be-mentve kikieljk.

Grammofonok részletfise-tesre is. Errekeseknek legolcsóbb beszerzési for-rás. Képek argyakot ingyen.

Fried Győző és Tsa
Grammofon kőbalegények és hangosító nagykereskedők
Bpost. VIII., Aggteleki-u. 10.
Rákóczi-utól két perc.
Telefon 4-06.

FOGAK

és fogsorokat szájpaddal nélkül, a természetes fogaktól meg nem különböztethető és rágásra kitűnő 10 évi szavatosság mellett készít

Kérem a névre és az ajtószámra figyelni, mert ketten vagyunk e házban. — Erkezéskor kérem a kapu alatti táblán levő 3-as számú gombot megnyomni, hogy az érkezők sorrendje betartassék.

Külfeltele. **Guttermuth János** Külfeltele. műfog specialista Budapest, VII., Baross-ter 22. l. em. Jobbra 3.

„VALUTA” erszény

egy darab bőrből készítve, ára 1 korona kizárólag bórindosnél „Székely” VII/9. Rákóczi-ut 4. Árjegyzék ingyen.

„Hol vásároljunk?”

Porcellán-háznál

Budapest, Baross-ter 4. Áram bámulatos olcsók.

Legújabb váassék Ures. porcellán lámpa, sománcz edény egész konyhaberendezések, mennyasszonyi kosárok, nár-ajándékok. Minden vidék megrendelőnek jogában áll az árak kicsomagolni és nem teléses esetén saját költségére visszaküldeni.

- Étkezőkészlet 6 személyre, rokokó, finom porcellán, csak **3.50**
- Étkezőkészlet 6 személyre, teljesen modern fagon, festve és aranyozgálylyal beégetve **6.50**
- Étkezőkészlet teljesen 6 személyre, rokokó-stilus, díszes festés, elsőrendű minőség **7.95**
- Étkezőkészlet 6 személyre, rendkívül díszes rokokó-stilus, pecsenyétál, elegáns festéssel **10.-**

Legolcsóbb és legnagyobb választék csak elsősorú 12 személyes étkező-készletekben díszesen festve, díszes aranyozott rokokó-fagon kétszer beégetve, finom minőségű porcellán árai:

- 2 ovál levecsétál 2 mártás alja
- 2 nagy pecsenyétál 2 nagykanál
- 2 kis pecsenyétál 2 kiskanál
- 2 ragy tészatal 2 sórtartó
- 2 kis tértatal 12 mély tányér
- 2 főzeléktál 36 lapos tányér
- 2 szálatal 12 kis tányér
- 2 mártástál

25

FORINT.

- Azonkívül vannak készletek egészen 100 forintig.
- Étkező 12 személyre, rokokó-stilus, kisebb összeállítás, 42 drb., díszes festéssel s beégetve **12.50**
- Tea vagy kávékészlet festve és beégetett aranyozással, rokokó-stilus **9.25**
- Tea vagy kávékészlet, díszes és beégetett dus aranyozással, rokokó-stilus szép festéssel **4.-**
- 6 személyes likörkészlet, festett és beégetett aranyozással **1.75**
- 6 személyes boros-, sörös-, vagy vizes készlet festett és beégetett aranyozással **1.75**
- 1 teljes angol díszes, nagy, valódi mosókészlet **4.50**
- Porcellán-tányérok, tiszta fehér, mély, lapos **10**
- Vizes vagy boros pohár **5 és 06**
- 1 asztali lámpa ernyővel, díszes **1.80**

6 személyes finom üvegkészlet

- vésott, elegáns mintával
- 6 vizes pohár 6 pezsgős pohár
- 6 boros pohár 1 vizes kancsó
- 6 likörös pohár 1 boros butella
- 6 sörös pohár 1 likör-üveg

6 Ft 50 Kr

1 románezott kávéáráló csak **1.25**

Vidékre ingyen láda, ingyen csomagolás, ingyen vasúthoz szállítás.

Takács Ferencz

Budapest, VIII., Baross-ter 4. szám Rákóczi-ut végén.

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÜT 31. TELEFON 110-22

Vasárnap, január hó 3-án **2 ELŐADÁS.**

Délután fél 4 órakor mérsékelt helyárakkal, este 8 órakor rendez helyárakkal. — Mindket előadás

A Royal-Orfeum összes új tagjainak felleptével

UJ MŰSOR!
Dróttalan táviró **6** Csálódtam önben
B. U. É. K. kép. Maszéjszaka
A vörös lámpa Montenegro hadat üzen
10 magánszám.
A téllkert tükrötermében **ROYAL-CABARET** és táncatrakciók reggeli 5 óráig
Jegyek elővét díj nélkül válthatók a hét összes előadására. A délutáni előadásokra mérsékelt árakon.

Heti műsor:

1909. január hó	N. kir. Operaház	Nemzeti Színház	Varszínház	Vigszínház	Magyar Színház	Kiraly-Színház	Urania	Hangversenyek
4 Hétfő	—	Az ember tragédiája	—	A király	Forradalmi nász	Mary-Ann	Monte Carlo és a R viera	Royal: Szrantó Dezső
5 Kedd	A hegyek alján	Mary-Ann	Mouna Vanna	Tatárjárás	Forradalmi nász	Mary-Ann	Az élet komédiája	—
6 Szerda	Tannhäuser	Urhatnám polgár A boszorkány	—	Menyőcsapás A király	A sasbók A szerencse fia	A hollandi lány Mary-Ann	A tánc Az éjfél nap országa	—
7 Csütörtök	Bajazzók Paraszibecsület Magyar tancegyveleg	Francillon	—	A tanítónő	Forradalmi nász	Táncos huszárok	A tongor	Royal: Friedmann Ignác
8 Péntek	Fidelló	A falusi verobek	—	A király	Forradalmi nász	Táncos huszárok	A modern sport	—
9 Szombat	Carmen	A falusi verobek	A szerelem iskolája	Jeka ördöge Visszatérés Jeruzsálemből	Hamlet	Táncos huszárok	Palmay-est	—
10 Vasárnap	Rigolettó Táncgyveleg	A csók A falusi verobek	—	Az ördög A király	A szerencse fia Hamlet	A nagymama Táncos huszárok	—	Royal: Gulp Julia

Öröm, vigáság, szerelem

után vágyódik az emberek legtöbbször. De mit ér a legnagyobb öröm, legduhajabb vigáság és az arany tálon elénekbe hozott Vénusz szerelme, ha nincs egészség. Mindenütt nagy számmal találhatók emberek, a kik ifjúkorukban oly mohón élvezték az élet örömeit, hogy meglelt korukban már nem részesedhetnek bennük. De még nagyobb számmal találkozhatunk olyan emberekkel, a kiket a sok munka, az izgalmas hajsz a kenyér után fosztott meg attól, hogy életerejükkel teljes mértékben rendelkezzenek. És mindenfelé igen sokan vannak olyanok is, a kiket különféle betegségek vertek le a lábukról s ezeknek káros utóhatásaitól szabadulni nem tudnak. Mindezek a szerencsétlenek a **megrömlött idegrendszer**, a meggyengült szervezet áldozatai. Egyetlen biztosan ható szere van mindezen bajoknak, egyetlen út vezet e szenvedőket a gyógyulás felé és ez a **világszerte diadalmos villamos gyógy mód**.

Ennek a gyógy módnak érdekfeszítő leírását, a vele elért nagy gyógy sikereket olvashatjuk abban a könyvben, melyet az **Elektro Vitalizer** orvosi rendelő intézet adott ki. A könyv címe: a **Modern Villamos Gyógy mód**, melyet az

„ELEKTRO VITALIZER“ orvosi rendelő-intézet, Bpest, Károly-körút felem. 10. mindenkinek **INGYEN** és bérmentve, zárt borítékban küld meg.

Szelvény egy ingyen könyvre

Az ELEKTRO-VITALIZER orvosi rendelő-intézet

Budapest, IV., Károly-körút 2. felem. 10.
Kérem részemre díjtalanul, portómentesen, zárt borítékban elküldeni a

„Modern Villamos Gyógy módról“

szóló művet { férfiak } részére. (A nem kívánt név: { nők } kötet törlendő.)
cím: _____

Pesti István fődrász, Jászberény, Fő-tér 1908. december 23. Igen tisztelt Doktor Ur! A készüléket már 4-ik hónapja használok a legnagyobb pontossággal és most is kitűnően működik, kezelését teljesen értem. Mióta a készüléket használok, járásum sokkal jobb, étvágyam igen jó, székletem, mely régóta rendetlen volt, most helyreállt. A szímem is sokkal jobb és aki meglát, mind örül és áldja a készüléknek még a feltalálóját is. Én is hálát adok Istennek és a Doktor Urnak, hogy ennyire megszabadított bajomtól.

A KITAGADOTT

— REGÉNY. —

Írta: RICHARD DALLAS.

— Winters, és azt hiszem, ön most mindent elmondott, amit a tényről tudott; mielőtt azonban elmegy ezen helyről, még egy kérdésre szeretnék választ kapni. Azt akarom, hogy itt az esküdt urak előtt legjobb tudása szerint és lelkiismeretére hallgatva, feleljen nekem. Tudott valamit unokabátyja meggyilkolásáról, hozzájárult ahhoz valamiben, vagy ismeri a gyilkost?

Winters ránézett, majd az esküdtekre pillantott s végül erős, nyugodt hangon felelte: — Nem.

— Ez az egész, amit a magas törvényszékek bizonyíték gyanánt bemutatathatnak — jelentette ki Littel.

Ezen bejelentés leirhatatlan hatása volt. A feszült várakozás meg volt törve és helyére nyílt csalódás lépett. A hallgatók esodálkozó, sőt magdöbbentő pillantásokat váltottak egymással.

Ez minden, amit a védelem képes volt felhozni? Hogyan? Hiszen ez nem is volt védelem! Ezt a gondolatot szinte le lehetett olvasni minden arcáról. Csak Littel nem látszott kijönni a sodrából és rövid habozás után az elnök egy óra szünetet jelentett be.

Dél már régen elmúlt, mert az ülés későn kezdődött és Winters vallatása néhány órát vett igénybe. A jelenlévők közül, akik a ráceon belül ültek, eltávoztak, hogy némi frissítőt vegyenek magukhoz.

Másképpen állt a dolog a terem hallgatóságával.

Alig támadt egy csepp mozgás az összeverődött tömegben, hiszen aki kiment volna,

annak más, foglalja el nehezen kivívott helyét, ez pedig bárkire már nagy áldozat lett volna.

Littelre néztem, abban reménykedtem, hogy elhív majd reggelizni. De ő papírai fölé hajolt. Egyáltalán nem is látszott rám ügyelni, így tehát egyedül távoztam.

Mikor visszatértem, ugyanabban a helyzetben találtam és az volt a látszat, mintha el sem hagyta volna helyét. A többiek is lassan beszéllingóztak és a szünet elteltével ismét megkezdődött a tárgyalás.

Már csak a plaidoyer volt hátra. Először Littel beszélt.

Az esküdtek felé fordulva a terem közepén állott és teljesen szabadon beszélt, semmi féljegyzésbe bele nem tekintett.

A hangja mély, komoly esengésű volt, amint elkezdte:

A tisztelt törvényszék tudja, hogy hivatásomat negyven éven át viseltem, de ez volt az első és az utolsó esetem, hogy bünygyben védőként szerepelek. Csak egy parancsoló kötelességérzetnek engedelmesskedtem, amikor ezen ember védőjeként itt megjelentem. Ha a lelkiismeretem hívó szavának ellent tudtam volna állni, egészen bizonyos, hogy kivontam volna magam a kötelesség alól. De egy intő szózat, mely megszólalt hennem, arra kényszerített, hogy ez ember oldala mellett támaszként álljak, akivel nagy igazságtalanság történt. Azért is vagyok itten.

Hányzanak azok a segédesszkeim, amelyek kartársammak rendelkezésre állnak. Ők megszokták, hogy a tisztelt törvényszék előtt beszéljenek, ön nem tudok más anyagot előterjeszteni, mint a megidézett tanúk és főként a vádlott vallomását.

A tanúk vallomását szavahihetőnek tartom és ezért nem is teszek semmiféle próbát ezeknek kételkedésben; azonban a vádlott vallomását is szavahihetőnek tartom és erre hivatkozom.

Azután könnyebb hangon fordult az esküdtek felé:

Meghívás.

A „Mátészalkai Takarékpénztár Részvénytársaság“

XXXVII. évi rendes közgyűlését

1909. évi január 17-én délelőtt 10 órakor az intézet saját helyiségében fogja megtartani, melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívattak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1908-ik üzletéről, a számadások megvizsgálása, a mérleg megállapítása és a felmentvény megadása feletti határozathozatal.

2. A nyereség felosztása az igazgatóság és felügyelő bizottság javaslata alapján és az osztalék kifizetése idejének megállapítása.

3. 8 igazgatósági tag választása.

4. Jegyzőkönyv hitelesítésére 2 részvényes választása.

5. Indítványok*).

Mátészalka, 1909. január hó 1.

Az igazgatóság.

* Indítványok a közgyűlést megelőzőleg legalább 8 nappal az igazgatóságnak írásban bejelentendők. — A mérleg és vagyon-kimutatás a közgyűlés előtt 8 nappal a t. részvényesek által megtekinthető.

SZIVÓ GÁZ BENZIN MOTOROK és LOKOMOTIVOK BILK.
BRÜNN-KÖNIGSFELDI MOTOROK
= EGYED = ABELES EMIL BUDAPEST
ÁRUSÍTÓ V. VÁCI-UT 14.
TELEFON 98-92. SÜRGÖNYVÉGBARSEL

— Az eset rendkívülisége abban áll, hogy az ügyészség által megidézett tanúk vallomása a vádlottat bünygynek tüntette fel, ellenben az ő saját vallomása ártatlanságát bizonyítja. És mégis a kétféle vallomások nem mondának egymásnak ellent, hanem egészen jól megférnek egymás mellett. Azt kívánom tisztelt esküdt urak, hogy tartsák ezt szem előtt, mert ha a dolog nem úgy van, amint én mondom, és a vádlott vallomásában nem lehet kételkedni, akkor nem is ítéltetik el őtet. Jussom eszükbe, uraim, hogy a védelemnek nem az a kötelessége, hogy a vádlott ártatlanságát bizonyítsa, hanem az államügyészségnek kell a bünygyességét bizonyítania.

Igyekezni fogok az általam mondottakat a vallomások szétboncsolása által bebizonyítani, sőt még mást is meg akarok tenni, amire mint a vádlott védője, éppenséggel nem vagyok köteles. Nemesak a lehetőségét akarom megmutatni, hogy más valaki volt a bünygy, hanem a vádlott iránt érzett rokonszenvből rá fogom önöket vezetni az igazi gyilkos nyomára.

Azután pontról-pontra megtámadta a tanuvallomásokat egyenként és részletenként szétszedte őket. Minden kételyt, minden lehetőséget, melyről mi együtt oly gyakran beszélünk, most kifejtett és a legélesebb világításban beállítva, kétségen kívül kiderítette, hogy a tények, amelyek eddig olyan szépen sorakoztak egymás mellé, cseppet sem voltak világosságot a bünygyre.

Az ügyészség ügye és vádjá rongyokra volt szedve és a tanuvallomások, amelyek az imént még a legnagyobb teljességet és világosságot mutatták, most tele voltak csupa homályos, felderítetlen pontokkal. Lélegzetet visszafojtva hallgattam és igazán feszült kíváncsisággal vártam, hová vezet majd ez a csodálatraméltó logika. Az esküdtek pedig a szónak szoros értelmében csüggték a védő ajkán, hogy egyetlen egy szót el ne veszítsenek a beszédjéből.

(Folyt. köv.)

Amato - Lámpa

a világ legtökéletesebb lefelé égő gázlámpája, meglevő bármely gázlámpára azonnal felszerelhető.
40° gázmeztakarítás! **Háromszoros fényhatás!**

A teljes világosság lefelé!

Magyarországi vezérképviselők: **MIKLÓS TESTVÉREK** BUDAPEST, VI. kerület, Liszt Ferenc-tér 3, sz.
Sürgőnyezim: Exelstor. TELEFON: 16-37. Ismertető prospektus ingyen és bérmentve.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

**JEGYGYÜRÜK,
HÁZAJÁNDÉK-
TÁRGYAK**

**A LEGELŐNYÖSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN**

**ÉKSZERÉSZ-ÉS MŰÖRÁS-
üzletében szerezhetők be.**

BUDAPEST, Erzsébet-körút 29.

**VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDÍTOK.
ÁRJEGYZÉK 20 000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.**

Ezen szabadalmazott ágy tömörreszekkel, rézdiszszel, erős aczélsodronnybetéttel 32 kor.
Réz függönyrudak, teljes készlet 4.50 K.
Rézagy sodronnybetéttel 80 K. Rézagy-csiszolás és javítás 17 K.
Vaskeretes ágybetét, erős minőségű 11.50 K. Fakeretettel 7.50 K.
Kárpitozott matracok minden kivitelben.
Vas- és rézbutorokat legelőcsöbben szállít!

PROHASZKA JÁNOS gyáros
VI., Gróf Zichy Jenő-u. 46.
(Vált Utca-za.)

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACS

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyvesztést, hólyagbajt, sebeket, hújakort (gyphilist), bőrbajokat, elgyengült térberőt, idősebbeknél is, öntertőzést és annak utóbjait, ideg- és hágerinezbajt, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 4-9-ig és este 7-8-ig.

BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KÖRUT 2.

Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik.
Levél útján is biztos gyógyulter.

KÜLÖNFÉLÉK.

Bolond István.

Ki ne vigadt volna? Ki ne sirt már volna?
A bolond legényről?
Csendes őszi estén, ha pergett a rokka;
Künn a faluvégen. —

Ájzatos anyókák, ahogy szörnyűköltek
Aston szemekkel.
S minden este újra végigkönyeztettek;
Eladó szűzekkel.

Ki ne hallott volna? Ki ne hallott volna?
A bolond legényről?
Csendes őszi este, ha pergett a rokka;
Bolond szerelméről. . .

Szegény volt a legény. Gazdag volt a leány,
Azonkívül hüszke.
Meddő szerelmében szegény, szegény István,
Eszét elveszítette.

Minden kis falunak van ilyen átkozott
Eszelős legénye.
Aki haszatlanul vágyott, kívánczolt
Egy leány szívébe.

Vigadjon, sirasson, aki leli kedvét
Rajtán a bolondon.
Valamenyvi legény eszelős szerelmét
A szívében hordoni!

Abonyi Andor.

(Mária Antoinette utolsó napjaiból.) A boldogtalan Mária Antoinette szomorú históriája még ma is sajnálattal tölt el mindenkit, valahányszor újabb és újabb epizódjai kerülnek nyilvánosságra. Legutóbb Funck-Brentano tanulmánya révén új adat jelent meg a francia hirlapokban. A szép királyné kárvariája akkor kezdődött, amikor a felsőges nép a királyi családát Versaillesből Párisba hurcolta. Beaulieu, a színész, a királynét szállító kocsit ládáján ülve, arcfintorgatással gúnyolta a szegény asszonyt, aki megegyen maga elé bámulva, gondolatban másfelé járt. De amikor kis fia, dauphin felkiáltott: „Anyám, éhes vagyok!” Mária Antoinette sírva fakadt. A Temple tornyában való fogása idején, napi sétája alatt kénytelen volt örei mellett: elhaladni, akik pipájuk füstjét az arcába fújták. A durva katonák még a szobáját sem ki-

mélték meg s elfoglalták a kis kandallót, úgy hogy még melegedni sem tudott. Időtöltésből kötéssel foglalkozott; ezt is megöltötték neki. Egyedül azt engedték meg, hogy rongyos, lyukas lepedőket foltozgatson. Néhány nappal a köztársasági kikiáltása után fehérneművel látták el. A varrónók, pusztá figyelenből, nevének kezdőbetűit és a királyi koronát himezték bele a fehérneműbe. Megparancsolták neki, hogy a koronát sajátkezűleg távolítsa el onnan. Amikor XVI. Lajost a vérpadra vitték, gyászruhát kért a maga számára és egy égytakarót. A gyászruhát megkapta, de az égytakarót megtagadták tőle. Ez január hónapban történt. 1793. augusztus 1-én a Temple tornyából átszállították a Conciergerie-be; szállítás közben a fejét valamilyen megütötte.

— Fáj-e? — kérdezte a porkoláb.
— Nem, nekem már semmi sem fáj többé — felelte a királyné szelíden.

A durva katonák az új fogházban is egész nap a szobájában tanyáztak és úgy befűstölték a szobát, hogy a királyné szeme kivörösödött, a feje pedig megfájdult. Még a tüt is elkobozták tőle, hogy valami munkával ne tölthesse el idejét. Ez alatt pörének az anyagát elkészítették s védőöngyvedéket is rendeltek ki melléje hivatalból, de csak egy nappal a tárgyalás előtt; és a védőöngyvedék megjárták, mert azért, amiért védelmezték a vádlottat, maguk is börtönbe kerültek. Képzelték, mennyire törvényes volt a tárgyalás és a bírák igazmondása. A halálra ítélt királyné, mielőtt a vérpadra lépett volna, át akart öltözködni és fehérneműt akart váltani. Egy katonát ekkor az úgárhoz lépett. A királyné kérte, hogy távozzék, hogy legalább öltözködését tanuk nélkül végezhesse. De a gyáva fiétkó nem tágított s Mária Antoinette kénytelen volt utóbb utjára is a katonára gonosz, kíváncsi szeme látára felkészülni. Amikor a halálra ítélték kocsiján a nép sűrű sorai között haladt végig, egy kis gyermek, akit az anyja magasra emelt feje fölé, kezével eseköt intett a királyné felé. A királyné meölygött a gyermekre, majd kiesordultak a könnyei. Utolsó könyvei. A vérpaden bámulatos nyugalmat tanúsított.

— Franciaország vagyona. Franciaországot tartják általánosságban a világ leggazdagabb országának és ezt a véleményt valahányszor arról volt szó, hogy rövid idő alatt nagy összeget kell előteremteni, ezideig igazolta is. Azt az ötmilliárd

hadikárpótlást, melyet legutolsó háborúja után Németországnak fizetett, oly gyorsan összehozta, hogy az eleinte általában elviselhetetlenül nagy-nak tartott összeget még keveselték is. Az orosz-francia barátság időszakában milliárdok vándoroltak Franciaországból Oroszországba, úgy hogy ma Oroszország körülbelül 14 milliárddal tartozik Franciaországnak. Ilven körülmények között bizonyára érdekes megtudni, hogy mekkora a franciaiak nemzeti vagyona. Paul Leroy-Beaulieu, a kiváló nemzetgazdász az örökségi adók alapján kísérlette meg a számítást. Franciaországban évente 400 ezer örökség nyílik meg. 1907-ben 416,921 volt a száma. Ezek közül 15,347 esetben az aktívákat felemésztették a passzívák. Az összes hagyaték értéke ötmilliárd és 462 millió frankra rugott. Azok az összegek, amelyeket az örökösök törvényellenesen eltagadtak, a tudós véleménye szerint olyan minimálisak, hogy számításba sem jönnek. Körülbelül egy milliárdot tesz ki az élők közötti ajándékozások összege. Ha már most felteszük, hogy átlag harminczöt évi időközben minden vagyon gazdát cserél, úgy az előbb megállapított összeget meg kell még sokszorozni harminczöttel, hogy a Franciaországban levő összes vagyon összegét megkapjuk. Ennek a forrásnak eredménye 225 milliárd és 750 millió frank. Ez tehát Franciaország nemzeti vagyona.

(Fogorvos Kr. e. a negyedik században.) Egy olasz folyóirat hasábjain érdekes apróság van a Kr. e. negyedik századbeli fogorvosok művészi munkáiról. Galli nevű olasz professzor Faleriiben az etruszkok ősi városának ásatásakor egy koponyára akadt, melynek szájüregében négy arany kupalakat talált, melyek közül kettő hibás, lyukas fogakat fedett be, kettő pedig műfog gyanánt volt alkalmazva. Ebből látható, hogy a fogaknak arannyal való burkolását már az etruszkok ismerték és az a körülmény, hogy e fogakat ma 2300 évvel később is ép állapotban van, arra mutat, hogy az ő etruszk fogorvosok minden esetre alapos munkát végeztek s a modern fogorvosok is megcsodálhatják azt a négy arany fogkoronát, mely az említett koponya szájüregében diszeleg.

Katzky Lajos

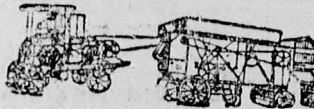
építőművelő-mester

Zephir szab, ajtócsukók és elcsorduló tüzhelyek mint raktára

TELEFON
32 - 78.

Budapest, VI. ker.,
Liszt Ferenc-tér 14.

Benzin-, nyersolaj-, és szivogáz- motorok

Motoros cséplő-
készletek

A legjobb gének. A legolcsóbb üzem.
Kezvező fizetési feltételek.

Tessék árjegyzéket kérni, ingyen küldjük.

Dobry Ant. motor- és
gépgyárainak

magyarországi egyedárusítói:

Szabó Emil és Társa
Budapest, Ferencz József-tér 6. sz.
(Gresham palota.)

DÓCZI M.

Budapest,
Rákóczi-ut 10/A.

Egyedárusítása a világhírű
amerikai

„GO-ON”
cipőknek.

Párja 18 és
20 kor

Férficzipők:

	Kor.
Legújabb! Amerikai cipők, sz. les. talppal	13.-
Leaf romabb boxbőrű, cugos 9.50, tűzős	10.-
Francia sevró, cugos vagy tűzős 10.- gombos	11.-
Boxbőrű tűzős, sima vagy betétes	8.-
Posztó, borrel körül 8.50, oroszziakkal	9.50
Ugyanilyen, 24 cm. magas-szaru bőrrel	10.-
oroszziakkal borítva	11.-

Női cipők:

Zerge- vagy borjubőr, tűzős vagy cugos	7.-
Legújabb boxbőr, tűzős v. cug. 8.50, gombos	9.-
Francia sevró, tűzős vagy cugos 10.-, gombos	10.50
Posztó, borrel körül 7.50, oroszziakkal	8.-
10.000 par női, posztó komotéppal	2.- 3.-

Férficsizmák:

Amerikai boxbőrű, tiszt. csizma	24.- 28.-
Bagariabőrű, erős diptalappal	18.- 22.-
mai nabol, tobofole kitalásban	12.- 16.-

Videki megrendelések aznap eszközölhetnek

Requiesek 30 koronán fölül be-mentve.

Meg nem felelő árú kész.eggel becsorólek.
150 fényképpel ellátott remekül kiállított képek nagy árjegyzéket kívár
nutra ingyen és bérmentve küldök.

Párisi világtkiállítás «Grand Prix» 1900.

Kwizda-féle RESTITUTIONSFLUID mosóvíz lovak számára.

Egy üveg ára K 2.50.

Az udvari istállóknak továbbá a nagyobb katonai és
polgári istállóknak több mint 40 év óta használatban,
nagyobb strapák előtt és után való erősbítésre és elő-
gyógyításra, az inak merevségének elhárítására és lovak
a legnagyobb munkabírására alkalmas.

A Kwizda-féle Restitutionsfluid
csak akkor valódi ha a fenti véd-
jeggyel van ellátva - Védjegy,
szimkép és gőnyjelés törvényesen
véde.

Főraktár: TÖRÖK JOZSEF gyógyszerész, Budapest, VI., Király-
utoza 12. szám és VI., Andrássy-ut 28. szám.

LITTLE JOHN

*Örökös
Toll*

A TÖLTETHETŐ TOLLAK KIRÁLYA

LITTLE JOHN

TOLL NÉLKÜL, PLATINA-HEGYCYEL

DARABJA: 4.- KORONA

AZ ANGLO-AMERICAN-PENS
MAGYARORSZÁGI VEZÉRKÉPVISELETE

BIENENSTOK LIPÓT ÉS FIA
BUDAPEST, IV., DEÁK-UTCZA 17.
GÉNYHÖK ÉS VISZONTÉLADÓK KERESZTETNEK

LITTLE JOHN

Ismeri ön már a
RICHTER VINCZE-féle
haj- és szakállnövesztő
= kenőcsöt? =

Utólrhetetlen
hatású hajhullás
és korpaképző-
dés ellen és erő-
teljes hajsznö-
ves előidézésére

Egy tégely ára
használati uta-
sítással 3 kor.

Shampon (haj-
mosó por) a leg-
jobb fej tisztító
szer.

Egy csomagára
50 fillér. — 70
fillérrelvábilyeg
ellen bérmentve
küldeték. — El-
ismert legjobb
készítmények. —
Naponta szétkül-
dés a világ min-
den részébe. Ausztria és Magyarországra után-
vétell, a többi államokba közpénz ellenében.

RICHTER VINCZE
specialista hajápoló szerekben

: WIEN 9/4 Sobieskygasse No. 22. :
Bécsi raktár: MOLL A. gyógyszerész,
I., Tuchlauben No. 9.

Hirdetések felvetetnek
a lap
kiadóhivatalában.

Magyar Styria Kotógépgyár

BUDAPEST.
A legjobb és leghíresebb
kötőgépek

szahadalmazott zárrakkal ellátva.
Teljes tanítás ingyen. Árjegyzék bérmentve

Foij József Lajos cégvezető, Iroda és eláru-
sítóhely Csengery-u. 54. e

Biztos gyógyulást keresőknek
kik bármely

nemi betegségben szenvednek

mint húgyveső és hólyagbajok, húgyvesőszűkítések, vizelet
zavarok, éjjeli magömlések, sebek és bajakáros bantalmak
(siphilis) az önfertőzés utóhatájaként fellépő idegbajok,
korai férfierő elgyengülés, bármily bőrküülések stb.,
nőknel fehértályás, méhbagajok nános, gyors és gyö-
keres gyógyítására szigorúan tudományos és fel-
külsmeretes gyógymóddjánál fogva legjobban ajánljuk

Dr. Garai

hírneves szakorvosi rendelő-intézetét

Budapest, VI., Andrássy-ut 24.

Rendelés naponta 10-4-ig és este 7-8-ig. Idült húgyveső és
hólyagbajok vizsgálata villamos húgyvesőtörő segélyvel.
Védők levelekre kimerítő választ és szakzszerű tanácsot
nyennek, gyógyszeréről gondoskodva lesz. Titoktartás
biztosítva.

Nőknek külön váróterem.

Magyar Könyvtár.

Szerkesztő Radó Antal.

Egy-egy szám ára 30 fillér.	535 szám	Minden fizet külön is kapható.
--------------------------------	--------------------	-----------------------------------

UJ:

517. Höfding Harald. Darwin élete és tana. Ford.
Zoltán Vilmos

518. Gustave Flaubert. Egy 10 lélek. Fordította
Gábor Andor.

519. Shakspeare. Julius Caesar. Fordította Vörösmarty
Mihály.

520. Farkas Pál. Keleti uti képek.

521-522. Halász Zoltán. Mester-játszmák.

523. Conan Doyle. Scherlock Holmes kalandjai. VIII. so-
rozat. Fordította F. Fayer Rózsa.

524-525. Schopenhauer Arthur. Paranczisek és
Maximák. Fordította dr. Szemler L.

526. Cicero beszéde Archias érdekében. Fordította
Szarovszky János

527-528. Kegel Miksa. Lassale Ferdinánd élete. For-
ditotta Zoltán Vilmos.

529. Rákosi Viktor. Oroszlánkölyök. Regényes szin-
játék 3 felvonásban előjátékkal

530. Szemere György. Mimi komtesz és egyéb el-
beszélések

531-534. Ignotus. Olvasás közben. Jegyzetek és meg-
jegyzések.

535. Goethe. Clavigo. Szomorújatek 3 felvonásban. For-
ditotta Radó Antal

Kiadja

LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaság
Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 21. szám.
Kaphatók minden könyvkereskedésben.

CLIMAX és ECLIPSE

nyersolajmotorok és lokomobilok

Legjobb és leg-tesőbb hajtóerő mezőgazdasági és ipari célokra.

Nincs robbanási veszély,
se pénzügyöri ellenőrzés.
Elsőrangú referenciák.

Bachrich és Társa

BUDAPEST, HAMBURG, BEOS
MOTORGYAR

Magyarországi raktár és iroda:
Budapest, Szabadság-tér 17., Tözsde-palota.

E hirdetés rovatban minden szövegegyezri beiktatása közönséges betűkből 4 fillérel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szövegegyezri beiktatása közönséges betűkből 4 fillérel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V., Balvány-utca 6-C. 28

Azonnali pénz-előleggel beraktározunk butort, kocsikat, varrógépeket, autonóbit és kereskedelmi árut, száraz raktárainkban „utólagos díjjel” és igen mérsékelt díjak mellett. Tauber Ármán és Társa, Baross-tér 18. Telefon 97-66.

12 drb Makart-fénykép, matt vagy fényes 5 frt. 12 Kabinét, matt vagy fényes 4 frt. 12 Visit 150 a legjobb kivitelben **Herz fényképszéna**, Budapest, Rakóczi-ut 16. Vidéki megrendeléseket bármilyen fénykép után.

Parlamentari
gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíróiskola. Díjtalan gépirás-oktatás, magyar, német fogalmazás. Kereskedelmi akadémiái tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az **Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület** hivatalos tanfolyama. Alapította **Markovits Ivan** 1868-ban. Biztos állásközvetítés. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. sz. előbb Gyár-utca 4.) Czinre vizsgálunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépektől s más hirdetésünket utazóknak több tanfolyamoktól függetlenül. Telefon 64-68. Berások egész napon át. 28944

Mézédes
csemegecsözlő, fagymenteseket postakosaránként 3.50, csemege fajtalmak és nemes birsalmak postakosaránként 2.80, 50 kilónként 18 koronáért, papírhéjú csemegecsözlő postakosaránként 3.50. Fajborokat hektoliterenként lefejtve 28 koronáért kölcsönhordóban szállítja Gyümölcskivitel Csongrádról.

Hordós
savanyú káposztát hasábal és zöld babot a legkifűnőbb ízűeket postakosárúvegekben 3 kor., ananász kajszinbarackokékvárnak kilóját 2.20, mézédess szilvalekvárnak 1 kor., különleges birsalmaekvárnak vagy sajtnak 1.80. Fajborokat hektoliterenként lefejtve kölcsönhordóban 28 koronáért szállítja Gyümölcskivitel Csongrádról.

Vesszőkosarakat
minden nagyságban a legolcsóbb ár mellett szállítja Gyümölcskivitel Csongrádról.

Neu Samu és Fia
szállítóeszköz és gépgyár, kir. országos fegyintézet
Vác.
Gyárt: mindennemű fa-és vastalicskát, kő-és kőzetkocsit, szerszámokat, emelőgépeket, kettős áttétellel tüzfűtőeszközöket, kerti és locomobilfeckendőket stb. stb.
Állandó nagy raktár. **Kérjen ajánlatot!**

Pénzszekrények
és amerikai irodabutorok, használtak és újak rendkívül olcsó áron szállít **Hirsch és Társa** Budapest, VII., Szegényház-tér 5. szám.

Gimnáziumi,
reál, kereskedelmi, polgári, egyetemes önkéntességi, bármely érettségi vizsga letéveséshez igényelt tantárgyakból legjobb módszer szerinti tanít és tanított kitanuló philologus, matematikus. Egyenként oktatás. Tanítványok csak korlátolt számban vétetnek fel. A bannulatos eredményeket igazoló okiratok a lakásban megtekinthetők. **Goitein Henrik** Budapest, VII., Damjanich-utca 39., II. em. 10.

BUTOROK
háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezések, réz- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök, valódi angol bórgar-niturák eladása s vétele **Wechsler Károlyné** VII., Király-utca 23. I. em. Kazinczy-utca sarok. 263

Stenográfia
Rákóczi-ut 60. sz. Magyar, német gyorsíró- oktatás. Ingyenes gépirás-tanítás az összes rendszerű írógépeken. A „Stenográfia” Országos Gabelsberger gyorsíró- és gépiró-iskolában havonta új magyar, német gyorsírás, gépirás, kereskedelmi és sokszorosítási tanfolyamok nyílnak. Levelező és vitairási tanfolyamok. Okleveles gyorsíró- és kereskedelmi iskolai rendes tanárok. Az intézet sokszorosító és másoló irodája elvállal mindennemű írás és dízsmunkák elkészítését és sokszorosítását. A „Kalligrafia” széprási osztályában fényesen bevált gyakorlati módszer következtében minden esetben sikeres kézirás-oktatás. Mérsékelt tandíj. Beiratások naponta kizárólag Rákóczi-ut 60. I. em. Nem tévesztendő össze hasonló hangzású iskolákkal. Kérjen tájékoztatót. 262

+ Soványág +
Az egyedüli eredménytől kísérő háziaszer a dr. William Hartley tanár amerikai erőtáppora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek. — Hölgyek remek keblet. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jótállást. Vérszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknél nélkülözhetetlen tápszert. Kiténtve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Készítők levelek minden országából. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utatissal. Póraktár: **Balázs Mór E.** Budapest, VII., István-ut 11, II/1.

Jogi,
politikai szigorlatokra, alar- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyszintén államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: **Dr. Kállay Zoltán jogi szeminariuma**, Bpest, IV., Magyar-utca 3., III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsa-u. 44.) Ne téveszsze össze más hirdetéssel. 661

Magan építőiparos-iskola előkészíti építő, kőműves és kőfaragó vizsgához biztos sikerrel. Szeregy díjazás mellett elfogad tervek készítését, felülvizsgálatokat és statisztikai számításokat. **Vagl József** műépítész igazgató, Budapest, VII., ker. Baross-tér 17. szám. 29110

Zálogcédulát
Ingóköri, brillansok, aranyat, ezüstöt, ékszeres és reglőket vesznek. Kertész ékszerész, Budapest, VII., Király-utca 85. szám. Telefonszám 95-48.

Saját gyártmányu vas- és rézbutorok
Rézgyörgy --- frt 45.-
Vasgyörgy matracozzal --- 8.50
Gyermekágy --- 11.50
Sodronygyörgy --- 3.50
Vas- és rézbutorok gyári árban.
WEISZ LIPÓT Király-utca 99. sz. TELEFON 57-91.

30 forint. Varrógépek
egy új valódi eszladi Singer varrógép, zárszekrényvel és 1000 fill. értékű csakis **SINGER A.** mügépszénel
Bpest, főútlel Akácfu-u. 55. Mindennemű varrógépek javítását a legújtanóssárbán elvállalom. Árjegyzék ingyen.

Zálogcédulákat
vesznek. Elzálogosított brillansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereseket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. 736
SCHILLER IDZOR ékszerkereskedő Budapest, Sip-utca 8. szám.

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása
háló-, ebédlő-, szalon-, uriszoba és irodai teljes berendezések. — Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rézbutorokban.
GROSZ SANDOR és Társa Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. szám, ezelőtt Gyár-utca. Telefon 14-09.

magannyomozó
törv. bejegyzett cég elvállal bizalmi, házassági, örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutatásokat, szemléket, lakások, üzletek feltűnés nélküli megfigyelését s eltűnt egyének és névtelen levelek irónak kinyomozását, bel- és külföldön. **Barna Libor János**, Budapest, Rákóczi-ut 6. I. 15. Telefon 103-52. 28887

Elsőrendű SINGER varrógépeket
nagyban eredeti gyári árban 78 koronától felebbe és minden árfeletlenél nélkül. Navi 8-10 kor. részletezésre szállítunk 10 évi jótállással.
Láng Jakab és Fia varrógép és kerékpár nagykereskedők, Budapest, József-körút 41. sz. Füközletek Baross-tér 4. szám és Budán: Margit-körút 6. sz. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Ugyanakkor nem dolgozunk.

Ajtók, Ablakok,
vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók.
Wiener A. utodánál BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon 62-80.

BENZINMOTOROK
15-25 lóerőig műhelyünkben gyártilag kijavítva, valamint új motorok is, jótállással és kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók.
Kallai moortelepen Budapest, VI., Magyvező-utca 43. Ugyanitt használt gépszéplő-készletek és orlómalmok is kaphatók.

Fűthető fürdőkád,
körmelegítő kályhával, kádak 12 K-tól felebbe. Jékszerekenyök és háztartási cikkek nagy választékban.
LEFKOVICS ADOLF Wesseleny-utca 51 E Erzsébet-körút és Hársfa-utca között Árjegyzék bérmentve.

Badacsonyvidéki
finom hegyi borokat, törkölypálinkát, csemegecsözlőt, szőlőgyógyókat, szőlővesszőket a legjobb minőségben, mérsékelt áron szállít **Balogh Gyula** szőlőgazdásága Balatonhenye. Árlap ingyen. 5701

A legelőnyösebb részletezésre
zongorát, pianinot, ozimbalmot, hegedűt
késszépben árakon a legújabb rendszerű
bankhitel után kizárólag csakis **REMÉNYI** nagy magyar hangszertelepen **Prospektus és árjegyzék** ingyen. 649 Budapest, Király-u. 53.

Réthy
név látható a valódi pe-metefü csukorka minden egyes darabkáján 28796

Badacsonyvidéki
finom hegyi borokat, törköly pálinkát, csemegecsözlőt, szőlőgyógyókat, szőlővesszőket a legjobb minőségben, mérsékelt áron szállít **Balogh Gyula** szőlőgazdásága Balatonhenye. — Árlap ingyen.

Ha megiepo és praktikus alkalmi aján-dékra akarunk szert tenni, akkor Kohn Ede és Tsa-utoda, Budapest, Város-ház-utca 6. (völt Granátos-utca) czéghöz forduljunk. E régi szolid cég-nél előnyösen szerezh-tünk be arany-, ezüst-és ékszerárut. 29505

ELEKTRO-MOTOROK
minden nagyságban állando nagy raktár
LAUB LIPÓT BUDAPEST, 648 Liszt Ferenc-tér 17. sz.

Elsőrendű vadonatúj Singer női varrógép
27 forintért karika-bajost 40 forintért, centralbo-4-t, iparogépeket igen olcsón s évi jótállással szállítok, vidékre árjegyzék in-gylen. **Krausz Henrik** varró-gépgyári raktára Budapest, IV., Veress Pálné-u. 40. főútsz. 5. Viszonteladónak árengedem.

Zálogcédulákat
vesznek. Elzálogosított, brillansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereseket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.
SINGER JAKAB ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. szám Izabella-utca sarok.

INGYEN! Sérvkötő,
múlábak, mükezek, mü-fűzők, támgépek, egye-nestartók, haskötőkről és az összes betegápolási cikkek-ről szóló nagy képes árjegyzé-künket barkinek ingyen és bér-mentve zárt borítékban küldjük.
UNIVERSALIS SÉRVKÖTŐK
páratlanok, kis gummi nyomlap-pal legnagyobb sérv is elzárható.
SÉRVKÖTŐK egyoldalu 4-14, két old. 8-22, gummiból 6-12 korona.
Gummi harisnyák, haskötők mérték szerint készítettnek.
Magyar Orvosi Müszertár Budapest, VII., Bákéci-ut 32. (a Rókus-kórházszel szemben.) Pontos árlap és a vörös keresztre ügyeljünk.

!!! Olcsó kölcsönök !!!
Tisztviselői kölcsönt 6-61/20-ora, 15-35 évre, kezések és életbiztosítás nélkül is. Életbiztosítótól való elutasítás nem akadály. Előzetes költség nincs! Díjazás utólagos! **Jelzalogkölcsönt 4-4 1/2%-ra 4-62-5.05%-o annuitás mel-lott. Másodhelyre 61/20-ora** **Övadekokra az érték 75%-o-ig** **Katonatiszteknek** hadnagy-tól kezdve előnyös feltéte-lekkel. **Tárczahitelt, Váltó-kölcsönt** gyorsan és elő-nyösen folyósítunk. **Ingat-lanok, erdők, bányák adá-s-vétele. Osztálysorsjegyek** hivatalos áron. Mindentéle bankügylet lebonyolítását elvállaljuk!! Minden fel-világosítás díjtalan! Kép-viselek alkalmazatnak! **Knn és Társa** bankbizo-mányi és kereskedelmi iroda. Budapest, VI., Eötvös-utca 2. Király-utca sarok. Telefon: 105-34. Valászbélyeg. 23430

Most jelent meg: A Zsombokréthyak.
Csaldörtörténelmi tanulmány. írta **RUDNAY BÉLA.** Ára 5 korona.
Kapható **LAMPEL R.** Könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.t. Budapest, Andrássy-ut 21.

Vadászfegyver
Ritka kedvező alkalmi vétel egyenként is potom áron eladó. Közöttük **Toplewer-kulcs** Lan-caster 20 frt. Előrefekvő lakatszerkezeti, modern Hammerles 35 forint. **Grener-zéru,** Bücksflinte 40 forint. **Schneller** Mannlicher 28 frt. **Ejjector** (tölténykivető) Hammer les, 105 frt. **Drilling**, valódi Krupp acélszelevekkel 65 frt. **Winchester** 35 frt. **Néhány jobb revolver,** mint **Brauning Welodogg** hammerles, ugyanitt **aján-déktárgyak** szebbnél-szebb dísz es használati tárgyak és gramofon beszélőgépek valamint **Görz, Zeiss, Voigtlander** és más finom fényképezőgép, perssa szö-nyegek és egy motorke-rekpar nagyon olcsón azo-nal eladó. **IV/S. Egyetem-tér 5. sz. Radnál.** (Nem Egyetem-utca) 49082

INGYEN
DRÁGÁBB, MINT MÁLKUNK REMÉLT FÉNYKÉP
NAGYÍTÁSOK
ADUNK EGY LETYAGYÁRÚ KÉPEZ 3 KORONÁRT 125 ESZES PASZPANKYVAL 55-68 CMA. NAEGYÁBBAH CSODÁKALMAK ÉS ZINIBS
OLAJKEP
ÁRA 10 KORONA. KÉPPISZELÉS ANNYIHOGYA FELVÁLTÁSNAL.
SZAVATOSSÁG
MINDEN IRÁNYBA **RAFAEL** PÉNTESZERN MÜTEREM BUDAPEST, VI. BOKTORCILLA-ÚT 10. MÜTÖTTE 1914 ÉS 1908 ÉS 1909 KÖZÖTT MÉRMEZTŐSZÁMÁLLITÁSNAL ÜZEMELT. KERESZT TEL. 6. ARANY-ÉREMMEL.

KÖZIGAZGATÁS.

Technikusok a közigazgatás élén.

Budapest, január 2.

Halász Lajos képviselő költségvetési beszédje egész kis irodalmat teremtett. A diplomás proletárság elszaporodásáról mondotta el igen figyelemreméltó megfigyeléseit.

Egy előkelő napilapban Cserháti Jenő sietett igazat adni neki, és megemlítette, hogy amíg Ausztriában 100 technikusra 120 jogász esik, addig Magyarországon minden 100 technikusra 500 jogász, ami azt mutatja, hogy nálunk a jogi pálya túlszűfolttsága aggasztó méreteket ölt. Az egyetemeken és az akadémiákon például 1902-ben még 6590 jogász tanult, 1906-ban már 7260. Míg ellenben a József műegyetemen ugyanez idő alatt 1680-ról 1300-ra apadt a hallgatók száma. Ha pedig a felső ipari szakiskolák tanulóit is számításba vesszük, kiderül, hogy ezeknek a száma stagnál, de csak azért, mert az ipari pályára kívánczó fiatalság számára nincsen elegendő intézet, és így a jelentkezőket évről-évre nagyobb számban utasítják vissza. Ez a helyzet szülte aztán azt az állapotot, hogy ha a jogászokkal a szakiskolai tanulókat és a mérnökhallgatókat egybevéve hasonlítjuk össze, akkor nálunk minden 100 ilyenre esik 240 jogász, Ausztriában ellenben csak 30.

Ezen a bajon a cikkíró szerint okvetlenül segíteni kell, és pedig egyrészt a felső ipariskolák számának szaporításával, másrészt oly módon, hogy az 1883-iki már elévültnek tekinthető közigazgatási törvény megváltoztatásával, mely csak jogi képesítést ismer, a közigazgatási vezető állásokat meg kell nyitni a műszaki képesítésű emberek előtt. A mérnökök tudniillik, eddigelé csak alárendelt állásokat tölthettek be a tör-

vényhatóságokban, ezentul lehetővé kell tenni, hogy a mérnökből szolgabíró és más egyéb is lehessen, egészen föl az alispánig. (Főispánt azért nem mondunk, mert mérnökfőispán most van.)

Ez az eszme megérdemli, hogy foglalkozzunk vele, nemcsak azért, mert első sorban is: közigazgatási kérdés, hanem azért, mert úgy sejtjük, itt voltaképpen a technikai képesítés felsőbbbsége és általánosabb értéke van kiemelve a jogászai képesítésé fölé. Ha jól értettük ugyanis, a felső ipariskolák szaporításával a jogi pályáról az iparira akarja terelni a fiatalság egy részét, másik része számára pedig azt teszi ki látásba, hogy lesz egy reformtörvény, mely a mérnök előtt megnyitja a közigazgatás sörömpőit, ami által a jogászok száma apadna, a technikusoké ellenben fölszaporodnék, és így a diplomás emberek száma nem lenne kisebb. De egészen más dolog: a technikus pályán való tultermelés, mint a jogi pályán. A mérnök, aki közigazgatási pályára készült, és onnan kiszorul, nem válik proletárrá, mert tért talál az iparban, sőt külföldre is mehet, (a magyar mérnököt még Angliában is keresik) míg ellenben a jogász, ha hivatalba nem jut, kénytelen ügyvédnek menni, s ez a pálya már ma is úgy túl van tömve, hogy az egész társadalmi katasztrófa.

Nézzük azonban és bíráljuk meg azt a módot, amelylyel a cikkíró a közigazgatásnak e nagyjelentőségű reformját megvalósítani akarja.

Volt azelőtt egy terv, melynek készítője abból indult ki, hogy a közigazgatás ezélszerű vezetéséhez ma már műszaki ismeretek is szükségesek, sőt elengedhetetlenek, s azt indítványozta, hogy a jogi karon, úgy az egyetemeken, mint az akadémiákon nyissanak olyan tanfolyamokat, amelyekben a hallgatók enciklopedikus műszaki ismereteket sajátíthatnának el.

A cikkíró ennek éppen az ellenkezőjét indítványozza. Műszaki tudást csak úgy mellesleg, egy tanfolyamon szerezni lehetetlen, de nem lehetetlen a felső ipari iskolák hallgatóinak jól megtanulni a közigazgatási jogot egy erre a célra szervezett tanfolyamon, amely egy évre terjedne, s amelyen még az általános műveltséghez tartozó tárgyakat is előadnák, s az ilyen képzettségű végzetek előtt azután meg lehetne nyitni a közigazgatási pályákat. A mérnökök előtt szerinte már most meglehet, mert hiszen azok közigazgatási jogot anélkül is tanulnak.

Ami már most e terv méltatását illeti, annak a mérnökökre vonatkozó részét minden tekintetben helybenhagyjuk. Osztozunk abban a meggyőződésben, hogy a mérnök, mint közigazgatási gyakorló nagyban hamar bele fog tanulni a közigazgatási gépezet kezelésébe s pár év alatt éppen olyan jó főszolgabíró válik belőle, mint azokból a rokonszenves fiatal dzsentrifükből, akik valamely vidéki jogakadémián teljes négy éven át közmegelegedéssel táncoltatták a város előkelő kisasszonyait. A jogtudományok terén ellenben semminemű csuf stréberkedésnek nem adják jeleit. Ez eddig rendben van.

De hogyan képzeleli azt a cikkíró ur, hogy a felső ipariskolai fiatalságból közigazgatási vezető állásokba való embereket lehessen nevelni egy évi tanfolyamon, ahol még az „általános műveltség“ tekintetében való elmaradottságukon is javítani kellene valamelyest?

Ez az indítvány — öccsánat, nem mondhatunk rá mást — egy kicsit laikus színezetű. Mert hiszen a cikkíró ur kétségkívül tudja, hogy olyanféle közigazgatási tanfolyam, aminőről ő szól, a községi jegyzőjelöltek számára most is van, de azokra csak 8 középiskolai végzettséggel lehet bejutni, sőt újabban az érettségi vizsgáltól akarják függővé tenni a főlvételt. A 8 középiskolai

A mentő.

Irta: Jean Reibrach.

— Mondd csak, Suzanne... Az, amit anyád mivel a fiatal Bossyval... az mégis csak sok!... Még nevetségesekké leszünk vala mennyien...

— Ah! úgy véled?

— De mennyire! Hisz az egész világ észreveszi! Apád kivételével, természetesen... Fogadni mernek, hogy holnap megint...

A szobában, melyben Dévre ur és Dévre asszony estélyről jövet éppen vetkőzöttek, egy pillanatra nem hallatszott más, mint ruhahogás s egy-egy ékszer hullása az ékszerasztalra. Dévre ur gondolatban tovább fűzte észrevételeit az esetről, míg az asszony férje vakságán bámult, aki ahelyett, hogy észrevette volna, mily tüzzel udvarolt neje-nek a szobán forgó Bossy, — annak anyját, Dorgel asszonyt, vette gyanuba.

Másnap megjelent lakásukon Dorgel ur s vacsorára hívta meg vejét és leányát. Távozáskor így szólt:

— Ne jöjj nagyon korán, Suzanne. Anyádnak migrainje van. A vacsora kezdetéig pihenni akar...

— Látod! — diadalmaskodott Dévre. — Egyedül akar maradni! Egyedül Bossyval!

— Igazad van, — szólt mosolyogva Suzanne. — Bolond eset! Meg kell akadályozni.

— Várj csak! — szólt Dévre s a telefonhoz lépett. — Nézd csak meg, előzető-e Bossy?

— Beszélni akarsz vele?

— Nem vele. Anyáddal. De tartok tőle, hogy ez majd közli vele...

— Nem előfizető, — jelentette Suzanne, miután átlapozta az előfizetők jegyzékét.

Dévre ur összekötetést kért Dorgel asszonynyal. Azután így szólt bele a telefonba:

— Nagyon kérem, jöjjön rögtön... Szerencsétlenség történt. Suzanne kiesett a kocsiból. Elég súlyos eset. Várjuk...

Suzanne megdöbbsent.

— Ne félj, — szólt Dévre. — Meglátod, a felki rázkódtatás majd kigyógyítja ostobaságából. Végre is, semmit sem kockáztattunk. Majd azt mondjuk, Bossy volt...

Es nem törődve a telefon folytonos csengetésével, így folytatta:

— Értsd meg jól. Ő most idefut, de senkit sem talál, mert elpúroigunk. Azután majd tüvé teszi a vározt... a hivatalomba rohan, a rendszékhöz, a prefektúrára... így majd eltelik a délután...

— És Bossy urnak hosszúra nő az erra.

— Dehogya. Te fogod őt fogadni!

— Én?

— Igen. Elnégy anyád lakására és megmondod Bossynak, hogy viselkedése terhére van anyádnak... Ő majd megsértődik... Anyád észreveszi, azt hiszi, elhidegült... és ez meg fogja gyógyítani...

— Helyes! — szólt Suzanne. — Majd megírom a véleményemet annak a Bossy urnak!

— A negyven éve ellenére is megjárja! — szólt magához, kissé szégyenkezve, Bossy ur, mikor Dorgel asszony ajtaján csengetett.

— Dorgel asszony nincs itthon, — szólt a szolgál, mikor ajtót nyitott. — Dévre asszony azonban kéreti.

Bossy meg akart fordulni, mikor belül megszólalt egy hang:

— Bossy ur! Jöjjön csak, kérem...

— Ön itt, asszonyom? Mily kellemes meglepetés!

Suzanne kipirulva, harcias hangulatban eléje állt.

— Uram, Dorgel asszonynak el kellett mennie...

— Hálás vagyok neki érte, mert alkalmat adott, hogy őnt üdvözöljem...

— Azt hiszi uram? Dorgel asszony...

— Őnek adta át a megbízatást!

— Melyik megbízatást?

— Amelyért magához kéretett. Én holnap utazom a Tourainbe, az ő hazájába, s üzömmé akart valamit.

— Ön utazik?

— Holnap! — szólt Bossy, azután hozzátette:

— Éppen jó, hogy találkoztunk. Legelőbb megírom, amit már régen akartam, hogy...

— Ne mondjon semmit!

— Hogy szeretem! — fejezte be Bossy.

Suzanne meglepetésében átengedte kezét Bossynak, melyet az ajkaihoz emelt.

— Végre!... Csak hogy megtaláltalak! Meg vagy sebezve? Nem!... Hála az égnek!

Dorgel asszony Dévre asszony nyakába borult. Dorgel és Dévre urak meghatottan szemlélték a jelenetet.

Mikor észrevétlenül tette, Dévre ur odasugott feleségének:

— És Bossy?

— Nyugodt lehetsz — felelte Suzanne. — Holnap utazik!

Dévre ur ironikus mosollyal odafordult apósához:

— Kedves apósom! Minden jó, ha a vége jó!

— Tetszik egy szivar? — szólt, tárczáját odakinálva Dorgel ur.

osztályt végzett fiatal ember azonban egy teljes évvel tanult tovább, mint aki a három felső ipariskolai osztályt végezte, s emellett az általános műveltséghez tartozó ösmerteteknek is birtokában van már úgy, hogy számára a közigazgatási tanfolyamon csupa közigazgatást lehet előadni és más is csak községi jegyző lehet belőle és szó sincsen róla, hogy számára valaha megnyissák a megyei közigazgatás fogalmazói állásait.

Hogyan képzelhető, hogy az ilyen képzettségű végzett tanfolyamosoknál csekélyebb képzettségű felső ipariskolások előtt megnyissák?

Mindazok, akik a jegyzői pálya jövőjének biztosítását és fölemelését szívükön hordják, régeu török a fejüket azon, hogy a közigazgatás eljövendő reformálása idején, minő áthidaló intézkedésekkel egyesíthetnek egy státussá a községi és a törvényhatósági tisztikart? Erre vonatkozólag az „Egyetértés”-ben is több felszólalás és terv látott napvilágot. Ezek közt legéletrevalóbbnak tűnt föl az, amely az érettségi vizsgát tett jelöltek számára két éves jogi tanfolyam fölállítását indítványozta, amelynek végével a jelölt jegyzői képesítést nyer, úgy, azonban, hogy ez a képesítés állam tudományi alapvizsgálati értékkel is bírjon. Ha azután a jegyzői állást kap és bizonyos számú éven át (5-7 vagy 10 évig) a gyakorlatban működött, a hátralevő 4 félév elengedésével becsásásák államvizsgálatra. Aminek letévése után pályázhasson a törvényhatósági fogalmazói állásokra.

Ez az egyedül lehetséges megoldása a kérdésnek és ha valamikor komolyan hozzáfognak a két tisztikar egyesítéséhez, más utca nem indulhatnak a cél felé.

De hát ha ez így van, ha szakemberek a fennforgó viszonyok közt csak ezt az egy módot találják megvalósíthatónak, hogy kapcsoljuk bele a közigazgatási tisztképzésnek ebbe a máris engedélyezett szervezetebe a felsőipariskolásokat?

Hiszen az ő mai képesítésükkel a 3-ik évfolyam végzése után még a jegyzői tanfolyamokra sem vehetők fel. Ha az indítványozott 4-ik évet elvégeznék, akkor talán szóba jöhetnének, de csak addig, amíg a középiskolai érettségit meg nem követelik. Akkor ismét fennakadnának és pedig örökre, mert nem valószínű, hogy amikor a középiskolások számára érettséggel nehezítik a belépést, akkor az ipariskolásoknak ugyanazt elengedjék.

Sokkal több kilátással bír a megvalósulásra egy másik terv, mely az ösmertetett cikkre válaszul jelent meg s amelynek írója azt indítványozta, hogy a felsőipariskola kitűnően végzett növendékei előtt nyissák meg a műegyetemet, a gazdasági, állatorvosi stb. főiskolákat — érettségi nélkül. A szakszerű képzettség elérése szempontjából ez helyen való lenne, éppen úgy, mint a jegyzőknek a két éves tanfolyam végzése után a 4 félév elengedése. Így mindenki a maga mesterségénél marad és aki tehetség, tért nyer, melyen megérdemelt jutalmát találhatja szorgalmának. De egyoldalú ipariskolai ösmertetek birtokában levő ifjak, hogy mihez fognának a közigazgatás utvesztőjében, ahol a törvények és rendeletek nagy tömege csupa ösmertetlen világ lenne számukra? Valóban bajos elgondolni.

A cikkíró így biztatja magát, hogy „az innét (az ipariskolából és a külön 1 éves tanfolyamból) kikerült tisztviselők a mostaniakkal szemben azzal az óriási előnnyel

bírnának, hogy tapasztalásból tudják, mi a gyakorlati munka.”

Erre mi azt a szerény megjegyzést tesszük, hogy akkor már mégis csak inkább a jegyzői irodákból kiválogatható munkások közt nézzünk szét; azok talán egy kissé mégis csak alaposabb fogalmakkal bírnak a gyakorlati munkáról, különösen az itt számbavehető közigazgatási munkáról, mint a felső ipariskolásoknál különben általunk igen tisztelt tanuló. A mérnöki technikusokat szívesen látjuk, de róluk legyen szabad lemondanunk.

A Hármaskis-Tükör.

Budapest, január 2.

Régi elemi iskolai könyv. Elannyira régi, hogy alig tudtuk az ismeretlenség homályából kivájni. Eredetije még a 18-ik századból való. Nyomatott 1771-ben. Ekképpen az eredeti már 137 éves. Irta pedig ezt a kedves kis könyvet jó Losonczy bátyánk. A kezünk között lévő azonban még aránylag fiatal, amennyiben 1818-ban lön kibocsátva. De a mostani tanító erről is csak hiből hallott. Legfőkébb a tanítóképzőben. Itt is talán csak a nevé. Az egyszerű hallás pedig egy könyv megismerésére éppen csak annyit ér, mint ha valaki a hold lakóivól hall mesét, tudniillik: semmit. Ugyanazért nem mivelünk talán egészen meddő dolgot, ha ezt az érdekes munkát már csak a kuriózum kedvéért is egy pár vonással a tanítóközönségnek bemutatjuk. Ebből meg fogja látni a mai tanító, hogy milyen is volt ez az elemi iskolai tankönyv. Mit foglalt magában, milyen tanmenetet követett, nyelvezete milyen volt és itt-ott milyen volt az irodalmi formája. Érdemes ezt már csak a tegnap és a ma összehasonlítása végett is tudnia. Mert hát ismeretes, hogy a tankönyvek jórésze még mai nap is csupai való.

Legelőször is jöjjünk tisztába azzal, hogy ez a könyv miért nem négyes és miért éppen Hármaskis-Tükör? És ha tükör: miért Tükör? Erre könnyű a felelet. Hát azért, mert valamin a tükör visszatükrözi a benne megjelenő tárgy képét, azonképpen ez a könyv is vissza akarja tükrözni azt az ismertanyagot, amely a szerző lelkében annak megírásakor megjelent. De miért hármaskis? Hát azért, mert három ismeretkör jelent meg a szerző elméleti tükörében. Mivel pedig ez a három egy tükörben nem fért el: azért alkalmazott három tükört a képek fölvetelére. Ebből a sántikáló magyarázatból látszik, hogy a cím metafórikus, vagy másképpen képletes. De nemesak képletes, hanem tegyük hozzá, hogy találó is, poétikus is. Amiből ismét az világlik ki, hogy jó Losonczy bátyánk költői lelkületű is való.

Nézzük meg most már, hogy ez a Hármaskis-Tükör mit tükröztet vissza. De nézzük meg azt is, hogy ezek a visszatükrözött tárgyak nem megfordított helyzetben jelennek-e meg pedagógiai perspektíváinkban. Hogy pedig értelmesek legyenek: hagyjunk fel ezzel a metafórikus beszéddel, hanem adjuk le a szót közönséges polgári nyelven. Röviden leszünk.

A mi, ami az fentebb is mondtuk, három részre oszlik. Az első rész tárgyalja Magyarország földleírását a régi rendszer alapján: Dunáninneni, Dunántúli, Tiszáninneni és Tiszántúli leosztásokkal. Magyarországhoz számítván az azóta Horvátországnak elajándékozott: Verőce-, Szerém- és Pozsega vármegyéket is. Tárgyalja azután a Magyar Teugermelléket. Az általa nagyon helyesen „Kapsolt Rézseknek” nevezett Horvátországot. A Magyar katonai Vég-Vidéket, a Német-Bánátusi, az Oláh-Bánátusi stb. ezredekkel. Istenem, milyen változás azóta. Az ember alig ismer az országra! A második rész ismerteti Magyarországot polgári állapotát. (Statistikája). Beszélvén ebben a Felsőes Királyról. A Koronázásról. Az Ország négy Rendéről. A Szabad Királyi és Bánya Városok Rendéről. Az Országgyűlésről. A Karok és Rendek

Táblájáról stb. Itt-ott előadó, itt-ott katechetizáló módorban. A harmadik részben végig vezet bennünket A Magyar Nemzet Történetén. Itt is részben katechetizáló, részben előadó a forma. Ezután Erdélyt vonultatja fel. Bizonyosan ezt azért teszi a szerző, mert művének még 1818-iki kiadásakor sem ment végbe az unió. Van pedig adva Erdélynek földleírása és története is. Ezt az anyagot bezárják a Toladlékok: I. Rövid Számvetés. II. Magyar Mértékek. III. Az ausztriai császári birodalomnak ismertetése geographiai tekintetben. IV. A Szent Földnek, vagy Palaestinának rövid leírása. V. Gazdasági Kis-Tükör. VI. Mezei rendőrség. VII. Arany és ezüst pénzek. VIII. Kis levelező. IX. Ortophographia vagy Magyar Helyes-Írás. X. Világi Bölcsesség. XI. Egészségi Szabályok. XII. Az utolsó Toldalék. De mintha csak megbánta volna a szerző, hogy Toldalékát csak tizenkettőre tette, azért még zekehez, mint a mészáros a husra, odacsapta nyomtatékul: A Szent Histórianak Rövid Summáját is.

Amint az anyag tagoltságából látszik, a Hármaskis-Tükör bátran lehetne akár Tizenhatos Kis-Tükör is. És mégsem lehetne. Mert hát a könyvnek mégis csak az első három ismeretkör a tengelye. A többi csak járulékos, mellékes.

Midőn a szerző ennyi ismeretkört egy fedél alá gyűjtött, éppen nem meglepő, amennyiben ennek az iránynak mai nap is akadnak hívei. Hogy némely ismeretkör nincsen benne, ennek az az oka, hogy azokat akkor az élet még nem követelte. A műnek kollektív természetét különben mi is magunkévá tesszük és feltétlenül helyesljük is.

Ámde tanmenete a mai fejlettebb pedagógia szemüvegén nézve már sehogysem állhatja ki a kritikát. Mondjuk pedig ezt azért, mert mind az általánosságokból indul ki. Tehát onnan, ahová a tanításnak tulajdonképpen a végponton kell kilyukadnia. Így például a Földleírásnak már az első lépésnél a gyermeknek ezt a kérdést veti fel: Mit értünk geographiá alatt? A gyermek természetesen erre csak azt mondhatja, hogy: semmit. Mert hát mit is érthetne más, mikor e világi életben még nem hallott felőle semmit.

A történelemben előre menő időrendben halad. Ez némi módosítással ma is helyes. Ámde itt is ilyen előleges kérdéssel él: Hány király uralkodott a XI. században? Természetesen, hogy: egy se. Mert a tanítás itt még egyet se szózott a nemzetre.

Kétségtelen, hogy ez a tanítási menet sehogysem helyes. Mert hát hogy lehet ott általánosságokról beszélni, ahol még a különösök is ösmertetlenek. A Hármaskis-Tükör eképpen abba a hibába esett, mint az egyszerű részeges paraszt, aki előbb akart bort inni, csak azután szőlőt ültetni. Ami valóságos filius ante patrem. Ezek tehát a könyvnek kétségtelenül nagy hibái. De ezek csak a mai pedagógia szemüvegén nézve hibák. A régiékné erőnyek voltak. Aminek bizonyossága az is, hogy a könyv íróját: Losonczy bátyánkat in illo tempore éppenugy kedvelték, mint mondjuk, most akár Blaha Lujzát.

Messze elvezetne ennek a boldogult emlékü kedves könyvnek behatóbb ismertetése, azért ettől el is állunk. Hanem e helyett idézzünk a könyvből egy pár józú poémát. Mert hát tudvaló, hogy jó Losonczyunk a könyvében a próza mellett a versnek is hódolt. Ime egy pár ezekből izelítül:

Földrajzból:

Sáros vármegyének utja igen terhes,
Itt van Bártfa, Sáros, Kis-Szeben, Eperjes,
Kapivár, Makovicz, Tarca, Sóvár, Sebes,
Höl lakik tő, német, rusnyák, paraszt, nemes.

Vagy:

Somogy vármegyébe Tolnárol elérhetsz,
Koppánra, Szigetre, Babócsára mehetsz,
Somot, almát, körtvélyt, itt eleget ehetsz,
De a tudományban már kevés részt vehetsz.

A történelemben Erdélyrol ilyen rojalistasággal versel:

Leopold királynak, kit Erdély tisztele,
S kinek nagy tetteivel a krónika tele,
Utána jött fia, kit József nevelt,
Ferenc, kit már Isten mennybe felele!
Most ül a trónuson fejedelem Ferdinánd,
Soká uralkodjék! hiv Erdélyt az kívánd!

Az Erkölcsei Regulálnál pedig így peneg a Iantja:

Az utcán. Ha a gyermeket valaki itt megszólítja:

Szép módjával hajtsd meg magad,
Szokott titulusát megadd,
Mig szavát elvégi megvár,
Beszédét keresztül ne vágd.
Szólj okosan, nem ümgetve,
Ne suttogva, nem hebegve,
Amire int, azt megfogadd,
Ha elbocsájt, hajtsd meg magad.

De legdegrekább a verselése az egészségi szabályoknál:

Buza-kenyér, új sajt, savanyu tej testre sokat hajt,
A tők friss étel, fő és esontban termő velővel,
Élj édes borral, ha lehet és gyenge malaczezal.
Ért füge, szőlő sem árt, sem a hig tejomány nem (okoz kávt.

Ki köhögős mejjel, éljen: teve, kecske tejével,
Vagy szamarat fejjen és azzal szüntelen éljen.
Ártalmos a tej, ha fejed fáj, vagy a' hideg lél.

Mi a füstös pipa? — kérde, Sátán esali sipja, —
Ellened ezzel oroz, 's majd veszedelmet okoz,
Mit használ? mond el, magadat sápasztani füsttel,
Ugy ki valál buborék! füst leszel és habarék!!

Ezekre a rimpengésekre persze most azt mondanák a műkritikusok, hogy nem érnek semmit. De mit tudnak a műkritikusok? A népnek és a gyermekeknek tetszett. Pedig ez a fő. Mivel tetszettek: jók is voltak. Nem is említvén itt azt, hogy a gyermek emlékeiben jobban megmarad a versforma, mint a próza. Pedig ez sem kiesinyfendő dolog.

Ime, ilyen volt a Hármás Kis Tükör. Ma már nem cselekvő eszköze a pedagógiának, csak muzikális része. De nekünk tanítóknak mindenesetre kedves relikvia.

Szabó Kálmán.

IRODALOM.

Csaba.

(Költői elbeszélés tíz énekben. Az „Attila fia” című trilogia harmadik része. Irta Fülöp Áron. — Budapest, az Athenaeum irod. és nyomdai r. t. kiadása. 1908.)

Heres küzdőtem folyik a magyar irodalom mezőjén. „Fiatalok” és „Öregek” állnak szemben egymással és hegyes toll-dárdáikkal támadnak, védekeznek.

Pályából nézem az érdekes tornát és tapsolok mind a két félnek. Mert úgy látom, hogy a tusakodás végén nem lesz vesztes, legyőzött: mind a két párt a magyar irodalomnak viv ki nagy diadalt.

Nem átalalom ugyanis kimondani, hogy a harci riadót tévedésből fújták meg. Miért kellene a fiatal és öreg íróknak irtóháborút folytatni egymással? A rétek annyiféle virága nyílik békésen egymás mellett... csak a gazt, a dudvát kell irtani. Az erdőnek arany dalos madara zengi bájos énekét... csak a karvalyokat, olyveket pusztítjuk! Miért ne szólalhatna meg magyar író, magyar költő a saját nyelvén, a saját szíve dobbanása, a saját lelke sugallása, a saját képzeletének tükröződése szerint?

A fiatal fának más a nedvkeringése, mint a százados tölgynek és ki nek jutna eszébe kivágni ezt, vagy azt, azért, mert az egyik még csak virágot hajt, a másik pedig nagy helyet foglal el?

A valódi író meg kell becsülnünk, legyen bár öreg, vagy fiatal. És ők is kötelesek megbecsülni egymást. Csak az ál-írók a veszedelmek. Megméltelyezik a közönség ízlését és elvonják a levegőt, a világosságot, az életnedvet a valódi írótól. Amellett — hamis próféták módjára — ők állnak a esatosorok élén, vezéreké tolják föl magukat és kikiáltják a jelszót: „le az öregeket!”... „le a fiatalokkal!” A megtévesztettek pedig bunkót fognak és suttanak jobbra, balra, válogatás nélkül... Holott tulajdonképpen nem fiatalok és öregek, hanem „zöldek” és „vénhedtek” agyarkodása okozta a riadalmat.

Zöldeké, akiknek még nincs, vagy nem is lesz mondanivalójuk és ezt a tehetetlenségüket idegenből átvett, másoktól elcsesett, merészen tulzott or-

ditó hanggal s ríktó színekkel leplezik. Hasonlatosan ama szemrontó reklám tranzparensekhez, melyek éppen a legselejtebbé portékára iparkodnak terelni az utcán járók figyelmét.

És a „vénhedteké,” akik talán anélkül, hogy valaha igazán értékeset termeltek volna, a kor lajtorjáján fölkapaszkodtak az elismertetés bizonyos fokára, a régi iskola képviselőiben nyomnak el minden sarjadzó tehetséget, minden úde ifjú hangot... jóllehet — ha őszinték akarnának lenni — tudhatnák, hogy nincs is „régii,” meg „új” iskola, hanem mindig voltak, most is vannak és örökké lesznek — jó és rossz írók.

Vagy melyik iskolába, melyik áramlatba osztályozzam Fülöp Áront, aki e napokban adta ki az „Attila trilogia” harmadik kötetét, a „Csaba” című költői elbeszélést? Már nem olyan gyermekember, hogy a fiatalok magukénak mondhatnák. Hiszen a két első részt majdnem két évtized előtt dicsérette meg az Akadémia. De az öregségtől is távol áll; éppen delelőjén férfikorának, teljében munkaerőjének.

Nevét nem emlegetik. Mert nem tartozik semmiféle klikkhez, körhöz. Nem tagja egyik irodalmi társulatunknak sem. Egyedül dolgozik a képviselőházi könyvtár százezernyi kötetármádiája közepén, melyet most dirigál egy nagyszabasu, új katalógusba. Az örökéletnek szánt szellemi művek tömegében észre se veszi, nem is tudja, hogy új irányok keletkeznek, majd letűnnek, hogy még újabbaknak szorítsanak helyet. Az ő szeme csak azokra a mesterekre néz, akik értékének „árfolyamát” nem a mulékony divat szabja meg, hanem akik mindig értékesek maradnak, mint az arany, mint — Arany.

Arany János ihlette meg „Buda halálá”-val, „Csaba királyfi”-val és ez utóbbiból vette jellegét is:

Néztem a sötétbe, sötét éjszakába,
Régi elhunyt idők homályos titkába;
S amint belenéztem hosszasan, marevül:
A kődök országá, im, meglevenül.

Fülöp Áron lelke előtt is meglevenül a magyar ősidők ködös országa. Kibontakozott belőle a nagy Hadur-Isten, a pokolbéli Ármány, a bus halovány Réka, a kegyetlen Krimhilda... és a vitéz, jó Csaba, hunok királya! Fehér Turul madár és fekete Karvaly kíséri utjukban.

A hadak utjának csillagai fényéni megálmolja hősenek szomorú történetét. De tépelődik:

Irjam-e, ne irjam? Tusakodva kérdem:
Gyujtsak-e föl fáklját e sivatag éjben,
Hogy a halvány fényéni vissza hozzád térjünk,
Mohosult hantodhoz, régi dicsőségünk?
Ama nehéz átkon könyveim eisirjam? —
— Tusakodva kérdem: irjam-e, ne irjam?
Mit ér már azoknak őseikről ének,
Kik csupán a mának és maguknak élnek!

A kabarék, mozik, a Sherlock Holmes-ok, a Nick Carterek publikumát látja maga körül. Félelem fogja el:

Akik hallják, tán meg sem értik,
Idegen ebben minden nekik,
Avult kor — régi emberek —
S gúnyos hahota lesz jutalma
Annak, ki értük kesereg.

De a benső ösztön legyőz minden kételyt, minden szegyenkező gyűvaságot és daczos elszántsággal fog hozzá:

„Ha későn, ha esonkán, ha senkinek — írom!”

És meghallották; megértették! A magának, családjának, könyveinek élő költő elfelejtette, hogy Budapest nem mindenben „szíve” az országnak. Idegen szellem, ízlés, irányzat ma még kozmopolita jelleget adhat Magyarországnak fővárosának, de vámsorompóin kívül — hála Istennek! — nem haltak ki az ősi hagyományok, még lobog a szent tűz lángja, még él a nemzeti szellem és védőgátai visszaszorítják az idegen áradatok veszedelmét.

Akkor látjuk ezt kötségbelvonhatatlanul, amikor az új kötetek rengetegében egy könyv jelenik meg. A magyar közönség még mindig nem kóstolt bele az olvasásba és a mellett szegény. Nem jut neki sem időből, sem belső ösztökélésből, se pénz-ből elegendő, hogy mindent elolvasson, amit nyomtatásban eléje tesznek. Kiválogatja nagy óvatos-

sággal azt, ami neki tetsző, ami kifejezője gondolatvilágának, ami átmelengeti a szívét, ami fölvidítja, tűzbe hozza, áthatja.

Sokszor megtéveszti a czím, az ajánlás. Boszusan dobja el az ilyest magától. A könyves polczára — a magyar ember könyvespolca, sajna, még mindig nagyon szűk! — csak azok a művek férnek el, amelyeket gyermekei, unokái, családjá késő nemzedékei gyönyörűségére is méltóknak itél.

Ezek közé — nyomban Arany János mellé — valóban mutatkozik „Csaba”, az ő tömör, zengzengés, szittya-magyar nyelvvel, csak valódi epikusoknál található erejével, nemzeti érzéstől átmelegített lelkes hangjával, az ősi hagyományokat költői képzelettel kiegészítő bánatosan szép meséjével.

Letűnt az eposzok kora! Ki olvas ma alexandrinusokat? Érdekel valakit a badak utja? Ugy látszik, hogy igen. Alig hogy megjelent esendben, majdnem lopva, suttomban a Fülöp Áron könyve, elfogyott az egész első kiadás ezeröttszáz kötete és az Athenaeum nyomdájában máris készül a második kiadás.

Talán bizonyos „szellemi esőmör” is segítette kapósságát, a nemzeti érzés felocsudása az idegen mértely fenyegetésére... És egyben aggasztó közállapotaink közepette talán szüksége van a szorongatott magyar kebelnek ilyenén biztatására!

— Haj, hány század tűnt le fagyva könyve, vérbe, viharos időknek mennyi nemzedéke,
Hogy pár csepp öröme és tengernyi bának
Fönn a Hadak-utján tanui a húnok!
De, ha nagy baj érné a négy folyam partját,
A testvéri fegyvert ma is készen tartják,
Jó Csaba királynak megvillan a kardja
S szebb jövőnd virrad a szegény magyarra!...

* **Herczeg Ferencz új regénye.** Regényirodalmunk mestere, Herczeg Ferencz, gazdag képzeletének új művét juttatja a magyar közönségnek. Címe: A királyné futárja. Magyar a hőse, a történet háttere pedig a nagy francia forradalom. A mit eddig olvastunk e műből az Új Idők újvi számban, megragadja képzeletünket, mert Herczeg ért hozzá, hogy íróművészetével a csillogó, excentrikus és egyben szilaj kitérősekké teli kort, annak különleges szereplőit egész köztelenségében élénk adja. „A királyné futárja” hétről-hétre folytatásokban fog megjelenni az Új Időkben s mind-egyikhez egész oldalas képet fest Innocent Ferenc, a rokokó- és empire-világ e kitűnő tolmácsolója. Az Új Idők előfizetési ára negyedévenként 4 kor. Kiadóhivatal Budapest, VI., Andrassy-ut 10.

* **„A család.”** Ruttkay György folyóirata most megjelent új számával lépett második évfolyamába. Az új szám vezetőcikke „A megmenett mentőkről” szól. Ezenkívül dr. Tauszk Ferencz egyetemi tanár írt érdekes cikket „A megöregedésről”. Novellákat Benedek Elektől és Szini Gyulától közöl a lap; hangulatos verseket írtak Pásztor Árpád és Mercutio név alatt egy nagytehetségű fiatal poeta. Tartalmas színházi szemle, Jánoska megfigyelései, gazdag közgazdasági rovat kommentálja az aktuális eseményeket. „A Család” előfizetési ára egy évre 5 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VII., Erzsébet-körut 26.

* **A szárhegyi galambok.** Tomori Jenő a magyar asszonyok írója. Nem a leányoké: az asszonyok írója. Kérés elbeszélők ismeri úgy a magyar nők szívét, lelkét, gondolkodását, ízlését, mint Tomori Jenő. Amikor a „meg nem értett” — sőt még inkább éppen a „megértett” asszony elolvassa a Tomori Jenő egyik-másik novelláját, álmódzva tekint maga elé és eltűnődve gondolja: „Az én esetem!” Minden asszony magára, vagy a barátjára, vagy a barátjára, vagy a szomszédjára ismer a Tomori Jenő hőseiben. Ezért érdeklik, izgatják az ő elbeszélései. A nagyon népszerű írónak eddig két kötete forog közökén. A „Mese egy szomorú asszonyról” (1898) és „Havasi történet” (1901) címűek. Ezekhez harmadiknak járul most „A szárhegyi galambok” című. Ezt is az első elbeszéléseiről nevezte el, ebben is ugyanazok az írói kvalitások szólnak hozzánk, mint az előzőkben s ezek a kvalitások fogják Tomori Jenő máris nagy népszerűségét öregbíteni. A szépen kiállított kötet ára 4 korona.

NŐI RUHÁZATI OSZTÁLY.

Mélyen leszállított árak!

Szőrme-kabátok	30 K-tól	1 lüster berakott alj	10-15 K
Szőrme-boák	5 >	1 taftt berakott alj	25-30 >
Toill-boák	10 >	1 selyem taftt alsó színes és fekete	15 >
Flanel-pongyolák	5 >	1 gyermek-gallér	6 >
Női costumok	20 >	1 cloth alsó-szoknya	3 >
Női felöltők	12 >	1 mosó pongyola	5 >

Nagyban és kicsinyben, olcsóbban, mint bárhol az országban.

Fehérnemű osztály: Női ingek, hálókötösök, sifon- és baliszt alsók, pamuttrükközök, ágyhuzatok, rumburgi vásznak, cretonok, delenek selymek, lüsterok **olcsóbban, mint bárhol! Budapest: Naponta óriási maradékvásár mindenféle árukból!**

HERCZEG ÉS HORVÁT Budapest, VII., Rákóczi-ut 52. szám **Szállított árak!**
Arjegyék ingyen. Telefon 64-60.

STANDARD

Élelbiztosító társaság Edinburghban, Angolhon
Alapított 1825.

Magyarországi fiók
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4. (Standard palota)

Évi bevétel	38,688,000 korona
Kiutalt nyereségrészek	170,000,000
Vagyon	290,900,000
Halálesetek folytán kifizetve	628,474,000

A »Standard« kötvényeknek nevezetesebb előnyei:

Kétségtelen biztonság. © Alacsony díjak. © Szabad világkötvények. Kötvények érvényben tartása díjfizetések elmulasztásánál © Tőkésítés és előre megállapított visszaváltási érték. © Megtámadhatatlanság. © Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egyévi fennállás után. Szabad háború-biztosítás népfelkelők részére.

Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.

STAHL FERENCZ

zongoraterme

Budapest, IV., Sütő-utca 6. szám.

Stingl Testvérek

világhírű bécsi os.

és kir. udvari zongora-gyárának

pus raktára.

UJDONSÁG!

„Planophon“ önműködő zongora. A világ legrövidebb zongorája. 136 cm. hosszú, 7 oktávval, szárnyhanggal.

Hangolások és javítások szakszerűleg végeztetnek.

Gramofon
Hegedűk
Czimbalom
Forgatható és önműködő hangszerek

Kétoldalu hanglemezek

Fuvola
Rézfuvóhangszerek

Mielőtt

részletfizetésre

bármilyen hangszert vásárolna, saját érdekében cselekszik, ha bekéri

IVÁN és VÁRI

áruházának

Budapest, Váci-utca 22.

nagy képes

főárjegyzékét.

Szállítunk: Vadászfegyvereket, revolvereket, fényképező készülékeket szintén kedvező részletfizetésre.

Gramofon lemezekből megjelent újdonságok kitűnően sikerültek.

Lemez műsor jegyzékét azonnal küldünk.

Képek és műlapokból nagy választék.

MESÉS
AJÁNDÉKOT AD
A BAZÁR

A DIVATLAPOK KIRÁLYA
KÉRJEN EGY MUTATVÁNYT
A KIADÓBÓL

BUDAPEST, DOHÁNY-U 16

1909. január 3.

AZ EGYETÉRTÉS VASÁRNAPJA

HETI MELLÉKLETE AZ „EGYETÉRTÉS”-NEK

Légvárak.

Írta: Camille Méciant.

Paul Fermont, a közmunkaügyi minisztérium kishivatalnokja és felesége, Madeleine röviddel ezelőtt módosított könnyelmű vásárlásba bocsátkoztak. Tudniillik egyik sétájuk közben egy frankért jótékony-sorsjegyet vásároltak. A főnyeremény egy millió és az asszony éjjel nappal csak erről a millióról ábrándozik. Ma van a huzás napja. Mikor férje elment hazulról, az asszony szívére kötötte, hogy sorsolási jegyzéket okvetetlenül hozzon magával és mikor öt óra körül hazaért, ez volt az asszony első szava: „No, itt van?”

Paul: Micsoda?

Madeleine: Hát a jegyzék!

Paul: Jegyzék? Nincs, nem hoztam.

Madeleine (boszusan): No persze! Csak egyszer kérjen az ember valamire!

Paul: De hát mif akarsz? Már olyan kor szeretnéd, mikor még meg se jelent?

Madeleine: Istenem! Hisz elég idejük van az embereknek, hogy ilyen hitvány jegyzéket kinyomassanak! . . . Különben mi ujság? . . .

Paul: Ujság? Nálunk a hivatalban? Oh, nagyon sok . . . Duvalnak ikrei születtek. Toupe új kalapot vett. Irodaigazgatónk kicsikéje egész éjjel nem hagyta aludni apját, meg az anyját. Körtét evett tegnap, elrontotta a gyomrát . . . Én meg, én meg fáradt vagyok, mint a kutya. (Leül.)

Madeleine (szintén leül, szünet): Mondd csak, ha megnyernék a főnyereményt?

Paul: Ugyan, hagyj nekem békét. Érdekes! Ti asszonyok mind egyformák vagytok. Képzeltétek, hogy amit szeretnétek, az mind-

Egy süllyedő város. — A szászországi Oelsnitz látképe, a templommal. A legnagyobb szász szénbánya város állandóan abban a veszélyben forog, hogy elsüllyed. A házakon hatalmas repedések látszanak.

járt valóra is válik! (Gondolkodik.) Megvettem a sorsjegyet, csupán a te kedvedért, mert már egy álló hónap óta nem hagytál békémet. Tessék, husz sous-t tisztára a sárba dobtam! De nem teszek ezért szemrehányást, csak kérek, ne építs légvárakat. Vagy különben építs, amennyit tetszik, csak nekem hagyj békét!

Madeleine: De, hogy mondhatsz

ilyet? Csak nem akarsz elhítni velem, hogy azzal a határozott szándékkal vetted a sorsjegyet, hogy semmit se nyerj, vagy abban az erős meggyőződésben, hogy pénzedet kidobod az ablakon?

Paul: Pedig úgy van!

Madeleine (határozottan): Így még rosszabb rád nézve!

Paul: Hogy-hogy?

Madeleine: Hogy-hogy? Hát akkor egész egyszerűen elment az eszed.

Paul: No hallod, egy kissé udvariasabb is lehetnél . . .

Madeleine (nyomatékkal): No persze, hogy elment az eszed. Hallod, elment az eszed! Mert . . . Csak megengeded, hogy ilyen alkalommal mindig nyer valaki, ma az egyik, holnap a másik, no nem? Azt se akarsz talán elvitatni, hogy egy millió a főnyeremény?

Paul: Már hogy vitatnám?

Madeleine (diadalmasan): No hát! Látod?! Miért ne nyerhetnénk mi is úgy, mint ez, vagy amaz? Ugy-e nem tudsz felelni? Mert ha valaki állít valamit, tudja is bizonyítani! Csak Izé urnak, meg Izé asszonynak kedvezhet a szerencse, nekünk nem? (Neki-tüzesedve.) Hát nekünk nincs ugyanolyan jogunk hozzá? Nem vagyunk éppen úgy int hogy . . .

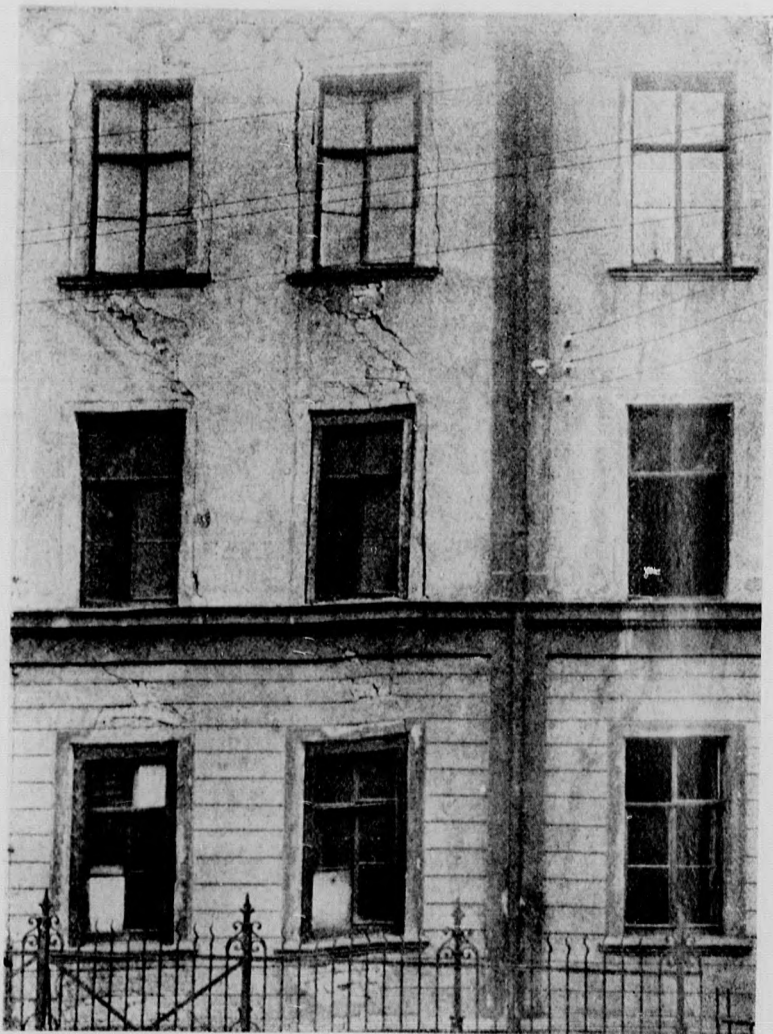
Paul (nevetve): Mindenesetre itt vagyunk. De mik vagyunk az óriási tömegben? Atomok . . . Nem, nem . . . verd ki a fejedből azt a milliót! Elégedj meg velem, hogy a tied vagyok, szeretlek és . . . (Magához akarja vonni.)

Madeleine (hevesen eltaszítja): Ah, hagyj nekem békét! Nem lehet veled komolyan beszélni.

Paul (békülékenyen, ő is kezdi építeni felesége légvárát): Jó, jó, kedvesem! Hisz nem mondom, hogy lehetetlen, de eddig olyan kis szerencsénk volt.

Madeleine (nyakasan): És miért ne lehetne szerencsénk most? Hisz százat, ezret, tizezret lehetne tenni egy ellen, hogy nem mi nyerjük a milliót; de hátha a vaksors így akarja?

Paul (akit szintén megkap ez az idea): Ha a vaksors így akarja? (Hátradől a székében és fölemeli karját, mint a marabut, aki Mohamedhez fohászkozik.) Aztán . . . igen,

Egy süllyedő város. — Az oelsnitzi új iskola, amelyet be kellett zárni, mert bedőléssel fenyeget.

aztán nem töröm magamat, hanem bucsut mondok az egész kormányzatnak! Nagy élvezettel nekik ajándékozom ócska kabátomat, pipámat, no meg a havi fizetésemet is.

Madeleine: A fizetésedet? Miért? Hisz az az én zsebemben is éppen olyan jól elfér, mint az övékben.

Paul: Te . . . hisz te megfosztanál eleveneket és holtakat.

Madeleine: Dehogy is! De nem látom be, miért adjunk nekik ajándékot?

Paul: Nem látod be? De én is épp oly kevésbé látom be, hogy én, akinek egy millió hullott az ölébe, miért menjek 250 frankért koldulni?

Madeleine (elszontyolodva): Koldulni! Koldulni! Hisz azt a pénzt becsületesen megszolgáltad.

Paul (kis gondolkodás után): Mindenesetre! Ebben igazad van!

Madeleine: Na látod! Abból a 250 frankból meg volna a költözködés! . . . (Sóhajt.) Azt mondom, hogy már jóllaktál a hiva-

elég volt a Boulevardodból. Friss levegőre áhítozom, falura, a verőfényre, fák és virágok közé. Az én ideálom egy kis kertés házikó a folyó partján, ahol halászni lehet, nem messze az erdőtől, amely hemzseg a vadászható vadtól. Az én ideálom a kutyafalka, a tehén . . .

Madeleine (megborzadva): Tehén! Hisz ez borzasztó! . . . És mit akarsz azzal a tehénnel?

Paul: No, gavottot bizonyosan nem táncolok vele.

Madeleine: Milyen szellemes vagy . . . De bizonyára tudod, hogy borzasztóan félek az állatoktól . . . a kutyától, lótlól, tehéntől . . . Én csak a macskát szeretem.

Paul (megrázkódik): Oh, a ravasz állatja! Ne is említsd ezt a bestiát!

Madeleine (gunyosan): Persze! Csak én mondjam, hogy szeretek valamit! . . . Én Párisért rajongok, te a falu örömeiért. Én szeretem a macskát, te ki nem állhatod!

(Elszontyorodva.) Ez aztán az egyetértő házasság!

Nem vagyok blazirt. Én szeretem [a zajos, mozgalmas életet . . . Valanol falun ellemetkezni, no ehhez nem érzek semmi kedvet!

Paul (szintén ingerülten): No persze! Mert falun nem lehet a ruhát mutogatni, az uridámát játszani, a kedves barátókkal haragoskodni! Ezért kellene a pénz, a tengerpénz! Nem magadnak, hanem másoknak, a világnak! Estéket rendezni, hogy mezitelen válladat mutogathasd és hosszú, uszályos ruhában a terméken végigsuhogj, — ez a te ideáloed! A falusi életet — vigye az ördög! Az csak kisembereknek való! (Vállat von.) Csakugyan, ha nem volna olyan szomorú, nevetni szeretnék.

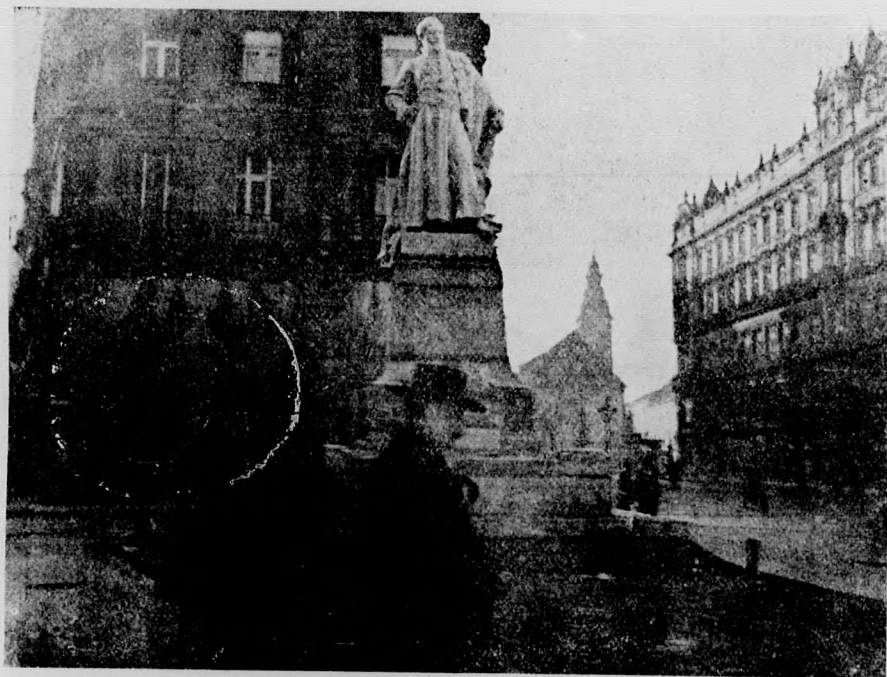
Madeleine (csipősen): Nevetni szeretnél? Nos, én . . . én meg esküszöm neked . . . érted, esküszöm . . . mindenre, ami csak szent: ha megvalósítod szándékodat, akkor . . . akkor nem megyed veled.

Paul: Hogy? Mi? . . . Nem . . .

Madeleine: Nem megyek veled. Párisban maradok.

Viktória Lujza hercegnő, a német császári pár egyetlen leány a sétálgat Berlin utcáin.

A főváros legujabb szobra. — Donáth Gyula Werbőczy István szobra, a kilencedik király-szobor, amelyet most állítottak föl a Klótild-palota előtt.

taloddal? Én meg azt mondom, hogy jóllaktam ezzel a lakással. Hálószoba, amely sötét, mint az éjszaka, liliputiknak való szalon, meg egy konyha, ennyi az egész. No a konyha, ez ám a nonplusultra! A szolgálót a térfogatához kell szabnom. Nevetsz, pedig úgy van! Szerencse, hogy Françoise-unk sovány, mint a pózna. Juli, Aurélia néni szakácsnője, meg se fordulhatna benne. Amellett imádom a tágas, világos szobát, ahol az ember kénye-kedve szerint mozog anélkül, hogy minden pillanatban a butorhoz ütődne. A Boulevard közelében egy szép lakás, ez volna kedvemre való. Pompás lenne, ugy-e?

Paul: Hm. Az izlés különböző. Ha egy szempillantás alatt meggazdagodnám, vagy valaki egy millióval ajándékozna meg, én másképpen fognék a dologhoz. Először is a Boulevard. Utálok az egészet. Ismerem töviről-hegyire. Mikor kicsi voltam, a szüleim minden vasár- és ünneppon ezen cipeltek végig. Lökődtek, összeszorítottak, a lábamra tapostak. Később, mint gimnazista, itt szívtam az első cigarettát, itt ittam az első pohár sört. Itt követtem el fiatalkori bolondságaimat, ez volt szerelmi kalandjaim színhelye, itt ért az első csalódás — s mindennek tanuja volt a te Boulevardod. Istenem! Oh mennyi cipőt kopattam el a kövezetén! És most, mióta nő vagyok, csak tegye ki az ember a lábát, hová cipel a drágalátos feleségem? . . . Nem, nem,

Paul (gyorsan): Én is mondhatnék neked elég esetet, amikor . . .

Madeleine (közbevág): Csakugyan: falu, erdő, folyó — mindez nagyon szép, de csak nyáron. Hát télen?

Paul (naiv egoizmussal): Télen én vadászni megyek.

Madeleine: És én?

Paul: Te majd megeszed az elejtett vadat.

Madeleine (dühösen): De én utálok a vadhust.

Paul: Ez nem igaz, hisz mindig rajongtál a fácánpecsenyéért.

Madeleine (ingerülten): Az mindegy! Te talán azt hiszed, akkor is beérem azzal a kicsinyes egzisztenciával, amiben most van részem? Azt hiszed, hogy az év hat hónapjában egyszerűen bezárkózom?

Paul: Már megint kezded a tullicitálást. Hat hónap egy esztendőben! Hát ki beszél erről? Majd utazni fogunk. Elmegyünk Algirba. Már mint gyerek is kíváncsítottam oda.

Madeleine: Algirba? Tengeren? Soha!

Paul: Hiszen a tengeri út kevésbé veszedelmes, mint a Boulevardokon a séta.

Madeleine: Inkább hadd préseljének össze, sem hogy elmerüljek! . . . (Izgatottan.) Neked Páris nem tetszik, én meg a falusi életet utálok! Nem vagyok olyan, mint te.

Paul (fütyül egy pár taktust, fölkel és felesége elé áll): Szép! Akkor elválunk!

Madeleine (erősködve): Akkor elválunk!

Hosszu, néma csönd. Paul zavartan köhög, Madeleine szintén köhög. Azután megint csönd. Kopognak.

Mindkettő: Szabad!

Françoise (izgatottan): Asszonyom . . . asszonyom . . . találkoztam a boltosunkkal. A huzásról jött . . . Azt mondta, hogy a 34908-as szám ütötte meg a fonyereményt. Nekünk pedig 34907 a számunk.

Paul: Jó. Most már mehetünk (Françoise eltűnik.)

Madeleine: Pech!

Paul: De milyen pech!

Olyan szerencsétlen arccal néznek egymásra, hogy mind a kettő elnevetik magukat. Kissé erőltetetten nevetnek.

Madeleine: De most már ugy-e nem válunk el?

Paul (kiveszi a sorsjegyet a zsebéből, összegyűri és a sarokba dobja): No most az egyszerű, de soha többet! (Magához vonja feleségét.) Látod, milyen ostobák voltunk?!

Madeleine: Persze, hogy ostobák, de azért mégis nyertesek vagyunk!

Fomalhaut ur házassága.

Irta: J.-H. ROSNY.

Fomalhaut ur csillagász volt és félnék természetű. Fölfedezett egy kis csillagot, melynek színe a zöldből a sárgába, a sárgából a narancsba játszott, azután újra visszatért a sárgára. Fölfedezett továbbá két új sugarat a nap spektrumában és egy hibát a Jupiter harmadik holdjára vonatkozó számításban, de a szerelemben nem volt szerencsés.

A nők általában nem rajonganak a csillagászokért, hacsak spiritizmussal nem foglalkoznak.

A családok közül, amelyekhez Fomalhaut ur járni szokott, kivált a Bécaredé család. Bécaredé ur tanár volt a főiskolán. Léocadie, a felesége, sok dolgot adott a közvéleménynek. A kettejük leányának, Juliette-Héléné kisasszonynak rózsás arca, szép, hamvas haja, kívánatos szája és kecses járása volt.

Fomalhaut ur szombat esténként meg szokta látogatni a családot, hogy Juliettet láthassa. A csillagai és ködképei társaságában folyton róla álmodozott. Szeretett volna kikezdeni a leánnyal, de bátorsága a döntő pillanatban mindannyiszor elhagyta. Így megkellett elégednie azzal, hogy légkörében tartózkodhatik s ezt annál szívesebben tezte, mert Bécaredé apa szívesen hallgatta csillagászati műszavait és hyperboreális fejtegetéseit.

A napokban elhunyt Vizvári Gyula, a Nemzeti-Színház tagja, Rastiboulois szerepében (Fouchambault család)

Jött azután egy fiatal ember, kinek neve Charles volt s aki a magas diplomáciához tartozott. Ez úgy találta, hogy Juliette-Héléné alkalmas feleség volna a számára. Megnyilatkozott előtte és a szülők előtt és ime, az eljegyzést csakhamar meg is tartották. Am Charles a határozatlan és ingadozó jellemek közül való volt s két héttel a házasságkötés napja előtt, meglátván Armandinet, a Variété tagját, e kedves teremtés társaságában elutazott La Plata-ba, jövendő diplomáciai működése színhelyére.

Ez nagy csapás volt Bécaredé-ékre. Bécaredé apának egymásután három dühöngési rohama volt, az anya egy golyót érzett a torkában, melyet nem tudott eltávolítani és Juliette-Héléné az ágyban feküdt betegen. Fomalhaut ur június első szombatjának reggelén toppant bele e katasztrófa kellő közepébe.

Énnyi bánat és kétségbeesés meghatotta a csillagászt. A perc ihletében nagylelkű ötlete támadt.

— Lássuk csak! — kiáltott föl. — Talán van egy mód megmenteni a helyzetet. Egy derék ember Charles helyét elvehetné feleségül Juliette-Héléné kisasszonyt — akitől azután egy vagy két év múlva tisztességes uton elválhatna . . .

— Ilyen derék ember — szökött keserűen Bécaredé ur — nincs a világon!

Vizvári Gyula Ujházy Lédével egy padon, a Nemzeti Színház udvarán.

— Istenem, hisz a dolog olyan egyszerű. . . én például egész természetesnek találnám. Tessék elhinni, én nagyrabecsülöm az ön leányát.

— Ne gonyolódjék! — szökött siránkozva Léocadie.

Mikor azonban látták, hogy az ajánlat komoly, Bécaredé asszony rögtön lenyelte golyóját és Bécaredé ur elég erősnek érezte magát arra, hogy elfogyaszson egy féltucat cotelettet.

Juliette-Héléné kisasszonyt nem volt nehéz megnyerni az eszmének.

A csillagász pontosan betartotta a ritust, melyet a társadalmi illem a jegyesek elé szab.

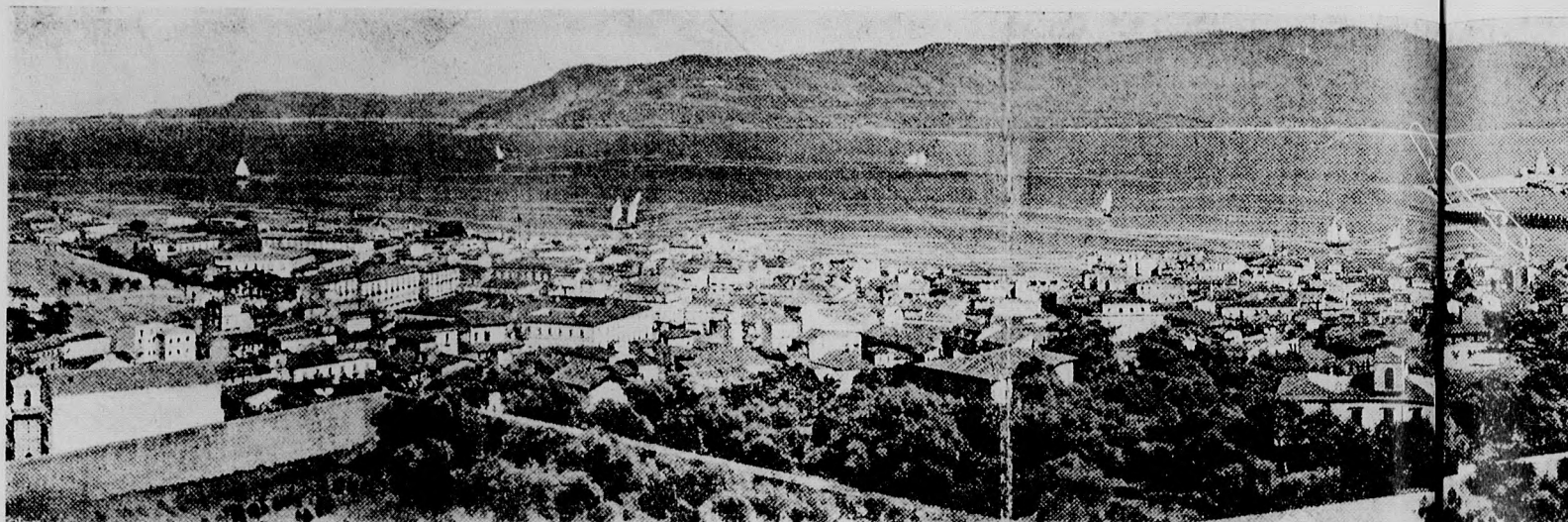
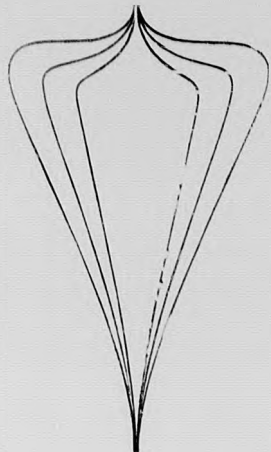
Hetenként háromszor Bécaredé-éknál ebédelt s mindannyiszor virág-, cukorka- és csecse-becse küldeményekkel jelentette be érkezését. Athatva céljainak tisztaságától, félnksége is tűnőben volt s kissé összebarátkozott Juliette-Hélénével, aki ártatlan bizalmaskodásokat engedett meg neki.

Igy érkezett el az esküvő napja — tulajdonképp persze a Charlesé. Tekintettel a házasság időleges jellegére, Fomalhaut ur megtartotta régi lakását. Az egyik szobát berendezték hálószobának Juliette részére, míg in partibus férjének ezennel is legényszobáiban kellett aludnia.

A szomszédok kedvéért azonban mégis kellett

Vizvári Gyula a leányával, Mariskával, aki szintén a Nemzeti Színház tagja.

Messina látképe a földrengés előtt. — A viruló délolaszországi várcsperc alatt telj

valamit tenni. A házaspár tehát a szobalány szemellettára együtt vonult be Juliette hálószobájába.

Fomalhaut ur egyedül volt nejével. Egész testében remegett.

gy negyedórai kínos várakozás után fölemelkedett és így szólt:

— Azt hiszem, az ott kinn már lefeküdt . . .

— Nem tudom — szólt vállát vonogatva boszusan Juliette-Héléne. — Ön tanákos?

— Nem vagyok — szólt fogvacogva a férj — ellenkezőleg . . .

— Akkor miért nem beszélgetünk? — szólt idegesen az asszony. Érzem, hogy nem fogok tudni aludni. Végre is vannak dolgok, amikre kíváncsi vagyok. Leánykoromban nem lehetett rólok beszélnem. Most, azt hiszem, már szóba szabad hozni . . .

S valami édes gunynyal tekintett Fomalhaut urra.

— Például azt szeretném tudni, miért nem ölel és csókol meg?

Fomalhaut ur a szívére tette kezét s ártatlanul így szólt:

— Legyen nyugodt, én nem fogom bántani!

Az asszony idegesen, csaknem könyezve így szólt:

— Ah, tehát ön nem szeret! Ön utálatosnak, kellemetlennek talál . . .

— Ellenkezőleg, — hebegett a férfi. — Imádom . . .

Hát akkor miért nem bánt? Feleljen és mondja meg az igazat.

Fomalhaut ur összeszedte minden bátorságát.

— Ön jól tudja . . . azért, mert nincs hozzá jogom . . .

Az asszony elnevette magát.

— Más oka csakugyan nincs? Esküszik erre?

A férfi esküre emelte a kezét, a nő pedig hirtelen mozdulattal lecsavarta a villamos világosságot.

— Akkor hát ostoba és drága kis férjem, — szólt a sötétben az asszony — mondja csak ki bátran, hogy szeret. még pedig jobban, mint a csillagait és ködös égitesteit!

R 402—25-ös szám.

írta: Charles Esquier.

— Vallja be, hogy Paul Ryon a kedvese!

— Ön megbolondult! — felelt Eva Vernay és sértődötten vállat vont.

Jaques Vernayt, a férjét, elkéseregett türelmetlenség fogta el. Férfi és nő — az örök ellenfelek — egy pillanatra szemtől szembe néztek, némán, mozdulatlanul, gyanakvó tekintettel.

Nem hallatszott más, mint az óra ketyegése s egy-két elkésett kocsi robogása, melyet a frissen lehullott hó tompított. A külső városrészben laktak, közel az erődítésekhez és télen hét óra után már nem igen járt kocsi ezen a tájon.

Fél tizenegyre járt az idő. A cselédeknek kimenőjük volt s Rózának, Eva egykori dajkájának, most szobaasszonyának kivételével valamennyi kinn járt. Róza, aki hü volt urnőjéhez, mint egy kutya, a földszinten virrasztott. A házaspár egyedül volt hálószobájában és ezt a körülményt Jacques, alighogy neje levetkőzött, szokásához híven, arra használta el, hogy feleségét bántó gyanúsításokkal illesse.

A bankár két évvel ezelőtt vette feleségül a csaknem teljesen vagyontalan, csinos, de kacér leányt, akit igazán szeretett. Eva kacérsága felébresztette és fokozatosan nagyra növelte a férj féltékenységét. Beteges gyanuja soha vett mindenkit, aki a házaspárral érintkezett, a nélkül, hogy Eva bűnösségére vonatkozólag a legkisebb tényt fel tudta volna hozni.

Gyanuja ezuttal Paul Ryonra esett, kaszinóbeli barátjára, egy tehetséges festőre, aki elkészítette Eva remekül sikerült arcképét.

Az ülések alatt festő és modell között bizonyos családi pájtáskodás fejlődött ki, mely kétségbeejtette Vernayt. Pajtáskodás vagy barátság volt-e ez, vagy ezeknél több?

Paul Ryon tiz évvel fiatalabb volt Vernaynél, aki közel járt a negyvenhez, míg Eva mindössze huszonnégy éves volt. Gyakran, ha feleségét beszélgetni látta a festővel, Vernay nem tudott sza-

badulni a gondolatot, hogy kettejüknek közös titkuk van. Szavaikban bizonyos tartózkodó óvatosságot vélt észrevenni, tekintetükben bizonyos idegenszerű fényt, mely nyugtalanította. Valóság volt-e ez, vagy képzelődés, melynek féltékenysége nyújtott táplálékot?

Ő maga sem tudta.

Vernayt hivatása arra kényszerítette, hogy hetenkint egy napot vidéken töltsön. Ha Evának szándéka volt őt megcsalni, az alkalom erre bőven kínálkozott. Am azért Vernay sohasem tudta magát elhatározni a kémkedésre. Gyötörve növekvő féltékenységétől, képtelen volt tettetni feleségével szemben s inkább határozott gyanuval illette ezt. Az asszony a bántó gyanúsításokra büszke hallgatással felelt.

Ez a hallgatás Vernayt kétségbe ejtette. Hogyan, milyen eszközzel tudna bizonyosságot szerezni felesége bűnössége vagy ártatlansága felől?

Tiszta-e, vagy nem?

Ki tudja ezt?

Ezek a kérdések háborgatták lelkét immár ezredszor, mikor az ágy mellett megszólalt a telefon csengője.

Eva boldogan, hogy a kínos jelenetnek vége szakad, a kagylóhoz nyult. Egy közös barátjuk másnap estére színházba hívta Vernayékát.

Mikor Jacques a telefontól állva látta Evát, hirtelen valami átvillant agyán. Alig, hogy az asszony visszaakasztotta a kagylót, így szólt a férj:

— Bocsánat, kedvesem . . . tegye meg nekem azt a szívességet és kéje a 402—25-öt.

Eva csodálkozva hátrafordult.

— A 402—25-öt? Hisz az a Paul Ryons száma.

— Igen.

Eva meglepetten engedelmessé vált s miközben az összekapcsolást várta, férje felé fordult.

— Önnek valami mondani valója van Paul Ryonsnak?

— Nekem? Nem! — felelt Vernay hideg nyugalommal, mely különös ellentétben volt előbbi hevességével. — Nem nekem, önnek van!

Nekem? Oh dehogyan . . . — felelte az asszony, még mindig meglepetten és növekvő méltatlankodással.

— De igen! — folytatta Jaques. — Ön szives lesz a telefonon át Paul Ryons barátunknak megmondani azt, amit én halkán sugok önnek, míg én a másik kagylón át hallgatni fogom a választ . . .

Eva idegesen nevetett.

— Ez rossz tréfa, drágám. Ilyen izetlen játékban nem fogok önnek segédkezni.

— Miért volna izetlen?

— Mert ez egy neme a kémkedésnek. Roszszabb, mint a levelek felbontása, vagy a hallgatóság az ajtó mögött . . . Szóval, ez méltatlan ön-höz, hozzám és ö hozzám, mind a hármunkhoz!

— Eva, én annyira szenvedek! Ez az egyedüli eszköz a szenvedésem megszüntetésére s ha ön ártatlan, miért nem győz meg erről, miért tagadja meg tőlem ezt az elégtételt?

— Mert az ön gyanuja engem lealacsonyít.

— Vigyázzon! Én a vonakodását bűnössége bizonyítékának fogom venni.

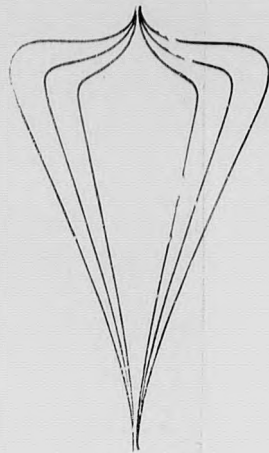
— És ebben az esetben?

— Ebben az esetben elváltak öntől és megölöm Paul Ryonst.

Eva megrázkódott és behunyta szemét, mintha el akarná rejteni férje elől azt, amire gondolt.

A német trónörökspár sétalovaglása a berlini Tiergartenben.

Élőolvasországi vázperc alatt teljesen elpusztult egy hatalmas földrengés következtében.

Tudta, hogy Vernay kegyetlen és heves. Pillanatig sem kételkedett benne, hogy fenyegetését be is váltja.

A telefon ujja megszólalt. Jaques megragadta az egyik kagylót.

— Jelenkeznek. Határozzon! — szólt sugva.

— Halló! Halló! — hangzott a telefonon át Paul Ryons szava.

Jaques Éva fülébe sugta:

— Halló! Ön az, Paul?

Az asszony kissé remegő hangon ismételte a szavakat.

— Igen, én vagyok! — felelt a férfihang. — És ott ön van, Vernay asszony?

— Igen.

Egyedül van?

Jaques igent intett.

— Igen! — szólt Éva.

— És a férje?

Jaques halkán sugta:

— Elutazott ma este Londonba; a cselédek nincsenek itthon.

Éva hangozón a telefonba mondta a szavakat.

A férfihang ujjongva felelt:

— Ah, mily öröm, drágám! Tehát jöhetek ma este, mint máskor?

S egy csók halk csattanása pattant ki a kagylókból.

Éva megtántorodott. Szabad balkeze tétován kereste a falat.

Jaques halálsápadtan sugta:

— Igen; jöjj azonnal. Várlak!

De az asszony tágra nyílt szemében a rémület kifejezésével tagadólag intett.

Ekkor homlokán valami hideg tárgyat érzett. Jacques szabad jobbkezevel revolvert vett elő zsebéből és csövét felesége homlokára szorította.

— Beszélj, vagy lövök! — szólt kegyetlen nyugalommal.

Éva behunyta szeméit. Látta, amint Paul örömittasan berohan az ajtón, hogy őt ölelő karjaiba zárja s látta véresen összeesni, szétzúzott homlokkal, véres habbal annyiszor csókkal illetett ajkain. Ennek nem szabad megtörténnie! A szerelem hősi önfeláldozásával összeszedte minden erejét s erős hangon bekiáltott a telefonba:

— Ne jöjj! Jacques itt van. Kihallgatott bennünket! . . . Árulás készül . . . gyalá . . .

Nem tudta befejezni a szót.

A férj, magánkiálta a feletti dühében, hogy a bosszu alkalma kisiklott kezeiből, megrántotta a kakast. Éva holtan a padlóra hullt s vére pirosra festette a szőnyeget . . .

Néhány hónappal később az esküdtek felmentették Jacques Vernayt.

A harminc éves titok.

Írta: LEO LARGUIER.

Ha a boldogság az egyszerű szokásokat és a csendes helyeket szereti, akkor ma este a világ minden boldogsága együtt volt abban a kis szalonban, melyben a kandalló előtt ülve Massier ur és Massier asszony várták a lefekvés idejét.

Az izzó parázs visszfénye megvilágította a kényelmes butorok gránátpiros bársonyát, a

lámpa selyemernyője csak tompitva bocsátotta keresztül a lámpafényt. Egy hosszú kristályvázában néhány szál minőzavirág nyílt; a falon a képek nem voltak felismerhetők s csak aranyos keretük ragyogott szelíden. Mikor az álló óra kilencet ütött, az épen olyan volt, mintha valaki kilenc kristályszemet ejtett volna le egymás után a kandalló márvány párkányzatára.

Massier asszony várta a kandalló előtt. Még nagyon szép volt, noha sűrű hajában már sok volt az ezüstsál.

Massier ur lapját olvasgatta. Öregedő férfi volt rövidre nyírt ősz hajjal és gondosan nyírt, már erősen tarkuló szakállal.

A férfi banális megjegyzést tett, mikor az óra megismételte a kilenc ütést, ám az asszony úgy tett, mintha nem hallaná.

A valóság az volt, hogy az asszony egy husz éves leány kacérságával duzzogott.

Jelentéktelen szóváltás után férjével a nők legerősebb várába, a hallgatás mögé menekült, abba a torkoskodó csendbe, mely több a csendnél s melyről minden kísérlet erőtlenségül visszapattant.

Ez már dél óta tartott s Massier ur már nem bírta ki tovább. Beszélni akart minden áron. De minden kísérlete hiábavaló volt: feleségétől nem tudott választ kapni.

A férfi letette az újságot, fölemelkedett a karosszékből s kinyitotta a szomszéd szoba ajtaját.

Az ajtón át hófehér függönyökkel részben eltakart ikerágy, egy tükrös mosdó, egy asztalka s a padlón egy jegesmedve bőre látszott.

A férj betette az ajtót. Bizonyára lefeküdni készült.

Massier asszony letette kezéből a kézimunkát. Most, hogy férje eltávozott, nem kellett többé az elfoglaltat játszani s mivel nem volt többet itt, természetesen érdeklődni kezdett iránta.

Az ajtón keresztül egy fiók nyitogatását hallotta. Vajon mit kereshet férje? . . .

Az utcán zaj keletkezett. Egy gőzfecskendő robogott el az ablak alatt s a tűzjelző kürt szava panaszosan fölcsendült az éjszakában. Ez a zaj lehetővé tette, hogy az asszony észrevétlenül kinyissa a hálószoba ajtaját.

Az asszony megrémült, mikor látta, hogy férje egy régi, sárgakötésű könyvet tart a kezében.

Azonnal megismerte a kötetet. Egy husz évvel ezelőtt meghalt regényírótól kapta ajándékba. Ez az író egy éven át szomszédja volt egy nőrokonának, kinél, mint új asszony, látogatásban volt addig, míg férjének hivatalos kiküldetésében a szuezi partokon kellett időznie. Az író kedvtelésből udvarolt neki, de saját vermébe esett, mert halálosan szerelmes lett a szép fiatal asszonyba. Távozásának előestéjén azután eszedzve könyörgött neki, hogy szökjék meg vele.

Massier asszony újra látta a jelenetet. Nagynénje parkjában volt, csendes szeptemberi estén. Az író mellette ült a padon és lázas szavakat suttogott. Az asszony szerette férjét és természetesen visszautasította az író ajánlatát. De a szerencsétlennek szenvedése annyira meghatotta, hogy egy gyöngye csókot lehelt annak halvány arcára, azután lángoló arccal, mint egy új Galatea, elrohant.

Ez volt minden bűne.

Az író később megküldte neki legújabb könyvét, egy egyébíránt ártatlan levéllel, melyet azóta a könyvben őrzött. De a könyv sajtószerű módokon, egy idő óta eltűnt . . .

Massier ur a lámpa alatt kinyitotta a kötetet.

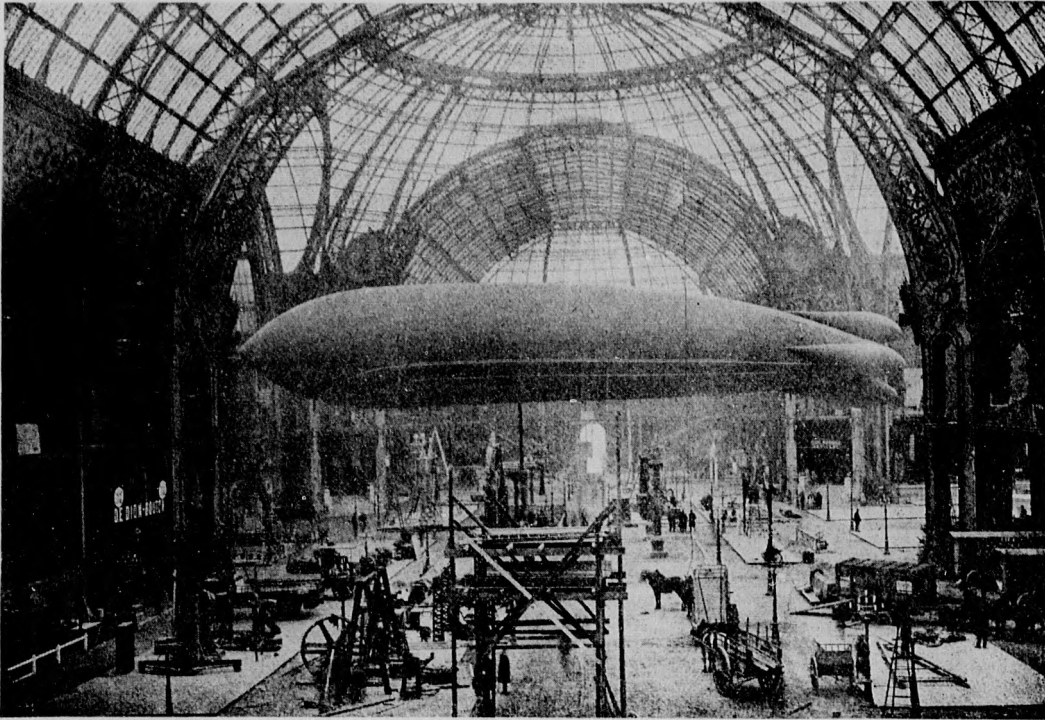
Már régebben megtalálta, a levelet is olvasta, de soha sem szólt róla egy szót sem.

Most fel akarta használni boszúja eszközeül.

— Nézd csak, — szólt ki az ajtón — mit találtam!

Henkel, a bécsi rablógyilkos, aki Bécsben egy Frankfurter nevű ékszerészt megölt.

A párisi I. nemzetközi léghajó-kiállítás nagy csarnoka a megnyitás előtt. A csarnokban lévő léghajó a „Ville de Bordeaux”.

Azután kivette a levelet a fakó borítékból és olvasni kezdte:

Asszonyom!

Bátor vagyok önnek elküldeni legújabb könyvemet. Boldoggá tesz az a remény, hogy önnek tetszeni fog. Mióta újra Párizsban vagyok, érzem, hogy elhibáztam életemet. Miért is csalatkozhatik így az ember? Miért nem találkoztunk előbb, mikor az élet még paradicsom lehetett volna?

Ön bizonyára elfelejtette utolsó találkozásunkat a kertben; én örökké visszafogok emlékezni arra a baráti csókra, mely azt a szeptemberi csendes estét oly feledhetlenné tette . . .

Massier ur már nem olvashatta a szokásos udvarias záradékot és az aláírást: felesége már térdenállva ott zokogott előtte s szabad folyási engedett könnyei záporának.

Az álló óra ezüstcsengője tizet ütött. Az öreg ember egyik kezével átölelte felesége derekát, a másikkal megragadta annak keskeny kezét s lágyan, édesen így szólt:

— Én édes szerelmem! En nem akartam mást, csak megtörni a csendet. Már rég ismerem a levél tartalmát. Na, ugyan nem nagy dolog! Egy csók annak a szerencsétlennek az arcán . . . aztán még hozzá harminc évvel ez előtt . . .

És gyöngéden magához ölelte a szép öreg asszonyt.

Gilberte.

Irtta: AUGUSTE VILLEROY.

Gilberte, míg unokafivére leforrázva és megtörten ott ült a zsámolyszéken, vidáman tett-vett a szobácskában, mely olyan volt, mint ha az ő bája és ifjúsága részére készült ékszer-tartó lett volna. Élénk mozdulatokkal vázába gyömöszölt egy óriási orgonavirágcsokrot, melyet az imént szedett a mezőn. Időről-időre bolondos nevetésben tört ki és Jean egyre kétségbeesettebben tekintgetett a csokor felé, mely mögül a kacaj hallatszott.

— Hogy én a feleséged legyek, szegény Jeanom! De hisz ez bolond dolog! Ugyan honnan vetted ezt az ötletet?

A fiatalember úgy nézett unokahugára, mint egy megvert kutya.

nem, nem! Én nagyon jól tudom, hogy ez mit jelent. Husz éves koromig nem tudtam, hogy mi a jó idő. . . Atyám meghalt abbéli kétségbeesésében, hogy anyámat nem tudta oly boldoggá tenni, amint óhajtott volna . . . Ha most mama olyan öreg és összetört, annak ez az oka . . .

— Te beszélni fogsz neki ajánlatomról?

— Ah, egész nyugodt lehetsz! Ő nem olyan, hogy a kötelet rákényszerítse a nyakamra! Tehát Isten veled, de harag nélkül! . . . És ne vágj olyan kétségbeesett arcot, te nagy gyerek! Majd találsz másikat, gazdagabbat, szebbet, mint én vagyok. . . Csókolj meg és erről többé szó se essék!

Gilberte kissé ellágyult, mikor a fiatal ember szemeiben könnyeket látott csillogni. Mindazonáltal vidáman fejébe nyomta szalmakalapját s kizuszkolta a folyósora. Azután odaszaladt az ablakhoz, hogy távozását lássa. A fiu az utcasarokhoz érve, még egyszer visszafordult és könnyörgő tekintetét vetett rá. A leány fölkapagott s egy virágzó orgonaágot dobott utána.

Este a vacsoránál anyja mosolyogva így szólt hozzá:

— Te ma nagyon vidámnak látszol. Mi történt veled?

— Megkértek feleségnek

— Ugyan ki?

— Jean! Igen, Jeannot unokatestvér. Egészen belém van bolondulva

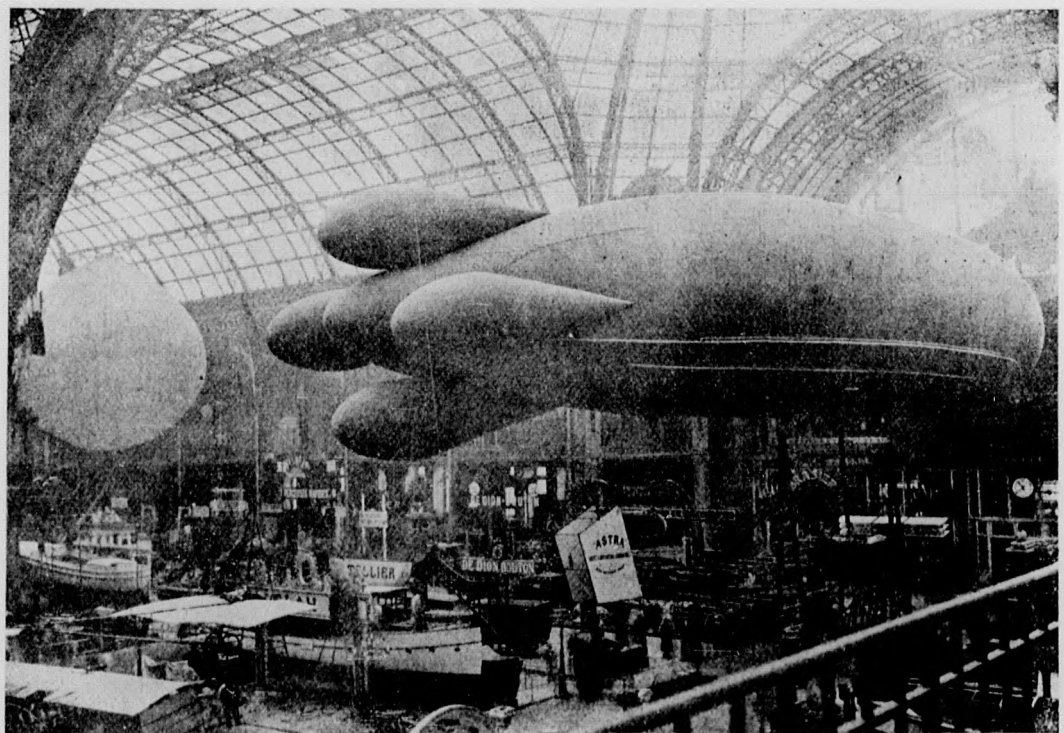
— Nos és?

— És én kosarat adtam neki. Természetesen.

És szavait oly határozott tejszóval kísérelte, hogy anyja egy szót sem mert többé szólni.

Vacsora után Gilberte visszavonult szobájába, hol különös elégtételt talált abban, hogy magát tükrében szemlélje. Naiv büszkeséggel töltötte el az a biztos tudat, hogy valaki szerelmes beléje Pózzolt a tükör előtt, hajlongott, haját megigazitotta s szerelmesen nézett saját képmására. Azután így szólt:

— Ime, egy nő, aki kívánatos a férfiak előtt

A párisi léghajó-kiállítás nagy csarnokának látképe.

Azután csókok dobott magának.

— Szeretlek, kis Gilbertem és soha senki mást nem fogok szetni! Jó estét!

Azután lefeküdt és gyönyörű álmai voltak az uralomról és a függetlenségről.

Jean megkísérelte újra és újra szóba hozni az ügyet, de Gilberte mindannyiszor kinevette. Egy este azután komolyan megharagudott és így szólt:

— Hallgass meg, Jean. Ha ezentul is a házukhoz akarsz járni, úgy hagyd föl ezzel. Végre is unalmas! Ha én egyszer azt mondom, hogy nem, akkor nem!

Azután karon fogta a fiatal embert s engesztelőleg hozzátette:

— Hát nem jobb, ha azok maradunk, amik vagyunk: két jó pajtás!

E naptól kezdve, mintha Jean megváltozott volna. Ráadta fejét a munkára s úgy látszott, mintha nagyratörő ambíció fogta volna el. Szorgalmasan tanult, letette vizsgáit és kitüntetéssel megszerezte a jogi doktorátust, Gilbertáknél csak ritkán fordult meg és szerelmét sem hozta szóba. Két év mulott el így. Jean ügyvédi irodát nyitott Párizsban, keresett védő lett s nagy feltűnést keltő per révén egy csapásra nagy hírnévre tett szert.

Gilberte nagy elégtétellel így szólt magához:

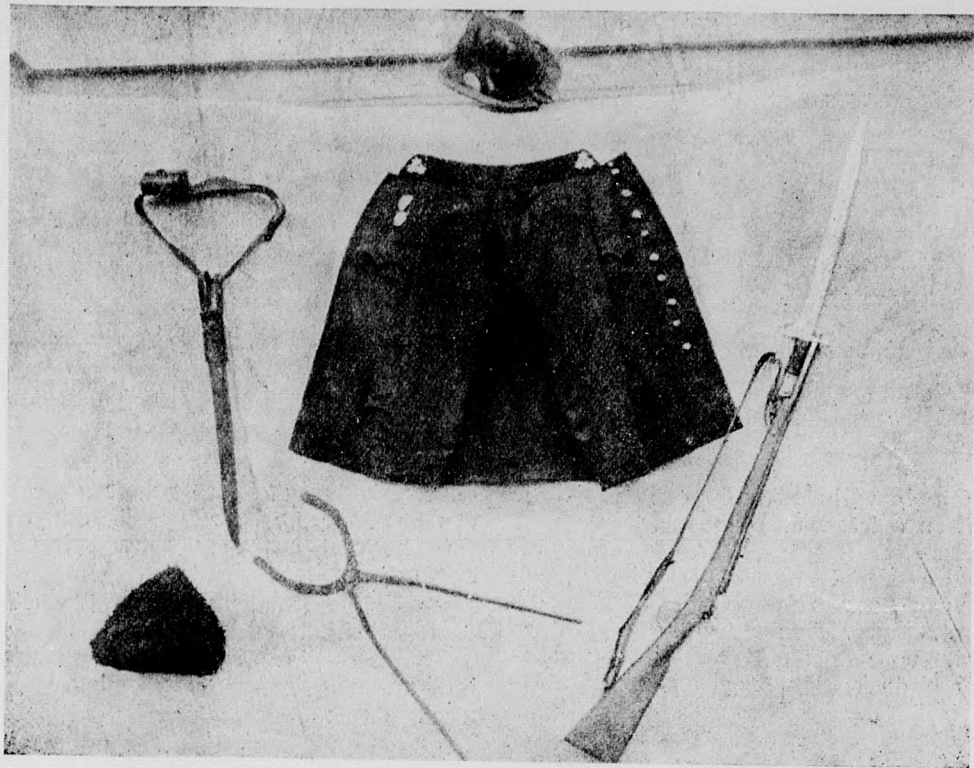
— Mindez érettem van! Ha tanul és dolgozik, azt az én kedvemért teszi.

Egy szép, illatos májusi nap estéjén Jean azzal lepte meg a két nőt, hogy eljött hozzájuk vacsorára. Gilberte a fiatal ember kezeszoritásából érezte, hogy ma beszélni fog s szokatlanul ünnepélyes megindultsággal érzett. Egygyel több ok, hogy hidegnek és közönyösnek ilyekezze látszani.

Még fényes nappal volt, mikor asztalhoz ültek s az ablakon át ragyogva beömlött a napsugár. Gilberte úgy találta, hogy Jean csinosabb s nagyobb gondossággal van öltözve mint egyébkor. Azonfelül a szemei is élénken csillogtak.

— Várj csak, majd később — gondolta magában.

— Kedves hölgyeim — kocintott poharral Jean — örülök, hogy önök az elsők, akikkel egy örömdetes hirt közölhetek. Megnősülök!

A csendőrruha, amelyben Gecsei Sándor gyilkolt és a harapófógó, amelylyel áldozatait megölte.

Gilberte csak lassankint értette meg a mondatot. Mikor megértette, úgy érezte, hogy megfullad. Azután összeszedte magát. Hirtelen gratulált a fiatal ügyvédnek. Vajon szép-e a jegyese? És gazdag?

— Gyönyörű! A hozománya kétszáz ezer frank. Majd be fogom önöknek mutatni... Önöket már ismeri. Gilberteről már tudja, hogy esze és szíve van...

Gilberte hangosan föl kacagott.

— Főleg esze! A szív nálam meléke...

— Igen. Hisz te félbenmaradt fiu vagy...

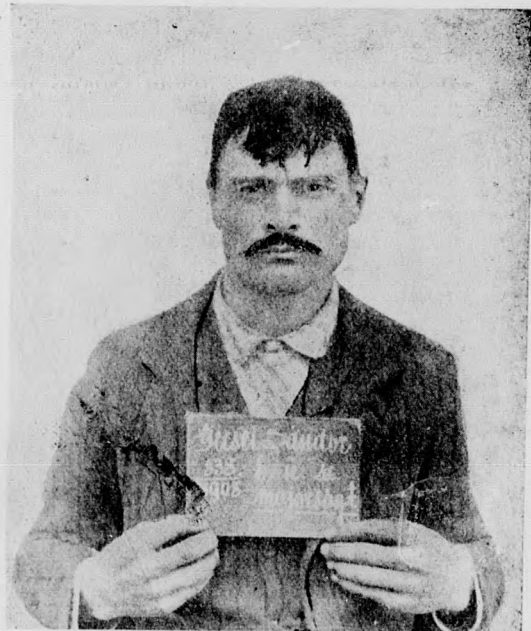
És különös tekintettel nézett rá.

Jean tárcájában ott volt jegyeseinek arc képe. Gilberte lázasan utána kapott. Csak ugyan szépnek találta. Szeretni fogja, mint a nővérét...

Azután tapsolni kezdett.

— Anyám! — szólt vidáman. — Igyunk még egy üveg pezsgőt a fiatal pár egészségére.

És féktelenül jókedvű volt egész este.

Gecsei Sándor, egy kilencszeres rablógyilkos, aki lopott, csendőrruhában tört áldozataira és egy nagy harapófógóval megölte őket. Amikor kinyomozták, föl akasztotta magát.

Frajkov Pál háza, Yingán. A gazdát, feleségét és fiát Gecsei gyilkolta meg.

Mikor Jean elbucsuzott, Gilberte megint az ablakhoz futott, mint valamikor, régen, hogy Jean távozását lássa.

A fiatalember gyorsan ment, mint azok szoktak, akikre a boldogság vár. Az utcasaroknál befordult és eltűnt — anélkül, hogy visszatekintett volna.

Gilberte ott állt az ablaknál és sokáig nézte a néptelen utcát.

Azután édes anyja lábaihoz borult és fuldoló zokogásban tört ki.

A REICHSTADTI HERCEG EMLÉKIRATAI.

REGÉNY.

26

— Oh én várhatok akár estig is — felelte élénken a leány és elsietett.

Teljesen megfeledkezett arról a szándékról, hogy a leányt nem látja viszont, sőt égette a vágy, hogy mielőbb újra találkozzék vele. Azzal, hogy oly sokáig várt reá, élénken bizonyította vonzalmát a leány. Másnap a fiatal ember elsőnek jelent meg a találkozás helyén. Leszállt a lórol és türelmetlenül járt föl-alá a fasorban.

Amikor a leány megpillantotta, nem ismerá rögtön, hanem megállt. Emlékezetében és szívében másképp élt a fiatal herceg. A magas, karcsu emberben alig találta föl szerelmesét. De amikor ráismert, hozzáfutott, de nem csodálkozott. Szinte természetesnek találta, hogy a fiatal embernek is minden lépését a szerelem kormányozza.

— Atyám meggyógyult — kezdte a beszédet — és én igazán nem tudom ezentu, hogy szököm el hazulról. Legföljebb, ha estel amikor atyám munkája után sétálni megy. Ma este hét óraker viszontláthatjuk egymást, de nem itt a fasorban, mert a parasztek erre térnek haza a mezőről, hanem kissé távolabb, ahol senki sem zavar meg minket. Jöjjön, majd megmutatom Önnek a helyet.

Ezzel karjába füzte karját és gyöngéden elvonta. A herceg szerelmesen simult a leányhoz és édes szavakat sugott neki.

Igy értek a leány által kszemelt helyre, mely ugy feküdt, hogy bármely oldalról könnyű volt megközelíteni, viszont olyan volt, hogy a közeledőket könnyen meg lehetett figyelni. Körüljárták a helyet s azután visszatértek a fasorba, ahol a herceg lovát hagyta. Legnagyobb meglepetésére paripája mellett egy tisztet talált, aki meghajolva előtte így kezdte:

— Fenség. . .

A herceg haragosan nézett a tisztre, aki nyomban észrevette, hogy bakot lött. Hirtelen kijavította szavait ilyenformán:

— Ö fensége Károly főherceg kéret Önt.

— Egy óra mulva nála leszek — válaszolta a fiatal ember, mire a tiszt köszönt és elvágtatott.

— Első pillanatra ugy tetszett, hogy Önt fenségnek szólították — szólt a leány, amikor a lovas eltűnt a fák mögött. Hangja szomoruan csengett és kérő pillantást vetett a fiatal emberre.

— Nagyon meglepődöttél volna, ha csakugyan így szólítanak?

— Talán. Mindenesetre örvendek, hogy nem Önnek szólt a címzés. De azért Ön az udvarhoz tartozik. . . Hivatalnok vagy katona? Csak nem őrnagy vagy ezredes? ugy-e nem hadnagy?

— Igen, hadnagy vagyok — felelte mosolyogva az ifju.

A leány most már bizton hitte, hogy sze-

relmese hadnagy és a főherceg szolgálatára van kirendelve, a herceg pedig ráhagyta, mert látta, hogy a leány így zárta szívébe és így hisz szerelmében.

— Honnan tudták, hogy Ön itt van? — kérdezte azután.

Ez a megjegyzés, bármily természetes volt is, kinosan hatott a fiatal emberre. Zavartan nézett körül:

— Csakugyan, honnan tudhatták hogy merre járok?

— Talán fecsegett?

— Ugyan kinek fecsegtem volna? Nincs nekem rajtad kívül senkim, akivel egy jó szót válthatnék. De talán te árultál el valamit.

— Az apám előtt elhallgattam a találkozásokat, de a gyóntató papnak bevallottam, hogy szeretek valakit.

— A nevemet is megmondtad neki?

— A nevét? Hát tudom én a nevét?

— Igazad van, Ella. Isten veled, vissza térek Bécsbe, mert meg kell tudnom ki áru el. Isten veled.

— Isten vele — dadogta a leány — isten vele uram.

A fiatal ember hátrafordult nyergében és így vigasztalta párját:

— Majd holnap.

Ezekre a szavakra a leány arca mosolygóra derült. Vidáman pillantott a lovas után és lelkét elfoglalta a remény, hogy holnap viszontlátja szerelmesét.

Annál gondteljesebb volt az ő fiatal barátja. Önkéntelenül arra gondolt, hogy micsoda váratlan eszköz volt az, amely utjába furakodott és amely titkolt szerelmét oly könnyörtenül pellengére állította. Az a gondolat, hogy a leánynyal való ismeretsége a közbeszéd tárgya lesz, elviselhetetlen volt előtte és szívesen menekült volna előle ugy, hogy többé sohase lássa viszont.

— Fiam, szólt a főherceg, azért hivattam, hogy tanácsot adjak önnek.

— Szívesen fogadom — válaszolt az ifju.

— Hallgasson meg jóakarattal és ne keresse szavaimban az ön belső meggyőződése elleni szándékot. Vannak dolgok, melyet mindnyájunknak tisztán kell látni. Senkinek sincs joga jövőnk felett rendelkezni és elhatározásainktól eltéríteni. Ugy beszélék önhöz, mint a tengeri utas, aki a szárazföldre lép egy veszélyes szikla előtt és intéssel óvja azokat, akik tengerre szándékoznak menni.

— A főhercegnek ez a körülírt beszéde és ünnepélyes hangja, csodálkozásba ejtették a fiatal embert és ezért a legnagyobb figyelemmel hallgatta a herceget, mire ez tovább folytatta:

— A minap valaki kihallgatást kért tőlem, amit én a legnagyobb készséggel adtam meg. Amint egyedül volt velem, átnyujtott egy iratot, melyet figyelmesen olvastam végig. Erre közelebb lépett hozzám az a férfi és beakart mutatkozni, de én megelőztem a következő szavakkal: „Nem olvastam semmit és nem akarom nevét sem tudni.“ Ő erre nyugodtan rám nézett, visszavette az iratot és szólt: „Önnek igaza van, máshoz kell fordulnom.“ És erre eltávozott. — Az a más pedig ön.

— Én! — kérdezte az ifju csodálkozva.

— Igen. Találja el, mit tartalmazott az az irat. . . Franciaország ügyei még nem fejeződtek be. Talán öreg vitézek. . .

— Hogyan? Franciák! Kialtott az ifju örömtől sugárzó arccal.

— Lehet, hogy fondorkodók. . . A főherceg szavait ezuttal heves kifakadás szakította félbe, mely az öröm ellentéte volt és amely csodálkozásba ejtette. De csakhamar feleszmélve tovább folytatta:

— Többet mondtam, mint amennyit akartam. Állásomnál fogva nem szabad arról az ügyről véleményt formálni. Nekem önt csak szeretni és óvni szabad. Az a férfi, miután engem elhagyott, a várudvaron ment keresztül, hol találkozott egy emberrel, kivel hosszabb ideig beszélgetett. Neuburg apátság szerzetese volt, M. . . miniszter kreaturája. Az ő gyakori jelenléte nyugtalanított engem; ezzel az intéssel tartóztam önnek, amit siettem is megtenni.

— Én akarok és mégsem tudok tovább kérdezni — felelt az ifju fátyolozott hangon. Kétféle jövő áll előttem: „Franciaország, vagy a sir; ki tudja, hogy a választás rajtam fog-e mulni!“

Oly gondolatokkal hagyta el az aggasztánt, melyek szívet Ellától elvonták.

Mégis azon a véleményen volt, hogy ez a beszélgetés semmi vonatkozásban sincs kalandjával és hogy a hercegnek a tisztje csak véletlenül akadt ott rá.

Két nappal később az udvarnok korán reggel jelentkezett a miniszternél, kit épen munkánál talált. Oly fontoskodva lépett az államférfihoz, hogy az szinte csodálkozó tekintetet vetett rá.

— Kegyelmes uram — kezdte a báró titokzatos hangon — Ő tegnap hét óraker eltávozott és éjjel egy óraker tért vissza.

A miniszter ezen tudósítást, melyet ugy adtak tudtára, mint egy igen nagyfontosságú titkot, hangos nevetéssel fogadta.

A tetteknl a miniszter a bárót csak „egy cseppnek“ tartotta — és tényleg ez volt — de imponálni akart neki és ezért türte, hogy félrevezessék, hiszen ravasz és hiu esze ugy sem rövidül meg, ha értelmetlen emberekkel is van dolga.

(Folytatása következik.)